

Programmabegroting 2021-2024

Inhoud0

Inleiding.....	4
Leeswijzer.....	5
1 Bestuurlijke samenvatting.....	8
1.1 Bestuurlijke hoofdlijn	9
1.2 Financiële hoofdlijn	11
1.3 Projecten	15
2 Programmaplan	17
2.1 Veiligheid	18
2.2 Leefomgeving.....	23
2.3 Voorzieningen	36
2.4 Samenleving.....	42
2.5 Dienstverlening	56
2.6 Samenwerking	62
2.7 Financiën en belastingen	66
3 Overige	68
3.1 Algemene dekkingsmiddelen.....	69
3.2 Overhead	72
3.3 Heffing VPB	74
3.4 Onvoorzien	75
4 Paragrafen	76
4.1 Lokale heffingen.....	77
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	83
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	87
4.4 Financiering	92
4.5 Bedrijfsvoering.....	100
4.6 Verbonden partijen	103
4.7 Grondbeleid	138
4.8 Demografische ontwikkelingen	149
5 Financiële bijlagen	150
5.1 Productenbegroting	151
5.2 Overzicht structurele en incidentele baten en lasten	156
5.3 Overzicht van lasten en baten per taakveld	159
5.4 Overzicht MIP 2021 - 2024	162
5.5 Reserves.....	165
5.6 Voorzieningen	218
6 Overige bijlagen	224
6.1 Kostendekkendheid lokale heffingen.....	225
6.2 Risicobeheermatrix	230

6.3 Kerngegevens.....	248
6.4 Lijst van gebruikte afkortingen	252
6.5 Lijst van begrotingssubsidies	256

Inleiding

In 2021 geven we verder uitvoering aan ons Collegeprogramma 'Samenspel'. In deze begroting leggen we wederom nieuwe accenten, maar ligt de prioriteit bij een solide financiële basis om naar de toekomst toe opgaven het hoofd te kunnen bieden. Dit kunnen we niet alleen en is het 'Samenspel' tussen de geledingen, Raad, College en ambtelijke organisatie belangrijker dan ooit. We hopen gezamenlijk het financieel perspectief te verbeteren, door breed gedragen keuzes te maken. In gezamenlijkheid kunnen we samen verder bouwen aan een mooie toekomst voor Leudal.

Corona

Op het moment van schrijven deze begroting is de gehele wereld in de greep van het coronavirus. Het raakt het openbare leven breed op onderwerpen zoals volksgezondheid, zorg, economie, werkgelegenheid, onderwijs, openbare orde en veiligheid. Het heeft effect op onze samenleving, ons beleid, onze koers en de realisatie van onze ambities. De gevolgen van het virus is nog niet inzichtelijk te maken, waardoor de voorliggende begroting onzekerheid kent met betrekking tot het virus.

Het financiële beeld

De begroting 2021 – 2024 stelt ons voor een uitdaging van financiële aard. Door diverse oorzaken bedraagt het financiële tekort van de gemeente in 2024 circa € 5.000.000 structureel. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden om te komen tot een financieel evenwicht. Vele gemeenten in het land hebben te maken met grote tekorten op de begroting, maar dit laat onverlet dat wij het tekort voor Leudal willen oplossen. Ook deze uitdaging zullen wij weten op te lossen, maar alleen als Raad, College en ambtelijke organisatie de verantwoordelijkheid op zich nemen met daarbij altijd onze inwoners in het achterhoofd. Echter, aan pijnlijke keuzes zullen we dit jaar niet ontkomen.

Ook dit doen we, in het belang van Leudal, in een goed samenspel.

In gezamenlijkheid bouwen wij verder aan een mooie toekomst voor Leudal.

Het college van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

Dit is de begroting van de gemeente Leudal.

Leudal streeft ernaar om gemeentelijke informatie duidelijk, eigentijds en transparant te communiceren. Wij stellen naast de website ook nog een papieren versie beschikbaar.

Al met al maakt deze begroting optimale communicatie en samenwerking mogelijk tussen college- en raadsleden onderling, en tussen de gemeente en alle betrokkenen.

De programmabegroting 2021 bestaat uit de volgende onderdelen.

Bestuurlijke samenvatting

In dit onderdeel vindt u een beschrijving van de bestuurlijke en financiële hoofdlijnen voor 2021 en de daarop volgende jaren. Ook komen de majeure projecten aan bod.

Programma's

De programma-indeling is vernieuwd en bestaat uit 7 programma's.

De opzet voor de programma's is in de kadernota 2021-2024 voor het eerst gepresenteerd en akkoord bevonden. De programma structuur is als volgt opgezet:

Doelstelling	Collegedoel	Subdoelstellingen
Programma 1. Veiligheid		
Inwoners en ondernemers worden beschermd en voelen zich veilig	Ondermijnende criminaliteit	Voorkomen en terugdringen van georganiseerde criminaliteit
	Sociale Veiligheid	Integrale en gebiedsgerichte aanpak van veiligheidsvraagstukken geënt op integraal veiligheidsbeleid
	Crisisbeheersing	De crisisorganisatie is voorbereid en inzetbaar zowel regionaal als lokaal
Programma 2. Leefomgeving		
Samen bouwen aan een duurzame en vitale fysieke leefomgeving	Ondernemers in stuwende sectoren ervaren een aantrekkelijk vestigingsklimaat	Wij zijn en blijven aantrekkelijk voor werkgevers
		Wij bieden weerstand tegen de dreigende personeelskrimp
		Toerisme en recreatie
	Er is een passend woningaanbod met een aantrekkelijke openbare ruimte	Ons woningaanbod is passend sluit aan bij de (verschuivende) woonwensen van onze inwoners
		Ons openbaar gebied wordt op adequaat niveau onderhouden. (De voorzieningen in de openbare ruimte sluiten aan bij de behoeften van de inwoners).
		De gemeente is goed bereikbaar en toegankelijk
	Er is een balans tussen de aspecten Planet (ecosystemen en hulpbronnen), Profit (verantwoorde economische ontwikkeling) en People (sociale cohesie en betrokkenheid), waarbij de focus ligt op energiebesparing, duurzaam energieverbruik en de opwekking van duurzame energie	Het vermogen van de hernieuwbare energie opwekking binnen onze gemeente ligt boven het Limburgse gemiddelde
		Onze openbare ruimte is adequaat bestand tegen de invloeden van klimaatverandering

Programma 3. Voorzieningen		
Optimaal inzetten van sociaal maatschappelijke voorzieningen	Inwoners hebben toegang tot en nemen deel aan sport en bewegen	Sportdeelname draagt bij aan welzijn, gezondheid en vitaliteit van onze inwoners
		Gezonde inwoners nemen deel aan sport in verenigingsverband of in groepsverband
		Jeugd toeleiden, via combinatiefunctionarissen, naar sportverenigingen
	Inwoners hebben toegang tot en nemen deel aan culturele activiteiten	Cultuur deelname draagt bij aan welzijn, gezondheid en vitaliteit van onze inwoners
		Jeugd toeleiden, via combinatie functionarissen, naar culturele verenigingen
		Inwoners nemen deel aan culturele activiteiten
	De mogelijkheid voor inwoners om zich via onderwijs te kunnen ontwikkelen is gewaarborgd	Jeugdigen via onderwijs kennis laten maken met culturele activiteiten, met de nadruk op nieuwe cultuur activiteiten
		Jeugdigen via onderwijs kennis laten maken en deel laten nemen aan sport activiteiten
		Er is passend onderwijs huisvesting beschikbaar waar nodig
Programma 4. Samenleving		
Samen aan de slag met talent: iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar eigen vermogen	Zelfredzaamheid	Vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners
	Samenleving	Meer inwoners doen mee, inclusieve samenleving
	Ondersteuning	Inwoners krijgen beter en passende ondersteuning. Zo preventief mogelijk, zo kort mogelijk en zo lang als nodig
	Maatschappij	Versterken van de samenredzame maatschappij
	Gezondheid	Inwoners zijn zich bewust van de invloed van hun levensstijl op hun gezondheid
	Onderwijs	Inwoners hebben de mogelijkheid om zich via educatie te ontwikkelen
Programma 5. Dienstverlening		
Leudal staat voor een eigentijdse en daadkrachtige dienstverlening, die voor iedereen toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig is.	Eigentijds & Daadkrachtig	Wij sluiten op een duurzame en dynamische manier aan bij de leefwereld van onze inwoners, ondernemers en bezoekers.
	Transparant	Wij streven naar een open en transparante communicatie met inwoners, ondernemers en bezoekers.
	Toegankelijkheid	Wij streven naar een toegankelijke dienstverlening voor inwoners, ondernemers en bezoekers.
	Kwaliteit	Wij streven naar een hoogwaardige kwaliteit van onze dienstverlening.

Programma 6 . Samenwerking		
De maatschappelijke opgaven staan centraal, we laten los waar het kan, werken samen en nemen regie waar het moet.	Burgerparticipatie	Wij betrekken in een zo vroeg mogelijk stadium belanghebbenden om samen met hen tot uitvoering van de opgaven te komen.
	Overheidsparticipatie	Wij helpen initiatieven uit de samenleving mogelijk te maken, stellen kaders en wegen op transparante wijze.
	Samenwerking regionaal, nationaal en internationaal	Wij werken samen met andere overheden, (publieke-en private) organisaties en maatschappelijke partners om maatschappelijke opgaves te realiseren, omdat we dit niet alleen kunnen.
Programma 7. Financiën en belastingen		
Waarborgen van de financiële slagkracht om ruimte te scheppen voor de maatschappelijke opgaven	Financiële keuzes	Wij streven naar een financieel transparante verantwoording van keuzes, hiervoor ontwikkelen wij een model dat geënt is op een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA).
	Alternatieve middelen	Het proces ontwikkelen voor gebruik te kunnen maken van alternatieve geldstromen door middel van bestaande platforms, zoals pilotstarter (VNG) en crowdfunding.
	Aantrekkelijk vestigingsklimaat	Wij hebben een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor inwoners en ondernemers en blijven aantrekkelijk voor de huidige inwoners en ondernemers door middel van een lage lastendruk.

Tot slot presenteren we per programma de verbonden partijen die ingeschakeld worden voor de realisatie van onze doelen en de indicatoren vanuit het BBV. Deze verplichte indicatoren zijn op enkele onderdelen aangevuld met eigen indicatoren.

Paragrafen

De paragrafen hebben een verplicht karakter en gaan in op de financiële en bedrijfsmatige onderwerpen die meerdere programma's raken.

Financieel

Dit onderdeel bevat een uiteenzetting van de financiële positie, met onder andere een geprognosticeerde balans, het overzicht van structurele en incidentele baten en lasten, het meerjarig-investeringsplan en het overzicht van de reserves en voorzieningen. De meeste onderdelen in dit hoofdstuk zijn wettelijk voorgeschreven.

Bijlagen

In het laatste deel van de begroting zijn diverse (verplichte) overzichten op detailniveau opgenomen.

1 Bestuurlijke samenvatting

1.1 Bestuurlijke hoofdlijn

Mooi Leven in Leudal

In Leudal bouwen we samen aan de toekomst. Het traject Mooi Leven in Leudal heeft ons waardevolle resultaten opgeleverd. Waardevolle inzichten die de basis vormen voor onze nieuwe strategische visie. Een visie die we in het eerste kwartaal van 2021 gaan vaststellen en ons een heldere koers biedt richting 2035. Een koers waarin we behouden wat goed is en ontwikkelen op wat beter kan.

Alle opbrengst van de waardevolle gesprekken met al onze inwoners hebben we teruggebracht naar tien thema's:

- Wonen
- Lokale economie
- Openbare ruimte
- Gemeenschapsvoorzieningen
- Verkeer en mobiliteit
- Duurzaamheid
- Natuur
- Sociale structuur
- Verenigingsleven
- Ondersteuning

Deze tien thema's vormde de rode draad in gesprekken met onze inwoners. Alle waardevolle inbreng hebben we in beeld gebracht in een digitaal magazine dat voor iedereen op elk moment toegankelijk is.

Vanuit deze opbrengst wordt in samenspel gebouwd aan de nieuwe strategische visie. Deze strategische visie geeft antwoord op wat voor soort samenleving we willen zijn en wat onze identiteit is. Het vormt het afwegingskader voor toekomstige besluiten en ontwikkelingen en is vanaf 2021 de lokale kapstok voor al het Leudals beleid. De visie beschrijft op hoofdlijnen de maatschappelijke en bestuurlijke opgaven waar de gemeente mee te maken krijgt.

Naast vaststelling in 2021 gaan we ook aan de slag met de vertaling van de strategische visie naar wat het betekent voor onze koers op verschillende onderdelen. De strategische visie is namelijk één van de belangrijkste bouwstenen voor de nog te ontwikkelen omgevingsvisie, visie op dienstverlening en organisatievisie. Maar ook de vertaling naar de koers binnen het sociaal domein wordt vormgegeven. Zo zorgen we dat onze strategische visie ook echt verschil maakt voor Leudal.

Financieel evenwicht

In de kadernota 2021-2024 is inzichtelijk gemaakt dat we staan voor een financiële uitdaging. Stijging in kosten, afname van inkomsten en financiële risico's leiden tot structureel financiële onbalans. Beleidskeuzes zijn noodzakelijk om te komen tot financieel evenwicht. Keuzes die we middels verschillende scenario's hebben verkend en zijn behandeld tijdens de raadsvergadering van 29 september 2020. Gelijktijdig met deze begroting maakt de raad keuzes om te komen tot financieel evenwicht. Dit gebeurt door middel van een addendum dat gelijktijdig met de begroting wordt vastgesteld.

Omgevingswet en vergunningverlening, toezicht en handhaving

Een belangrijke ontwikkeling die onze koers en organisatie de komende vier jaar raakt is de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Het betreft een verandering in wetgeving, opstellen van nieuwe instrumenten, nieuwe taken en een andere manier van werken.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet hangt samen dat:

1. medewerkers, leidinggevend en bestuurders moeten zijn opgeleid over de Omgevingswet (uiterlijk 2021);
2. de instrumenten voor de Omgevingswet zijn ingericht (Omgevingsplan, Omgevingsverordening, Omgevingsvisie, Programma's, Vergunningen etc.) (2021 – 2024)
3. de werkprocessen zijn ingeregeld (snelle en adequate vergunningverlening, adviescommissies voor beoordeling van plannen, toezicht en handhaving, monitoring op gestelde normen) (2021 – 2024)
4. het digitaal stelsel operationeel is (digitale ontsluiting van informatie) (2021 – 2024).

In Leudal pakken we deze verandering gezamenlijk aan. We geven vorm en inhoud door middel van het Implementatieplan omgevingswet.

Corona

Duidelijk is dat corona ons raakt. Niet alleen in het voorliggende jaar, maar ook richting de toekomst. De effecten van corona laten zich moeilijk voorspellen maar worden steeds duidelijker. Het raakt het openbare leven breed op onderwerpen zoals zorg, economie, werkgelegenheid, onderwijs, openbare orde en veiligheid. Het heeft effect op onze samenleving, ons beleid, onze koers en de realisatie van onze ambities.

Vorbijgaande periode leert ons dat de praktijk soms weerbarstig is. Onze koers wordt niet alleen bepaald door wat we als gemeente graag willen bereiken, maar juist ook de actualiteit die zich voordoet. Als moderne overheid moeten we voortdurend inspelen op een veranderende omgeving. We moeten voorbereid zijn op het onverwachte. Flexibel wanneer de omgeving dit vraagt. Niet als vervanging van onze ambitie, maar juist ook om in dynamische tijden onze ambitie niet uit het oog te verliezen.

1.2 Financiële hoofdlijn

Bij de vaststelling van de kadernota 2021-2024 is gebleken dat de gemeente Leudal voor een financiële opgave staat om een structureel sluitende begroting te kunnen presenteren.

Het meerjarig tekort loopt op tot € 4.631.000 structureel in 2024. Tussen de vaststelling van de kadernota en de begroting hebben zich nieuwe ontwikkelingen voorgedaan. Hierdoor is het tekort in 2024 toegenomen met € 943.000 ten opzichte van de kadernota. Hierin zijn de volgende onderdelen van belang:

1. Verwerking van de Meicirculaire 2020
2. Bijstelling van enkel claims uit de kadernota, zijnde dividend, rente en stelposten
3. Mutaties sociaal domein, die bestaat uit
 - Indexering van de tarieven voor 2021 e.v. (dit is bovenop de claim die in de kadernota opgenomen is)
 - Aanbesteding leerlingenvervoer
4. Bijstelling van de kapitaallasten.

Op 29 september heeft de raad ingestemd met diverse scenario's om te komen tot een budgettaire besparing. Deze zijn separaat verwerkt in een addendum dat aangeboden is bij deze begroting.

Daarnaast zijn voor deze begroting de volgende uitgangspunten gehanteerd.

- De nieuwe programmastructuur (7 programma's) met aangescherpte programmadoelstellingen
- Ontwikkelingen met financiële gevolgen voldoen aan één van de volgende criteria:
 - Vloeien voort uit wet- en regelgeving (3 O's: **O**nafwendbaar, **O**nontkoombaar, **O**nuitstelbaar).
 - Opname van (nieuwe) ambities zijn alleen mogelijk als we daarvoor bestaand beleid inleveren (Nieuw voor Oud).
- We nemen geen nieuwe taakstellingen op en nemen de oude mee in de analyse van de beleidsvelden.
- De stelpost loon-, en prijscompensatie brengen we op het niveau dat nodig is op basis van historische kosten. Voorheen vulden we deze post tussentijds met structurele meevallers, deze verwachten we nu niet.
- We volgen alle richtlijnen die voortvloeien uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), het gemeentelijk toezichtkader 2020 of andere wet- en regelgeving.
- In relatie met de onderuitputting van het BTW Compensatiefonds (BCF) bij het gemeentefonds houden we geen rekening met meevallers.
- Het jaar 2020 gebruiken we om de financiële gevolgen van de omgevingswet inzichtelijk te maken.
- We streven naar een kostendekkendheid van 100% voor de leges en heffingen.
- Op basis van de begrotingsbrief van de provincie nemen we de volgende zaken in acht:
 - Voor jeugd nemen we de realisatiecijfers van het jaar 2019 op in onze begroting, voor zover deze realistisch zijn.
 - We stellen de dividenden bij voor Enexis naar € 0,50 per aandeel.
 - Voor de dividend van de Bank Nederlandse Gemeente (BNG) houden we € 1,27 per aandeel aan.
- Voor de financiële verwerking van het gemeentefonds volgen we de laatste informatie van de PAUW applicatie. Zij bedienen vrijwel alle gemeentes op het gebied van het gemeentefonds. Hiermee stemt de Provincie in.
- Onze laatste twee jaarschijven (2023 en 2024) zijn structureel sluitend. In alle overige jaren wordt het saldo (overschot of tekort) gepresenteerd.
- Restantkredieten die langer dan 2 jaar zijn aangehouden, worden in principe afgevoerd. Uitzondering hierop zijn de kredieten met een langdurig karakter of een deugdelijke onderbouwing. Deze zullen worden voorgelegd in de diverse rapportagemomenten.

In onderstaande tabel zijn de voorgestelde mutaties uit de kadernota opgenomen en de extra mutaties na de kadernota.

Nr.	+ = overschot/baat en - = tekort/last	I / S	(Bedragen x € 1.000)			
			2021	2022	2023	2024
	Primaire begroting 2020-2023		0	0	996	996
	Mutaties na begroting 2020-2023 voor 1e raadsrapportage 2020		359	173	-2	-2
	Mutaties 1e raadsrapportage 2020		1.046	257	24	1.263
	Begroting voor kadernota 2021-2024		1.405	430	1.018	2.257
	Kadernota 2021					
	Progr. 1 Veiligheid		0	-40	-40	-40
1	Ambitieniveau aanpak ondermijnende criminaliteit	S	0	-40	-40	-40
	Progr. 2 Leefomgeving		0	0	0	0
	Progr. 3 Voorzieningen		-357	-282	-282	-282
2	Aanbesteding onderhoud groene sportvelden	S	-110	-110	-110	-110
3	Aanpassing Ursula i.v.m. gebruik Lataste, kapitaallasten	S	-21	-21	-21	-21
4	Subsidiëring gemeenschapshuizen kapitaallasten en exploitatie gymzalen	S	-76	-76	-76	-76
5	Regeling investeringssubsidies	S	-75	-75	-75	-75
6	Inhuur i.v.m. accommodatiebeleid	I	-75	0	0	0
	Progr. 4 Samenleving		-1.970	-1.900	-1.900	-1.900
7	Vrijval gemeentelijk budget kinderopvang i.v.m. hogere Rijksvergoeding OAB	S	40	40	40	40
8	Verwachte stijging subsidie aanvraag Algemeen Maatschappelijk Werk	S	-20	-20	-20	-20
9	Jeugdzorg	S	-1.400	-1.400	-1.400	-1.400
10a	Begeleiding, aanzuigende werking a.g.v. abonnementstarief	S	-350	-350	-350	-350
10b	Inkomsten begeleiding vanuit Venlo	S	30	30	30	30
10c	Woningaanpassingen, aanzuigende werking a.g.v. abonnementstarief	S	-150	-150	-150	-150
10d	Hulp bij het huishouden, aanzuigende werking a.g.v. abonnementstarief	S	-50	-50	-50	-50
10e	Hulpmiddelen, aanzuigende werking a.g.v. abonnementstarief	S	-100	-100	-100	-100
10f	Hulpmiddelen sterfhuisconstructie, hulpmiddelen overname door nieuwe leverancier	I	-70	0	0	0
11	Inzet budget algemene voorzieningen WMO ter dekking hogere WMO uitgaven	S	100	100	100	100
	Progr. 5 Dienstverlening		-74	-9	-9	-9
12	Dienstverlening toegankelijk voor alle inwoners van Leudal	I	-55	0	0	0
13	Ontwikkeling en implementatie visie op dienstverlening	I	-10	0	0	0
14	Huis van de Dromen	S	-4	-4	-4	-4
15	Klantenpanel	S	-5	-5	-5	-5
	Progr. 6 Samenwerking		-35	-30	-30	-30
16	Burgerparticipatiemiddelen	S	-15	-15	-15	-15
17	opstarten en onderhouden digitaal platform participatie	S	-20	-15	-15	-15

	Progr. 7 Financiën en Belastingen		-799	-1.494	-2.371	-3.211
18	Afname dividend inkomsten Enexis en BNG	S	-434	-434	-434	-434
19	Stelpost loon en prijscompensatie					
a	Inschatting effect nieuwe cao vanaf 2021	S	-480	-480	-480	-480
b	Volledig inzetten bestaande stelpost loon-/prijsindexatie voor 22a en 22b	S	515	670	643	653
c	Vormen nieuwe stelpost voor loon-/prijsindexatie	S	-400	-800	-1.200	-1.600
20	Herijking gemeentefonds	S	0	-450	-900	-1.350
	Overig / overhead		-434	-417	-474	-473
21	Wettelijke ontwikkelingen en prijsstijgingen software ICT	S	-250	-250	-250	-250
22	EC-GEO en integratie DIS	S	-98	-93	-88	-88
23	BAG 0,6 fte en mutatiesignalering	S	-74	-74	-74	-74
24	Organisatievisie	I	-12	0	0	0
25	Stelpost majeure projecten ivm mogelijke meerkosten HHIN	S	0	0	-62	-61
	Totaal Kadernota 2021		-3.669	-4.172	-5.106	-5.945
	Begrotingssaldo na Kadernota 2021		-2.264	-3.742	-4.088	-3.688
	Meicirculaire 2020		1.050	598	260	-215
	Bijstelling claims kadernota (dividend, rente en stelpost)		205	285	437	527
	Mutaties sociaal domein		-1.371	-1.371	-1.371	-1.371
	Mutaties kapitaallasten		104	135	85	116
	Begrotingssaldo start begroting 2021-2024		-2.276	-4.095	-4.677	-4.631

Onderstaand zijn de aanwezige taakstellingen van de gemeente weergegeven. Deze zijn opgenomen in het meerjarig perspectief en zullen derhalve gerealiseerd moeten worden.

	<i>(bedrag x 1.000)</i>			
Maatregel	2021	2022	2023	2024
Vastgoed	175	175	175	175
Accommodaties	175	175	175	175
Jeugdzorg	200	1.200	1.200	1.200
Personeel en organisatie	-	175	300	300

Tot slot is hieronder het structurele begrotingssaldo van de gemeente Leudal weergegeven voor mutaties zoals voorgesteld in de kadernota en voor mutaties zoals voorgesteld bij de scenario's. In het addendum dat bijgevoegd is bij deze begroting is het overzicht te raadplegen na het doorvoeren van voornoemde documenten. Het structurele begrotingssaldo voor deze documenten was € 2.156.000 positief in 2024.

Presentatie van het structurele begrotingssaldo voor kadernota en scenario's	(Bedragen x € 1.000)			
	2021	2022	2023	2024
Saldo baten en lasten	-32	378	754	1.575
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2.590	785	610	584
Begrotingssaldo na bestemming	2.558	1.163	1.364	2.159
Waarvan incidentele baten en lasten	1.839	194	0	3
Waarvan structurele baten en lasten	719	969	1.364	2.156

1.3 Projecten

Indicatie	Inves- tering	Subsi- die	Aandeel derden	Aandeel ge- meente	Krediet vote- ring	(bedrag x 1.000)					Fase- ring
						Kapitaallasten					
Majeure projecten						2020	2021	2022	2023	2024	
Burgerinitiatieven											
Fusie scholen Haler, Hunsel, Ittervoort, Neeritter	8.000			8.000	330			218	217	217	2021
Aanvullende verkeers- maatregelen fusie scholen	p.m.			p.m.							2021
Open club Roggel	p.m.	p.m.		p.m.							2020
Subtotaal	8.000			8.000	330			218	217	217	
Lokale projecten											
Fietspad Spoorbrug Buggenum	7.100	3.500		3.600					180	180	2022
Herinrichting Napoleonsweg Neer	p.m.			p.m.							2022
Herinrichting oude kern Baexem	3.500	1.750		1.750					79	78	2022
Zevenellen	1.000	175	333	492				25	24	24	2021
Subtotaal	10.600	5.250		5.350				25	283	282	
Totaal	18.600	5.250		13.350	330			243	500	499	
	Beschikbaar budget in stelpost						23	163	438	437	
	Verschil (- tekort / + overschot)							-80	-62	-62	

Burgerinitiatieven

Fusie scholen Haler, Hunsel, Ittervoort en Neeritter

Op 30 juni 2020 heeft de gemeenteraad besloten de locatie Heijerveld aan te wijzen als nieuwe locatie voor de fusieschool Haler, Hunsel, Ittervoort en Neeritter. *Na het sluiten van de koopovereenkomst voor Heijerveld, die nog voor zienswijzen wordt neergelegd bij de gemeenteraad, het opzetten van de projectstructuur en het proces én de voorbereidende werkzaamheden voor het bestemmingsplan wordt aan de gemeenteraad een krediet gevraagd.* In 2021 wordt het bestemmingsplan aan de gemeenteraad voorgelegd ter vaststelling én vindt in het meest gunstige scenario de aanbesteding plaats voor de realisatie van het nieuwe gebouw.

Dit project heeft betrekking op programma 3.

Aanvullende verkeersmaatregelen fusie scholen Haler, Hunsel, Ittervoort en Neeritter

In 2019 werd een verkeersonderzoek naar de veilige routes van en naar de nieuwe fusieschool uitgevoerd. Nu de locatie bekend is, zal dit verder uitgewerkt worden. In 2021 wordt een concreet plan aan de gemeenteraad voorgelegd bij de besluitvorming rondom het bestemmingsplan.

Open club Roggel

Door het college en de gemeenteraad is in 2019 ingestemd met uitwerking van scenario 1 van de businesscase "Open Club Roggel". De uitbreiding van de kleedlokalen bij SV-Roggel wordt op dit moment gerealiseerd, renovatie van de tennisbanen heeft plaats gevonden en het sportpark is voorzien van led-verlichting.

Het aspect "samenwerking" is formeel gerealiseerd in de vorm van een federatie met bijbehorende statuten. De Open Club Roggel voert regelmatig overleg over de mogelijkheden tot uitbreiding van samenwerking en maatschappelijke initiatieven. Op dit moment wordt overleg gevoerd tussen gemeente en Open Club Roggel over beheer van het evenemententerrein. Het is de bedoeling dat het beheer door de Open Club Roggel plaats zal vinden. Afspraken worden vastgelegd in een beheerovereenkomst. Het betreft een groeiproces.

Lokale projecten

Fietspad spoorbrug Buggenum

Op 14 februari 2020 hebben Provinciale Staten besloten € 3,5 miljoen te reserveren voor de snelle fietsverbinding Haalen – Roermond, onderdeel fietsbrug Buggenum - Leeuwen. Afhankelijk van de bestuurlijke overleggen met gemeente Roermond en de provincie hoopt de gemeente in 2021 alle informatie te verzamelen die nodig is zodat de gemeenteraad in 2021 een goede afweging kan maken in het verdere proces.

Eerder startte in samenwerking met de provincie en de gemeente Roermond een haalbaarheidsstudie naar een snelle fietsverbinding tussen Roermond en Buggenum / Haalen. Volgens de haalbaarheidsstudie (maatschappelijke kosten en baten analyse) krijgt de snelle fietsverbinding via de spoorbrug Buggenum een hoge score.

Herinrichting Napoleonsweg Neer

Ingevolge het besluit van Provinciale Staten (PS) in februari 2020 heeft een herschikking van Provinciale middelen t.b.v. mobiliteitsdoeleinden plaatsgevonden. Aan het project N273 Neer is ingevolge dit besluit € 1,42 miljoen toegekend voor de technische vervanging van de weginfrastructuur. Nog niet duidelijk op dit moment is in hoeverre de door Provinciale Staten (PS) toegekende middelen de initieel voorgenomen herinrichting mogelijk maakt (een 50 km/uur inrichting met gescheiden rijbanen, aanpassing van de komgrensmaatregelen en aanleg van een tweetal rotondes). Ambtelijk overleg hierover is gestart. Conform het met de provincie gevoerde bestuurlijke overleg op 20 maart 2018, hecht de gemeente Leudal aan een adequate en verkeersveilige inrichting van de N273 in de bebouwde kom van Neer met goede voorzieningen voor het openbaar vervoer en voor het parkeren, en met een verkeersveilige inrichting van de drie kruispunten Leudalweg-Engelmanstraat, Heldenseweg-Steeg en Maasweg. De provincie geeft aan nog in 2020 met de planvorming te willen beginnen. Er is nog geen indicatie voor de gemeentelijke kosten. In de begroting 2021 worden dan ook geen kosten opgenomen voor dit project. Dit project heeft betrekking op programma 2.

Herinrichting oude kern Baexem

Cultuurhistorie, landschap en natuur maken de kern Baexem bijzonder aantrekkelijk om te wonen, te werken of te recreëren. De huidige doorsnijding van de N280 tast echter deze waarden en kwaliteiten in grote mate aan. Nu het de bedoeling is om de N280 zuidelijker te leggen, is er in 2015 een gebiedsvisie opgesteld voor de dorpsentree Baexem. Het idee is om opnieuw aandacht te vestigen op de oorspronkelijke kwaliteiten van de kern. De uitvoering van deze herinrichting komt pas aan bod na realisatie van de N280, naar verwachting in 2025.

Aanvullende verkeersmaatregelen Zevenellen

Via de samenwerking in het Regionaal Mobiliteitsoverleg (RMO) is er gewerkt aan een goede bereikbaarheid en maximale verkeersveiligheid. Via het RMO is van de provincie Limburg een subsidie (€ 175.000) ontvangen voor de bereikbaarheid van het bedrijventerrein Zevenellen.

Het college besloot naar aanleiding van een extern advies om de aanleg van twee rotondes op de Roermondseweg na te streven. Naar verwachting worden de rotondes in 2021 aangelegd binnen de einddatum van de verleende subsidie (31 december 2021). De realisatie is afhankelijk van de kredietvoting door de gemeenteraad en de bijdragen van derden.

2 Programmaplan

2.1 Veiligheid

Inwoners en ondernemers worden beschermd en voelen zich veilig.

Visie

De gemeente Leudal wil een veilige gemeente zijn. Daarom wordt de openbare orde en veiligheid binnen Leudal integraal benaderd. Integrale veiligheid betekent samen werken aan de verbetering van de lokale openbare orde en veiligheid, met een samenhangend pakket van activiteiten of maatregelen. Hierbij werken private partijen (inwoners, ondernemers, woningbouwcorporaties, verenigingen) en publieke partijen (gemeente, politie, brandweer, hulpverleningsinstanties, scholen etc.) samen aan het verbeteren van de openbare orde en veiligheid in de gemeente.

De gemeente is regisseur op het gebied van het lokale veiligheidsbeleid. Dit betekent dat de gemeente zodanig stuurt, intervenueert en randvoorwaarden in stand houdt dat de diverse betrokken partijen op het terrein van veiligheid op een effectieve manier blijven samenwerken en met elkaar een aanvaardbaar niveau van veiligheid en leefbaarheid weten te creëren en behouden; hierbij hebben innovatie en burgerparticipatie extra aandacht.

Binnen het cluster Veiligheid worden drie hoofdthema's aangeduid:

1. Oermijnende criminaliteit
2. Sociale veiligheid
3. Crisisbeheersing

Wat willen wij bereiken?

We vinden een veilige leefomgeving voor elke inwoner en ondernemer van groot belang. Het creëren van een veilige gemeente kan bereikt worden en gewaarborgd blijven door het uitvoeren van een stevig en effectief integraal veiligheidsbeleidsplan. Het integraal veiligheidsbeleidsplan 2019-2022 draagt bij aan het zowel op fysiek als op sociaal vlak continueren en verder ontwikkelen van de genoemde veilige leefomgeving. In dit plan zijn de volgende veiligheidsproblemen geprioriteerd:

- Georganiseerde oermijnende criminaliteit
- High Impact Crimes (HIC)
- Jeugd en veiligheid
- Veilige leef- en woonomgeving
- Cybercrime

Totaal programma

Veiligheid	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	3.508	4.036	3.495	3.290	3.297	3.297
Baten	-363	-332	-332	-115	-115	-115
Mutatie reserves	-194	-550	-25	-25	-25	-25
Resultaat	2.951	3.154	3.138	3.149	3.157	3.157

2.1.1 Ondernijnde criminaliteit

2.1.1.1 Voorkomen en terugdringen georganiseerde criminaliteit

Voorkomen en terugdringen van georganiseerde criminaliteit.

Bij ondernijnde criminaliteit is sprake van verwevenheid van de onder- en bovenwereld. Het gaat om crimineel handelen dat sluipenderwijs een zodanige sociale en economische invloed heeft dat daarmee de veiligheid, leefbaarheid en integriteit wordt aangetast. Om dit tegen te gaan is een uitvoeringsplan 2019-2021 vastgesteld. Dit uitvoeringsplan richt zich op het buitengebied en wordt gezamenlijk met de gemeente Nederweert opgepakt. Voor uitvoering van dit plan ontvangt de gemeente versterkingsgelden van het Rijk. Eind 2021 vindt er een evaluatie plaats en een aanbeveling voor de aanpak van ondernijning in de volgende jaren.

De aanpak vergt een stevige en langdurige preventieve inzet en blijvende inzet van repressieve instrumenten. Door de aanpak van ondernijning in het buitengebied willen we een veilig en maatschappelijk integer buitengebied creëren, waarin het plezierig leven, wonen en werken is.

Wat gaan wij daar voor doen?

- op orde houden van plaatselijke wet- en regelgeving in het kader van aanpak ondernijnde criminaliteit;
- creëren weerbare organisatie en medewerkers die signalen ondernijning herkennen;
- zicht op activiteiten in het buitengebied door inventarisatie, informatiesysteem en integrale controles;
- bewustwording creëren bij burgers door voorlichtingsactiviteiten;
- intensiveren integrale controleacties;
- burgerparticipatie vergroten.

Wat mag dat kosten?

Voorkomen + terugdringen georganiseerde criminaliteit					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Ondernijning	250	387	226	17	17	17
Totale lasten	250	387	226	17	17	17
Baten						
Ondernijning	-217	-217	-217	0	0	0
Totale baten	-217	-217	-217	0	0	0
Mutaties reserves	39	-167	0	0	0	0
Resultaat	72	3	9	17	17	17

2.1.2 Sociale veiligheid

2.1.2.1 Integrale en gebiedsgerichte aanpak

Integrale en gebiedsgerichte aanpak van veiligheidsvraagstukken geënt op integraal veiligheidsbeleid.

Sociale veiligheid betreft de veiligheidsrisico's die een menselijke oorsprong kennen zoals overlast, huiselijk geweld, inbraken. Om deze veiligheidsrisico's te beperken is het uitgangspunt een integrale gebiedsgerichte aanpak, in samenwerking met alle partners waarbij burgerinitiatieven worden ondersteund.

Wat gaan wij daar voor doen?

- Aanpak van High Impact Crimes. Dit zijn delicten met een groot impact op het slachtoffer, diens omgeving en het veiligheidsgevoel in de maatschappij, voorbeeld woninginbraken. Op het gebied van de High Impact Crimes wordt er naar gestreefd de lage misdaadcijfers de komende jaren niet te doen stijgen; door het continueren van de preventie activiteiten en de persoonsgerichte aanpak van de daders. Door inzet van wijkagenten, boa's en het betrekken van burgers, dorpsraden etc. krijgt dit gestalte. Daarnaast is de gemeente jaarlijks actief betrokken bij het Donkere Dagen Offensief.
- Jeugd en veiligheid. Activiteiten gericht op het vroegtijdig signaleren van jeugdcriminaliteit, radicalisering, polarisering, extremisme. Verder wordt aandacht gegeven aan preventie alcohol en drugs en jeugdoverlast. De inspanningen richten zich op de jongeren en op hun omgeving. Het jongerenwerk wordt hierin nadrukkelijk betrokken.
- Veilige leef- en woonomgeving. Het treffen van maatregelen/voorzieningen waardoor voorkomen wordt dat personen met verward gedrag overlast geven of zich gevaarlijk gedragen. Dit willen we bereiken door persoonsgerichte, gebiedsgerichte en thema gerichte maatregelen en pilots. Een stevige samenwerking met het Veiligheidshuis Midden-Limburg komt het aanpakken en signaleren van casussen en sociale veiligheidstrends ten goede. Daarnaast hebben de midden-Limburgse gemeenten een gezamenlijk plan van aanpak personen met verward gedrag opgesteld waar momenteel uitvoering aan wordt gegeven.
- Preventieve activiteiten organiseren gericht op bewustwording van cybercrime. Cybercrime is criminaliteit met ICT bijv. hacking, phishing, malware, ransomware, oplichting via marktplaats, identiteitsfraude, sexting.
- Burgerparticipatie binnen het veiligheidsdomein vergroten door o.a. de inzet van buurtpreventie, buurtwhatsapp, burgernet, buurtbemiddeling.

Wat mag dat kosten?

Integrale en gebiedsgerichte aanpak					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Veiligheidsmaatregelen specifiek	392	554	196	196	196	196
Totale lasten	392	554	196	196	196	196
Baten						
Veiligheidsmaatregelen specifiek	0	0	0	0	0	0
Totale baten	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-232	-383	-25	-25	-25	-25
Resultaat	160	171	171	171	171	171

2.1.3 Crisisbeheersing

2.1.3.1 Crisisorganisatie is voorbereid

De crisisorganisatie is voorbereid en inzetbaar zowel regionaal als lokaal.

Wat betreft brandweezorg en crisisbeheersing maakt de gemeente Leudal onderdeel uit van de Veiligheidsregio Limburg-Noord. Er worden activiteiten gericht op preventieve en repressieve veiligheid gerealiseerd.

De veiligheidsregio voert de operationele brandweezorg uit. Deze omvat het voorkomen en bestrijden van branden en ongevallen anders dan brand die gevaar voor mens en dier (kunnen) opleveren. Tevens coördineert de veiligheidsregio de ambulancezorg en de GHOR.

Bijzondere aandacht heeft de Oranje Kolom: de gemeentelijke crisisorganisatie bij rampen en crises. Deze wordt zowel regionaal alsook lokaal georganiseerd. Zo kunnen gemeenten ten alle tijden noodzakelijke gemeentelijke crisisdiensten verzorgen en de bevolking beschermen. De Oranje Kolom is dagdagelijks operationeel bij reguliere incidenten maar kan ook worden opgeschaald bij een zeer grote (lokale/regionale/landelijke) crisis.

Wat gaan wij daar voor doen?

Continue aandacht vraagt het op peil houden van de brandweerorganisatie en de functionarissen die een taak hebben in de Oranje Kolom.

Wat mag dat kosten?

Crisisorganisatie is voorbereid	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Veiligheidsmaatregelen algemeen	2.865	3.095	3.073	3.077	3.084	3.084
Totale lasten	2.865	3.095	3.073	3.077	3.084	3.084
Baten						
Veiligheidsmaatregelen algemeen	-146	-115	-115	-115	-115	-115
Totale baten	-146	-115	-115	-115	-115	-115
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	2.719	2.980	2.957	2.961	2.969	2.969

Verplichte indicatoren uit het BBV

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	2018	0,7	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2018	3	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2018	2,8	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000 inwoners	2018	3,4	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
Verwijzingen Halt	per 10.000 inw.	2019	52	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
Jongeren met delict voor rechter	%	2018	0	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Verbonden partijen

- Veiligheidsregio- Limburg Noord

2.2 Leefomgeving

Samen bouwen aan een duurzame en vitale fysieke leefomgeving

Visie

De gemeente Leudal is economisch vitaal en de leefomgeving wordt als prettig ervaren. Dit willen wij zo houden en waar dat kan, versterken en verbeteren. Dit is een hele uitdaging, want door bovenlokale trends en ontwikkelingen zijn de opgaven voor de fysieke leefomgeving in Leudal groot. Denk aan de ontwikkelingen en opgaven op het gebied van klimaatverandering, energietransitie, transitie van de agrarische sector, circulaire economie of het anders kijken naar afval en grondstoffen, bereikbaarheid en woningbouw. Dit biedt kansen, maar vraagt ook om het maken van zorgvuldige keuzes. Onze opgaven en keuzes worden vervat in de Omgevingsvisie die in 2021 wordt vastgesteld. Hierbij bieden wij het raamwerk voor de juiste functies op de juiste plek en worden enkele opgaven in kansen omgezet.

Het combineren van de opgaven en het verzilveren van de kansen, vraagt om een andere manier van werken. Dit betekent een andere rol van de overheid bij het maken van beleid voor de fysieke leefomgeving. Beleid wordt niet opgelegd, maar komt in goede samenwerking tussen andere overheden, ondernemers, onderwijs, (keten)partners, maatschappelijke organisaties en inwoners tot stand. De effecten die uit het beleid moeten volgen, kunnen niet worden gerealiseerd zonder een goede basisorganisatie op het gebied van projectrealisatie en beheer van de openbare ruimte en de eenheid van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De (werk)processen voor deze taakvelden zijn op elkaar aangesloten en zorgen voor een goede dienstverlening naar onze ondernemers en inwoners en toezicht en handhaving op het naleefgedrag van regels in onze gemeente.

De Coronacrisis heeft ons daarbij laten zien dat wij meer dan ooit flexibel moeten en kunnen zijn. Daarnaast is van belang dat op 1 januari 2022 de Omgevingswet in werking treedt en dat ook na die datum de implementatie van de Omgevingswet doorgaat. Dit betekent dat wij in 2021 de Omgevingsvisie en Omgevingsverordeningen vaststellen en de (werk)processen zodanig inrichten dat wij voldoen aan de wettelijke vereisten per 1 januari 2022. In de periode 2022 - 2024 ligt de focus op het opstellen van het Omgevingsplan.

In dit programma staan onze opgaven geformuleerd vanuit de drie pijlers; economie, wonen en klimaat.

Wat willen wij bereiken?

Wij bouwen samen met onze (keten)partners, ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties aan een duurzame en vitale fysieke leefomgeving. Dit doen wij door te sturen op drie pijlers, namelijk economie, wonen en klimaat. De uitvoering van de beleidsdoelen vindt plaats door de realisatie van projecten, het beheer van de openbare ruimte, de verlening van vergunningen en het toezicht en de handhaving op onze regels. Naast de drie sectorale pijlers, economie, wonen en klimaat, werken wij aan twee overkoepelende thema's, namelijk de Omgevingswet en Buitengebied in Beweging. Onze doelen binnen deze pijlers en thema's leiden ertoe dat u van ons concrete resultaten mag verwachten. Onze doelen en resultaten zetten wij hierna voor u uiteen.

Economie

Onze vitale economie willen wij versterken door het vestigingsklimaat voor (toekomstige) bedrijven te verbeteren en daarbij in te zetten op de stuwende sectoren, zoals de agrarische sector en de maakindustrie. Een aantrekkelijk vestigingsklimaat is een belangrijke kapstok voor een vitale lokale economie. Wij werken samen met en zijn partner van ondernemers en onderwijsinstellingen en bundelen zo onze krachten (onder andere via het Economic Board). Wij willen bereiken dat ondernemers hun toekomst in Leudal zien en nieuwe ondernemers zich in Leudal vestigen.

Daarnaast is een van de grootste opgaven voor de komende periode het bieden van weerstand tegen de dreigende personeelskrimp. Dit betekent dat wij ruimte scheppen voor het aantrekken en huisvesten van tijdelijke werknemers die met name in de groeiende sectoren van de agrarische sector (de vollegrondstuinbouw bijvoorbeeld) nodig zijn.

Wonen

Binnen onze gemeente is er ruimte voor de bouw van nieuwe woningen. Wij zetten in op het omvormen en activeren van bestaande plannen, die beter aansluiten op de veranderende woonwensen van onze inwoners. Daarnaast worden onbenutte bouwtitels ingetrokken om ruimte te maken voor nieuwe initiatieven. Knelpunten in de kernen lossen we op door ruimte te bieden voor nieuwe woonvormen, tijdelijke woonconcepten of woning(ver)bouw in het huursegment of in het (goedkope, < € 215.000) koopsegment. Op deze manier is er voor jonge(re) inwoners ruimte op de woningmarkt, wordt doorstroming bevorderd en worden senioren in staat gesteld langer thuis te blijven wonen. Dit betekent daarnaast dat onze bestaande woningvoorraad toekomstbestendig zal moeten worden gemaakt om aan te sluiten bij de klimaatopgaven en het langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Wij informeren en stimuleren onze inwoners en partners deze aanpassingen te doen.

Klimaat

Wij bevorderen een gezonde en prettige leefomgeving en stellen daarom (milieu)regels die hieraan bijdragen en wij stimuleren dat die (milieu)regels worden nageleefd.

Een gezonde leefomgeving betekent ook dat wij in het belang van toekomstige generaties zorgen dat het gebruik van fossiele brandstoffen vermindert, de afvalstromen worden omgebogen tot nieuwe grondstoffen en (hernieuwbare) energie wordt opgewekt. Hierbij laat de gemeente voorbeeldgedrag zien en neemt maatregelen die bijdragen aan onze klimaatopgaven.

Reconstructies en onderhoud aan de openbare ruimte vinden op een duurzame manier plaats, bevatten zoveel als mogelijk duurzame materialen en dragen bij aan het tegengaan van de gevolgen van de klimaatverandering (klimaatadaptatie).

Daarbij moet ook worden benoemd dat aanvullende taken bij de gemeente worden belegd, denk hierbij aan decentralisatie van regels (de bruidsschat) en de overdracht van bodemtaken van provincie naar gemeente.

Buitengebied in Beweging

Het buitengebied van Leudal gaat de komende decennia sterk veranderen. Allerlei grote ontwikkelingen maken dat het buitengebied, zoals het zich na de oorlog ontwikkeld heeft, er anders uit gaat zien. Het buitengebied is in transitie. Om hier goed op in te kunnen spelen heeft de gemeente Leudal Buitengebied in beweging in het leven geroepen. Het doel van Buitengebied in Beweging is het creëren en/of behouden van een kwalitatief hoogwaardig buitengebied waarin een goed werk-, woon- en leefmilieu gewaarborgd is.

We zetten in op de juiste activiteit op de juiste plek, het oplossen en voorkomen van knelpunten, het bieden van ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en de aanpak van leegstaande agrarische gebouwen. De keuzes die gemaakt zijn in het agrarisch ontwikkelkader worden vertaald naar een concreet uitvoeringsprogramma.

In het uitvoeringsprogramma wordt een aanpak voor vrijkomende agrarische bebouwing uitgewerkt waarbij niet alleen gekeken wordt naar het toelaten van nieuwe functies in de vrijkomende bebouwing maar ook naar het stimuleren van sloop van de overtollige bedrijfsbebouwing. Denk bijvoorbeeld aan een slooplening of een salderingsregeling waarbij groeiende agrarische bedrijven een bijdrage leveren aan de verbetering van de kwaliteit van het buitengebied en daarmee aan de kernwaarden (groene omgeving, rust en ruimte) van de inwoners van Leudal. Dit zie je terug in de vorm van nieuwe bedrijvigheid op plekken waar dit kan en het verdwijnen van bedrijfsgebouwen op plekken waar dit niet kan.

Totaal programma

Leefomgeving	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	20.855	20.622	19.520	19.872	20.307	20.344
Baten	-10.773	-10.315	-9.800	-9.759	-9.874	-9.913
Mutatie reserves	-851	-1.303	-367	-542	-437	-410
Resultaat	9.231	9.004	9.353	9.571	9.997	10.021

2.2.1 Economie

Ondernemers in stuwende sectoren ervaren een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

2.2.1.1 Aantrekkelijk voor werkgevers

Wij zijn en blijven aantrekkelijk voor werkgevers

Wat gaan wij daar voor doen?

De Leudalse economie is vitaal en vol kansen. Daarom zetten ondernemers, onderwijspartijen en de gemeente de schouders onder een gezamenlijke economische agenda. De economische agenda legt de focus op het vinden en binden van arbeidskrachten, maar doet meer. Uitgangspunt in de agenda is steeds dat we aansluiten bij het regionale bedrijfsleven, kennisinstellingen en (boven)regionale overheden en dat we verbinding zoeken met bestaande programma's en projecten op lokaal niveau.

De economische agenda heeft een dynamisch karakter: voor een deel van de onderwerpen geldt dat de uitvoering al begonnen is of op het punt staat te beginnen. De verschillende onderwerpen zullen dus in eigen tempo worden uitgevoerd en doorontwikkeld. Dit tempo wordt bepaald door de betrokken partners. Zij moeten ook de tijd en ruimte hebben om aan de slag te zijn met deze projecten. Niet alles kan tegelijk.

Het realiseren van de agenda is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, ondernemers en onderwijs in Leudal en omgeving. De Economic Board, als vertegenwoordiging van deze 3 O's heeft de regie; de uitvoering van projecten uit deze agenda krijgt flexibel vorm met vitale coalities van de relevante partijen uit de regio.

De uitvoeringsagenda vormt een startpakket dat de economie een forse impuls zal geven. Het uitvoeren van het pakket is het vliegwiel dat ook andere investeringen, inspanningen en maatregelen in Leudal en omgeving lostrekt, die samen de ambitie van 4.200 nieuwe werknemers en een groei van het Bruto Gemeentelijk Product van 195 miljoen (dit komt neer op een groei van het BGP van 19%) zullen realiseren.

Daarnaast werken wij aan de bedrijventerreinen. De economie vernieuwt en verduurzaamt. Energie- en klimaatopgave, circulariteit en digitalisering stuwen de "Next Economy". De concurrentiekracht en het verdienvermogen van een gemeente is afhankelijk van de mate waarop ondernemers in kunnen spelen op deze ontwikkelingen. Vastgoed, voorzieningen en het bedrijventerrein zelf moeten mee veranderen en toekomstbestendig worden gemaakt.

Schoon, heel en veilig zijn basisvoorwaarden. Stimulering door de gemeente en samenwerking tussen bedrijven zijn hiervoor noodzakelijk.

We zorgen ervoor dat onze bedrijventerreinen duurzaam aantrekkelijk blijven voor onze bedrijven en om er te werken. Op bedrijventerreinen liggen grote opgaven en kansen voor de energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie. We gaan in overleg met de ondernemers voor alle bedrijventerreinen plannen maken voor het verduurzamen en moderniseren van bedrijventerreinen.

Wat mag dat kosten?

Aantrekkelijk voor werkgevers	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Infra bedrijven	634	543	302	250	232	236
Ondersteuning bedrijvigheid	179	213	214	201	158	149
Totale lasten	812	756	516	451	390	386
Baten						
Infra bedrijven	-618	-270	-217	-168	-149	-154
Ondersteuning bedrijvigheid	-46	-40	-44	-40	-6	-6
Totale baten	-664	-309	-262	-207	-155	-160
Mutaties reserves	10	-203	-21	-21	-21	-21
Resultaat	159	244	233	222	213	204

2.2.1.2 Weerstand tegen personeelskrimp

Wij bieden weerstand tegen de dreigende personeelskrimp

Wat gaan wij daar voor doen?

Op basis van het economisch profiel ligt de focus op het zoeken, vinden en binden van 4200 arbeidskrachten. Via de Economische Agenda werken we langs 4 programmalijnen aan duurzame economische groei. Hierbij stellen wij voor per programmalijn één project te selecteren dat wordt gerealiseerd. De selectie van die projecten maken wij met het Economic Board.

Buitenzorgen

Deze pijler gaat over het vergroten van de vitaliteit van het buitengebied door innovatieve toepassingen in de agribusiness en de zorg, uitwisseling van kennis en personeel in de zorg, regie op en extra huisvesting en scholing voor internationale werknemers.

Werken kun je leren

Hier gaat het om het zoeken, vinden en binden van nieuwe werknemers door doorlopende leerlijnen te creëren voor de stuwende sectoren agri, zorg, maak en leisure, innovatieve werk-leeromgevingen te creëren, extra om- her- en bijscholingstrajecten aan te bieden en een arbeidsmakelaar in te zetten, die de verbindende schakel tussen werkgever en werknemer wordt.

Ondernemen doe je...!

We versterken het innovatieve karakter en de duurzaamheid van bedrijven door bedrijventerreinen te moderniseren, de haven van Zevenellen door te ontwikkelen, ruimte te bieden aan start-ups op Zevenellen en kleine ondernemers te ondersteunen op het gebied van duurzaamheid en ondernemerschap.

Trek eens wat Leudal aan!

We versterken het woon- en werkklimaat en dragen dit uit door met marketingcampagnes het woon-, werk- en recreëerklimaat van Leudal te promoten, de infrastructuur te verbeteren en het woonaanbod te laten aansluiten bij jonge gezinnen en starters.

Wat mag dat kosten?

Weerstand tegen personeelskrimp					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Ambtelijke samenwerking	312	342	347	365	378	387
Bestuurlijke samenwerking	19	91	0	0	0	0
Totale lasten	332	433	347	365	378	387
Baten						
Ambtelijke samenwerking	0	0	0	0	0	0
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0	0	0
Totale baten	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-144	-91	0	0	0	0
Resultaat	188	342	347	365	378	387

2.2.1.3 Toerisme en recreatie

Toerisme en recreatie

Wat gaan wij daar voor doen?

De vrijetijdssector draagt in vergaande mate bij aan een aantrekkelijke woon- en leefomgeving en is een belangrijke pijler voor de economische ontwikkeling van de gemeente. Met het in 2020 vastgestelde beleidskader Recreatie en Toerisme 'Uitnodigend Landschap' geven wij richting aan een kwalitatieve lokale ontwikkeling op basis van onze eigen identiteit. Hierbij kiezen wij voor een gebiedsgerichte aanpak waarbij wij streven naar ontwikkelingen passend bij de omgevingskwaliteiten. Samen met ondernemers(collectieven), terreinbeheerders en vrijwilligers(organisaties) zetten wij, ieder vanuit zijn eigen rol, in op beleving en kwaliteit op het hoogste niveau en sterke en vitale verblijfsmogelijkheden met een groot variatie in het aanbod.

In samenwerking met onze regionale partners geven we uitvoering aan de regionale visie Recreatie en Toerisme 'Verbinden, Vertellen, Verrijken'. Op basis van ons DNA werken wij samen aan de ontwikkeling van verbindende producten die bijdragen aan een onderscheidende profilering ter versterking van de marketing en promotie inspanningen op nationale en internationaal niveau. We gaan daarbij ons erfgoed, als bijzondere kwaliteit van Leudal, meer inzetten voor toeristische en recreatieve doeleinden. Dit doen we door het erfgoed meer aantrekkelijk en toegankelijk te maken, zowel fysiek als digitaal, en door de kwaliteit van ons erfgoed te verbeteren.

Deze aanpak dient te leiden tot een groei van de toeristische bestedingen met minimaal 2 procent per jaar.

Wij zetten in 2021 in op onderzoek naar de haalbaarheid van een fietsbrug over de Maas ter hoogte van Buggenum, de realisatie van een Toeristisch Overstappunt en de uitbreiding van natuur met 37.000 nieuwe bomen in 8 jaar tijd.

Wat mag dat kosten?

Toerisme en recreatie					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Recreatie op water	0	0	0	0	0	0
Aantrekkingskracht op burgers	328	364	264	264	275	275
Conserveren cultuurhistorische waarde	223	229	231	232	232	232
Openluchtrecreatie	43	30	30	30	30	30
Totale lasten	593	623	525	526	537	537
Baten						
Recreatie op water	0	0	0	0	0	0
Aantrekkingskracht op burgers	-103	-103	-103	-103	-103	-103
Conserveren cultuurhistorische waarde	-19	-14	-14	-14	-14	-14
Openluchtrecreatie	-5	0	0	0	0	0
Totale baten	-127	-117	-117	-117	-117	-117
Mutaties reserves	-25	-122	0	0	0	0
Resultaat	441	384	408	409	420	419

2.2.2 Wonen

Er is een passend woningaanbod met een aantrekkelijke openbare ruimte.

2.2.2.1 Woningaanbod sluit aan bij woonwensen

Ons woningaanbod is passend en sluit aan bij de (verschuivende) woonwensen van onze inwoners

Wat gaan wij daar voor doen?

In al onze kernen blijft er ruimte om nieuwe woningen te (laten) bouwen. Wij zetten de afspraken uit de Structuurvisie Wonen voort en zetten in op de realisatie van 100 woningen, passend bij de veranderende woonwensen van onze inwoners. Oude bouwtitels die niet tot realisatie komen, worden actief geschrapt. Dit proces heeft een doorlooptijd van circa 2-3 jaar vanwege de (planologische en juridische) procedures.

Wij creëren daarnaast extra ruimte voor bouwmogelijkheden bij het oplossen van knelpunten in de kernen. Het gaat daarbij vooral om bestaand vastgoed in kleine(re) kernen dat nu een publieksfunctie heeft, maar op lange(re) termijn om herinvulling vraagt. Deze ontwikkeling willen wij voor zijn en reeds nu de mogelijkheid bieden tot transformatie naar enkele woningen. Op die manier voorkomen we leegstand of brengen we dit terug, versterken we de leefbaarheid door het creëren van dynamiek en bouwen wij voor specifieke doelgroepen. Inwoners vragen immers om meer huurwoningen voor senioren en jongeren. Starters worden bij de aankoop van hun eerste woning ondersteund met startersleningen. Vanuit economisch belang wordt ook ingezet op het (laten) realiseren van nieuwe huisvestingsconcepten voor tijdelijke werknemers. De regionale Structuurvisie Wonen 2018 loopt tot eind 2021. In 2021/2022 worden de afspraken geëvalueerd en herijkt.

Onze bestaande woningvoorraad is nog niet toekomstbestendig. Met bewustwordingscampagnes worden inwoners en partners geïnformeerd en gestimuleerd tot het levensloopbestendig en energetisch verbeteren van hun woning. Dit sluit aan bij de maatschappelijke ontwikkeling om langer zelfstandig thuis te blijven wonen en onze ambities uit de duurzaamheidsvisie en transitievisie warmte. Het lopende project Mijn Huis op Maat is hier een mooi voorbeeld van evenals de provinciale regeling Duurzaam Thuis. In de toekomst kan een eigen aanvullende financiële stimuleringsregeling voor Leudal worden onderzocht. Kwalitatieve woningverbeteringen dragen bij aan een courante en waardevaste woningvoorraad.

Wat mag dat kosten?

Woningaanbod sluit aan bij woonwensen					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Afval	2.733	2.659	2.697	2.738	2.899	2.899
Milieubeheer	1.217	1.059	1.110	1.115	1.117	1.120
Bestemmingsplannen	1.622	1.322	1.153	1.153	1.159	1.133
Buitengebied in beweging	102	421	215	0	0	0
Handhaving RO	202	179	180	180	180	180
Grex wonen	411	50	44	46	34	47
Omgevingsvergunningen	813	803	776	776	776	776
Toezicht en handhaving bouwen	633	593	602	602	602	602
Volkshuisvesting	463	1.139	389	392	391	342
Toepassing APV	391	395	398	398	395	395
Totale lasten	8.588	8.620	7.565	7.400	7.554	7.494
Baten						
Afval	-3.260	-3.161	-3.243	-3.243	-3.400	-3.400
Milieubeheer	-84	0	0	0	0	0
Bestemmingsplannen	-18	-218	-38	-38	-38	-38
Buitengebied in beweging	0	0	0	0	0	0
Handhaving RO	0	0	0	0	0	0
Grex wonen	-367	-342	-49	-52	-39	-52
Omgevingsvergunningen	-806	-816	-743	-743	-743	-743
Toezicht en handhaving bouwen	-2	0	0	0	0	0
Volkshuisvesting	-161	-178	-200	-200	-200	-200
Toepassing APV	0	-2	-2	-2	-2	-2
Totale baten	-4.699	-4.717	-4.275	-4.277	-4.422	-4.434
Mutaties reserves	-665	-610	-39	-21	-26	0
Resultaat	3.224	3.293	3.251	3.102	3.106	3.059

2.2.2.2 Openbaar gebied adequaat onderhouden

Ons openbaar gebied wordt op adequaat niveau onderhouden

Wat gaan wij daar voor doen?

Uiteraard blijven we het groen en onderhoud van onze wegen op kwaliteitsniveau B uitvoeren. In 2021 wordt wederom een wegininspectie van het gehele wegennet uitgevoerd. Samen met de eerder uitgevoerde inspecties kunnen we steeds planmatiger het onderhoud uitvoeren. De onverharde wegen ontbreken nog in deze wegininspecties, omdat deze niet direct vergelijkbaar en meetbaar zijn, zoals de verharde wegen. Daarom is het plan om in 2021 een beheerplan op te stellen voor de onverharde wegen. Tevens is er een wens om de bewegwijzering, wegmarkering en verkeerstekens te inventariseren en op basis van die inventarisatie ook een beheerplan op te stellen. Op deze manier krijgen we steeds beter onze data op orde en kunnen onze werkzaamheden beter en pro-actiever uitvoeren.

Voor groen geldt daarnaast dat sterk ingestoken zal worden op klimaatadaptatie en biodiversiteit. Dit komt ook terug onder "klimaat".

Belangrijk aanvullend speerpunt is dat wij streven naar een meer data- en plangerichte aanpak voor het onderhoud van de openbare ruimte. Op basis van tweejaarlijkse wegininspecties voeren we steeds meer trendanalyses uit waarmee we het onderhoud en de reconstructies beter kunnen plannen.

Wat mag dat kosten?

Openbaar gebied adequaat onderhouden					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Begraafplaatsen	19	17	17	17	15	15
Infrastructuur wegen	2.510	2.425	2.583	2.728	2.798	2.860
Vastgoed	1.152	772	1.086	1.136	1.386	1.386
Verkeersveiligheid	767	879	918	1.012	1.031	1.050
Natuurbescherming en -onderhoud	2.402	2.266	2.109	2.312	2.320	2.324
Gebruik openbaar groen	216	223	183	153	114	101
Riolering	3.411	3.394	3.510	3.590	3.603	3.625
Totale lasten	10.477	9.976	10.406	10.948	11.267	11.360
Baten						
Begraafplaatsen	-18	-7	-7	-7	-7	-7
Infrastructuur wegen	-195	-116	-116	-116	-116	-116
Vastgoed	-178	-117	-25	-25	-25	-25
Verkeersveiligheid	-66	-43	-43	-43	-43	-43
Natuurbescherming en -onderhoud	-19	-7	-6	-6	-6	-6
Gebruik openbaar groen	0	0	0	0	0	0
Riolering	-4.743	-4.789	-4.945	-4.955	-4.978	-4.999
Totale baten	-5.219	-5.078	-5.142	-5.152	-5.175	-5.196
Mutaties reserves	-31	-280	-311	-505	-394	-394
Resultaat	5.227	4.618	4.953	5.291	5.698	5.770

2.2.2.3 Goede bereikbaarheid en toegankelijkheid

De gemeente is goed bereikbaar en toegankelijk

Wat gaan wij daar voor doen?

In 2021 zal een nieuw beleidsplan voor mobiliteit en verkeersveiligheid worden vastgesteld. Keuzes die in het nieuwe mobiliteitsbeleid gemaakt worden, zullen hun basis vinden in zichtbaar wordende maatschappelijke trends. Hierbij moet gedacht worden aan ontwikkelingen als verduurzaming, ICT-ontwikkelingen, diverse sociale ontwikkelingen (zoals toenemende vergrijzing en vereenzaming), maar ook economische ontwikkelingen (zoals veranderingen in de agrarische sector, de toename van toerisme en ook de gevolgen van krimp).

2021 geldt daarom als een overbruggingsjaar naar het nieuwe mobiliteitsbeleid. Daarbij blijven de bestaande doelen van kracht. Namelijk:

- Leudal wordt beter met Roermond verbonden via een nieuwe fietsverbinding over de Maas. Dit moet een belangrijke aanjager vormen voor het verder versterken van de fietsinfrastructuur in de regio.
- De ontsluiting van het bedrijventerrein Zevenellen naar de Roermondseweg wordt verbeterd met de aanleg van rotondes.

Aan het einde van 2022 is in Leudal een voldoende dekkend netwerk van laadinfrastructuur voor elektrische auto's. Concreet betekent dit dat in elk dorp van Leudal tenminste één laadpaal in het openbare gebied beschikbaar is. Om dit te bereiken neemt Leudal deel aan de gezamenlijke aanbesteding, geleid door de provincie Noord-Brabant waarmee een nieuwe collectieve concessie voor Zuid-Nederland wordt gefaciliteerd voor de plaatsing, het beheer, onderhoud en exploitatie van publieke laadinfrastructuur.

Wat mag dat kosten?

Goede bereikbaarheid en toegankelijkheid					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Parkeren	0	0	0	0	0	0
Infrastructuur water	6	7	39	65	65	64
Openbaar vervoer	18	19	22	17	17	17
Totale lasten	24	25	62	82	82	82
Baten						
Parkeren	0	0	0	0	0	0
Infrastructuur water	-4	-4	-5	-5	-5	-5
Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
Totale baten	-4	-4	-5	-5	-5	-5
Mutaties reserves	3	3	5	5	5	5
Resultaat	23	24	61	82	82	81

2.2.3 Klimaat

Er is balans tussen de aspecten Planet (ecosystemen en hulpbronnen), Profit (verantwoorde economische ontwikkeling) en People (sociale cohesie en betrokkenheid), waarbij de focus ligt op energiebesparing, duurzaam energieverbruik en de opwekking van duurzame energie.

2.2.3.1 Hernieuwbare energie bovengemeentelijk

Het vermogen van de hernieuwbare energie opwekking binnen onze gemeente ligt boven het Limburgse gemiddelde

Wat gaan wij daar voor doen?

In 2021 zal de Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 vastgesteld worden, daarin staat op welke wijze de regio Noord- en Midden Limburg een bijdrage gaat leveren aan het Nationale Klimaatakkoord als het gaat om het grootschalig opwekken van energie met zon en wind en energiebesparing voor de gebouwde omgeving. Parallel aan dit traject vullen wij door middel van openstellingsronden hernieuwbare energie toe aan ons grondgebied. Hierbij zetten wij vooralsnog in op 17 windmolens en 100 hectare zonne-energie. Onze opgave kan wijzigen als gevolg van de vast te stellen RES.

De gemeenteraad heeft in 2019 een nieuwe Duurzaamheidsvisie vastgesteld met als thema': energie, afval, circulaire economie en voeding. Dit vormt de basis voor de procesmatige aanpak voor de komende jaren waarbij zoveel mogelijk inwoners, bedrijven enz. worden betrokken. Dit wordt jaarlijks uitgewerkt in een Duurzaamheidsprogramma waarin concrete projecten en activiteiten zijn opgenomen. In aansluiting op de RES en de Transitievisie Warmte is in 2021 het speerpunt de energiebesparing in de gebouwde omgeving en de kleinschalige opwek van elektriciteit door zonnepanelen op daken.

Wat mag dat kosten?

Hernieuwbare energie bovengem.	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Duurzaamheid	28	190	100	100	100	100
Totale lasten	28	190	100	100	100	100
Baten						
Duurzaamheid	-60	-90	0	0	0	0
Totale baten	-60	-90	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-32	100	100	100	100	100

2.2.3.2 Openbare ruimte bestand tegen klimaatverandering

Onze openbare ruimte is adequaat bestand tegen de invloeden van klimaatverandering

Wat gaan wij daar voor doen?

Alle gemeenten moeten in 2021 een transitievisie warmte opstellen. Met deze Transitievisie maken gemeenten het tijdspad inzichtelijk: wanneer kunnen welke wijken of buurten van het aardgas worden afgekoppeld. Voor de wijken of buurten die voor 2030 gepland staan, maakt de gemeente ook al de mogelijke warmte-alternatieven bekend. De 1^e belangrijke stap is de woingen `aardgasloosproof` te maken door het verminderen van de warmtevrage door woningen goed te isoleren en energie te besparen.

De aanpak van de openbare ruimte gaat verder. Het klimaatadaptatief inrichten van woongebieden/straten gebeurt nu al zo veel mogelijk door het regenwater af te koppelen. Voor groener inrichten van straten is vooral meer bewustwording bij de bewoners nodig. Hiervoor zijn we, onder andere, aangesloten bij Operatie Steenbreek die ons zal helpen om onze burgers beter bewust te maken van de noodzaak om onze woonomgeving groener (en dus minder steenachtig) in te richten. Voordelen zijn onder ander meer schaduw en dus een reductie van de temperatuur, filteren van fijnstof en meer welzijn in een groenere omgeving. Verder zullen wij aansluiten bij het bomenplan van de provincie Limburg en dat doorvertalen naar het aanplanten van 36.000 bomen in onze gemeente, één boom per inwoner.

Bij de werkzaamheden in de openbare ruimte wordt ingestoken op recycling en duurzaamheid. Op dit gebied volgen we nauw de ontwikkelingen in de markt. Een bijdrage hieraan zal het nieuwe Inrichtingseisen voor de openbare ruimte in de gemeente Leudal leveren, waarin sterker zal worden ingestoken op duurzaam materiaalgebruik en hergebruik.

Verplichte indicatoren uit het BBV

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2019	8,1	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
Huishoudelijk restafval	kg	2018	135	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)
Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	24,6	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Banen	per 1.000 inw 15-64jr	2019	707,5	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	2019	155,3	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Functiemenging	%	2019	50,1	LISA	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Verbonden partijen

- Reinigingsdienst Maasland
- Internationale Zaken Noord-Midden Limburg
- Grenspark Maas-Schwalm-Nette
- Samenwerking Midden-Limburg
- Keyport 2020
- Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV
- Ijzeren Rijn
- Euregio Rijn-Maas-Noord
- Routebureau Midden-Limburg
- Nazorg Limburg
- Waterleidingmaatschappij
- Regionale Uitvoerings Dienst (RUD) Limburg-Noord

2.3 Voorzieningen

Optimaal inzetten van sociaal maatschappelijke voorzieningen.

Visie

Sociale samenhang, aantrekkelijk wonen, leren, werken en recreëren heeft invloed op de leefbaarheid van Leudal.

Om ervoor te zorgen dat iedereen kan meedoen, is het noodzakelijk om de behoeftes van inwoners centraal te stellen en integraal en domein overstijgend te werken. Er is een samenhangende aanpak nodig, waarbij aandacht is voor alle leefgebieden van inwoners. Zo kan aangesloten worden bij de mogelijkheden en onmogelijkheden van mensen, zodat ze mee tellen, bijdragen en mee kunnen doen naar vermogen.

Wat willen wij bereiken?

De gemeente Leudal heeft een rijk maatschappelijk leven en veel maatschappelijke voorzieningen. De ambitie van de gemeente is om het aanbod en de kwaliteit van de voorzieningen hoog te houden. Deze ambitie staat onder druk door noodzakelijke bezuinigingen voor de komende jaren en vormt daarmee een uitdaging in een tijd waarin zowel de economische situatie als de rol van de overheid aan veranderingen onderhevig zijn. Een passend voorzieningenniveau en een goed sociaal en cultureel klimaat is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeente én de betrokken partners of stakeholders.

Voorzieningen en accommodaties zijn geen doel op zich, maar een middel om de leefbaarheid in stand te houden en waar nodig te versterken.

Met de uitvoering van het accommodatiebeleid willen we samen met inwoners komen tot gedragen plannen, die passen binnen de gemeentelijke kaders. Dat zijn duurzame oplossingen met draagvlak van de gemeenschap.

Het welzijnsbeleid vormt een flankerend beleid, waarbij met hulp van een welzijnsstichting inwoners -zoveel als mogelijk tijdelijk- ondersteund worden in hun mogelijkheden om mee te doen aan activiteiten in het maatschappelijk leven en waarbij gewerkt wordt aan vergroting van de mate van zelfredzaamheid.

Het subsidiebeleid, het accommodatiebeleid en het welzijnswerk vormen belangrijke instrumenten in het bereiken van bovengenoemd maatschappelijk doel.

- In februari 2020 is het accommodatiebeleid vastgesteld. Het accommodatiebeleid bevat voor de periode 2020 tot en met 2024 vooral ontwikkelopgaven die door gemeente en inwoners opgepakt zullen worden. Deze ontwikkelopgaven vormen onderdeel van het door de gemeenteraad vastgestelde beleid. In 2024 wordt het accommodatiebeleid geëvalueerd.
- De opmerkingen en aanbevelingen uit het doelmatigheidsonderzoek subsidies worden in 2020 verwerkt en uiterlijk per 2021 toegepast.
- In 2021 worden subsidie-, accommodatie- en kunst en cultuurbeleid op elkaar afgestemd.
- In 2020 wordt het gesubsidieerde welzijnswerk geëvalueerd. De evaluatie wordt per 2021 geïmplementeerd.

Totaal programma

Voorzieningen	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	5.303	6.141	5.427	5.564	5.562	5.546
Baten	-520	-385	-443	-443	-443	-443
Mutatie reserves	-2.067	-1.007	-520	-430	-430	-430
Resultaat	2.716	4.749	4.463	4.690	4.689	4.673

2.3.1 Onderwijshuisvesting

De mogelijkheid voor inwoners om zich via onderwijs te kunnen ontwikkelen is gewaarborgd.

2.3.1.1 Passende huisvesting onderwijs

Er is passend onderwijs huisvesting beschikbaar waar nodig.

Goede ontwikkelingsmogelijkheden voor kinderen en jongeren vinden we erg belangrijk. Toegankelijke en kwalitatief goede voorzieningen zijn hiervoor noodzakelijk. De gemeente werkt hierin samen met partners zoals scholen, kinderopvangorganisaties, zorg- en welzijnsorganisaties en bibliotheken.

Wat gaan wij daar voor doen?

We zorgen samen met de kindercentra en onderwijsorganisaties voor goede onderwijsvoorzieningen voor alle kinderen en jongeren, zodat iedereen naar vermogen aan onderwijs deelneemt en met een diploma (startkwalificatie) de school verlaat.

Het beleid met betrekking tot onderwijshuisvesting is vastgelegd in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Leudal. De hoofduitgangspunten in het accommodatiebeleid worden daarbij gevolgd:

- Lokaal maatwerk.
- Optimalisatie van bezetting.
- Multifunctionaliteit.
- Vermindering van accommodaties.

In 2021 wordt, rekening houdend met bovenstaande uitgangspunten, de onderwijshuisvesting van scholengemeenschap Ursula onderzocht en ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. De doorlooptijd van dit onderzoek is nog niet bekend omdat rekening moet worden gehouden met de door schoolbestuur SOML, met instemming van de gemeente Leudal, ultimo mei 2020 aangevraagde subsidie ingevolge de landelijke "Subsidieregeling incidentele middelen voor leerlingendaling in het voortgezet onderwijs.

In 2021 en 2022 wordt (uitbreiding van) de Lataste school onderzocht en aan de gemeenteraad voorgelegd. In 2021 en 2022 wordt in Ittervoort een basisschool met bibliotheek en kinderopvang gebouwd voor Hunsel, Haler, Ittervoort en Neeritter.

Wat mag dat kosten?

Passende huisvesting onderwijs	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Onderwijshuisvesting	1.121	1.482	1.172	1.172	1.163	1.155
Totale lasten	1.121	1.482	1.172	1.172	1.163	1.155
Baten						
Onderwijshuisvesting	0	0	0	0	0	0
Totale baten	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-854	-356	-80	-80	-80	-80
Resultaat	267	1.126	1.092	1.091	1.082	1.075

2.3.1.2 Via onderwijs sporten

Jeugdigen via onderwijs kennis laten maken met culturele activiteiten, met de nadruk op nieuwe cultuur activiteiten.

Jeugdigen via onderwijs kennis laten maken met en deel laten nemen aan sport activiteiten.

Onderwijsaccommodaties en daaraan gerelateerde voorzieningen voor bewegingsonderwijs worden gebouwd en verbouwd om te kunnen voldoen aan de vraag. Dit is een wettelijke verplichting voor de gemeente. Zij kunnen meer ingezet worden binnen de wijk om sociale cohesie en maatschappelijke participatie te versterken. Multifunctioneel gebruik van de accommodaties wordt gestimuleerd.

Wat gaan wij daar voor doen?

- De realisatie van deze binnensportaccommodaties vond in het verleden plaats in combinatie met onderwijshuisvesting. Eén van de ontwikkelopgaven in het accommodatiebeleid is een terugbrengen van het aantal (kleine) binnensportaccommodaties. Met de realisatie van de fusieschool met sportzaal in Ittervoort worden de gymzalen in Hunsel, Ittervoort en Neeritter overbodig. Deze worden afgestoten.
- De gymzalen in Haelen en Nunhem worden op dit moment beide gebruikt door basisschool De Leerlingst ten behoeve van bewegingsonderwijs. Met ingang van het schooljaar 2020-2021 wordt daartoe enkel nog de gymzaal in Nunhem gebruikt. In overleg met de huidige gebruikers van de gymzaal wordt gezocht naar alternatieve locaties. Per 2022 wordt de gymzaal in Haelen gesloten.

Wat mag dat kosten?

Via onderwijs sporten	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Bewegingsonderwijs	79	71	71	71	71	71
Totale lasten	79	71	71	71	71	71
Baten						
Bewegingsonderwijs	0	0	0	0	0	0
Totale baten	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	79	71	71	71	71	71

2.3.2 Cultuur

Inwoners hebben toegang tot en nemen deel aan culturele activiteiten.

2.3.2.1 Bijdrage cultuur aan gezondheid

Cultuur deelname draagt bij aan welzijn, gezondheid en vitaliteit van onze inwoners.

Kunst en cultuur heeft de kracht om mensen te verbinden en biedt mensen de mogelijkheid om zichzelf te ontplooiën. Leudal streeft naar een veelzijdig en kwalitatief sterk cultureel aanbod dat primair gedragen wordt door inwoners, verenigingen, culturele instellingen en ondernemers die zich actief opstellen en samenwerken. We vinden het van belang dat cultuur voor iedereen bereikbaar is en dat het aanbod aansluit bij de identiteit en de vraag van inwoners van Leudal.

Wat gaan wij daar voor doen?

Het belang dat cultuur voor iedereen bereikbaar is en dat het aanbod aansluit bij de identiteit en de vraag van inwoners van Leudal staat als uitgangspunt centraal in het kunst en cultuurbeleid.

Het kunst- en cultuurbeleid wordt aanvang 2021 aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

De gemeente heeft eind 2019 voor twee jaren rijksmiddelen ad € 225.000 vanuit de motie Asscher ontvangen. Deze middelen zijn bedoeld voor het behoud van bibliotheekwerk in kleine kernen. De inzet van de Rijksmiddelen is bedoeld om gedurende de looptijd van het subsidietraject (2020 en 2021) te komen tot een toekomstbestendige en betaalbare bibliotheekvoorziening. Het is niet de bedoeling dat de incidentele rijksmiddelen leiden tot een structurele verhoging van subsidie voor bibliotheekwerk.

Wat mag dat kosten?

Bijdrage cultuur aan gezondheid					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Kunst en cultuur	378	385	325	325	331	331
Cultuuraccommodaties	600	738	560	558	545	542
Media	506	581	562	446	446	446
Totale lasten	1.484	1.704	1.447	1.329	1.323	1.320
Baten						
Kunst en cultuur	-10	-10	-10	-10	-10	-10
Cultuuraccommodaties	-25	-33	-33	-33	-33	-33
Media	-96	-95	-95	-95	-95	-95
Totale baten	-132	-138	-138	-138	-138	-138
Mutaties reserves	-736	-232	-238	-197	-197	-197
Resultaat	616	1.334	1.071	994	987	984

2.3.2.2 Cultuur deelname

Jeugd toeleiden, via combinatie functionarissen, naar culturele verenigingen.
Inwoners nemen deel aan culturele activiteiten.

Onze samenleving verandert. Denk aan mensen met verschillende culturele achtergronden, minder jongeren, meer ouderen en groei van de steden. Dit heeft gevolgen voor de vraag naar cultuur. Ook verandert de manier van cultuur maken. Een nieuwe generatie kunstenaars speelt in op het publiek van deze tijd met vernieuwende kunstvormen.

Wat gaan wij daar voor doen?

Het aanbod dat Leudal ondersteunt, moet een goede afspiegeling zijn van de verschillende voorkeuren in de samenleving én van het culturele veld. Dit wordt uitgewerkt in het in 2021 vast te stellen kunst- en cultuurbeleid en zal naar verwachting consequenties hebben voor het subsidiebeleid en de uitvoering van het accommodatiebeleid.

Door de in 2019 herijkte inzet en uitbreiding van combinatiefunctionarissen wordt cultuurdeelname gestimuleerd in en buiten schooltijd.

Wat mag dat kosten?

Cultuur deelname	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Cultuurondersteuning	101	146	146	146	146	139
Burgerinitiatieven	105	63	50	0	0	0
Totale lasten	206	209	196	146	146	139
Baten						
Cultuurondersteuning	0	0	0	0	0	0
Burgerinitiatieven	0	0	0	0	0	0
Totale baten	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-379	-63	-50	0	0	0
Resultaat	-173	146	146	146	146	139

2.3.3 Sport

Inwoners hebben toegang tot en nemen deel aan sport en bewegen.

2.3.3.1 Bijdrage sport aan gezondheid

Sportdeelname draagt bij aan welzijn, gezondheid en vitaliteit van onze inwoners.

Gezonde inwoners nemen deel aan sport in verenigingsverband of in groepsverband.

Jeugd toeleiden, via combinatie functionarissen, naar sportverenigingen.

Sport is een vrijetijdsbesteding met een sterke maatschappelijke waarde voor welzijn en gezondheid van onze inwoners. Wij streven naar een omgeving waarin alle inwoners kunnen sporten en bewegen, ongeacht leeftijd, achtergrond of beperking. Daarom gaan we deelname aan beweeg- en sportactiviteiten bevorderen en beschikbaar houden voor alle inwoners. Ook samenwerking, tussen Leudalse verenigingen en interregionaal, achten we van belang voor een bloeiend sportklimaat.

Wat gaan wij daar voor doen?

Wij ontwikkelen in 2021 een sportbeleid met een duidelijk Leudals karakter. Daarbij zullen partners en belanghebbende organisaties worden betrokken. Het sportbeleid zal naar verwachting consequenties hebben voor het subsidie- en de uitvoering van het accommodatiebeleid.

Door de in 2019 herijkte inzet en uitbreiding van combinatiefunctionarissen wordt sportdeelname gestimuleerd in en buiten schooltijd. Daarnaast vindt een verbinding plaats met gezondheid en cultuur. De inzet van combinatiefunctionarissen op scholen en bij verenigingen draagt bij aan het versterken van de vitaliteit en het leefklimaat in Leudal. De inzet en het effect van combinatiefunctionarissen wordt in 2021 geëvalueerd.

Wat mag dat kosten?

Bijdrage sport aan gezondheid					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Sportbeleid	340	657	471	469	479	479
Buitensport	1.156	1.037	1.070	1.383	1.387	1.390
Binnensport	917	983	999	994	994	993
Totale lasten	2.414	2.677	2.540	2.846	2.860	2.862
Baten						
Sportbeleid	0	0	0	0	0	0
Buitensport	-227	-165	-167	-167	-167	-167
Binnensport	-162	-83	-139	-139	-139	-139
Totale baten	-388	-247	-305	-305	-305	-305
Mutaties reserves	-98	-357	-152	-152	-152	-152
Resultaat	1.928	2.073	2.083	2.388	2.402	2.404

Verplichte indicatoren uit het BBV

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Niet-sporters	%	2016	52,3	RIVM - Zorgatlas	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.

2.4 Samenleving

Samen aan de slag met talent: iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar eigen vermogen.

Visie

We gaan voor een solidaire samenleving in een omgeving waar onze inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen naar vermogen. De behoefte en het talent van de inwoner staan centraal. Dit betekent dat mensen iets voor elkaar betekenen, dat er respect is voor elkaars eigenheid en dat er ruimte is voor individuele keuzes. De inwoner kan erop vertrouwen dat de gemeente voorziet in passende ondersteuning als deze nodig is.

We willen daarbij de volgende maatschappelijke effecten bereiken:

1. Vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners
Het vermogen van iemand om voor zichzelf te zorgen. Men kan eigen problemen oplossen en gaat zelfstandig door het leven oftewel weet zichzelf te redden. Kernbegrippen zijn: eigen kracht (zelf kunnen), eigen regie (zelf bepalen) en eigen verantwoordelijkheid (zelf moeten of mogen).
2. Meer mensen doen mee, inclusieve samenleving
Iedereen kan naar vermogen meedoen op basis van eigen mogelijkheden en talenten, inwoners met een beperking kunnen op voet van gelijkheid met anderen mee doen aan de samenleving.
3. Betere passende duurzame oplossingen voor inwoners
Bij ondersteuningsvragen van inwoners wordt breed, integraal naar de vraag gekeken vanuit het perspectief van de vrager. Ondersteuningsvormen sluiten aan bij versterking van eigen kracht en inzet van het eigen netwerk. Ondersteuningsvormen zijn maatwerk, passend bij deze inwoner en gericht op lange termijn perspectief.
4. Meer zelfredzame maatschappij
Een maatschappij waarbij inwoners zo min mogelijk afhankelijk zijn van de overheid. Inwoners zoeken hun eigen oplossingen en helpen elkaar. Mensen voelen zich verbonden, willen samen delen en hebben gemeenschappelijke waarden.

Wat willen wij bereiken?

De transformatie waar we als gemeente voor staan is een langdurig traject. Vraagstukken bekijken we niet langer alleen vanuit afzonderlijke wetten als de Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning of Participatiewet. Het draait in het sociaal domein immers om meer dan alleen deze drie wetten, onder andere onderwijs, sociale veiligheid en gezondheid. Het gaat om een integrale aanpak samen met al onze partners in de regio, in het belang van onze inwoners. Het sociaal domein is dusdanig complex en omvangrijk dat we beseffen dat onze aanpak niet van vandaag op morgen gerealiseerd kan zijn, maar waar we wel met consistent beleid aan blijven werken.

Daarnaast is er een financiële urgentie; de hoge (stijgende) zorgkosten in het sociaal domein zijn niet houdbaar. Als we ervoor willen zorgen dat ondersteuning in de toekomst voor inwoners beschikbaar blijft, is verandering en vernieuwing noodzakelijk. Het gaat om een andere, meer optimale, rolverdeling tussen inwoners, maatschappelijke instellingen en de overheid. Inwoners krijgen een grotere eigen rol en verantwoordelijkheid. Gemeenten dragen daaraan bij door het stimuleren van de kracht, zelfredzaamheid, participatie en vitaliteit van inwoners. Tevens door te investeren in preventie, lichte en nabije ondersteuning en voldoende ruimte voor innovaties. Vroegsignalering is hierbij belangrijk: hoe eerder we problemen kunnen ondervangen hoe groter de winst.

De komende jaren zal de samenwerking tussen de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert worden voortgezet. Hiermee willen we met gemeenschappelijk beleid nog beter inspelen op de ontwikkelingen die op ons afkomen, zodat we kunnen blijven voldoen aan de behoeftes van onze inwoners.

De gemeenteraad heeft in november 2019 het Regionaal Beleidsplan Sociaal Domein 2020 tot en met 2023 vastgesteld. Met dit plan zijn de visie, maatschappelijke effecten en de doelen voor de komende jaren vastgesteld.

In het Uitvoeringsplan Sociaal Domein wordt beschreven hoe we de komende jaren werken aan de doelen uit het beleidsplan. De thema's die in dit uitvoeringsplan aan de orde komen dragen daaraan bij. In dit uitvoeringsplan worden de volgende thema's uitgewerkt:

- Basisvoorzieningen
- Eén plan voor elk thuis
- Mantelzorger-vrijwilligers
- Versterking Jeugd en jong volwassenen
- Een goede toegang
- Inwoners doen en tellen mee.

Voor Voorkomen van Armoede en Dementie zijn lokale plannen opgesteld. Voor Preventie is er een regionaal koersdocument opgesteld (en vastgesteld in 2019). Het thema Wonen wordt medio 2020 uitgewerkt vanwege de ontbrekende kaders van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Bij elk thema is aangegeven aan welke doelen en maatschappelijke effecten dit thema bijdraagt. Er worden subdoelen, met activiteiten en bijbehorende resultaten gesteld.

Totaal programma

Samenleving	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	37.208	37.547	34.088	32.960	32.752	32.697
Baten	-6.325	-6.589	-5.974	-5.974	-5.797	-5.797
Mutatie reserves	-3.771	63	0	0	0	0
Resultaat	27.112	31.021	28.115	26.987	26.955	26.900

2.4.1 Gezondheid

2.4.1.1 Bewustwording van invloed levensstijl

Inwoners zijn zich bewust van de invloed van hun levensstijl op hun gezondheid.

Gezondheid is een breed begrip. We sluiten hierbij aan bij het concept van 'Positieve gezondheid' waarbij niet 'ziekte' of 'beperkingen' van mensen centraal staan maar de 'eigen regie' en 'mogelijkheden' van mensen. Positieve gezondheid richt zich op 6 pijlers, namelijk:

- Lichaamsfuncties
- Mentaal welbevinden
- Zingeving
- Kwaliteit van leven
- Meedoen
- Dagelijks functioneren

De pijlers staan met elkaar in verbinding en kunnen niet los van elkaar worden gezien.

Positieve gezondheid vormt een belangrijk uitgangspunt in de Visie Sociaal Domein en heeft veel raakvlakken met ander beleid zoals welzijn, armoede en het koersdocument preventie. Gezondheid is ook een belangrijk thema in de nog op te stellen omgevingsvisie.

Daarnaast zijn er binnen Leudal veel partners en vrijwilligers die initiatieven nemen en activiteiten uitvoeren die bijdragen aan gezondheid of het bieden van hulp in nood.

Wat gaan wij daar voor doen?

De GGD (VRLN) voert veel taken uit op het gebied van de volksgezondheid. Denk aan de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma, jeugdgezondheidszorg en infectieziekten bestrijding. De GGD en de gemeenten zijn bezig met het opstellen van de meerjarenavisie. Samenwerking in het sociale domein, een gezonde generatie en vitaal ouder worden zijn daarbij belangrijke thema's.

Met het opstellen van het lokale (preventieve) gezondheidsbeleid is een start gemaakt en willen we afronden in 2021. Belangrijke onderwerpen zijn de verdere uitrol van het concept positieve gezondheid en gezonde leefstijl. De bedoeling van dit beleid is om speerpunten en doelstellingen vast te leggen. Het opstellen doen we samen met de maatschappelijk partners.

Wat mag dat kosten?

Bewustwording van invloed levensstijl					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Bescherming gezondheid	1.276	1.365	1.360	1.357	1.361	1.361
Totale lasten	1.276	1.365	1.360	1.357	1.361	1.361
Baten						
Bescherming gezondheid	-16	0	0	0	0	0
Totale baten	-16	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	1.260	1.365	1.360	1.357	1.361	1.361

2.4.2 Maatschappij

2.4.2.1 Versterken samenredzaamheid

Versterken van de samenredzame maatschappij.

Met het versterken van de samenredzaamheid streven we als gemeente naar een samenleving waarbij inwoners zo min mogelijk afhankelijk zijn van de overheid. Inwoners zoeken hun eigen oplossingen en helpen elkaar. We noemen dit ook wel eigen kracht en burgerparticipatie. Mensen voelen zich verbonden, willen samen delen en hebben gemeenschappelijke waarden. Dit noemen we ook wel de sociale cohesie in de kern of binnen de gemeente. Belangrijke partners voor het versterken van de samenredzaamheid zijn o.a. Synthese, Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg (AMW-ML), de buurtsportcoaches, verenigingen, vrijwilligersorganisaties en dorpsplatforms. De gemeente zoekt daar dan ook actief de samenwerking mee op.

Wat gaan wij daar voor doen?

Regionaal werken we met gemeente Weert, Nederweert en onze belangrijkste ketenpartners samen aan een aantal uitvoeringsplannen in het kader van het regionaal beleidsplan. De uitvoeringsplannen die met name bijdragen aan het versterken van de samenredzaamheid zijn:

1. Het uitvoeringsplan versterken mantelzorgers en vrijwilligers, met als doelen:

- Meer samenwerking tussen formele en informele zorg en ondersteuning; er vindt periodiek overleg plaats tussen procesregisseurs, buurtsportcoaches en Synthese. Het doel van dit overleg is kennis delen over behoeften en hiaten in de dorpen van Leudal, rolduidelijkheid en versterken van de samenwerking tussen informele en formele zorg en ondersteuning.
- Mantelzorgers en vrijwilligers krijgen passende ondersteuning en waardering; binnen de regio en lokaal i.s.m. Synthese en Klikleudal, wordt een plan opgesteld en geïmplementeerd om meer vrijwilligers te werven en te matchen aan de juiste vacature. Dit leidt in 2021 tot een geïntegreerde werkwijze en vanaf 2022 tot een groter aandeel inzet van ondersteuning vanuit de nulde lijn bij ondersteuningsvragen. Voor mantelzorgers sluiten we in 2020 aan bij de landelijke campagne “Deel je zorg”, waardoor we meer (jonge) mantelzorgers bereiken en ondersteuning kunnen bieden.
- Mantelzorgers kunnen voldoende gebruik maken van respijtzorg; wij sluiten regionaal aan bij de werkateliers van de VNG over respijtzorg en zoeken in de regio de samenwerking op met o.a. de zorgverzekeraars, om de toegang tot respijtzorg voor mantelzorgers te verbeteren.

2. Het uitvoeringsplan basis- en algemene voorzieningen versterken en ontwikkelen, met als doelen:

- Meer inwoners maken gebruik van basis- en algemene voorzieningen;
- Meer inwoners kennen de aanwezige basisvoorzieningen en algemene voorzieningen;
- Meer professionals kennen de aanwezige basisvoorzieningen en algemene voorzieningen en verwijzen actief;
- Verschuiving van specialistische en maatwerkvoorzieningen in de 2e lijn naar basis- en algemene voorzieningen. Deze drie doelen worden periodiek beschreven in de vier maandelijksse rapportage die Synthese aanlevert en krijgen een plek in het jaarlijks op te stellen werkplan.

Synthese is op het gebied van welzijnswerk aan volwassenen, een belangrijk partner binnen deze werkgroepen en zal zich ook komend jaar inzetten voor het vergroten van de samenredzaamheid door zich te richten op een aantal pijlers en activiteiten daarbinnen.

Dit betreft:

Opbouwwerk

- Deelname aan het uitvoeringsplan versterken mantelzorgers vrijwilligers;
- Deelname aan de landelijke campagne jonge mantelzorgers;
- Verbeteren van het proces respijtzorg;
- Armoede-aanpak o.a. door inzet in het financieel informatiepunt en project vroegsignalering
- Activiteiten in het kader van eenzaamheid;

In de doorontwikkeling kijken we samen met Synthese naar:

- Leren van de coronatijd; verbinden, vasthouden, ontwikkelen en verbeteren
- Versterken van de samenwerking met formele en informele partijen, waaronder de buursportcoaches, dorpsraden en procesregisseurs binnen de gemeente, door structurele afstemming;
- Inzichtelijk maken van het maatschappelijk rendement van de ingezette activiteiten door Synthese.

Het AMW-ML is ook een belangrijke partner en zet in op laagdrempelige hulpverlening waarbij de mogelijkheden van de cliënt en zijn netwerk centraal staat. AMW-ML biedt samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin Midden-Limburg (CJG-ML) een brede basisondersteuning op het gebied van opgroeien en opvoeden en zelfstandig functioneren. Sommigen hebben aan enkele gesprekken genoeg, voor anderen is een langdurige betrokkenheid nodig. De duur en effecten van de coronacrisis zijn op dit moment nog lastig in te schatten.

AMW-ML werkt samen met diverse organisaties samen en is actief op diverse maatschappelijke thema's zoals armoedebestrijding en vroegsignalering, maatjesproject en thuisadministratie.

Wat mag dat kosten?

Versterken samenredzaamheid					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Maatschappij algemeen	582	565	476	482	566	573
Welzijnswerk	611	632	634	634	634	634
WMO advisering	8	8	8	8	8	8
Totale lasten	1.202	1.205	1.117	1.124	1.208	1.215
Baten						
Maatschappij algemeen	0	0	0	0	0	0
Welzijnswerk	0	0	0	0	0	0
WMO advisering	0	0	0	0	0	0
Totale baten	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-38	-13	0	0	0	0
Resultaat	1.164	1.192	1.117	1.124	1.208	1.215

2.4.3 Ondersteuning

2.4.3.1 Beter passende ondersteuning

Inwoners krijgen beter passende ondersteuning. Zo preventief mogelijk, zo kort mogelijk en zo lang als nodig.

De visie, maatschappelijke effecten en de doelen voor de komende jaren zijn met het Regionale Beleidsplan vastgesteld. In het Uitvoeringsplan Sociaal Domein wordt beschreven hoe we de komende jaren werken aan de doelen uit het beleidsplan.

In 2020 is een meerjarig communicatieplan gemaakt om de visie van het beleidsplan over te brengen op inwoners, voorliggend veld, zorgaanbieders en gemeenten. Ook is in 2020 een plan van aanpak gemaakt waar de implementatie van de visie op hulp- en dienstverlening centraal staat. Dit plan richt zich op de interne organisatie maar ook op het externe veld.

In 2021 worden deze plannen uitgevoerd.

Wat gaan wij daar voor doen?

Participatie

- *Levensonderhoud*
De uitvoering van de Participatiewet vindt plaats binnen de gemeente Leudal. Hier is (nog) geen sprake van een samenwerking. De uitkeringen, de bijzondere bijstand en loonkostensubsidies worden rechtmatig en tijdig verstrekt.
- *Armoede*
Voor de uitvoering van het armoede- en minimabeleid is een 9 puntenplan opgesteld. Tot eind 2021 zal ingezet worden op het uitwerken en (deels) realiseren van de volgende activiteiten:
 1. Financieel Informatie Punt (FIP): Fysiek en digitaal
 2. Sociale kaart voor het thema Minima, Armoede en Schulden.
 3. Structurele aandacht voor de diverse toeslagen tijdens huis- en keukentafelgesprekken bij senioren/ouderen
 4. Gelaagde dienstverlening op maat: vrijwillig waar het kan en professioneel waar nodig
 5. Kinderen & Jongeren: aanpak voor schooljaar 2020-2021
 6. Informatie en voorlichting: publicatie artikelen + verzorgen van lezingen/workshops
 7. 'Tone-of-voice' en taalgebruik: Mondeling en schriftelijk
 8. Praten met de doelgroep
 9. Overige (vroegsignalering, vertrouwenspersonen, samenwerking particulier initiatief).
- *Schuldhelpverlening*
Per 1-1-2021 wordt de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening gewijzigd. Hierin wordt vroegsignalering als verplicht onderdeel opgenomen. Met partners worden convenanten afgesloten om tot vroegsignalering van schulden te komen. Een inschatting van de kosten is nog niet te maken.
- *Mensontwikkelbedrijf*
Sinds 1 april 2020 beschikt het MOB over een nieuwe locatie die voldoet aan haar nieuwe rol en ambities. Deze locatie biedt de mogelijkheid om verder te groeien en verschillende activiteiten te organiseren. Het MOB gaat ook in 2021 verder met verschillende projecten. Er wordt gezocht naar nieuwe projecten die passen binnen de mogelijkheden, de missie van het MOB. Door een gewijzigde intakeprocedure stromen minder mensen in de uitkering. Door de extra inzet op werkgeversbenadering en op re-integratie stromen meer mensen uit de uitkering. Daarom wordt verwacht dat de ingeboekte taakstelling op het mensontwikkelbedrijf in 2021 wordt gehaald. De gevolgen van de Coronacrisis voor de economie in 2021 en daarmee ook voor de omvang van het uitkeringsbestand zijn nog niet duidelijk.
- *Inburgering / statushouders*
Met ingang van 1-7-2021 wordt de nieuwe wet Inburgering ingevoerd. Deze legt de verantwoordelijkheid voor de inburgering terug bij de gemeenten. De inburgeringsverplichting voor de statushouder start vanaf het moment dat de vergunning tot verblijf wordt afgegeven. Wij gaan in een vroeg stadium de voorgeschreven instrumenten inzetten en de inburgeringstrajecten inkopen om inburgeraars succesvol te laten zijn bij het behalen van het inburgeringsexamen.

- *Laaggeletterdheid*
Tussen de 8% en 11% van de Leudalse beroepsbevolking (tussen 15 en 67 jaar) heeft grote moeite met lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. Onder ouderen ligt dat percentage op ongeveer 20%. Laaggeletterden zijn vaker arm, beschikken over een lager inkomen, hebben vaker geen werk en ervaren dagelijks problemen met deelname in de maatschappij. Wij werken samen met Synthese, AMW/CJG, de scholen en Bibliocenter om mensen met een taalachterstand op te sporen, te motiveren en te laten deelnemen aan op te zetten projecten om de laaggeletterdheid terug te brengen.

Jeugdhulp

- *Verwerving 2022*
Wij zijn samen met de gemeenten Nederweert en Weert gestart met een proces om te komen tot een strategisch verwervingsplan 2022. Wij benoemen ontwikkelpunten, stellen een marktanalyse op, benoemen concrete inkoopdoelen en verkennen mogelijke scenario's voor de inkoopstrategie. Deze verkenning kent een brede insteek en diverse opties zullen besproken worden, waaronder bovenregionale samenwerking bij de inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp. Zo ook de voor- en nadelen van het werken met budgetplafonds en/of de keuze voor het contracteren van minder aanbieders.
- *Samenhang Jeugdhulp-Onderwijs*
In oktober 2018 heeft het Nederlands Jeugd Instituut (Nji) op verzoek van de gemeenten Midden-Limburg West onderzoek uitgevoerd naar verklaringen voor het hoge jeugdhulpgebruik in de regio. Eén van de conclusies hiervan is, dat het opvallend is dat relatief veel kinderen gebruik maken van het speciaal onderwijs en dat een groot aandeel van deze leerlingen ook jeugdhulp ontvangt. Daarnaast ervaren de gemeenten in Midden-Limburg dat er veel vraag is naar jeugdhulp in het onderwijs of een vorm van onderwijs bij zorgaanbieders. Dit is aanleiding om de samenhang Onderwijs-Jeugdhulp in gezamenlijkheid met de Midden-Limburgse gemeenten, de samenwerkingsverbanden PO en VO en het CJG-ML op te pakken. In het Uitvoeringsplan Sociaal Domein Midden-Limburg West wordt de aanpak samenhang Onderwijs-Jeugdhulp opgepakt onder het thema Versterking jeugd en (jong) volwassenen. Met deze projectaanpak worden de volgende thema's gefaseerd opgepakt:
 - Gemeenschappelijke visie op samenhang onderwijs en zorg ontwikkelen
 - Pilot individuele begeleiding in de scholen
 - Behandelgroepen in (speciaal) onderwijs
 - Verblijf van jeugdigen bij zorgboeren / zorgaanbieders/ vervangende dagbesteding
 - (Zicht krijgen op) Thuiszitters
 - Preventie
 - Normaliseren
- *Praktijkondersteuners huisartsen*
De inzet van een praktijkondersteuner jeugd bij een aantal huisartsen in de regio heeft geleid tot ruim 30 procent minder doorverwijzingen naar specialistische jeugdzorg. In Leudal is eind 2019 bij één huisarts in Haalen een praktijkondersteuner ingezet. In 2020 wordt dit uitgebreid met twee (extra) praktijken.
- *Uitbreiding formatie basisjeugdhulp CJG-ML*
Gemiddeld genomen vinden een kleine 1.900 cliënten uit MLW (individuele ouders, gezinnen en/of jongeren) per jaar hun weg naar het CJG-ML. Dit is 8% van het aantal jeugdigen (0-23 jaar) in de gemeenten in MLW. Hierbij wordt ongeveer 55% door het CJG-ML ondersteund zonder een toegang naar het gespecialiseerde aanbod. Deze ondersteuning wordt individueel en/of middels groepswerk gegeven. Aangezien de Jeugd- en Gezinswerkers generalistisch werken kunnen zij veel diverse hulpvragen van ouders en/of jeugdige zelf beantwoorden vanuit het normaliserende gedachtengoed. We zien dat de Jeugd- en Gezinswerkers beter gebruik kunnen maken van het voorliggend veld. Door meer formatie toe te voegen aan het lokale CJG team van Leudal kunnen de Jeugd- en Gezinswerkers zelf meer ondersteuning bieden en hoeven zij vanwege werkdruk minder jeugdigen door te verwijzen naar de gespecialiseerde jeugdhulp. We hebben daarom het lokale team van Leudal voor 2 jaar met 0,8 fte uitgebreid. De kosten worden gedekt uit regionale transformatiemiddelen.

- *Pilot Lokale behandelteams aanvullend aan de lokale CJG-teams*
Met deze pilot willen de gemeenten MLW in 2020 en 2021 met een aantal aanbieders komen tot een verbetering van de kwaliteit van de jeugdhulp en te zorgen voor een duurzaam en vooral betaalbaar stelsel. De lokale teams van het CJG-ML zijn de basis voor het geven van jeugdhulp. Deze teams zijn ook verantwoordelijk voor de toegang naar gespecialiseerde Jeugdhulp. We streven naar een betere aansluiting tussen de lokale teams van het CJG en het gespecialiseerde aanbod. We zijn voornemens om lokaal (integrale) behandelteams te organiseren aanvullend op de lokale teams van het CJG. De behandelteams realiseren een lokale aanpak; zorg dichtbij en daar waar nodig. De krachten van het informele netwerk, de basisvoorzieningen, de basisjeugdhulp en de aanvullende zorg worden gebundeld en op elkaar afgestemd (naadloos samenwerken, elkaar betrekken) en daarmee worden de kosten van jeugdhulp beperkt. De behandelteams realiseren duurzame oplossingen waarbij we de jeugdige zien in de context van het gezin en hun omgeving en de ontwikkelingsfase die zij hier doormaken.
- *Crisishulpverlening*
Er wordt gestreefd naar een integrale crisisdienst waarin toegang en crisishulp gezamenlijk door partijen worden uitgevoerd. Alle crisispartijen nemen samen de verantwoordelijkheid bij een crisissituatie. Om deze doelen te bereiken gaan we per 1 januari 2021 werken met een crisisinterventieteam dat gevormd wordt door 4 aanbieders.
- *Visitatiecommissie Sociaal Domein/TwynstraGudde*
In 2020 hebben de Visitatiecommissie Sociaal Domein en TwynstraGudde onze gemeente geadviseerd over het grip krijgen in het sociaal domein. De aanbevelingen zullen gefaseerd worden opgepakt.

Wmo

De uitvoering van de Wmo vindt plaats binnen de gemeente Leudal. Daarnaast is er ook sprake van een regionale samenwerking met de gemeenten Weert en Nederweert, zowel op beleidsmatig als uitvoerend niveau. De Wmo indicaties worden rechtmatig en tijdig verstrekt.

- *Verwerving 2022*
Wij zijn samen met de gemeenten Nederweert en Weert gestart met een proces om te komen tot een strategisch verwervingsplan 2022. Wij benoemen ontwikkelpunten, stellen een marktanalyse op, benoemen concrete inkoopdoelen en verkennen mogelijke scenario's voor de inkoopstrategie. Deze verkenning kent een brede insteek en diverse opties zullen besproken worden, waaronder bovenregionale samenwerking bij de inkoop van de zorg voor de Wmo. Zo ook de voor- en nadelen van het werken met budgetplafonds en/of de keuze voor het contracteren van minder aanbieders.
- *Dementie -en mantelzorgvriendelijke gemeente*
De meeste mensen met dementie (70%) wonen thuis. Om zo volwaardig mogelijk te kunnen blijven meedoen, is het belangrijk dat het sociale leefklimaat in de eigen omgeving goed aansluit bij de (on-) mogelijkheden van mensen met dementie. Ons hoofddoel is dan ook: als dementievriendelijke gemeente het realiseren van een omgeving waarin mensen met dementie een volwaardige plek hebben binnen de samenleving. Inwoners zijn zich bewust van hun rol in relatie met de inwoner met dementie. Hiermee willen we de kwaliteit van leven van mensen met dementie en hun mantelzorger(s) verbeteren en het fundament leggen voor de aanpassing aan de vergrijzing.
Lokaal is er een programmaplan en uitvoeringsplan opgesteld, een gezamenlijk plan waarin activiteiten worden uitgevoerd en rollen worden belegd. Dit doen we in samenwerking met Synthese en vele externe partners.
- *Collectief aanvullend vervoer*
Omnibuzz werkt vanuit een vervoersvisie, die gebaseerd is op de bundeling en aansturing van de verschillende vormen van doelgroepenvervoer (en OV-mogelijkheden) vanuit een publieke mobiliteitscentrale, voor alle Limburgse gemeenten. Sinds 11 mei 2016 maakt de gemeente Leudal onderdeel uit van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz.

- *Opvang en beschermd wonen volwassenen*

De taken beschermd wonen en maatschappelijk opvang maken onderdeel uit van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo). In tegenstelling tot andere Wmo-taken verloopt de financiering voornamelijk via 43 centrumgemeenten. De gemeente Venlo is de centrumgemeente voor de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg. Venlo is door de overige gemeenten gemandateerd om deze taken binnen het rijksbudget uit te voeren. Aan deze situatie komt met ingang van 1 januari 2022 een einde. De constructie van centrumgemeenten voor het onderdeel beschermd wonen komt te vervallen, door decentralisatie van deze taak vindt plaats richting alle gemeenten. Gelet op de kwetsbaarheid van de doelgroep en de complexiteit van de dienstverlening hebben het Rijk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) afgesproken, dat gemeenten een plan opstellen met regionale uitvoeringsafspraken, waardoor de kwaliteit en continuïteit van deze dienstverlening blijvend is gewaarborgd. In dit plan met regionale uitvoeringsafspraken is als uitgangspunt opgenomen dat de gemeentes de toegang zoveel als mogelijk lokaal willen organiseren.

Wat mag dat kosten?

Beter passende ondersteuning	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Participatie integratie	342	122	122	122	122	122
WMO	8.393	8.076	7.475	7.491	7.511	7.528
Jeugdhulp	12.533	12.502	10.772	9.772	9.772	9.772
Participatie sociale zekerheid	4.891	5.115	4.873	4.725	4.586	4.508
Participatie Inkomen	5.173	5.822	5.496	5.496	5.496	5.496
Participatie levensonderhoud	459	198	199	199	199	199
Totale lasten	31.792	31.835	28.937	27.805	27.686	27.624
Baten						
Participatie integratie	0	0	0	0	0	0
WMO	-79	-333	-303	-303	-303	-303
Jeugdhulp	-113	-250	0	0	0	0
Participatie sociale zekerheid	-31	-40	-40	-40	-40	-40
Participatie Inkomen	-5.188	-5.271	-5.271	-5.271	-5.271	-5.271
Participatie levensonderhoud	-66	-79	-79	-79	-79	-79
Totale baten	-5.477	-5.973	-5.693	-5.693	-5.693	-5.693
Mutaties reserves	-3.572	238	0	0	0	0
Resultaat	22.743	26.100	23.244	22.112	21.994	21.932

2.4.4 Onderwijs

2.4.4.1 Educatieve ontwikkeling

Inwoners hebben de mogelijkheid om zich via educatie te ontwikkelen.

De gemeente zet samen met partners zoals scholen, kinderopvangorganisaties, zorg- en welzijnsorganisaties en bibliotheken in op goede ontwikkelingsmogelijkheden voor kinderen en jongeren.

We streven er naar dat alle peuters deelnemen aan het peuterprogramma en voor- en vroegschoolse educatie (vve). Hiermee willen we ontwikkelingsachterstanden voorkomen, zodat deze kinderen een goede start maken op de basisschool. Dit biedt een goede basis zodat elk kind zich naar vermogen kan ontwikkelen en de verdere schoolloopbaan succesvol kan doorlopen. Met als resultaat dat iedereen met een diploma (startkwalificatie) de school verlaat en zelfstandig kan deelnemen in de samenleving.

Wat gaan wij daar voor doen?

Leerlingenvervoer

In 2020 is het leerlingenvervoer en het jeugdwetvervoer opnieuw aanbesteed. We zien mogelijkheden om de kostenstijging te beperken door in te zetten op pilots zelfstandig reizen van leerlingen, eigen vervoer door ouders te bevorderen en in te zetten op social return.

Onderwijsachterstanden voorkomen

Afgelopen jaar hebben we het beleid peuterprogramma en voor- en vroegschoolse educatie 2020-2023 vastgesteld. Belangrijke thema's waaraan samen met onderwijs, kinderopvang en jeugdgezondheidszorg aan gewerkt wordt zijn ouderbetrokkenheid en doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen.

Vanaf 1 januari 2022 moet een hbo'er zijn aangesteld voor voorschoolse educatie, voor 10 uur per peuter (met vve- indicatie) per jaar. De inzet van deze pedagogisch beleidsmedewerker is een van de maatregelen om de kwaliteit van voorschoolse educatie te verhogen. Wij ontvangen hier middelen voor vanuit uit onderwijsachterstandenbudget van het Rijk. In 2021 gaan we samen met de onderwijspartners en kinderopvangorganisaties onderzoeken hoe we hieraan het beste invulling aan kunnen geven.

Startkwalificatie/ duurzaam aan de slag

In 2021 gaan we extra inzetten op opleidingen en begeleiding van jongeren die vaak in een kwetsbare positie verkeren. Deze jongeren willen we met ondersteuning van bijvoorbeeld een jobcoach extra begeleiden met als doel dat deze jongeren duurzaam aan het werk blijven of kunnen.

Wat mag dat kosten?

Educatieve ontwikkeling					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Onderwijsbeleid	1.454	1.515	1.205	1.205	1.028	1.028
Kinderopvang	230	305	305	306	305	305
Totale lasten	1.684	1.820	1.511	1.511	1.333	1.333
Baten						
Onderwijsbeleid	-521	-550	-239	-239	-62	-62
Kinderopvang	-42	-42	-42	-42	-42	-42
Totale baten	-563	-592	-281	-281	-104	-104
Mutaties reserves	-142	0	0	0	0	0
Resultaat	979	1.228	1.230	1.230	1.229	1.229

2.4.5 Samenleving

2.4.5.1 Inclusieve samenleving

Meer inwoners doen mee, inclusieve samenleving.

Wat gaan wij daar voor doen?

De inclusieve samenleving is één van de maatschappelijke effecten die we willen bereiken. Met activiteiten worden vaak meerdere effecten bereikt. De activiteiten om te komen tot een inclusieve samenleving zijn opgenomen bij de overige thema's.

Wat mag dat kosten?

Inclusieve samenleving					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Algemene voorzieningen	380	551	482	482	482	482
Totale lasten	380	551	482	482	482	482
Baten						
Algemene voorzieningen	-246	0	0	0	0	0
Totale baten	-246	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-19	-161	0	0	0	0
Resultaat	115	390	482	482	482	482

2.4.6 Zelfredzaamheid

Vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners.

2.4.6.1 vergroten zelfredzaamheid

Wat gaan wij daar voor doen?

Het vergroten van de zelfredzaamheid is één van de maatschappelijke effecten die we willen bereiken. Met activiteiten worden vaak meerdere effecten bereikt. De activiteiten om te komen tot het vergroten van zelfredzaamheid zijn opgenomen bij de overige thema's.

Wat mag dat kosten?

vergroten zelfredzaamheid	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
WMO overig	23	25	25	25	25	25
Jeugd overig	74	107	48	48	48	48
Participatie overig	776	640	609	609	609	609
Totale lasten	873	771	681	681	681	681
Baten						
WMO overig	0	0	0	0	0	0
Jeugd overig	-24	-24	0	0	0	0
Participatie overig	0	0	0	0	0	0
Totale baten	-24	-24	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	849	747	681	681	681	681

Verplichte indicatoren uit het BBV

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Netto arbeidsparticipatie	%	2019	69,7	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18 jr eo	2019	158,2	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
Lopende reïntegratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-65jr	2018	158,5	CBS - Participatie Wet	Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	2019	560	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
% kinderen in uitkeringsgezin	%	2018	3	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
% werkloze jongeren	%	2018	2	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2018	0,9	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2017	0	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	12	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	14,4	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	%	2016	0,2	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
Jongeren met jeugdbescherming	%	2019	1,7	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Demografische druk	%	2020	76,5	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

Verbonden partijen

- Westrom
- Omnibuzz

2.5 Dienstverlening

Leudal staat voor een eigentijdse en daadkrachtige dienstverlening, die voor iedereen toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig is.

Visie

Leudal heeft een snelle, kwalitatief goede en toegankelijke dienstverlening, die aansluit bij de "behoeften van de inwoner".

De huidige visie "Huis van de dromen" wordt in 2021 vernieuwd. Op basis van alle nieuwe ontwikkelingen wordt een nieuwe visie op dienstverlening vastgesteld, die richting geeft aan het verder ontwikkelen van de organisatie op dit organisatiebrede thema. Uitgangspunten hierbij zijn:

"Leudal staat voor een eigentijdse en daadkrachtige dienstverlening, die voor iedereen toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig is".

Wat willen wij bereiken?

In 2021 bouwen we aan de nieuwe visie op dienstverlening. Uitgangspunten zijn het huidige Coalitieakkoord Samenspel en de uitgangspunten van het VNG Position paper. In dit document zijn op landelijk niveau een aantal principes geformuleerd die dienen als uitgangspunt voor het verbeteren van de dienstverlening door gemeenten in de komende jaren:

- We bedienen inwoners en ondernemers zo goed als mogelijk op het kanaal dat zij kiezen, vanuit het principe 'online waar het kan en persoonlijk waar het moet';
- We bieden toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening, zodat iedereen eenvoudig zaken met ons kan doen;
- We werken zichtbaar samen met onze ketenpartners en mede overheden, zodat inwoners en ondernemers integrale dienstverlening ervaren;
- We maken gebruik van landelijke standaarden en oplossingen, waardoor onze dienstverlening eenduidiger, veiliger en goedkoper wordt.
- We maken gebruik van nieuwe technologische mogelijkheden, zodat wij passende, proactieve dienstverlening kunnen bieden aan onze inwoners en ondernemers.

Belangrijk is dat we naast visie ontwikkeling, ook al concreet aan de slag gaan. Dit doen we aan de hand van onderstaande vier dienstverleningsthema's:

- Eigentijds en daadkrachtig
- Toegankelijk
- Transparant
- Kwalitatief hoogwaardig.

Het pragmatisch aan de slag gaan met verbetering van de dienstverlening, doen wij vanuit drie invalshoeken mensen, systemen en processen. Het gelijktijdig aandacht geven aan deze drie invalshoeken maakt dat er echt kwaliteitsslagen kunnen worden gemaakt.

De huidige context, waarin we te maken hebben met maatregelen door het coronavirus, maakt dat ontwikkelingen op het gebied van digitalisering soms versneld worden ingevoerd. Ook nieuwe vormen van dienstverlening en (samen)werken worden onderzocht en/of geïntroduceerd.

Totaal programma

Dienstverlening	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	2.090	1.852	1.889	1.833	1.868	1.868
Baten	-459	-317	-336	-241	-241	-241
Mutatie reserves	-6	-144	0	0	0	0
Resultaat	1.625	1.391	1.553	1.592	1.627	1.627

2.5.1 Eigentijds en Daadkrachtig

2.5.1.1 Aansluiten bij de leefwereld

Wij sluiten op een duurzame en dynamische manier aan bij de leefwereld van onze inwoners, ondernemers en bezoekers.

Wat gaan wij daar voor doen?

Tevredenheidsonderzoeken

Wij streven naar een score 7 of hoger voor klanttevredenheid. Uit het dienstverleningsonderzoek 2019 blijkt dat een aantal diensten dit cijfer (of hoger) al halen, maar dat er ook nog diensten zijn waar de 7 niet wordt gehaald. In 2020 is gestart met het opvolgen van de aanbevelingen uit het onderzoek. In 2021 pakken we deze en nieuwe actiepunten verder op, om zo de kwaliteit binnen de organisatie steeds verder te verhogen.

In 2019 is de klanttevredenheid gemeten via Research en Marktonderzoek. De resultaten van die onderzoek zijn gedeeld met hetzelfde onderzoek uit 2017 en zijn besproken met de Raad.

In 2021 wordt een nieuwe meetsystematiek 'Waar staat je gemeente' geïntroduceerd. Deze meetmethode sluit beter aan bij de gewenste indicatoren en heeft daarnaast meer benchmarkmogelijkheden omdat ook veel andere gemeente deze methodiek hanteren.

De klanttevredenheid van Wmo klanten wordt jaarlijks gemeten via een standaard landelijk klanttevredenheidsonderzoek. De uitkomsten worden gebruikt om de dienstverlening verder te professionaliseren.

Digitalisering versus persoonlijk aandacht!

Wij zetten in op verdere digitalisering en bedienen inwoners en ondernemers zo goed mogelijk op het kanaal dat zij kiezen vanuit het principe online waar het kan en persoonlijk waar het nodig is. Met name binnen de afdeling samenleving wordt ingezet op de verdere digitalisering van aanvraagprocessen, denk hierbij aan het aanvraag proces voor de gehandicapte parkeerkaart en het aanvraagproces in het kader van de Participatiewet.

Daarnaast is het van belang in deze verdere digitalisering in te zetten op veilig en betrouwbaar inloggen en identificeren. De eisen die worden gesteld aan veilig en betrouwbaar online zaken doen met de overheid worden vastgelegd in de Wet digitale overheid.

We kiezen in bepaalde situatie juist ook voor de persoonlijke aandacht omdat dit de klanttevredenheid vergroot of ten goede komt aan een efficiënt proces. Denk hierbij aan het persoonlijk toelichten van een afwijzing vergunningaanvraag, het nabellen van mensen waarvan de Wmo aanvraag niet compleet is of informatieavonden bij ruimte over reconstructie van wegen.

Het persoonlijke contact werkt in dit soort situaties vaak beter, dan het toesturen van een formele brief zonder toelichting. Door persoonlijk contact voelen mensen zich gehoord en hebben zij meer het gevoel dat hun vraag / probleem serieus wordt opgepakt.

Burgerservice en burgerpanels

Wij gaan werken met burgerservice en burgerpanels.

Burgerservice is een taskforce binnen de organisatie die snel schakelt wanneer de 7 voor dienstverlening in het gedrang komt. Dit aan de hand van signalen van inwoners en medewerkers. Groot voordeel van burgerservice is enerzijds dat signalen adequater worden opgepakt, anderzijds leveren al deze signalen gratis advies op om de dienstverlening structureel te verbeteren.

Wij gaan werken met burgerpanels om de mening, ervaring en kennis van inwoners en ondernemers in Leudal meer te laten horen door klinken in ontwikkeling van beleid of nieuwe initiatieven. Ook de informatie die inwoners achterlaten op sociale media wordt in kaart gebracht en ingezet om inzicht te krijgen in de leefwereld.

2.5.2 Transparant

2.5.2.1 Transparante communicatie

Wij streven naar een open en transparante communicatie met inwoners, ondernemers en bezoekers.

Wat gaan wij daar voor doen?

Uit het dienstverleningsonderzoek 2019 is gebleken dat inwoners dit een belangrijk aandachtspunt vinden:

Door open en transparant te communiceren met de gemeenschap over actuele thema's en processen zijn inwoners beter geïnformeerd en ontstaat er meer begrip voor de werkwijze van de gemeente. Team beheer openbare ruimte gaat bijvoorbeeld steeds meer werken met Infographics om inwoners mee te nemen in het verhaal achter thema's in de openbare ruimte, zoals het bestrijden van de processierups, onderhoud groen, rioleringswerkzaamheden etc. Door via sociale media infographics te verspreiden, worden inwoners vooraf op de hoogte gesteld van de werkwijze en planning. Hierdoor zijn inwoners beter en eerder geïnformeerd.

Ook bij andere teams wordt steeds meer gebruik gemaakt van beeldtaal en stroomschema's om informatie en dienstverlening richting klanten transparant te maken.

Daarnaast betekent transparantie dat de verwachtingen van klanten en ketenpartners t.a.v. de snelheid van processen en procedures beter worden gemanaged.

2.5.3 Toegankelijkheid

2.5.3.1 Toegankelijke dienstverlening

Wij streven naar een toegankelijke dienstverlening voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Wat gaan wij daar voor doen?

Wij zetten actief in op het verbeteren van de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van onze dienstverlening, zodat iedereen eenvoudig met een vraag of initiatief bij ons terecht kan.

Toegankelijke dienstverlening betekent dat de gemeentelijke dienstverlening in al zijn vormen, aspecten en kanalen toegankelijk is voor alle inwoners, ondernemers en bezoekers. Ook voor mensen met een beperking. Een beperking kan een fysiek beperking betekenen, maar ook dat inwoners moeite hebben met lezen en schrijven of moeite hebben met de steeds verdergaande digitalisering.

Specifiek op het online terrein is er ook steeds meer aandacht voor toegankelijkheid: er voor zorgen dat online omgevingen die door of in opdracht van de gemeente Leudal actief zijn (zoals de website), voldoen aan de eisen van de WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) / Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid.

Voorbeelden van activiteiten ter verbetering van de toegankelijkheid:

- Organisatie brede bewustwording rondom het thema toegankelijkheid;
- Opleiding schrijf en mail stijl voor medewerkers;
- Het verder verbeteren van de toegankelijkheid van de hoofdwebsite van de gemeente Leudal en deze informatie gebruiken voor andere websites.

Wat mag dat kosten?

Toegankelijke dienstverlening	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Balieproducten	1.901	1.694	1.738	1.708	1.708	1.708
Verkiezingen	118	3	86	61	95	95
Totale lasten	2.019	1.697	1.824	1.768	1.803	1.803
Baten						
Balieproducten	-459	-317	-336	-241	-241	-241
Verkiezingen	0	0	0	0	0	0
Totale baten	-459	-317	-336	-241	-241	-241
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	1.560	1.380	1.488	1.527	1.562	1.562

2.5.4 Kwaliteit

2.5.4.1 Hoogwaardige kwaliteit dienstverlening

Wij streven naar een hoogwaardige kwaliteit van onze dienstverlening.

Wat gaan wij daar voor doen?

2021-2024 transformatie burgerzaken

Medio 2019 is een start gemaakt met de transformatie burgerzaken. De transformatie burgerzaken is een langdurige organische ontwikkeling van team burgerzaken, waarbij stapsgewijs wordt gebouwd aan uitbreiding van kennis, expertise en verdere digitalisering. Dit alles met als doel toekomstbestendige, klantgerichte en kwalitatief hoogwaardige dienstverlening te blijven verlenen.

De transformatie richt zich in 2021 en verder op drie hoofdonderdelen:

- vorm geven aan de productontwikkeling, zowel digitale ontwikkelingen als landelijke ontwikkelingen. Digitaal aanbod vraagt investeringen op inrichten van online productafhandelingen;
- optimaliseren en verbreden van het kennis- en expertiseniveau op het vakgebied burgerzaken zodat we complexere processen als identiteitsvaststelling en identiteit & adresfraude goed kunnen afhandelen. Hiervoor is een breed opleidingsbudget nodig;
- complexere casuïstiek en mondigere inwoners vragen om andere skills, zoals het raadplegen van verschillende hulpbronnen, samenwerking met ketenpartners en het omgaan met mondige burgers

Werken aan kwaliteit

In de praktijk bouwen we steeds verder aan de kwaliteit van onze dienstverlening. Voorbeelden hiervan zijn:

Er wordt gewerkt aan de vaststelling van serviceformules in plaats van een kwaliteitshandvest. Werken met serviceformules betekent meer maatwerk in dienstverleningsconcepten, zo betekent service/dienstverlening bij handhaving iets anders dan voor de baliediensten of vergunningverlening.

De klanttevredenheid van een aantal diensten wordt in 2021 meer structureel gemeten. Voorbeelden zijn het callcenter en melddesk voor meldingen over de openbare ruimte.

Het proces meldingen openbare ruimte wordt verder geoptimaliseerd. Het proces meldingen openbare ruimte is in 2020 nader onderzocht. Dit heeft geleid tot een advies om het proces verder te optimaliseren in 2021.

Meer proactief beheer van de openbare ruimte.

Binnen team beheer openbare ruimte wordt een pilot anders werken gestart om het beheer van de openbare ruimte meer proactief vorm te geven. In de nieuwe situatie wil het team BOR gaan werken met een vast aanspreekpunt per rayon. Tevens onderzoekt team BOR de mogelijkheid om via een schouwapp de actuele situatie per rayon in beeld te brengen en te gaan gebruiken voor de planning. Het actuele beeld kan tevens vergeleken worden met het afgesproken kwaliteitsniveau en biedt direct gespreksstof met onderaannemers of het werkbedrijf.

Leudal is sinds 2020 zowel een dementievriendelijke- als mantelzorgvriendelijke gemeente. Via diverse kanalen wordt steeds actiever met inwoners gecommuniceerd over deze thema's en over de mogelijkheden die er zijn op het gebied van informatie en ondersteuning.

De klanttevredenheid van WMO klanten wordt jaarlijks gemeten via een standaard landelijk klanttevredenheidsonderzoek. De uitkomsten worden gebruikt om de dienstverlening verder te professionaliseren.

Wat mag dat kosten?

Hoogwaardige kwaliteit dienstverlening					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Burgerzaken	71	155	65	65	65	65
Totale lasten	71	155	65	65	65	65
Baten						
Burgerzaken	0	0	0	0	0	0
Totale baten	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-6	-144	0	0	0	0
Resultaat	65	11	65	65	65	65

2.6 Samenwerking

De maatschappelijke opgaven staan centraal, we laten los waar het kan, werken samen en nemen regie waar het moet.

Visie

Samenwerking staat centraal in Leudal. Het vormt de basis om onze ambities te realiseren en uitdagingen aan te pakken. Inwoners participeren in beleidsvorming en uitvoering, we bieden ruimte voor eigen initiatief en we werken samen met andere overheden lokaal, (eu)regionaal, provinciaal en landelijk. In het programma Samenwerking focussen we ons dus niet op de inhoud, het gaat erom hoe we met elkaar de inhoud weten te realiseren.

Interactief werken

De rol die de gemeente in een samenwerking speelt, is volgend op de uitdaging. Afhankelijk van het vraagstuk laten we los, zoeken we actief de samenwerking op of nemen we juist de regie. Alleen in het juiste samenspel, kunnen we de ambities realiseren.

Centraal in de samenwerking staat ons Koersdocument Interactief Werken 2019-2021. In dit koersdocument is de volgende ambitie vastgesteld:

- In 2020 zijn we in staat om in elke beleidsontwikkeling, vraagstuk of uitdaging bewust de mate van participatie, volgens de participatieladder, te kiezen en helder te communiceren.
- In 2021 is bij beleidsvorming meedenken de standaard.
- In 2021 zijn we bewust bezig met en leren we voortdurend van alle interactieve processen waarbij gekozen is voor meebeslissen of meedoen volgens de participatieladder.

Deze geambieerde werkwijze vormt steeds meer onderdeel van ons dagdagelijks handelen. Tegelijkertijd blijft het een voortdurende opgave om in een goed samenspel de juiste stappen te zetten. We moeten ons blijven ontwikkelen.

Regionale, (eu)regionale, provinciale en landelijke samenwerking

Leudal werkt ook intensief samen met andere overheden lokaal, (eu)regionaal, provinciaal en landelijk. Opgaven zijn vaak te omvangrijk om alleen aan te pakken. Deze samenwerkingsverbanden zijn er in vele vormen. Ze kennen verschillende structuren en wisselende partners. In 2018 heeft de gemeenteraad een koers vastgesteld waarin onze doelen ten aanzien van samenwerking zijn geformuleerd. Deze koers vormt de basis voor ons handelen in de samenwerking met andere gemeenten.

Wat willen wij bereiken?

In 2021 gaan we door met het realiseren van de doelen die we in het koersdocument interactief werken en onze visie op samenwerking hebben beschreven. Wat we hiervoor gaan doen, staat onder de verschillende subdoelen beschreven.

Naast de stappen die we tot en met 2021 zetten om de ambitie uit het koersdocument te realiseren, werpen we ook de blik verder vooruit. We gaan in 2021 evalueren of we de doelen uit het koersdocument hebben bereikt en gaan we de koers op het interactief werken herijken. Met andere woorden, in 2021 gaan we aan de slag met het opstellen van een nieuw koersdocument.

Totaal programma

Samenwerking	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	165	162	162	162	162	162
Baten	0	0	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	165	162	162	162	162	162

2.6.1 Burgerparticipatie

2.6.1.1 Samen tot uitvoering

Wij betrekken in een zo vroeg mogelijk stadium belanghebbenden om samen met hen tot uitvoering van de opgaven te komen.

Wat gaan wij daar voor doen?

Wij betrekken onze inwoners bij het vormen en uitvoeren van beleid en het uitvoeren van projecten en processen. Ons beleid wordt niet meer vanachter het bureau gemaakt maar in interactie met onze inwoners. Meedenken is de standaard. Maar vaak bieden we ook de ruimte om mee te doen en mee te beslissen.

Deze manier van werken zullen we richting de toekomst blijven doorzetten. In samenspel leren en ontwikkelen we ons verder naar de interactieve overheid die Leudal graag wilt zijn. Niet omdat wij dat graag willen, maar juist omdat de onze samenleving en de uitdagingen hierom vragen.

Concreet gaan we hiervoor de volgende acties oppakken:

1. Wij blijven interactief werken toepassen in alle beleidsontwikkeling en uitvoering. Bij elk proces en project wordt nadrukkelijk vastgesteld op welke manier de samenleving wordt betrokken. Het verschil maken we in de praktijk.
2. Wij maken zichtbaar waar we staan. Door de Quick Scan Lokale Democratie peilen we de staat van ons samenspel van het bestuur, ambtelijk apparaat en onze inwoners. Dit onderzoek komt voort uit het programma Democratie in Actie dat is geïnitieerd vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Het geeft inzicht in de huidige staat en vormt het vertrekpunt voor verdere ontwikkeling.
3. Wij blijven ons verder professionaliseren en doorontwikkelen door het delen van kennis en praktijkvoorbeelden en het opleiden en begeleiden van onze medewerkers, collegeleden en raadsleden.
4. We maken successen nog meer zichtbaar. In Leudal hebben we mooie succesvoorbeelden waarin we in goed samenspel mooie resultaten bereiken. Deze successen gaan we meer delen. We verbinden initiatieven onderling en willen van elkaar leren.

2.6.2 Overheidsparticipatie

2.6.2.1 Ondersteuning initiatieven

Wij helpen initiatieven uit de samenleving mogelijk te maken, stellen kaders en wegen op transparante wijze.

Wat gaan wij daar voor doen?

Onze gemeenschap kenmerkt zich door een grote zelfredzaamheid en daadkracht. De sociale structuur in onze kernen is zeer stevig en we zien dat de samenleving graag de handschoen oppakt. De gemeente wilt ruimte bieden aan deze zelfredzaamheid. Concreet geven we dit vorm door de volgende acties:

1. In 2021 lanceren we een digitaal platform ter beschikking voor en door onze inwoners in onze kernen. Dit digitale platform geeft onze gemeenschap in de kernen de kans om met elkaar in contact te treden, elkaar te helpen en initiatieven te ontplooiën. Daarnaast biedt het de gemeente kans om op een laagdrempelige manier met een gerichte groep inwoners in contact te komen.
2. We zorgen voor vroegtijdig duidelijkheid richting initiatiefnemers. Door het inrichten van heldere processen waarin we vroegtijdig initiatieven vanuit verschillende beleidsdomeinen oppakken. We willen initiatiefnemers snel helderheid bieden over wat wel of niet mogelijk is.

2.6.3 Samenwerking regionaal, nationaal en internationaal

2.6.3.1 Samenwerkingsverbanden

Wij werken samen met andere overheden, (publieke en private) organisaties en maatschappelijke partners om maatschappelijke opgaves te realiseren, omdat we dit niet alleen kunnen.

Wat gaan wij daar voor doen?

Als gemeente werken we op vrijwel alle beleidsterreinen steeds meer en intensiever samen met regionale, nationale en internationale partners. Uitdagingen stoppen niet bij onze gemeentegrens. Juist in samenspel kunnen we efficiënter handelen en meer resultaat bereiken voor onze inwoners. Deze samenwerkingsverbanden variëren in samenwerkingspartners, structuur, intensiteit en aanpak.

Doelstelling voor Leudal is om deze samenwerkingsverbanden steeds meer en optimaal te benutten. Hierbij hebben we aandacht voor volgende punten:

1. We zoeken actief de samenwerking op en stellen ons proactief op. Zo benutten we de kansen die de samenwerkingsverbanden ons kunnen bieden.
2. We sturen op resultaat. In elk samenwerkingsverband hebben we voortdurend aandacht voor de concrete resultaten die de samenwerking oplevert.
3. We zoeken naar samenhang. Door samenwerkingsverbanden en partners met elkaar te verbinden, zorgen we voor afstemming, efficiëntie en gezamenlijke koers.

De Samenwerking Midden-Limburg ontwikkelt verder. Naar aanleiding van de evaluatie die in 2019 heeft plaatsgevonden is in 2020 gebouwd aan bestuursopdrachten, een nieuwe aanpak en nieuwe sturing. Deze aanpak leidt tot meer focus, daadkracht en resultaat. In 2021 zal het effect van de evaluatie en de vernieuwing van het samenwerkingsverband leiden tot nieuwe en meer resultaten.

Naast de vaste samenwerkingsverbanden zet Leudal in 2021 steviger in op relaties met andere overheden (Public Affairs). We zoeken proactief de relatie met partners via de Provincie en de Euregio. Intensivering van deze relaties leidt tot kansen. We willen proactief aan de slag om op het vlak van Public Affairs met elkaar de kansen op te zoeken en zaken in het belang van Leudal te realiseren.

Wat mag dat kosten?

Samenwerkingsverbanden	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
Bestuurlijke samenwerking	165	162	162	162	162	162
Totale lasten	165	162	162	162	162	162
Baten						
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0	0	0
Totale baten	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	165	162	162	162	162	162

2.7 Financiën en belastingen

Waarborgen van de financiële slagkracht om ruimte te scheppen voor de maatschappelijke opgaven.

Visie

De veranderende wereld om ons heen enerzijds door wet-, en regelgeving en anderzijds door een andere sociale structuur en behoefte bij de inwoners zorgen voor steeds uitdagender wordende financieringsvraagstukken naar de toekomst toe. Om enkele voorbeelden aan te halen kan gedacht worden aan het klimaatakkoord, de omgevingswet en de vergrijzing binnen de gemeente Leudal.

Deze verandering zorgen ook voor mogelijkheden, om als gemeente nieuwe manieren van inkomsten aan te spreken en op een andere manier naar de financiën te kijken. De gemeente streeft naar een structureel gezonde financiële huishouding. De komende jaren zal daarbij actief gezocht worden naar innovatieve vormen om de inkomsten van de gemeente te vergroten.

Wat willen wij bereiken?

De gemeente Leudal wil allereerst voldoen aan een gezonde financiële huishouding die voldoet aan de vigerende wet-, en regelgeving. Daarnaast hebben we als gemeente de ambitie om de lokale lastendruk zo laag mogelijk te houden.

Gezien de financiële uitdagingen die we als gemeente hebben gehad en die in de toekomst op ons afkomen, lijkt dit niet altijd hand in hand te kunnen gaan. Gezocht wordt daarom naar alternatieve vormen om op termijn de inkomsten op een duurzame manier te verhogen.

Tot slot gaan we meer werken met de zogenaamde maatschappelijke kosten baten analyses (MKBA). Hierbij wordt niet enkel op het financiële resultaat gestuurd, maar worden ook maatschappelijke effecten meegenomen in de haalbaarheid van projecten. Bij de fietsspoorbrug Buggenum is een MKBA uitgevoerd.

2.7.1 Financieel transparante verantwoording

Wij streven naar een financieel transparante verantwoording van keuzes, hiervoor ontwikkelen wij een model dat geënt is op een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA).

2.7.1.1 Transparante verantwoording via MKBA

Wat gaan wij daar voor doen?

Bij vrijwel alle gemeentelijke projecten is in de huidige situatie de harde euro het belangrijkste. Echter vraagt de veranderende wereld om ook via een andere bril naar projecten en in zijn algemeenheid naar de uitgaves te kijken. Voor grote projecten gaan we steeds vaker werken met een maatschappelijke kosten baten analyse. Middels deze analyse worden niet alleen de financiële voor- en nadelen inzichtelijk, maar worden ook maatschappelijke effecten vertaald naar euro's. Hierdoor kan een project dat in eerste instantie enkel geld kost voor de gemeente, toch kans van slagen hebben door het maatschappelijke effect dat een dergelijk project met zich meebrengt.

Door op een dergelijke manier te gaan werken kan de gemeente beslissen over projecten op basis van meer dan alleen de financiële middelen. Hoewel dit voor de gemeente Leudal onbekend terrein is gaan we hier in 2021 mee starten. Voor 2021 wordt dit toegepast op tenminste 2 projecten, waarna wordt beoordeeld of dit voor Leudal een passend afwegingskader is voor projecten.

2.7.2 Alternatieve geldstromen

2.7.2.1 Alternatieve geldstromen ontwikkelen

Het proces ontwikkelen voor gebruik te kunnen maken van alternatieve geldstromen door middel van bestaande platforms, zoals pilotstarter (VNG) en crowdfunding.

Wat gaan wij daar voor doen?

Door de veranderende financiële situatie en de wens om een lage lokale lastendruk te behouden zijn alternatieve geldstromen naar de toekomst toe belangrijk. Dit om een duurzaam financieel beleid te kunnen voeren, zonder daarbij ieder jaar te komen tot bezuinigingen. We zullen daarom in 2021 met een beleidsnota komen voor het financiële beleid van de gemeente Leudal en hoe we omgaan met alternatieve geldstromen.

Enkele voorbeelden die hierin uitgewerkt dienen te worden zijn:

- Het zelf exploiteren van zonneweides of windmolens
- Het faciliteren van zonneweides of windmolens van externe partijen en hierin participeren
- Hoe om te gaan met vrijkomende accommodaties of accommodaties die al langere tijd leegstaan (valt hier financieel nog een voordeel te behalen)

2.7.3 Vestigingsklimaat

2.7.3.1 Aantrekkelijk financieel vestigingsklimaat

Wij hebben een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor inwoners en ondernemers en blijven aantrekkelijk voor de huidige inwoners en ondernemers door middel van een lage lastendruk.

Wat gaan wij daar voor doen?

We gaan als gemeente proberen de lokale lasten zo laag mogelijk te houden. Dit doen we door het zoeken naar alternatieve financieringsvormen en het anders kijken naar onze financiële middelen. Het is daarbij niet uitgesloten dat een stijging van de lokale lasten aan de orde is.

3 Overige

3.1 Algemene dekkingsmiddelen

In dit hoofdstuk worden de algemene dekkingsmiddelen toegelicht. De algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten, die niet specifiek toe te rekenen zijn aan een bepaald programma, maar waar uiteindelijk de saldi van de programma's uit het programmaplan mee kunnen worden gedekt. De raad is bevoegd voor het inzetten van de algemene dekkingsmiddelen.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit een vijftal onderdelen:

- Lokale heffingen
- Algemene uitkering uit het gemeentefonds
- Dividend
- Saldo van de financieringsfunctie
- Overige algemene dekkingsmiddelen

Lokale heffingen

Lokale heffingen kunnen we onderverdelen in wel en niet gebonden bestedingen. Lokale heffingen waarvan de besteding gebonden zijn, betreffen heffingen waarbij sprake is van een duidelijke relatie tussen de gemeentelijke dienstverlening en de belasting. Voorbeelden hiervan zijn de rioolrechten en de afvalstoffenheffing. Deze heffingen worden op de desbetreffende programma's (in deze begroting programma 2) als baten verantwoord en vallen dus niet onder de algemene dekkingsmiddelen. Lokale heffingen die niet gebonden zijn, vormen algemene dekkingsmiddelen en hebben geen vooraf aangewezen bestemming. Het verhogen of verlagen van deze belastingen zorgt voor een hogere of lagere bestedingsruimte binnen de begroting. Binnen de gemeente Leudal zijn 4 ongebonden lokale heffingen aanwezig:

- OZB-belasting (woningen en niet-woningen)
- Toeristenbelasting
- Hondenbelasting
- Baatbelasting

Voor verdere informatie verwijzen wij u naar 4.1 paragraaf 'Lokale heffingen'.

Heffing	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedragen x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
OZB woning	-4.013	-4.078	-4.223	-4.306	-4.306	-4.306
OZB niet woning	-1.800	-1.758	-1.895	-1.932	-1.932	-1.932
Toeristenbelasting	-998	-388	-930	-930	-930	-930
Hondenbelasting	-225	-224	-224	-224	-224	-224
Baatbelasting	-17	-5				
Totaal	-7.053	-6.453	-7.271	-7.392	-7.392	-7.392

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Via de algemene uitkering worden vanuit het Rijk inkomsten ontvangen die niet geoormerkt zijn voor een specifieke taak. De gemeente is derhalve vrij om deze middelen te besteden aan aandachtsgebieden waar prioriteiten liggen. Binnen de gemeente Leudal wordt bij iedere circulaire een raadsvoorstel gemaakt, ten behoeve van de verwerking van de circulaire. In deze begroting zijn de financiële effecten tot en met de meicirculaire 2020 verwerkt. In onderstaande tabel zijn de totale inkomsten voor de gemeente Leudal over de meerjarenbegroting te zien.

Daarnaast is in de kadernota 2021-2024 melding gemaakt van de herijking van het gemeentefonds en de mogelijke financiële gevolgen voor de gemeente Leudal.

Algemene uitkering	(bedragen x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand na decembercirculaire 2019	-49.090	-51.318	-51.761	-52.615	-53.644	-54.797
Mutaties meicirculaire 2020	-788	-1.080	-1.237	-769	-445	79
Stand na meicirculaire	-49.878	-52.398	-52.998	-53.384	-54.089	-54.718

Dividend en rendement op beleggingen

Onder algemene dividenden vallen dividenden die niet tot één van de programma's behoren. Voor de gemeente Leudal gaat het om twee grote partijen waar dividend van wordt ontvangen. Via de brief van de provincie is bekend gemaakt voor het begrotingsjaar 2021 en verder met welke dividend inkomsten gerekend mag worden. Deze bedragen:

- Bank Nederlandse Gemeenten € 1,27 per aandeel (143.052 aandelen);
- Enexis Holding € 0,50 per aandeel (903.150 aandelen).

Omschrijving	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
dividend						
BNG	-408	-23	-182	-182	-182	-182
Enexis Holding BV	-736	-632	-451	-451	-451	-451
Saldo	-1.144	-655	-633	-633	-633	-633
Rendement						
Belegging Essentverkoop	-1.121	-727	-375	-114	-99	-99
Bruglening Enexis	-152					
Boekwinst vrijval effecten		-278	-118			-3
Saldo	-1.273	-1.005	-493	-114	-99	-102
totaal	-2.417	-1.660	-1.126	-747	-732	-735

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat geheel uit het renteresultaat zijnde het saldo van de kostenplaats kapitaallasten. Het renteresultaat bestaat uit het verschil tussen enerzijds de werkelijke rentelasten over 2021 en anderzijds de rente die we doorbelasten naar de verschillende taakvelden. De paragraaf Financiering vermeldt de systematiek met betrekking tot het renteresultaat. Voor de begroting 2021-2024 is de omslagrente bepaald op 0,5%.

Wat mag het kosten?

Algemene dekkingsmiddelen		(bedrag x 1.000)				
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	2.039	1.403	4.859	3.611	3.734	4.351
Baten	-58.771	-61.979	-61.740	-61.868	-62.563	-63.192
Mutatie reserves	3.419	-1.833	-1.485	494	593	593
Resultaat	-53.313	-62.409	-58.365	-57.762	-58.237	-58.248

Verplichte indicatoren uit het BBV

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Woonlasten éénpersoons huishouden	euro	2019	640	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Woonlasten meerpersoons huishouden	euro	2019	677	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2019	231	CBS-Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

Verbonden partijen

- CBL Vennootschap BV
- CSV Amsterdam BV
- Vordering op Enexis BV
- Verkoop vennootschap BV
- Enexis NV
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV
- Bank Nederlandse Gemeenten

3.2 Overhead

Overhead omvat alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren in ieder geval leidinggevenden in het primair proces, de ondersteuning vanuit de afdeling bedrijfsvoering op de "PIOFACH" functies (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting) en overige kosten niet toe te delen aan de taakvelden in het primaire proces.

Wij hanteren de definitie die in het BBV wordt gehanteerd. Hierin worden ook de kosten meegenomen voor huisvesting, facilitaire zaken, ICT en overige. De laatste omvat kosten voor uitvoering van de algemene taken van de eigen gemeentelijke organisatie zoals onder andere verzekeringskosten, opleidingskosten en aanvullende personeelskosten.

Overhead mag wel worden toegerekend aan grondexploitatie, investeringen en andere (subsidie)projecten en lokale heffingen.

Kostprijsberekening

Waar een integrale kostprijs berekend dient te worden, zal overhead extracomptabel toegerekend worden op basis van FTE inzet per taakveld.

	<i>(Bedragen x 1.000)</i>			
	2021	2022	2023	2024
Personeel	6.158	5.983	5.858	5.858
Huisvesting en facilitair	802	801	800	799
ICT	1.883	2.073	2.183	2.215
Overig	432	582	670	696
Totaal	9.275	9.439	9.511	9.568

Wat mag het kosten?

Overhead	<i>(bedrag x 1.000)</i>					
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	13.458	16.019	14.692	14.867	14.935	14.992
Baten	-2.085	-3.025	-3.052	-3.110	-3.110	-3.110
Mutatie reserves	-1.075	-1.155	-193	-283	-311	-311
Resultaat	10.298	11.808	11.446	11.475	11.514	11.572

Verplichte indicatoren uit het BBV

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2021	6,02	Eigen gegevens	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2021	5,82	Eigen gegevens	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2019	624,30	Begroting gemeente	Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.
Externe inhuur	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	2019	14,3	Begroting gemeente	Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
Overhead	% van totale lasten	2019	9	Begroting gemeente	Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Verbonden partijen

- Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

3.3 Heffing VPB

Vanaf 1 januari 2016 worden onder andere de grondexploitaties als vpb-plichtig aangemerkt. Het gevolg hiervan is dat over toekomstige winsten behaald uit onder andere de grondexploitaties vennootschapsbelasting betaald moeten worden. Op basis van voorlopige berekeningen is becijferd dat over 2021 aan vennootschapsbelasting € 85.000 is verschuldigd.

Totaal programma

Heffing VPB		(bedrag x 1.000)				
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	-69	85	85	85	85	85
Baten	0	0	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-69	85	85	85	85	85

3.4 Onvoorzien

Vanaf 2021 bedraagt de post onvoorzien € 51.000. De post onvoorzien wordt alleen gebruikt om incidentele tegenvallers die onvoorzien, onontkoombaar, onuitstelbaar en in principe groter zijn dan € 10.000 op te vangen.

Wat mag het kosten?

Onvoorzien		(bedrag x 1.000)				
	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	0	51	51	51	51	51
Baten	0	0	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	0	51	51	51	51	51

4 Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

4.1.1 Algemeen

De gemeenteraad heeft de bevoegdheid te bepalen welke belastingen een gemeente heft, welke heffingsmaatstaven worden gehanteerd en welke tarieven daarbij gelden. De gemeente is daarbij beperkt in de soorten belastingen die ze mag heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de gemeentewet. Naast de belastingen, heft de gemeenten rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van diensten niet overschrijden. De uitvoering van de belastingen van de gemeente Leudal is per 1 januari 2013 grotendeels overgegaan naar de gemeenschappelijke regeling Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BSGW).

In Leudal worden de volgende belastingen en rechten geheven:

Belastingen	Rechten
Onroerende-zaakbelasting	Afvalstoffenheffing
Hondenbelasting	Rioolheffing
Toeristenbelasting	Leges
BIZ	Begraafrechten
	Marktgelden

Tevens heft de gemeente nog baatbelastingen van geringe omvang.

4.1.2 Beleid en tariefstelling

Voor het heffen van de lokale heffingen hanteert de gemeenteraad enkele algemene uitgangspunten. Een uitgangspunt is bijvoorbeeld om zoveel mogelijk met kostendekkende tarieven te werken.

Onderstaand een overzicht van gerealiseerde en geraamde opbrengsten:

Heffing	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
OZB	-5.813	-5.837	-6.117	-6.238	-6.238	-6.238
Rioolheffing	-4.754	-4.726	-4.747	-4.872	-4.858	-4.853
Afvalstoffenheffing	-2.552	-3.025	-3.721	-3.721	-3.878	-3.878
Toeristenbelasting	-998	-388	-930	-930	-930	-930
Hondenbelasting	-225	-224	-224	-224	-224	-224
Baatbelasting	-17	-5	0	0	0	0
Leges	-1.276	-1.071	-1.090	-995	-995	-995
Marktgelden	-5	-4	-4	-4	-4	-4
Begraafrechten	-18	-7	-7	-7	-7	-7
Totaal	-15.658	-15.287	-16.840	-16.991	-17.134	-17.129

4.1.3 Onroerende-zaakbelastingen

De onroerende-zaakbelastingen (OZB) worden in Leudal geheven bij eigenaren van woningen en niet-woningen en bij gebruikers van niet-woningen. Als grondslag voor deze belastingen wordt de waarde in het economische verkeer bepaald van elke onroerende zaak. Sinds belastingjaar 2012 hanteert Leudal tariefdifferentiatie. Er is toen beleidsmatig de keuze gemaakt om eenmalig het tarief voor niet-woningen met 10% extra te verhogen ten opzichte van het tarief van de woningen.

Relatief gezien heeft Leudal een laag OZB niveau. In 2020 staat Leudal in de top 10 (3e plaats) van de Limburgse gemeenten met de laagste OZB-tarief voor woningen. Voor niet-woningen heeft Leudal de laagste OZB-tariefstelling in Limburg.

4.1.4 Rioolheffing

De rioolheffing wordt opgelegd aan de eigenaar van een perceel door middel van een vast bedrag per zelfstandig gedeelte conform de vastgestelde "Notitie omtrent gemeentelijke belastingen". Hierbij vindt sinds belastingjaar 2010 een beperkte differentiatie plaats. Voor percelen die onderdeel uitmaken van een omsloten terrein bestemd voor verblijfsrecreatieve doeleinden wordt een tariefstelling van maximaal 60% toegepast.

Op basis van de berekening van de rioolheffing voor het jaar 2021 blijkt een overdekking van circa € 12.000. Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is in 2021 voor het laatst van kracht waarna een herberekening gaat plaatsvinden. De overdekking komt onder meer door lagere investeringskosten voor het rioolstelsel en een lagere rentecomponent. Indien bij de jaarrekening 2021 nog steeds sprake is van een overdekking zal dit worden toegevoegd aan de voorziening rioolheffing. Bij de herberekening van het GRP wordt rekening gehouden met de stand van de voorziening en dit zal meegaan in de berekening van de heffingen.

Berekening kostendekkendheid rioolheffing 2021	(bedrag x 1.000)	
	Bedrag	Dekking
Kosten taakveld	3.091	
Storting voorziening Riolering	369	
Inkomsten taakveld (excl. heffingen)	-25	
Netto kosten taakveld 7.2	3.435	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	352	
Marktconforme rente	495	
BTW	454	
Totale kosten	4.735	
Opbrengst heffingen	-4.747	
Dekking		100%

4.1.5 Afvalstoffenheffing

Het huishoudelijk afval binnen de 16 kernen wordt ingezameld volgens de diftar-systematiek waarbij de differentiatie bepaald wordt door het volume van de afvalcontainer in combinatie met de aanbiedfrequentie. Uitvoering vindt plaats door de Reinigingsdienst Maasland.

Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Kostendeckking van 100%.
- Verdeling van de kosten in vaste en variabele kosten, waarbij de differentiatie plaatsvindt op basis van de verwerkingskosten van het rest- en gft-afval.
- Basisbelastingbedrag baseren op combinatie gft 40-literbak en rest 60-literbak.
- Aanbieden gft-container op basis van 26 keer per jaar.

Berekening kostendeckkendheid afvalstoffenheffing 2021	(bedrag x 1.000)	
	Bedrag	Dekking
Kosten taakveld	3.063	
Aanwending voorziening afvalstoffenheffing		
Inkomsten taakveld (excl. heffingen)	-136	
Netto kosten taakveld 7.3	2.927	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	116	
Kwijtschelding	70	
BTW	479	
Totale kosten	3.592	
Opbrengst heffingen	-3.592	
Dekking		100%

4.1.6 Hondenbelasting

Ook voor 2021 wordt geen tarief aanpassing voorgesteld. De gehanteerde tarieven sluiten zowel in de hoogte als mate van differentiatie aan bij de gehanteerde tariefstelling elders in onze regio.

Vanuit sociaal oogpunt is door uw Raad in 2010 besloten dat kwijtschelding voor een 1ste hond mogelijk is. Dit is geformaliseerd in de verordening.

4.1.7 Toeristenbelasting

In artikel 224 van de Gemeentewet is geregeld dat een toeristenbelasting kan worden geheven voor personen die niet in de gemeente wonen, maar wel hier verblijven. Deze personen zijn niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens ingeschreven. In de raadsvergadering van 15 december 2009 is door de gemeenteraad van Leudal nogmaals bevestigd dat, anders dan de naam doet vermoeden, alle overnachtingen tegen een vergoeding tot een belastingplicht leiden. Voor 2016 is de belastingplicht in dit verband verruimd.

4.1.8 Leges

De legesopbrengsten voor diensten die de gemeente op verzoek levert mogen, op basis van artikel 229 van de Gemeentewet, maximaal 100% kostendekkend zijn. Fiscaal gezien wordt daaraan voldaan wanneer de totale baten de totale lasten op verordening (macro) niveau niet overschrijden.

De eisen van het BBV gaan een stuk verder dan de fiscale eisen. Er dient cijfermatig inzicht te worden gegeven met betrekking tot de kostendekkendheid van afzonderlijke onderdelen van de verordening. Minimale eis: per hoofdstuk van de legesverordening. Daarnaast moeten de achterliggende beleidskeuzes worden toegelicht. Uiteindelijk moet op termijn ook de kruissubsidiëring tussen titels, tussen hoofdstukken en binnen een bepaald hoofdstuk in de verordening worden toegelicht.

Berekening kostendekkendheid leges 2021	(bedrag x 1.000)	
	Bedrag	Dekking
Kosten totaal	1.559	
Baten totaal	-1.090	
Kostendekking leges		
Dekking titel 1		55,74%
Dekking titel 2		79,50%
Dekking titel 3		40,00%

4.1.9 Begraafrechten

Bij de vaststelling van de "Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten 2009" heeft de raad bij de tariefstelling de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Streven naar een zo goed mogelijke onderhoudstoestand van de begraafplaatsen;
- Streven naar een zo hoog mogelijke dekking van de exploitatielasten.

Ook voor 2021 is geen aanpassing voorzien.

Berekening kostendekkendheid begraafrechten 2021	(bedrag x 1.000)	
	Bedrag	Dekking
Kosten taakveld	17	
Inkomsten taakveld (excl. heffingen)		
Netto kosten taakveld 0.64	17	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	3	
BTW		
Totale kosten	20	
Opbrengst heffingen	-7	
Dekking		36%

4.1.10 Marktgelden

In oktober 2009, is na de herindeling, de eerste verordening marktgelden Leudal vastgesteld.

Beleidsuitgangspunten waren:

- Aansluiten bij tariefstelling voormalige gemeenten;
- Vergelijkbare tarieven met omliggende gemeenten;
- Doorberekening elektriciteit en promotiekosten.

In de raadsvergadering van 15 december 2014 zijn de tarieven aangepast op basis van de prijsontwikkeling. Voor 2021 is geen aanpassing voorzien.

Berekening kostendeckendheid marktgelden 2021	(bedrag x 1.000)	
	Bedrag	Dekking
Kosten taakveld	16	
Inkomsten taakveld (excl. heffingen)	-2	
Netto kosten taakveld 0.64	14	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	10	
BTW		
Totale kosten	24	
Opbrengst heffingen	-4	
Dekking		17%

4.1.11 Kwijtschelding

Bij de overgang van de uitvoering van de belastingtaak per 1 januari 2013 naar BsGW is de uitvoering op een aantal beleidsvlakken geharmoniseerd. Bij de kwijtschelding betekende de overgang naar BsGW feitelijk een verruiming van het beleid bij de verlening van automatische kwijtschelding.

Ook voor 2020 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Hantering van kwijtscheldingsnorm van 100%.
- Kwijtschelding heeft alleen betrekking op de afvalstoffenheffing (basisbelastingbedrag) en de hondenbelasting (enkel 1e hond).
- Automatische kwijtschelding vindt plaats conform toetsing door Inlichtingenbureau.

Het aantal kwijtscheldingsverzoeken is dalende. In 2019 bedroeg het aantal verzoeken 509. Over 2020 werden er 506 ontvangen. Voor 2021 wordt voor kwijtschelding een bedrag geraamd van € 70.000.

4.1.12 Woonlasten

Onder woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Onderstaand overzicht (bron provincie Limburg) geeft de effecten van de voorgestelde tarieven weer voor 2021. Tevens geeft dit overzicht de tariefontwikkeling van de drie belangrijkste gemeentelijke belastingen.

Jaar	OZB	Rioolheffing	Afvalstoffen- heffing	Totaal eigenaar	Totaal gebruiker	Eigenaar en gebruiker
2019	-254,29	-282,51	-159,60	-536,80	-159,60	-696,40
2020	-259,45	-282,51	-190,20	-541,96	-190,20	-732,16
2021	-259,45	-282,51	-190,20	-541,96	-190,20	-732,16

Met bovenstaande ontwikkelingen van de woonlasten maakt Leudal deel uit van de top 10 van goedkoopste gemeente van Limburg. In 2020 stond Leudal op plaats 5 (bron: Provincie Limburg 2020).

Gemeente	OZB	Rioolheffing	Afvalstoffen- heffing	Totaal
Leudal	-259,45	-282,51	-190,20	-732,16
Weert	-282,03	-215,04	-248,52	-745,59
Nederweert	-355,23	-275,90	-160,65	-791,78
Roermond	-280,62	-180,49	-235,00	-696,11
Maasgouw	-237,56	-238,11	-228,24	-703,91
Echt-Susteren	-297,04	-260,70	-227,00	-784,74
Roerdalen	-265,54	-212,00	-270,70	-748,24
Peel en Maas	-255,62	-288,76	-197,00	-741,38
Horst aan de Maas	-388,32	-217,00	-211,36	-816,68
Gemiddeld Limburg	-291,27	-241,17	-218,74	-751,18

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.2.1 Algemeen

De risico's waarmee gemeenten worden geconfronteerd, zijn de laatste jaren fors toegenomen. Denk aan risico's op het terrein van aansprakelijkheid, financiën, imago en informatie. De complexiteit van projecten waarbij gemeenten zijn betrokken, nieuwe wet- en regelgeving en de decentralisaties werken deze risico's onder meer in de hand. Bij publieke besluitvorming spelen veel aspecten een rol, zoals het beheersen van deze risico's. De actualisatie van de nota reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen (vastgesteld november 2014) gaat in op de ontwikkelingen van het beleid rond risicomanagement. Uitgangspunt is dat risicomanagement een onderdeel is van het integraal management. De regie wordt gehouden vanuit de risicobeheermatrix die twee keer per jaar wordt geactualiseerd.

Deze paragraaf geeft de belangrijkste zaken hiervan weer. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- Weerstandsvermogen;
- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de risico's;
- Relatie risico's en weerstandscapaciteit;
- Een inzicht in de reserves en voorzieningen.

Daarnaast spelen wij middels de inzet van risicomanagement steeds meer in op de verschuiving van de aandacht voor het beschermen van bezittingen naar het bijdragen aan het bereiken van onze doelstellingen. De nadruk wordt dan ook steeds meer gelegd op het leggen van de verbinding met onze doelstellingen. Ook verschuift de aandacht van systemen en processen naar de menselijke factor, cultuur en omgeving. In 2021 gaan we aan de slag met risicomanagement, met aandacht voor strategische risico's en soft controls. De door het BBV verplicht gestelde kaders blijven hierbij uiteraard van toepassing.

4.2.2 Weerstandscapaciteit

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit; dit zijn middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken;
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die materieel van invloed kunnen zijn op de meerjarige financiële positie.

De omvang van het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang bij een financiële tegenvaller. Door alert te zijn op het weerstandsvermogen, voorkomen we dat elke financiële tegenvaller leidt tot bezuinigingen.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente de beschikking heeft/kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken. De totale weerstandscapaciteit van de gemeente bestaat uit twee delen. Het eerste deel betreft de weerstandscapaciteit van het vermogen, ook wel incidentele weerstandscapaciteit genoemd. Deze weerstandscapaciteit kan slechts eenmalig worden ingezet om tegenvallers op te vangen.

Het tweede deel is de weerstandscapaciteit van de exploitatie, ook wel de structurele weerstandscapaciteit genoemd. Deze capaciteit kan permanent worden ingezet om tegenvallers op te vangen. Belangrijkste componenten hiervan voor Leudal zijn de post (structureel) onvoorzien en de ruimte tot 100% kostendekkendheid van leges en heffingen.

Voor beiden wordt als voorwaarde gesteld dat de inzet plaatsvindt zonder dat het bestaande beleid in gevaar komt. Vooral om die laatste reden is de algemene reserve in de weerstandscapaciteit van het vermogen de belangrijkste component.

Voor de gemeente Leudal bestaat de weerstandscapaciteit uit:

- de algemene reserve;
- de post onvoorzien en de begrotingsruimte (bij de jaarrekening het saldo);
- de stille reserves;
- de onbenutte belastingcapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit is:

	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	(bedrag x 1.000) Primitieve begroting 2021
Algemene reserve	9.166	6.364	4.344
Onvoorzien/saldo rekening	-868	51	51
Begrotingsruimte		-489	2.559
Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.
Onbenutte belastingcapaciteit	3.412	3.419	3.599
Totaal	11.710	9.344	10.553

Samenvattend bedraagt de weerstandscapaciteit van de gemeente Leudal € 294 per inwoner (aantal inwoners 35.900).

4.2.3 Risico's

Inventarisatie risico's

Voor de begroting 2021 is de risicobeheermatrix opgesteld. De risico's die in de risicobeheermatrix worden onderkend zijn onder te verdelen in structurele risico's en incidentele risico's. De risicobeheermatrix is opgenomen in de bijlage.

4.2.4 Onderlinge relatie

Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen is de mate waarin een gemeente in staat is om middelen vrij te maken om substantiële incidentele financiële tegenvallers op te vangen. Een precies sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat iedere tegenvaller een probleem oplevert. Een buffer is daarom wenselijk. Door de vaststelde notitie "weerstandsvermogen nader bezien" bij de begroting 2016 is een beleidskader bepaald. Dit beleidskader geeft handvaten voor de grootte van deze buffer

(weerstandsvermogen) en de spelregels die daarbij horen.

De beleidsuitgangspunten zijn als volgt:

- De weerstandscapaciteit toetsen aan de risico's zoals deze vanuit het risicomanagement worden geïnventariseerd in de risicobeheermatrix.
- De berekening van de buffer alleen te baseren op de direct beschikbare, incidentele weerstandscapaciteit (algemene reserve).
- Voor de normering van de ratio van het weerstandsvermogen de landelijk gehanteerde normeringstabel volgen.
- Spelregels formuleren die antwoord geven op de vraag wat te doen als de ratio niet past binnen de normering.

De meerjarige analyse van de risico's in relatie tot de algemene reserve geeft aan dat de ratio van het weerstandsvermogen matig is. Onderstaande tabel specificeert dat de ratio tussen de 0,98 en 0,93 ligt. Conform de actuele nota reserves en voorzieningen vindt er de komende jaren geen afroming plaats.

	(bedrag x 1.000)			
	2021	2022	2023	2024
Algemene reserve stand 31-12-	4.344	4.136	4.136	4.136
Structurele risico's	3.693	3.693	3.693	3.693
Incidentele risico's	743	743	743	743
Ideale bandbreedte	>=1,2 en <=1,6	>=1,2 en <=1,6	>=1,2 en <=1,6	>=1,2 en <=1,6
Weerstandsvermogen o.b.v. algemene reserve	0,98	0,93	0,93	0,93
Minimaal benodigde weerstandscapaciteit	4.436	4.436	4.436	4.436

Inzicht in de reserves en voorzieningen

Voor het meerjarige verloop van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar de bijlage.

4.2.5 Financiële kengetallen

Vanaf de begroting 2016 nemen we in deze paragraaf verplicht vijf financiële kengetallen op. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar te vergelijken.

Bij ultimo jaar	Realisatie 2019	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldquote	51%	56%	53%	53%	44%	37%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	49%	54%	51%	51%	43%	36%
Solvabiliteitsratio	44%	38%	40%	44%	46%	48%
Structurele exploitatieruimte	4%	-3%	1%	1%	2%	3%
Grondexploitatie	6%	4%	0%	-1%	0%	0%
Belastingcapaciteit	94%	94%	94%	94%	94%	94%

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Dit kengetal geeft aan hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Vanaf 100% blijft te weinig leencapaciteit over om financiële tegenvallers op te vangen. Bij 130% of hoger is sprake van een zeer hoge schuld. Dit kengetal is gevoelig voor schommelingen in inkomsten.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk wat het aandeel van verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is haar financiële lange termijn verplichtingen te voldoen. Onder dit kengetal wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 80% en 30%. Bij een solvabiliteitsratio tussen de 30% en de 20% moet de gemeente oppassen en bij minder dan 20% is het bezit met zeer veel schuld belast.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren bleek dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Terugverdienen betekent het aflossen van de schuld en het goedmaken van de rentelasten. Het kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te bepalen of er een reële verwachting is of de grondexploitatie kan bijdragen in de verlaging van de schuld.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) presenteert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Algemeen

Deze paragraaf beschrijft het beleidskader en de consequenties voor de kapitaalgoederen in onze gemeente. Het betreft goederen die meerdere jaren meegaan en veel waarde hebben, zoals wegen, verlichting, riolering, groen, civieltechnische kunstwerken, vastgoed en de kosten voor het in stand houden daarvan.

Een groot deel van het “vermogen” van de gemeente ligt in de grond, in het openbaar gebied of in gebouwen. Dit vermogen beheert de gemeente zorgvuldig, daarom zijn voor het beheer hiervan meerjarenplannen opgesteld. Deze omschrijven de hoeveelheden, kwaliteitsniveaus en de kosten voor instandhouding van deze objecten.

Artikel 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft expliciet voor dat van de kapitaalgoederen de volgende zaken worden omschreven:

- het beleidskader;
- de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- vertaling van deze financiële consequenties naar de begroting.

In deze paragraaf worden de volgende kapitaalgoederen besproken:

- wegen;
- riolering;
- civieltechnische kunstwerken;
- openbare verlichting;
- groenvoorzieningen;
- gebouwen en sportaccommodaties.

Prgr	Omschrijving	Vaststelling raad	Frequentie	Volgende actualisatie	Voorziening	Financieel in de begroting	Achterstallig onderhoud
	Wegen 2019-2022	2018	1 x p. 4 jaar	2022	Nee	Ja	Nee
	GRP 2017-2021	2016	1 x p. 5 jaar	2021	Ja	Ja	Nee
	Kunstwerken 2016-2021	2016	1 x p. 4 jaar	2021	Nee	Ja	Nee
	Openbare verlichting 2018-2022	2018	1 x p. 4 jaar	2022	Nee	Ja	Nee
	Groen 2019-2022	2018	1 x p. 4 jaar	2022	Nee	Ja	Nee
	Gemeentelijk vastgoed	2016	1 x p. 4 jaar	2020	Nee	Ja	Nee

4.3.2 Wegen

Op 25 september 2018 is het Beheerplan groen en wegen 2019-2022 door de Raad vastgesteld. Bij het vaststellen van het beheerplan is tevens ingestemd met het beschikbaar stellen van de benodigde budgetten voor het uitvoeren van het onderhoud aan de wegen en het groen op kwaliteitsniveau B.

In het beheerplan is de maximale technische levensduur van de wegen en de groenelementen als aandachtspunt benoemd. Want ondanks dat de openbare ruimte op een goed niveau wordt onderhouden, is het onvermijdelijk dat een weg of een groenelement aan het einde van de levensduur vervangen dient te worden. De afgelopen jaren is in de meerjaren investeringsplanning (MIP) een bedrag van € 1.000.000 beschikbaar geweest voor investeringen ter vervanging van het wegennet. Echter is bij het beheerplan van 2019-2022 aan de raad aangegeven dat een separaat voorstel aangaande vervangingen ter behandeling wordt aangeboden, omdat het bedrag van € 1.000.000 niet voldoende is voor de toekomst. Dit plan is reeds in 2019 in de raad geweest, akkoord bevonden en wordt thans uitgevoerd.

Hierbij is gekozen om voor de komende 60 jaar de vervangingsinvesteringen te bepalen. De komende 10 jaar zullen op basis van dit plan jaarlijks een bedrag van € 1.558.875 worden opgenomen in het MIP. Dit bedrag neemt vervolgens in tranches van 10 jaar toe, zodat de vervangingspieken kunnen worden opgevangen.

	2021	2022	(bedrag x 1.000)	
			2023	2024
In begroting opgenomen:				
Regulier onderhoud wegen	1.179	1.179	1.179	1.179
Vervangingsinvestering infrastructurele werken	1.421	1.421	1.421	1.421

4.3.3 Riolering

Het Gemeentelijk Rioleringsplan Leudal 2017-2021 (GRP) is vastgesteld door de gemeenteraad en is nog steeds actueel. De zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater is hierin opgenomen. Door het uitvoeren van de maatregelen die in het GRP benoemd zijn, wordt achterstallig onderhoud of kapitaalvernietiging voorkomen.

Speerpunt in het huidige GRP is om in het samenwerkingsverband Limburgse Peelen te onderzoeken hoe de gemeente om kan gaan met de klimaatverandering. Tevens wordt voortdurend gezocht naar andere mogelijkheden die deze samenwerking biedt. Gezocht wordt naar gezamenlijke projecten die gemeentegrens-overstijgend zijn en waarbij een gezamenlijke aanpak voordelen biedt. In 2020 wordt gewerkt aan een gezamenlijk Waterketenplan, worden de gezamenlijke beleidsuitgangspunten voor de invulling van de gemeentelijke watertaken beschreven. Hierbij worden de lokale ambities toegevoegd. Als vervolg hierop wordt in 2021 een nieuw gemeentelijk rioleringsprogramma opgesteld, de opvolger van het huidige Gemeentelijke Rioleringsplan 2017-2021.

De maatregelen en verbeteringen aan het rioolstelsel, zoals verwoord in het huidige GRP, worden in de lopende planperiode eveneens uitgevoerd.

	2021	2022	(bedrag x 1.000)	
			2023	2024
In begroting opgenomen:				
Regulier onderhoud riolen	1.183	1.188	1.192	1.192
Vervangingsinvestering riolering (G.R.P.)	1.127	1.067	1.065	1.605

4.3.4 Civieltechnische kunstwerken

Civieltechnische kunstwerken

Naast een groot aantal duikers, heeft de gemeente Leudal diverse bruggen en duikerbruggen in beheer en onderhoud. Het "Beheerplan civieltechnische kunstwerken 2017 t/m 2021" omvat circa 130 bruggen/duikerbruggen. In november 2016 is dit beheerplan door de gemeenteraad vastgesteld. Evenals voorgaande jaren zal ook in 2021 weer onderhoud verricht worden aan meerdere civieltechnische kunstwerken.

	2021	2022	(bedrag x 1.000)	
			2023	2024
In begroting opgenomen:				
Regulier onderhoud civieltechnische werken	94	94	94	94

4.3.5 Openbare verlichting

Op 12 december 2017 is het beleidsplan openbare verlichting 2018 t/m 2022 vastgesteld. Per 1 januari 2018 is het beheer en het onderhoud van de openbare verlichting van elkaar gescheiden en wordt dit uitgevoerd door twee verschillende partijen. In 2021 zullen verouderde armaturen, evenals in voorgaande jaren, vervangen worden door energiezuinige LED armaturen. Ook slechte lichtmasten zullen vervangen worden door nieuwe masten.

	2021	2022	(bedrag x 1.000)	
			2023	2024
In begroting opgenomen:				
Regulier onderhoud openbare verlichting	130	130	130	130
Vervangingsinvestering openbare verlichting	203	204	211	215

4.3.6 Groenvoorziening

Openbaar groen en water

De gemeenteraad heeft in 2018 het Beheerplan Groen en Wegen 2019-2022 vastgesteld. Het onderhoudsniveau bedraagt kwaliteitsniveau B (CROW). Het plantsoenonderhoud wordt in 2021 uitgevoerd door de Buitendienst, samen met medewerkers van Westrom. Het overige groenonderhoud, zoals maaien van gazons en onkruidbestrijding op verhardingen, wordt uitbesteed. In verband met de levensduurbenadering is er jaarlijks een vervangingsbudget voor bomen en plantsoenen. Om het gemeentelijk openbaar groen optimaal planmatig te kunnen beheren en onderhouden is in 2020 gestart met het actualiseren van het groenbeheersysteem. Daarnaast worden alle gemeentelijke bomen opnieuw geïnventariseerd en de boomgegevens geactualiseerd.

In het kader van de duurzaamheid, klimaatadaptatie en het vergroten van de biodiversiteit willen we de gemeente Leudal verder vergroenen. De gemeente Leudal heeft als streven de meest duurzame en groene gemeente van de provincie Limburg te zijn. In de dorpskernen wordt sortiment toegepast welke bijdraagt aan het verbeteren van de biodiversiteit en daarnaast ook een sierwaarde heeft. In het buitengebied wordt inheems en streekeigen sortiment toegepast. Bij de sortimentskeuze wordt ook rekening gehouden met de veranderende klimaatomstandigheden. Verder worden braakliggende terreinen ingezaaid met een bloemrijk mengsel en kunnen grasvegetaties extensief beheerd worden.

Door de provincie Limburg is in 2019 het “Actieplan 1 miljoen bomen” vastgesteld. De provincie Limburg wil de aanplant stimuleren van zo veel mogelijk bomen binnen een periode van 8 jaar ten behoeve van de bevordering van biodiversiteit, leefbaarheid en CO₂-reductie. De gemeente Leudal vertaalt dit naar het “37 duizend bomenplan”, waarbij uitgegaan wordt voor elke inwoner een boom te planten.

Ook het in stand houden en beschermen van de gemeentelijke bomen is erg belangrijk. Hiervoor is in 2019 de 'Beleidsnotitie kappen gemeentebomen' vastgesteld. Uitgangspunt is dat voor hinder geen gemeentebomen gekapt worden. Gemeentebomen worden alleen gekapt als er sprake is van een onveilige situatie of een goedgekeurde omgevingsvergunning of bestemmingsplan.

Naast preventieve biologische bestrijding van de eikenprocessierupsen heeft in 2020 op een aantal locaties ook preventieve bestrijding plaatsgevonden met aaltjes. Daarnaast zijn er mezenestkastjes en grootoorvleermuisnestkasten opgehangen en worden de bermen langs eiken niet of minder breed gemaaid. De bestrijding van eikenprocessierupsen wordt in 2020 geëvalueerd en de resultaten worden meegenomen met de bestrijding in 2021 en volgende jaren.

Landschapsbescherming

Gemeentelijke bos- en natuurterreinen

Uitgangspunt is een optimale invulling van de maatschappelijke behoeften naar meer biodiversiteit en beleving. In het beheer is er ook aandacht voor recreatie en landschapsbeleving. Bij het bos- en natuurbeheer wordt ook rekening gehouden met het veranderende klimaat. Door meer diversiteit na te streven in de gemeentelijke bos- en natuurterreinen zijn deze terreinen minder vatbaar voor ziekten en plagen.

Voor het bos- en natuurterrein Heijkersbroek in Ell is het projectplan “Klimaatbuffer Heijkersbroek” opgesteld. Dit project maakt deel uit van een reeks projecten in het beekdal van de Tengelroyse Beek. Met de uitvoering van dit plan wordt circa 10 hectare klimaatbuffer gerealiseerd door onder andere plaggen van de bodem, dempen van sloten en aanbrengen van een vlonderpad. Uitgangspunt is zolang mogelijk water in het gebied te houden.

Landschapsbeheer

Door Stichting IKL wordt jaarlijks een nieuw werkplan opgesteld. Het landschapsbeheer wordt uitgevoerd met het MOB, vrijwilligers en basisscholen. Er zijn aanplantacties voor bewoners. Boomfeestdag wordt georganiseerd waarbij elk jaar een deel van de basisscholen deelnemen. In verband met de veranderende klimaatomstandigheden wordt bekeken om de aanplant zoveel mogelijk in het najaar te laten plaatsvinden, ook Boomfeestdag. Zo wordt de kans op aanslaan van de aanplant zo groot mogelijk. In de gemeente is een hakhoutbrigade actief. Workshops en cursussen worden georganiseerd op het gebied van landschapsbeheer en ambachten. Initiatieven worden gefaciliteerd en bosrandenbeheer wordt uitgevoerd. Het weidevogelproject en het patrijzenproject wordt gecontinueerd. Voor het afwateringskanaal en de directe omgeving is in 2020 door Stichting IKL een nieuwe visie opgesteld, samen met het Waterschap en gemeente Peel en Maas. Hierin worden de cultuurhistorische relictten, toeristische routestructuren en de groenstructuren meegenomen.

Volkstuinen

Streven is alle volkstuinen in de gemeente Leudal te verhuren. Op een aantal volkstuinencomplexen is een watervoorziening aanwezig. De braakliggende volkstuintjes worden één keer per jaar gefreesd of gemaaid. Per volkstuinencomplex wordt bekeken of onder de gebruikers 1 aanspreekpunt voor de gemeente kan optreden. De kosten voor het onderhoud van de volkstuinen en waterverbruik worden gedekt uit de huuropbrengsten. In 2021 wordt bekeken of op meer volkstuinencomplexen een watervoorziening gerealiseerd kan worden, mede gezien de veranderende klimaatomstandigheden.

	2021	2022	(bedrag x 1.000)	
			2023	2024
In begroting opgenomen:				
Regulier onderhoud groen	1.365	1.555	1.555	1.555
Vervangingsinvestering groen	138	138	138	138

4.3.7 Gebouwen en sportaccommodaties

Wat betreft het vastgoed van gemeente Leudal wordt er gewerkt volgens de bestuursopdracht 'Herijking accommodatie- en vastgoedbeleid'. Het accommodatiebeleid is vastgesteld in februari 2020. Een van de uitkomsten hiervan is het doel het aantal accommodaties te verminderen waarover momenteel afstemming plaatsvindt. Hierop volgend wordt vastgoedbeheerbeleid ontwikkeld wat volledig zal aansluiten op de uitkomsten van het accommodatiebeleid.

Als uitvloeisel van het Klimaatakkoord is vanuit de VNG een sectorale routekaart vastgesteld. De recentelijk vastgestelde gemeentelijke wettelijke verplichting hierin is het vaststellen van een portefeuilleroutekaart voor haar vastgoed. Deze moet duidelijkheid verschaffen hoe we als gemeente gaan voldoen aan de doelstellingen uit het Klimaatakkoord om te komen te verplichte Co2 reductie. Voorbereidingen hiervoor zijn gestart medio 2020.

De huidige MJOP's bieden voldoende handvatten om het vastgoed in stand te kunnen houden en het vastgoedbeheerbeleid verder te ontwikkelen op basis van boven vernoemde aandachtspunten. Het groot onderhoud aan de Brede Maatschappelijke Voorzieningen is lopende en voor de sportaccommodaties wordt deze ook uitgerold, rekening houdend met veiligheid, wettelijke verplichtingen en risicovolle (des)investeringen.

	2021	2022	(bedrag x 1.000)	
			2023	2024
In begroting opgenomen:				
Onderhoud gebouwen groot	413	413	460	460
Herijking MJOP	497	500	500	500
MJOP kaders 2019-2022	850	897	1.100	1.100

4.4 Financiering

4.4.1 Algemeen

In deze paragraaf staan het treasury beleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille centraal. Het geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden worden toegerekend en de financieringsbehoefte.

De kaders hiervoor zijn vastgelegd in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido), de wet Houdbare gemeentefinanciën (Hof), het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de Financiële verordening 2018 en het Treasurystatuut 2017.

4.4.2 Rente risicobeheer

Renteschommelingen hebben niet alleen gevolgen voor de rentelasten of - opbrengsten bij het aantrekken dan wel uitzetten van gelden, maar ook voor de koersen van obligaties. Hieronder worden de onderscheiden risico's nader toegelicht.

1. Renterisico

Beheersing van het renterisico op korte schuld geschiedt door de kasgeldlimiet en op langlopende schulden door de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

Met deze limiet wil de wetgever voorkomen dat uitsluitend kortlopende leningen worden afgesloten. Het aantrekken van dit type leningen is aantrekkelijk wanneer de rente erg laag is. Het risico van een stijgende rente bij herfinanciering is daarmee in verhouding groot. Daarom is bepaald dat gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mogen gebruiken voor kortlopende leningen.

Wanneer zich in drie achtereenvolgende kwartalen een overschrijding voordoet, moet de gemeente maatregelen nemen (zoals het aantrekken van langlopende geldleningen). Gezien de historisch lage rente op kortlopende geldleningen zal de kasgeldlimiet zo goed mogelijk worden benut. De looptijd van de lening is afgestemd op de vrijval van een positie in de beleggingsportefeuille.

Kasgeldlimiet	(bedrag x 1.000)			
	3e kwartaal 2019	4e kwartaal 2019	1e kwartaal 2020	2e kwartaal 2020
Begrotingstotaal per 1 januari	83.097	83.097	82.087	82.087
Limiet percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Normbedrag	7.063	7.063	6.977	6.977
Netto vlottende positie				
Vlottende schuld		35	1.173	9
Vlottende middelen	-1.328	-1.397	-894	-4.534
Netto saldo	-1.328	-1.362	279	-4.525
Onder- overschrijding normbedrag				
Ruimte onder de kasgeldlimiet	8.391	8.425	6.698	11.502
Overschrijding kasgeldlimiet				

Renterisiconorm

Deze norm draagt bij aan een zodanige opbouw van de langlopende leningenportefeuille dat tegenvallers als gevolg van renteaanpassingen en herfinanciering in voldoende mate worden beperkt. Het totaal aan aflossingen en herfinanciering mag jaarlijks maximaal 20% bedragen van het begrotingstotaal. Door een goede spreiding van de looptijd wordt flexibiliteit in de toekomst behouden tegen zo laag mogelijke rentekosten.

Renterisico	2021	2022	(bedrag x 1.000)	
			2023	2024
Begrotingstotaal per 1 januari	82.991	84.084	84.351	84.993
Limiet percentage	20,00%	20,00%	20,00%	20,00%
Renterisiconorm	16.598	16.817	16.870	16.999
Rente herziening	0	0	0	0
Aflossingen	6.480	6.299	6.299	5.774
Renterisico	6.480	6.299	6.299	5.774
Onder- overschrijding normbedrag				
Ruimte onder de renterisiconorm	10.118	10.518	10.571	11.225
Overschrijding renterisiconorm				

2. Liquiditeitsrisico

Dit is het risico dat over onvoldoende middelen wordt beschikt om onze financiële verplichtingen te voldoen. Gemeente Leudal werkt vanuit totaalfinanciering. Dit betekent dat alle gemeentelijke inkomsten en uitgaven worden gesaldeerd voordat we ons op de geld- of kapitaalmarkt begeven.

Een goed inzicht in het verloop van inkomsten en uitgaven leidt tot een betere sturing op de benodigde liquiditeiten voor de komende jaren, de aan te trekken externe financiering en de ontwikkeling van de rentekosten.

Gemeenten zijn in het kader van schatkistbankieren verplicht hun overtollige liquide middelen boven het drempelbedrag aan te houden in de rijksschatkist. Door deze maatregel hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen.

Dit drempelbedrag bedraagt afgerond 0,75% van het begrotingstotaal (zijnde € 622.000). Verder is er de mogelijkheid overtollige middelen uit te lenen aan andere decentrale overheden.

Financieringspositie per 1 januari	2021	2022	(bedrag x 1.000)	
			2023	2024
Activa				
Vaste activa	134.607	130.226	119.203	114.046
Grondexploitatie	3.031	-170	-877	0
Saldo	137.638	130.056	118.326	114.046
Passiva				
Reserves	58.331	55.740	54.955	54.346
Voorzieningen	4.167	4.535	4.893	5.228
Langlopende geldleningen	58.314	51.833	45.535	39.236
Saldo	120.812	112.108	105.383	98.810
Financieringstekort	-16.826	-17.948	-12.943	-15.236
Financieringsoverschot				

Bij aanvang van het begrotingsjaar wordt een theoretisch financieringstekort verwacht van afgerond € 17 miljoen. Ten minste als alle voor de meerjarenbegroting opgenomen investeringen volgens planning worden uitgevoerd.

Het hebben van een tekort leidt ertoe dat de noodzaak tot een vaste financiering toeneemt. De liquiditeitenprognose wordt in 2020 geactualiseerd om de noodzaak van wel of niet financieren te onderbouwen.

3. Koersrisico

Dit is het risico op een daling van de marktwaarde van de financiële activa. Dit risico loopt elke belegger. Omdat onze gemeente de "Essent-gelden" heeft belegd in obligaties zijn de koersrisico's op het einde van de looptijd beperkt. Vastrentende waarden garanderen dat op de einddatum de nominale waarde wordt uitgekeerd. Op de balans zijn de obligaties gewaardeerd tegen de aankoopprijs indien deze lager lag dan de nominale waarde en tegen de nominale waarde wanneer de aankoopprijs hoger lag. Wordt niet verkocht voor de einddatum dan is er nauwelijks sprake van een koersrisico.

Onze vermogensbeheerder volgt de marktontwikkelingen nauwlettend en informeert de gemeente hierover periodiek.

Daarnaast staat de Wet Schatkistbankieren alleen mutaties in de beleggingsportefeuille toe onder de strikte voorwaarde dat de gemiddelde looptijd van de portefeuille niet wijzigt. Door de ingezette beleidslijn van uw gemeenteraad wordt de beleggingsportefeuille stapsgewijs afgebouwd. Dit heeft tot gevolg dat de liquide middelen die de komende jaren naar de gemeente vloeien in het kader van de afronding van de Essent verkoop niet herbelegd worden. In plaats daarvan worden die vrijvallende middelen aangewend als intern financieringsmiddel.

Beleggingen	2021	2022	(bedrag x 1.000)	
			2023	2024
Nominale waarde	17.857	14.437	8.308	8.308
Vrijval nominale waarde	-3.420	-6.129	0	6.000
Saldo	14.437	8.308	8.308	14.308
Gerealiseerde boekwinst beleggingen	-118	0	0	-3

Vrijvalkalender Jaar	(bedrag x 1.000)	
	Belegging	Boekwinst
2021	3.420	118
2022	6.129	
2023		
2024	6.000	3
2025	1.900	150
2026	408	22
	17.857	293

4.4.3 Leningenportefeuille

Verstrekte leningen en garanties aan derden

Het verstrekken van leningen of garanties aan derden is alleen toegestaan voor de publieke taak. Begin 2021 heeft de gemeente voor € 33.684.181 aan leningen en garantstellingen verstrekt aan derden. Van dit bedrag is € 32.049.358 uitgeleend aan woningbouwcorporaties en afgesloten met een garantie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Deze leningen dateren van voor 2000. Sinds die tijd trekken woningbouwcorporaties hun leningen rechtstreeks bij banken aan met borging van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw waarbij rijk en gemeenten samen voor de achtervangpositie garant staan. Er zijn momenteel geen signalen dat hier risico wordt gelopen.

Dit overzicht geeft inzicht in de omvang en de rentegevoeligheid van de opgenomen leningen.

Leningenportefeuille per 1 januari	2021	2022	(bedrag x 1.000)	
			2023	2024
Vaste geldleningen	58.314	51.833	45.535	39.236
Af: reguliere aflossingen	- 6.480	- 6.299	- 6.299	- 5.774
Af: vervroegde aflossingen				
Saldo 31-12-	51.833	45.535	39.236	33.462
Gemiddeld rentepercentage geldleningen	2,79 %	2,75 %	2,71 %	2,65 %

4.4.4 Rentetoerekening

Deze toerekening geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitatie en taakvelden wordt toegerekend.

De nieuwe regelgeving schrijft voor dat de interne rente exact wordt berekend. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. Het percentage bedraagt 0,5% voor 2021 (2020: 0,50%, Deze was bij de begroting 1,00%).

Renteschema	2021	(bedrag x 1.000)	
		%	
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.760	2,94%	
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-393		
Saldo rentelasten en rentebaten			1.367
Doorbelaste rente naar de grondexploitatie	-61	2,00%	
Doorbelaste rente aan projectfinanciering naar taakvelden	0		
Rentebaat verstrekte leningen in het kader van projectfinanciering naar taakvelden	0		
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			-61
Rente over eigen vermogen	0		
Rente over voorzieningen	0		
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			1.306
De aan taakvelden toegerekende rente (omslagrente)	-673		
Renteresultaat op het taakveld treasury			633

Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			1.306
Boekwaarde vaste activa 1-1-2021			134.607
Gemiddelde rente		0,97%	
Keuze voor de omslag rente		0,50 %	

Er mag geen rente over het eigen vermogen aan de grondexploitaties worden toegerekend. De rente van de grondexploitaties wordt niet via de systematiek van de renteomslag berekend maar kent een andere voorgeschreven berekeningsmethodiek. Dit percentage komt uit op 1,61% door de bandbreedte wordt de marktrente geraamd op 2,00%. (2020: 2,00%, Deze was bij de begroting 2,20%).

Balans per 1-1-	(bedrag x 1.000)	
	Aantal	2021
Rente vaste schulden	23	2,79%
Rente kasgeldleningen		0,00%
Gewogen gemiddelde rente		2,79%
Voorzieningen		4.167
Langlopende schulden		58.314
Kasgeldleningen (kort)		
Overige kortlopende schulden		12.500
Banksaldi		-
Overlopende passiva		5.000
Vreemd vermogen		79.981
Eigen vermogen		58.331
Balanstotaal		138.312
Rentetarief grondexploitatie		1,61%
Marktrente (afgerond binnen een marge van 0,5%)		2,00%

4.4.5 EMU saldo

In de wet Hof zijn de Europese normen verankerd voor de hoogte en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. De decentrale overheden leveren een gelijkwaardige bijdrage aan het naleven van de EMU-normen. Bestuurlijk is afgesproken de komende jaren geen sanctie toe te passen bij blijvende overschrijding van de norm. Gemeenten krijgen een individuele referentiewaarde voor het EMU-tekort in een jaar. Voor het sturen op de ontwikkeling van de gemeenteschuld luidt het devies: Let bij het opstellen van de begroting op de ontwikkeling van de hoogte van uw gemeenteschuld. Te hoge schulden zijn slecht voor de financiële gezondheid van de gemeenten. Pas als het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten wordt overschreden kan de individuele referentie waarde een rol gaan spelen.

Onderstaande tabel geeft inzicht in het EMU-saldo.

					(bedrag x 1.000)					
					Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
EMU-SALDO					-6.862	-19.630	4.465	6.305	5.337	2.221
EMU-SALDO referentiewaarde					-2.979	-2.979	-2.979	-2.979	-2.979	-2.979
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde							7.444	9.284	8.316	5.200
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde					-3.883	-16.651				
Mutaties 1 januari t/m 31 december	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	(+)	-2.151	-32	-32	-33	-33	-33
			Uitzettingen	(+)	-5.140	-5.432	-3.302	-6.129		
		Vlottende activa	Uitzettingen	(+)	197	-36				
			Liquide middelen	(+)	-2	-16				
			Overlopende activa	(+)	1.188	-687				
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	(-)	3.508	12.040	-7.917	-12.467	-5.370	-2.257
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	(-)	-3.683	1.723				
			Overlopende passiva	(-)	1.129	-614				
(Verwachte) boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa						278	118			3

4.4.6 Meerjarenbalans

Prognose meerjarenbalans	Realisatie 2019	Begroting 2020 na wijziging	Primitieve begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	148	261	260	216	172	128
Materiële vaste activa	97.946	113.642	112.596	107.779	102.699	102.406
Financiële vaste activa	26.168	20.704	17.370	11.208	11.175	11.142
Totaal vaste activa	124.262	134.607	130.226	119.203	114.046	113.676
Vlottende activa						
Voorraden	4.960	3.031	-170	-877	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	11.535	11.500	11.500	11.500	11.500	11.500
Liquide middelen	16					
Overlopende activa	2.687	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal vlottende activa	19.199	16.531	13.330	12.623	13.500	13.500
Totaal activa 31-12-	143.461	151.138	143.556	131.826	127.546	127.176
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves	64.270	58.331	55.740	54.955	54.346	53.762
Gerealiseerd resultaat 2019	-868					
Voorzieningen	4.079	4.167	4.535	4.893	5.228	5.541
Vaste schulden - huidige opgenomen leningen > 1 jaar	59.589	58.314	51.833	45.535	39.236	33.462
Vaste schulden - prognose op te nemen leningen > 1 jaar		12.826	13.948	8.943	11.236	16.911
Totaal vaste passiva	127.070	133.638	126.056	114.326	110.046	109.676
Vlottende passiva						
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	10.777	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
Overlopende passiva	5.614	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal vlottende passiva	16.391	17.500	17.500	17.500	17.500	17.500
Totaal passiva 31-12-	143.461	151.138	143.556	131.826	127.546	127.176

4.5 Bedrijfsvoering

4.5.1 Algemeen

De bedrijfsvoering van de gemeente ondersteunt het primaire proces. De bedrijfsvoering maakt het mogelijk dat Leudal samen bouwt aan een duurzame, dienstverlenende en vitale toekomst.

De belangrijkste aspecten binnen bedrijfsvoering zijn organisatieontwikkeling, communicatie, financiën, juridische zaken, personeelszaken, archivering, ict, informatievoorziening en huisvesting. Het is ons streven de samenhang te bewaken en verder te optimaliseren.

4.5.2 Communicatie

2021 is het jaar waarin we de nieuwe communicatieve identiteit van de gemeente Leudal gaan neerzetten en uitrollen. Deze nieuwe identiteit zal worden gebaseerd op de opbrengst van het strategische visietraject 'Mooi leven in Leudal'.

Onze inwoners, verenigingen en bedrijven, alsmede onze samenwerkingspartners hebben deze identiteit als het ware vormgegeven door aan te geven wat zij mooi leven in Leudal nu en in de toekomst vinden. Door deze identiteit als gemeente te omarmen en communicatief uit te dragen, wordt het steeds meer een gezamenlijke identiteit waar Leudal als gemeente én Leudal als gemeenschap zich in herkent. 2021 is het jaar waarin we deze identiteit willen vertalen naar een nieuw logo en een nieuwe huisstijl. De communicatieve identiteit loopt als rode draad door al onze visies, beleidsstukken en communicatie uitingen heen. 2021 is ook het jaar van de herijking van het strategisch communicatieframe. De nieuwe communicatieve identiteit en de opgaven die in onze nieuwe strategische visie staan, geven ons opnieuw richting voor onze communicatie richting inwoners, verenigingen, bedrijven en samenwerkingspartners.

4.5.3 Personeel en organisatie

Voor 2021 liggen er een aantal uitdagingen op ons te wachten, zowel op het terrein van Organisatieontwikkeling als op het terrein van Personeel & Organisatie.

2020 is in belangrijke mate gevormd door de beperkingen, maar ook de kansen die door Corona zijn ontstaan. Dit heeft iets gevraagd van organisatie en medewerkers. Daardoor is deels een nieuwe manier van werken ontstaan, die goed blijkt te werken, maar die ook nieuwe vragen en uitdagingen met zich meebrengt. De noodzaak om op afstand te werken brengt kansen met zich mee en die gaan we in 2021 benutten. Denk hierbij o.a. aan het vormgeven en versnellen van digitaal werken. Het project "Het nieuwe werken in Leudal" zal hier concreet vorm aan geven. Daarnaast willen wij een nieuwe organisatievisie opstellen, waarbij rekening wordt gehouden met de nieuwe strategische visie (deze laatste visie komt niet eerder in de raad dan het 1^e kwartaal van 2021)

In voornoemde opstellen nieuwe organisatievisie zal plaats- en tijdonafhankelijk werken een belangrijk uitgangspunt zijn. Dit vraagt om een nieuwe manier van sturen, ondersteunen en faciliteren van medewerkers door de organisatie en leidinggevenden. Het vraagt ook om een nieuwe manier van werken, verbinden en samenwerken door medewerkers. Daarnaast zullen ook de tekorten (o.a. jeugdzorg en Wmo) die ons als gemeente raken, impact hebben op onze werkwijzen.

De prioriteiten voor 2021 zijn:

1. We stellen een nieuwe organisatievisie op, rekening houdend met de nog vast te stellen strategische visie. En in afstemming met de nog op te stellen/vast te stellen omgevingsvisie en dienstverleningsvisie. De organisatievisie staat niet op zich, maar geeft straks antwoord op de vraag wat voor soort organisatie we dienen te zijn om de vraagstukken uit de gemeenschap effectief op te pakken. Onderdeel van de organisatievisie is ook aandacht hebben voor onze kernwaarden (wat vinden we belangrijk?), onze visie (waar zijn we op uit?) en het gewenste gedrag en bijbehorende competenties die cruciaal zijn om succesvol te functioneren als organisatie en als medewerker.

2. In het coalitieakkoord is verwoord dat er een strakkere regie op de uitvoering vanuit het college moet zijn. Portefeuillehouders zitten dicht op de uitvoering van gemandateerde besluiten en worden tijdig geïnformeerd bij politiek gevoelige situaties. Dit vraagt om een strakkere sturing en meer betrokkenheid van alle betrokkenen. De afgelopen twee jaar zijn een aantal stappen in de goede richting gezet en we gaan in 2021 door op de ingeslagen weg:
 - a. Van de belangrijkste processen van afdeling Samenleving en afdeling Ruimte is inzichtelijk hoeveel aanvragen er binnenkomen en wat de doorlooptijd van deze aanvragen (project GTA) is;
 - b. Er is een nieuwe mandaatregeling vastgesteld op het niveau waarop het college betrokken wil zijn bij de afhandeling van de aanvragen;
 - c. Op de grote bestuurlijke opdrachten wordt beleid ontwikkeld waardoor in samenspraak met de Raad het bestuurlijk kader wordt vastgesteld waarbinnen de organisatie de aanvragen moet afhandelen. Denk hierbij aan beleid rondom de omgevingswet, woningbouw, agrarisch profiel en accommodatiebeleid;
 - d. Binnen het project GTA worden de volgende onderdelen gerealiseerd:
 1. Eenvoudige toegang tot informatie voor belanghebbenden binnen de systemen;
 2. Managementinformatie over de processen;
 3. Sturing op de digitale kanalen

Uiteindelijk is het de bedoeling dat deze onderdelen bijdragen tot een betere dienstverlening aan de inwoners van Leudal.
 - e. Er is altijd een casemanager die de regie voert op een zaak of proces;
 - f. We blijven investeren in het verbeteren van sturing, niet alleen door een nieuwe manier van werken waarbij meer op resultaten wordt gestuurd, maar ook door het door ontwikkelen van teamplannen en de individuele werkplannen (IWP's), afgestemd op de programma's in de begroting;
3. We geven verdere invulling aan duurzame inzetbaarheid. Denk hierbij aan het investeren in vaardigheden van leidinggevend in zaken verzuimbegeleiding en casemanagement in samenwerking met de gezondheidscoach en bedrijfsarts. Maar ook aan onze zorgplicht als werkgever.
4. Opleiding en ontwikkeling pakken we verder op met speciale aandacht voor leiderschaps- en teamontwikkeling en verdere competentieontwikkeling bij medewerkers. Er zal ook training gaan plaatsvinden gericht op plaats en tijdonafhankelijk werken (tools, hoe maak ik afspraken over resultaten, het nieuwe samenwerken etc.) Daarbij gaan we ook een focus aanbrengen op opleiding gericht op ontwikkelingen: Omgevingswet, transformatie BBP en ontwikkeling Werkbedrijf gericht op begeleiding van de Participatiedoelgroep.
5. Het project Goed en tijdig antwoorden krijgt verder vorm in 2021, waarbij de dienstverlening centraal blijft. Wij gaan onze dienstverleningsprocessen verder optimaliseren. Hierbij is aandacht voor klant, medewerker en techniek. Meerdere werkprocessen worden in pilotvorm onder de loep genomen en verbeterd, zodat we efficiënter en effectiever werken. Digitale dossiervorming wordt hierin meegenomen, net als het zaakgericht werken.
6. Strategische personeelsplanning wordt verder geïmplementeerd/geüpdatet.

Bovenstaande zal gerealiseerd moeten worden met inachtneming van de financiële taakstelling op de 'post personeel' (zie hieronder) die voor de komende jaren geldt.

Onderdeel	(bedrag x 1.000)			
	2021	2022	2023	2024
P-Taakstelling	1.300	1.475	1.600	1.600
Realisatie	1.300	1.300	1.300	1.300
Resteert	-	175	300	300

4.5.4 Informatievoorziening

We leven in een informatiesamenleving gedreven door digitalisering en technologie. Dit heeft invloed op de dienstverlening, de informatiepositie van inwoners en ondernemers en op gegevensuitwisseling met andere overheden. De gemeente Leudal gaat mee in de digitalisering door het implementeren van generieke digitale voorzieningen en gaan daarbij uit van het Meerjarenprogramma 2020-2024 van de VNG.

Daarbij houden we aandacht voor de "basis op orde" (infrastructuur) en werken we aan het versterken van de digitale weerbaarheid. De interne communicatie wordt verbeterd door het 10 jaar oude intranet te vervangen. Ook worden diverse informatieveiligheidsmaatregelen geïmplementeerd om stapsgewijs te groeien naar volwassenheidsniveau 2, conform het Strategisch informatie beveiligingsbeleid gemeente Leudal, in 2022.

In 2021 blijven we werken aan het verbeteren en digitaliseren van de processen. Voor het uitvoeren van de taken van de omgevingswet moet de aansluiting op het digitaal stel operationeel zijn en wordt plansoftware aanbesteed en geïmplementeerd.

Informatievoorzieningen voor ondermijnende criminaliteit, inburgering en vroegsignalering schuldhulpverlening zijn aandachtspunten in 2021.

De door de corona ingezette transitie van het tijd- en plaatsonafhankelijk werken zal, zoals hiervoor al benoemd, verder gestalte krijgen. Hiermee wordt rekening gehouden bij het aanpassen van de overlegvoorzieningen. Dit zal veel meer gericht zijn op de activiteit dan op de ontmoeting.

(Maatschappelijke) vraagstukken ondersteunen met datagestuurd werken vergen een daarop ingerichte en wendbare organisatie en daarmee een grondige voorbereiding die start in 2021.

4.5.5 Financiën

Doorontwikkeling P&C cyclus

Verbetering van onze P&C cyclus is een continu aandachtspunt. We zetten in op het verder aanscherpen van de doelstellingen en het (door)ontwikkelen van de indicatoren per programma. In deze doorontwikkeling gaan wij de focus verschuiven van het sturen op output naar het sturen op outcome.

Ook gaan wij in 2021 een doelmatigheidsonderzoek 213a uitvoeren. Om er voor te zorgen dat elk organisatieonderdeel een keer aan deze toets wordt onderworpen, ligt het voor de hand dat in 2021 binnen de werkzaamheden van de afdeling Bedrijfsvoering een onderzoek wordt uitgevoerd. Het specifieke onderwerp wordt in de loop van het jaar nader bepaald.

4.6 Verbonden partijen

4.6.1 Algemeen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen deelnemingen door de gemeente in publiekrechtelijke samenwerkingsorganisaties (gemeenschappelijke regelingen) en privaatrechtelijke samenwerkingsorganisaties (N.V.'s, B.V.'s, stichtingen etc.).

De uitvoering van een aantal gemeentelijke taken is overdragen aan verbonden partijen. De gemeente blijft verantwoordelijk, maar voert de taken niet zelf meer uit.

Een bestuurlijk belang bestaat als de gemeente enige zeggenschap kan uitoefenen via een bestuurszetel of stemrecht.

Een financieel belang houdt in dat:

- de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij;
- financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente;
- de door de gemeente verstrekte geldleningen die niet door derden zijn gegarandeerd en waarbij de gemeente haar geld kwijt is als de verbonden partij de lening niet kan terugbetalen.

Het beleid is vastgelegd in de nota verbonden partijen (2011). De nota biedt kaders en handvatten in de samenwerking met verbonden partijen. In de strategische visie sprak de raad uit dat de gemeente in samenspraak en in samenwerking met bewoners en bedrijven, met de regio en de provincie, de kansen die zich in Leudal voordoen wil benutten. De strategische visie is tot stand gekomen door overleg met de (buur)gemeenten en de oriëntatie van het college op regionale samenwerking.

Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap					
Bank Nederlandse Gemeenten					
Vestigingsplaats	Den Haag				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.BNG.nl				
Doelstelling	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De gemeente Leudal bezit 143.052 aandelen die dividendopbrengsten genereren. Gemeente Leudal ziet haar aandelenbezit als een duurzame belegging.				
Belang					
Bestuurlijk belang	0,26%				
Financieel belang	€ 354				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 4.991.000	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 132.518.000
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 4 .887.000	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 144.802.000
Resultaat	€ 163.000				
Ontwikkeling 2021	De BNG Bank streeft niet naar winstmaximalisatie, maar naar maatschappelijke impact en een redelijk rendement voor de aandeelhouders.				
Risicobeheer	Risicomanagement is voor deze organisatie een permanent agendapunt.				

CBL Vennootschap BV					
Vestigingsplaats	Den Bosch				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.cbl.nl				
Doelstelling	Het beheren van fondsen ter dekking van eventuele aansprakelijkheid van haar aandeelhouders in het kader van cross border leases naar aanleiding van de verkoopovereenkomst voor de verkoop van Essent N.V.				
Belang					
Bestuurlijk belang	0,60338%				
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage	n.v.t.				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 137	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 22
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 125	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 5
Resultaat	€ 12 -/-				
Ontwikkeling 2021	Beleidsvoornemens: Het initieel vermogen in het CBL Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, \$ 275 mln. Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen. Financiële risico's: Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW. <i>De CBL Vennootschap BV wordt naar alle waarschijnlijkheid uiterlijk in september 2020 ontbonden en uitgeschreven.</i>				
Risicobeheer	Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal bedrag € 20.000), art 2.:81 BW.				

CSV Amsterdam BV					
Vestigingsplaats	Den Bosch				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website					
Doelstelling	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: a. Namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b.Namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland"); c. Het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de Escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.				
Belang					
Bestuurlijk belang	0,60338%				
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage	n.v.t.				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2021	€ 375	Vreemd vermogen	01-01-2021	€ 0
Eigen vermogen	31-12-2021	€ 300	Vreemd vermogen	31-12-2021	€ 0
Resultaat	€ 125 -/-				

Ontwikkeling 2021	(ad. a) In februari 2008 is Essent, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) onverbindend zijn. Als gevolg van de WON (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing tussen het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en netwerkbedrijf anderzijds) hebben haar aandeelhouders schade geleden. Vanwege praktische moeilijkheden om de juridische procedure aan de verkopende aandeelhouders van Essent over te dragen, hebben de verkopende aandeelhouders en RWE afgesproken dat de onderliggende (declaratoire) procedure over de vraag of (delen van) de WON onverbindend zijn, ook na afronding van de transactie met RWE, door Essent zal worden gevoerd. De verkopende aandeelhouders en RWE zijn verder overeengekomen dat de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent op de Staat der Nederlanden die zou kunnen ontstaan als de rechter inderdaad van oordeel is dat (delen van) de WON onverbindend is, wordt gecedeerd aan de verkopende aandeelhouders (en dus niet achterblijft bij Essent), die deze vordering gebundeld zullen gaan houden via de deelneming (de Claim Staat Vennootschap B.V.). De WON leidde er toe dat het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en het netwerkbedrijf anderzijds gesplitst moesten worden. De Rechtbank te 's-Gravenhage heeft de vordering van Essent in eerste instantie afgewezen. Essent is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. In juni 2010 heeft het Gerechtshof in Den Haag de WON onverbindend verklaard. De Staat is tegen de uitspraak in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft pre justitiële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie. De Hoge Raad heeft na reactie van het Europese Hof op 26 juni 2015 jl. uitspraak gedaan. De Hoge Raad heeft besloten dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen. Voor de vennootschap is de procedure daarmee geëindigd. (ad. b) Bij de verkoop van Attero Holding N.V. aan Recycleco B.V. (Waterland Private Equity Fund V C.V.) in 2014 hebben de verkopende aandeelhouders van Attero (waaronder uw organisatie) een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan de koper Waterland. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims had Waterland bedongen (zoals gebruikelijk is bij dergelijke transacties) dat een deel van de verkoopopbrengst, zijnde € 13,5 miljoen, door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een Escrow-rekening zou moeten worden aangehouden. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders bij de verkoop overgedragen aan CSV Amsterdam B.V. Nadat in juni 2016 een compromis werd bereikt tussen CSV Amsterdam BV, Recycleco B.V. en Attero Holding B.V. over betwiste (fiscale) claims alsmede over een belastingteruggave is in april 2020 een tweede en finale compromis bereikt tussen voor de beëindiging van alle resterende geschillen met betrekking tot betwiste (fiscale) claims, alsmede over een belastingteruggave. Het resterend vermogen op de Escrow-rekening is in mei 2020 onder inhouding van € 150.000 voor aanvulling van het werkkapitaal volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders . Beleidsvoornemens: De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is de vennootschap in afwachting van de reactie van de Belastingdienst op het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een gerechtelijke procedure zal in overleg met de Aandeelhouderscommissie de procedure al dan niet worden voortgezet.
-------------------	--

Na afwikkeling van deze bezwaar- en/of beroepsprocedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure zal de vennootschap kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Financiële risico's:

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.

Risicobeheer	Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven. Momenteel is er een bedrag van € 5.4 mln. uitbetaald aan Waterland ten laste van de escrow-rekening en is er een bedrag van € 3.4 mln. terugbetaald door Waterland in verband met belastingteruggave, waardoor het risico nu is afgenomen tot een maximum van € 8.0 mln. en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal bedrag € 20.000), art 2:81 BW.
--------------	--

Enexis NV					
Vestigingsplaats	Den Bosch				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.enexis.nl				
Doelstelling	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.				
Belang					
Bestuurlijk belang	dividend € 736.000 (903.150 aandelen); 0,60338%				
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2021	€ 4.088.000	Vreemd vermogen	01-01-2021	€ 4.435.000
Eigen vermogen	31-12-2021	€ 4.088.000	Vreemd vermogen	31-12-2021	€ 4.435.000
Resultaat	€ 100				

Ontwikkeling 2021	Ontwikkelingen De rol van Enexis is essentieel voor versnelling van de Brabantse energietransitie. Enexis is dan ook een strategische partner, waarbij de alliantie tussen Enexis en provincie door zowel concrete als strategische samenwerking een belangrijk fundament biedt voor het kunnen behalen van de doelstellingen ten aanzien van broeikasgasreductie en duurzame opwek. In de Energieagenda 2019-2030 staat toegelicht dat de energietransitie een systeemtransitie is die de hele maatschappij aangaat. Om deze transitie te realiseren moet er worden overgegaan van een centraal gestuurd, fossiel energiesysteem naar een decentraal, duurzaam energiesysteem. Dit vraagt forse aanpassingen in het energienetwerk en -dienstverlening. Een belangrijk principe uit de Brabantse Energieagenda - "Streven naar energierechtvaardigheid, draagvlak en draagkracht" - betekent onder meer dat alle betrokken partijen de maatschappelijke kosten van de energietransitie zo laag mogelijk willen houden en rechtvaardig willen verdelen. Een energiesysteem dat betaalbaar is in ontwikkeling en onderhoud, betekent dat er afwegingen gemaakt moeten worden tussen de inzet van bronnen ten opzichte van de investeringen in het transport- en opslagsysteem. Aangezien de capaciteit van het elektriciteitsnet op sommige plekken in Brabant, zowel op de korte als lange termijn beperkt is, vraagt dit investeringen in de uitbreiding van het netwerk. Per 2020 publiceert Enexis iedere 2 jaar investeringsplannen met een zichttermijn van 10 jaar. De investeringsplannen voor elektriciteit en gas 2020-2030 bevatten de uitbreidings- en vervangingsinvesteringen voor de elektriciteits- en gasnetten in het gehele beheersgebied van Enexis. Voor de financiering van een deel van deze investeringen hebben 5 provinciale en 23 gemeentelijke aandeelhouders eind juli 2020 (het eerste deel van) een converteerbare hybride aandeelhouderslening aan Enexis Holding verstrekt. Het tweede deel volgt eind november 2020. In totaal gaat het om € 500 miljoen. Het aandeel van de provincie Noord-Brabant in deze lening bedraagt ruim € 154 miljoen, wat in het tweede deel kan worden uitgebreid. De aandeelhouders voorzien Enexis Holding hiermee van een belangrijke financiële impuls (versterking van het Eigen Vermogen) die bijdraagt aan het realiseren van de energietransitie. Schaarste van netcapaciteit vraagt naast uitbreiding ook om het optimaal benutten van de beschikbare ruimte. Enexis neemt deel aan het gesprek dat is gericht op het maken van afspraken over de planning van opwek en vraagsturing in relatie tot de netcapaciteit, en in relatie tot andere opgaven als woningbouw, bedrijventerreinen, laadpalen, etc. Een belangrijke schakel in de uitvoering van het Klimaatakkoord en in het behalen van de Brabantse doelstellingen, zijn de Regionale Energiestrategieën (RES'en). De vier RES'en in Brabant zijn en worden met betrokkenheid vanuit netbeheerder Enexis ontwikkeld en uitgevoerd. Naast het RES-proces is groene mobiliteit één van de thema's waarvoor de rol van Enexis van grote meerwaarde is (aangezien dit om grootschalige uitrol van laadinfra vraagt). Net als de samenwerking met Enpuls, de organisatie binnen Enexis Group ingericht op conceptontwikkeling voor het versnellen van de energietransitie, op het gebied van sociale innovatie en sociale inclusie in de energietransitie. Risico's WNT: vanaf 1 januari 2019 is de afbouwperiode gestart en wordt in drie jaar de bezoldiging afgebouwd, zodat met ingang van 2022 de dan geldende wettelijke norm zal zijn bereikt. Enexis voldoet dus ook in 2021 aan de bezoldigingsbepalingen van de WNT. Governance: in 2020 zijn de heer Van Dijk en mevrouw Velthuis herbenoemd in de Raad van Commissarissen. De heer Rüpp is in 2020 benoemd tot lid van de Raad van Commissarissen, dit op aanbeveling van de aandeelhouders. Hij vervangt de heer Calon die volgens rooster is afgetreden en niet kon worden herbenoemd. Conform het rooster van aftreden vinden er in 2021 geen mutaties plaats. In januari 2020 heeft de voorzitter van de Raad van Commissarissen bekendgemaakt dat Peter Vermaat 1 september 2020 zal aftreden als CEO. Hij wordt opgevolgd door Evert den Boer die als CEO werkzaam is geweest bij Greenchoice. Tevens heeft Maarten Blacquièrre (CFO) aangegeven zijn taken begin 2021 over te dragen aan Mariëlle Vogt, de huidige directeur Financien bij Enexis.
-------------------	---

In het voorjaar van 2020 heeft de Raad van Commissarissen van Enexis Groep besloten om per 1 september 2020 de Raad van Bestuur uit te breiden van 2 naar 4 leden. Met deze uitbreiding maakt Enexis zich klaar voor de transformatie die nodig is en wordt de continuïteit geborgd binnen de organisatie. Rutger van der Leeuw is als Chief Operating Officer (COO) aangesteld en verantwoordelijk voor alle technische en klantoperaties. Jeroen Sanders is benoemd als Chief Transition Officer (CTO) en gaat zich richten op de toekomst van het energiesysteem en alles wat er nodig is om de organisatie klaar te maken om snel op ontwikkelingen in te kunnen spelen.

Financiën: als gevolg van de extra investeringen in de energietransitie en de doorberekening van de Tennet-tarieven zal de winst 2021 en het in 2021 te ontvangen dividend over de winst van 2020 substantieel lager zijn ten opzichte van 2019 en 2020. Naar verwachting zal het uit te keren dividend in 2021 (over de winst van 2020) dalen naar ongeveer € 75 miljoen. In 2022 is de prognose dat het uit te keren dividend gehalveerd zal zijn ten opzichte van 2020 (€ 50 mln.). In 2022 worden namelijk de tarieven door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) opnieuw bepaald en zal de impact van de lage rente zich nadrukkelijk (negatief) doen gelden. De effecten van de coronacrisis op de lange termijn zijn nog onduidelijk. De impact van de coronacrisis op de nettowinst van het eerste halfjaar 2020 is echter gering te noemen.

Risicobeheer	Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap' die liep tot september 2019, levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd door een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.
--------------	--

Nazorg Limburg					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.bodemzorglimburg.nl/				
Doelstelling	Bodemzorg Limburg was van 1994 tot 1997 onderdeel van Afvalverwijdering Limburg (AVL). Per december 1997 bestaat Bodemzorg Limburg als zelfstandige organisatie met de gemeenten in Limburg als aandeelhouders. Wij hebben géén commerciële doeleinden, maar geven invulling aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid van onze aandeelhouders. Namens hen heeft Bodemzorg Limburg de 'eeuwigdurende' zorg voor 15 stortplaatsen op zich genomen.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 10				
Financieel					
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Resultaat	n.v.t.				
Ontwikkeling 2021	De nazorg van voormalige stortplaatsen (Navos-locaties) vindt plaats op locaties waar het storten (ruim) voor 1996 is beëindigd en waarvoor geen geldende milieuvergunning (meer) voorhanden is. Uit diverse onderzoeken naar Navos-locaties blijkt dat er honderden locaties in de provincie Limburg zijn. De Provincie Limburg heeft onderzoek verricht naar locaties met mogelijke humane risico's. Deze blijken er niet te zijn. Vanaf 2015 wordt bij veel locaties onderzocht of er sprake is van mogelijke schadelijke effecten op natuur en grondwater.				

Risicobeheer	Gesloten stortplaatsen vormen een potentieel risico voor bodemverontreiniging. Naast een milieu hygiënisch risico leidt een nieuwe bodemverontreiniging ook tot een financieel risico. Dit risico wordt beheerst door milieu hygiënische maatregelen te nemen zoals boven- en onder-afdichtingen bij de meest milieugevaarlijke stortplaatsen. Daarnaast vindt monitoring van het grondwater en beheer plaats. Mochten zich substantiële financiële kostenposten voordoen, zoals het tegengaan van een onverwachte verspreiding van verontreiniging, reparatie van de bovenafdichting of herstel van niet functionerende voorzieningen, dan is hiervoor in de totale nazorgvoorziening van Bodemzorg Limburg een risicobedrag gereserveerd. Het vermogen van Bodemzorg Limburg om de stortplaatsen te beheren, is in het verleden opgebouwd door de inzameling van afval in opdracht van alle Limburgse gemeenten. Alle directe en indirecte kosten moeten in principe betaald worden uit het rendement van het opgebouwde vermogen, aangevuld met eventuele inkomsten van de stortlocaties (pacht/huur/energiewinning). Het vermogen is voor een deel belegd in aandelen conform de Wet FIDO (Financiële investeringen door decentrale overheden). Het risico bestaat dat de jaarlijkse opbrengsten lager zijn dan de jaarlijkse lasten. In de afgelopen jaren is dit veroorzaakt door de krediet-crisis en de lage rentestand. Ongeveer 9 jaar geleden is besloten dat elke gemeente, voor een periode van 10 jaar, een jaarlijkse extra bijdrage van 25 eurocent per inwoner stort. De financiële controle wordt door de accountant uitgevoerd en de uitkomsten worden gerapporteerd aan de raad van commissarissen. Vervolgens wordt jaarlijks een rapport opgesteld en voorgelegd aan de aandeelhouderscommissie, waarna ook de afzonderlijke gemeenten op de financiële ontwikkelingen toezien. In 2019/2020 inventariseert Bodemzorg Limburg welke gesloten stortplaatsen de Limburgse gemeenten eventueel nog aan Bodemzorg Limburg overdragen. Na de inventarisatie zullen de financiële consequenties hiervan in beeld worden gebracht en worden deze voorgelegd in de Algemene Aandeelhoudersvergadering 2020. Daarnaast is Bodemzorg Limburg voornemens om zonneparken te exploiteren op enkele gesloten stortplaatsen.
--------------	---

Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.oml.nl/				
Doelstelling	Ontwikkelingsmaatschappij (OML) heeft tot doel namens de aandeelhoudende gemeenten om het vestigingsklimaat te verbeteren en de regionale economische structuur te versterken. Zij doet dit door: • Ontwikkeling van bedrijventerreinen/verkoop van bedrijfskavels • Beheer bedrijventerreinen • Herstructurering van bedrijventerreinen • Advies en begeleiding				
Belang					
Bestuurlijk belang	Aandelenkapitaal				
Financieel belang	€ 2.483				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 16.952	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 11.948
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 16.860	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 12.093
Resultaat	€ 92				
Ontwikkeling 2021	Vorig jaar is het nieuwe ondernemingsplan OML 2018-2022 door de aandeelhouders vastgesteld. Daarmee wordt dit het kader voor de activiteiten en investeringen van OML. Hiermee kan OML toekomstgericht handelen, aansluiten bij de ontwikkelingen in de regio, provincie en de brede maatschappelijke ontwikkelingen. OML is voornemens de focus te leggen op het versterken van de Midden Limburgse economie. Dit houdt in dat OML met de nodige ambitie het bedrijfsleven wil faciliteren bij ruimtelijk economische vraagstukken. Het gaat hierbij om o.a. locatie -en gebiedsontwikkeling; herstructurering van private kavels (niet-openbaar gebied) en mogelijk daaropvolgend de ontwikkeling, aanleg en verkoop van nieuwe bedrijventerreinen (al naar gelang de behoefte). OML zal zich verder ontwikkelen tot dé sparringpartner c.q. uitvoeringsorganisatie van de aangesloten gemeenten om bovengenoemde ambitie waar te maken. Uitgangspunt hierbij is dat OML waarde creëert voor de regio en de aandeelhouders. OML is dé partner/uitvoeringsorganisatie die ten aanzien van bovengenoemde kerntaken de expertise in huis heeft; instrumenten op het gebied van financial engineering kan inzetten en met draagvlak snel en flexibel kan acteren.				
Risicobeheer	De exploitatie van OML wordt sterk beïnvloed door de ontwikkelingen in de commerciële vastgoedsector. In februari 2018 is door de sterk aantrekkende verkoopcijfers de totale borgtocht van de aandeelhoudende gemeenten aan de BNG verlaagd naar € 2 miljoen. Daarmee staat Leudal nog garant voor € 432.000. (borgstelling BNG krediet). De borgstelling ad € 216.000 voor de lening van de provincie is komen te vervallen omdat de lening volledig is afgelost door OML in 2019. Door de verlaagde borgstelling is het risico afgenomen.				

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV					
Vestigingsplaats	Borssele				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website					
Doelstelling	Onderdeel van Essent was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta NV uit Zeeland heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE bij de rechter aangevochten. Er liepen zowel een kort gedingprocedure als bodemprocedure. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV ("PBE") had het 50% belang in EPZ bij Energy Resources Holding (ERH) ondergebracht. In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, ERH alsnog geleverd aan RWE. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	€ 63				
Bijdrage	n.n.b.				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2021	€ 1.590	Vreemd vermogen	01-01-2021	€ 0
Eigen vermogen	31-12-2021	€ 0	Vreemd vermogen	31-12-2021	€ 0
Resultaat	€ 25 -/-				

Ontwikkeling 2021	Doelstelling: Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders. Beleidsvoornemens: Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2021 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Financiële risico's: Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.
Risicobeheer	Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal bedrag € 1.5 mln.), art 2.:81 BW.

Verkoop vennootschap BV					
Vestigingsplaats	Den Bosch				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website					
Doelstelling	De functie van deze Verkoop Vennootschap is uitoefenen van alle rechten en verplichtingen van de aandeelhouders t.o.v. Essent NV en RWE AG, voortvloeiende uit de verkoopovereenkomst.				
Belang					
Bestuurlijk belang	0,60338%				
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage	n.v.t.				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 112	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 30
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 71	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 16
Resultaat	€ 41 -/-				
Ontwikkeling 2021	Beleidsvoornemens: Het initieel vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln. Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen. Financiële risico's: Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW. <i>De Verkoop Vennootschap BV wordt naar alle waarschijnlijkheid uiterlijk in september 2020 ontbonden en uitgeschreven.</i>				
Risicobeheer	Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal bedrag € 20.000), art 2.:81 BW.				

Vordering op Enexis BV						
Vestigingsplaats	Den Bosch					
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap					
Website						
Doelstelling	Bij de verkoop van de aandelen Essent is een lening (vordering) overgedragen aan RWE en de aandeelhouders. Op het moment van overdracht bedroeg de vordering € 1,8 miljard (aandeel Leudal 0,60338% = € 10.860.000). De aflossing is vastgelegd in een leningsovereenkomst. Gemiddelde rentevergoeding 4,65%.					
Belang						
Bestuurlijk belang	0,60338%					
Financieel belang	€ 112					
Bijdrage	n.v.t.					
Financieel						
Eigen vermogen	01-01-2019	€	2	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 356.324
		-/-				
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 9	-/-	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 9
Resultaat	€ 7 -/-					
Ontwikkeling 2021	Beleidsvoornemens: In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen. Financiële risico's: De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW. <i>De Vordering op Enexis BV is inmiddels ontbonden en uitgeschreven.</i>					
Risicobeheer	De aandeelhouders lopen een zeer beheerst geacht risico op Enexis voor de niet tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal bedrag € 20.000), art 2.:81 BW.					

Waterleidingmaatschappij					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	https://www.wml.nl/				
Doelstelling	Het voorzien van zuiver, helder en betrouwbaar drinkwater tegen een zo laag mogelijke prijs.				
Belang	Deelname in vergadering van aandeelhouders				
Bestuurlijk belang	13 van in totaal 500 aandelen ad € 4.538				
Financieel belang	€ 59				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 209	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 385
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 215	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 395
Resultaat	€ 6				
Ontwikkeling 2021	Het streven is om voor de komende jaren en daarna een acceptabele en consistente tariefstructuur te bewerkstelligen, gebaseerd op een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten.				
Risicobeheer	WML kent een aantal financiële risico's die voortvloeien uit haar normale bedrijfsuitoefening. Het beleid van WML is erop gericht de negatieve gevolgen van onvoorziene omstandigheden uit de financiële risico's te mitigeren. Risicomanagement is onderdeel van de reguliere P & C cyclus. Tweemaal per jaar wordt gerapporteerd over risico's en het bestaan en de werking van beheersmaatregelen.				

Gemeenschappelijke regeling					
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://www.bsgw.nl				
Doelstelling	BsGW is een uitvoeringsgerichte organisatie die de belastingheffing en invordering van gemeenten en waterschappen uitvoert. Doel van het samenwerkingsverband is om de belastingheffing en invordering op een kwalitatief hoog niveau en doelmatig te realiseren. De gemeente Leudal is per 1 januari 2013 deelnemer van BsGW.				
Belang	In algemeen bestuur is namens Leudal 1 wethouder afgevaardigd.				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 440				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 268	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 0
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 606	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 550
Resultaat					
Ontwikkeling 2021	Speerpunten 2021: • het project transitie van waardering op basis van inhoud naar waardering op basis van oppervlakte (woningen) afronden; • optimalisering werkprocessen door aanslagoplegging en overige berichten digitaal aan te bieden op mijnoverheid en de persoonlijke pagina van BsGW; • het proces omtrent proceskostenvergoeding zeer kritisch blijven monitoren en waar nodig het vigerende beleid aanpassen.				
Risicobeheer	Door het Algemeen Bestuur van BsGW is uitgesproken dat het weerstandsvermogen van de BsGW realistisch, maar qua omvang beperkt moet zijn. Operationele risico's moeten door BsGW zelf kunnen worden opgevangen, zonder te hoeven terugvallen op de deelnemers. Echter, als gevolg van gewijzigde wetgeving worden jaarlijks grote bedragen aan proceskosten (in het kader van de WOZ) vergoed, die steeds een wissel trekken op het eigen vermogen van BsGW. Verder heeft de BsGW in de loop van 2019 een begin gemaakt met de transitie van de waardering van alle WOZ-objecten van kubieke meters inhoud naar vierkante meters oppervlakte: een majeur project als gevolg van gewijzigde wettelijke regelgeving, dat uiterlijk vóór 2022 moet zijn afgerond, om de aanslagoplegging correct te kunnen doen.				

Euregio Rijn-Maas-Noord					
Vestigingsplaats	Mönchengladbach				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://euregio-rmn.de/				
Doelstelling	Doel is het stimuleren, ondersteunen en coördineren van de regionale grensoverschrijdende samenwerking op de volgende gebieden: economische ontwikkeling, ruimtelijke ordening, opleiding en onderwijs, cultuur en sport, toerisme en recreatie, milieubescherming en afvalverwerking, natuurbehoud, rampenbestrijding, communicatie, openbare orde en veiligheid. De Euregio beheert tevens de verdeling van subsidiemiddelen INTERREG (vierde periode). Het levert een bijdrage aan programma 2.				
Belang	Twee leden				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 7				
Financieel					
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Resultaat					
Ontwikkeling 2021	In 2020 is de Euregio visie 2030 vastgesteld die een leidraad biedt voor de koers van de Euregio de komende jaren. Dit gebeurt onder andere door een grenslandagenda, het grensinformatiepunt en financiering van projecten middels INTERREG-middelen.				
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.				

Grenspark Maas-Schwalm-Nette					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://www.naturpark-msn.de/?lang=nl				
Doelstelling	Het doel van het Grenspark is om van het landschappelijk waardevolle grensgebied één regionale grensoverschrijdende identiteit te maken. Dit gebeurt door de recreatieve mogelijkheden binnen de gebieden aan weerszijde van de grens te promoten en te verbeteren. Het coördineert en voert daartoe grensoverschrijdende projecten uit, o.a. met subsidies van de EU. Het levert een bijdrage aan programma 2.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 5				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 48	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 211
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 48	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 144
Resultaat					
Ontwikkeling 2021	Speerpunten 2021: • Voorlichting, communicatie en promotieactiviteiten; • Grensoverschrijdende projecten o.a Grensoverschrijdend Netwerk Ruiterroutes en Water Wandel Wereld; • Advisering van deelnemers, overheden en organisaties bij de planning, realisatie van grensoverschrijdende projecten / activiteiten en grensoverschrijdende problemen; • Werkzaamheden t.b.v. functioneren van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark MSN.				
Risicobeheer	Kenmerkend voor de organisatie structuur van het Grenspark Maas-Swalm-Nette is de beperkte reguliere bijdrage van de deelnemers. Per project worden deelnemers geselecteerd en de kosten per deelnemer middels een verdeelsleutel bepaald. Centraal hierbij staat de cofinanciering vanuit Nationale- en Europese subsidies. Door deze werkwijze is het financiële risico gering.				

Internationale Zaken Noord-Midden Limburg					
Vestigingsplaats	Venlo				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	https://www.venlo.nl/				
Doelstelling	Het helpen realiseren van regionale beleidsdoelen in Noord- en Midden-Limburg door advisering en het voeren van regie ten aanzien van internationale positionering en het verkleinen van grensbarrières.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage	€ 10				
Financieel					
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Resultaat	€ 0				
Ontwikkeling 2021	Uitgangspunten van de bestuursopdracht: • levert een bijdrage aan het realiseren van de inhoudelijke ambities van de deelnemende gemeenten; • complementair en verbindend: geen zaken dubbel doen; • naast grensoverschrijdende- mogelijk ook internationale thema's; • afbakening in thema's/opgaven, niet voor alles; • zichtbaar; • bestuurlijk draagvlak en eigenaarschap; • continuering huidige financiële bijdrage; • de kosten van deelname aan de bestuursopdracht Internationale Zaken bedraagt € 0,28 per inwoner ofwel € 10.045 totale bijdrage per jaar; • vanaf de begroting 2018-2021 is de “Bestuursopdracht Internationale Zaken” structureel opgenomen.				
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.				

Omnibuzz					
Vestigingsplaats	Geleen				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	https://www.omnibuzz.nl/				
Doelstelling	Omnibuzz heeft haar missie vertaald in enkele concrete doelstellingen: Iedere doelgroep passend en tijdig vervoer bieden Continu werken aan kwaliteitsverbetering Hierbij aansluiten bij al ingezette kanteling in het sociale domein Vervoersuitgaven beheersbaar houden Vervoer kunnen blijven garanderen binnen de gemeentelijke begroting en grip op de interne organisatie.				
Belang	Alle deelnemende gemeenten hebben 1 stem in het algemeen bestuur				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 602				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2021	€ 760	Vreemd vermogen	01-01-2021	€ 2.121
Eigen vermogen	31-12-2021	€ 749	Vreemd vermogen	31-12-2021	€ 2.012
Resultaat	€ 0				
Ontwikkeling 2021	Speerpunten 2021: • Overleg met gemeenten over de invulling van de beheersmaatregelen die op gemeenteniveau kunnen afwijken. Dit betreft onder andere de budgetteringssystematiek, tariefstelling, toekenning van vervoersspecificaties, beperking maximale reisafstand en alle aanvullende maatwerkoplossingen; • Verdere uitwerking van beheersmaatregelen op individueel gemeenteniveau, afhankelijk van besluitvorming gemeenten; • Evalueren en eventueel heroverwegen van de beheersmaatregelen en de geldende interne kaders voor de dienstverlening (DVO); • Doorontwikkelen en verbeteren van het product CVV en mogelijkheden voor maatwerk, met oog voor kwaliteit, beheersbaarheid van het vervoer en de realiteit in de vervoerssector (dreigende chauffeurstekorten); • Onderzoek naar mogelijkheden voor prognoses van klant- en vervoersontwikkeling. Invulling geven aan verschillende onderzoeksaspecten van de onderlinge relatie tussen OV- en doelgroepenvervoer, waarvoor een overkoepelende notitie is opgesteld (position paper); • Doorontwikkelen van het klantportaal en andere boekingssystemen die het reizen gemakkelijker maken en de efficiëntie van de bedrijfsvoering bevorderen; • Doorontwikkelen van informatie- en kennismanagement binnen de organisatie en uitwisseling hiervan met deelnemende gemeenten en andere externe partijen; • Structureel toetsen en controleren van de administratieve organisatie en het uitvoeren van een interne audit conform het goedgekeurde auditplan, zodat Omnibuzz te allen tijde in staat is om haar processen kritisch te beoordelen en waar nodig aan te passen; • Structurele controle en bijsturen van resultaten en processen via grondige informatievoorziening, rapportages en risicomanagement binnen de planning & control cyclus.				

Risicobeheer	In de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 4 juli 2018 is naar aanleiding van de bestemming van het resultaat over 2017 besloten een bedrag van € 441.466 aanvullend toe te voegen aan de algemene reserve, waarmee deze primo 2018 isuitgekomen op € 1.565.466. De minimale omvang van de algemene reserve is in deze vergadering vastgesteld op € 520.000. Met dit minimum worden met name de volumerisico's in het vervoer afgedekt alsmede het risico dat een van de vervoerders (taxibedrijven) failliet gaat. Daarnaast biedt dit minimum voldoende dekking voor de financiering van eventuele investeringen. De vaststelling is geldend tot uiterlijk 2022 als de nota 'Reserves, voorzieningen en risicomanagement' opnieuw moet wordenvastgesteld. Ultimo 2018 bedraagt de stand van de algemene reserve € 921.782. Dit is na de onttrekking van € 644.684 conform het besluit van het algemeen bestuur in haar vergadering van 12 december 2018. Het saldo primo 2019 van de algemene reserve bedraagt € 639.208 en ligt boven het minimum (€ 520.000). De maximale omvang van de algemene reserve wordt bepaald door het algemeen bestuur, mede op basis van de meest actuele risico's en benodigde weerstandsvermogen.
--------------	--

Regionale Uitvoerings Dienst (RUD) Limburg-Noord					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://www.rudlimburgnoord.nl/				
Doelstelling	Het doel van de vorming van de Gemeenschappelijke Regeling voor de Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (GR RUD LN) is om een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage	€ 53				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€	334	Vreemd vermogen	01-01-2019 € 1.372
Eigen vermogen	31-12-2019	€	334	Vreemd vermogen	31-12-2019 € 1.658
Resultaat	€ 0				

Ontwikkeling 2021	Speerpunten 2021: • Vanaf 2019 is de RUD gestart met het branchegericht werken, wat ook in 2021 voortgezet wordt; • Gezien de aankomende omgevingswet en de kwaliteitscriteria 2.2 wordt door de RUD LN in 2021 ingezet op trainingen van houding en gedrag; • Een belangrijke pijler binnen de omgevingswet is de invoering van het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Hierop is reeds voorgesorteerd met de aanschaf van een gezamenlijk VTH-systeem. De implementatie van dit systeem wordt naar verwachting dit jaar afgerond(2019); • Onderwerpen waar wij in 2020 met de ketenpartners de samenwerking opzoeken zijn; de drugs gerelateerde problematiek, asbest, afvalbedrijven en de mestketen; • Alle handhavingstaken op het gebied van energie zijn ondergebracht binnen bij het RUD team van energiespecialisten. De partners bepalen zelf of zij extra geld reserveren voor de inzet op het thema Energie of dat zij herprioriteren. Ontwikkelingen: • De Omgevingswet is uitgesteld naar 1-1-2022, dit geeft extra ruimte om nog meer afstemming te vinden met onze partners om in gezamenlijkheid op te treden in bijvoorbeeld het opleiden van de medewerkers. Hierdoor kunnen wij zorg dragen voor efficiency en een level playing field; • De implementatie van Squit 20/20 is uitgesteld. Mede door uitstel van de Omgevingswet heeft de leverancier ervoor gekozen om de aankomende periode de ruimte te nemen om haar processen in inrichting te verbeteren. Mogelijk heeft dit tot gevolg dat de aansluitingen, allen voorzien in 2020, vertraagd worden naar 2021; • Het is onvermijdelijk dat COVID-19 zijn weerslag zal hebben op ons uitvoeringsprogramma 2020. Gezien de ontwikkelingen gaan wij ervan uit dat in 2021 het programma weer zonder aanpassingen gedraaid zal kunnen worden; • Het bestuur van de RUD Limburg Noord heeft besloten te onderzoeken of het haalbaar is om de uniforme inbreng van taken (WABO brede inbreng) weer als doelstelling op te nemen per 2023.
Risicobeheer	De gemeenschappelijke regeling biedt voldoende mogelijkheden om het functioneren van de RUD-organisatie te optimaliseren en in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen zoals de Omgevingswet. De kosten van de GR zijn inzichtelijk waardoor de risico's beperkt en voldoende beheersbaar zijn.

Reinigingsdienst Maasland					
Vestigingsplaats	Haelen				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	https://www.rdmaasland.nl/				
Doelstelling	De reinigingsdienst Maasland voert taken uit op het gebied van inzameling huishoudelijke afvalstoffen, verwijderen van veegvuil, afvalslib en inzameling van bedrijfsafvalstoffen en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen in programma 2.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 2.100				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2021	€ 1.277	Vreemd vermogen	01-01-2021	€ 6.550
Eigen vermogen	31-12-2021	€ 1.028	Vreemd vermogen	31-12-2021	€ 7.133
Resultaat					
Ontwikkeling 2021	Speerpunten 2021: • Beleid op vermindering van huishoudelijk restafval; • Concretisering toekomstige afvalinzameling; • Bijdragen aan de uitvoering van de Participatiewet; • Uitbreiding van taken op het gebied van beheer en onderhoud openbare ruimte; • Verduurzaming van verwerking huishoudelijk afval; • Uitbreiding van ondergrondse afvalcontainers; • Samenwerking met Limburgse gemeenten (ASL) en overheidsgedomineerde afvalbedrijven; • Intensivering communicatie, voorlichting en educatie scholen.				
Risicobeheer	De gemeenschappelijke regeling biedt voldoende mogelijkheden om het functioneren van de organisatie te optimaliseren en in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen. De kosten van de gemeenschappelijke regeling zijn inzichtelijk waardoor de risico's beperkt en voldoende beheersbaar zijn. Risicomanagement is voor deze organisatie permanent een agendapunt.				

Veiligheidsregio- Limburg Noord					
Vestigingsplaats	Venlo				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://vrln.nl/				
Doelstelling	• De veiligheidsregio voert taken uit op het gebied van rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweezorg en Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen aan programma 1 • De GGD maakt ook onderdeel uit van de veiligheidsregio. De GGD is een uitvoeringsorganisatie op het gebied van de Wet Publieke Gezondheid (WPG) en heeft van daaruit een belangrijke taak bij de realisatie van doelstellingen in programma 1 • Verder voert de veiligheidsregio taken uit op het gebied van de WMO (maatschappelijke opvang, verslaving- en bemoeizorg). Daarmee wordt een bijdrage aan programma 1 geleverd				
Belang	Afvaardiging burgemeester namens Leudal				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 3.942				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2021	€ 3.019	Vreemd vermogen	01-01-2021	€ 55.858
Eigen vermogen	31-12-2021	€ 2.517	Vreemd vermogen	31-12-2021	€ 50.545
Resultaat	0				
Ontwikkeling 2021	Speerpunten 2021: • Impact coronacrisis op het budget en werkzaamheden van de Veiligheidsregio; • Landelijke ontwikkelingen rondom vrijwilligersbeleid brandweer Nederland; • Vraag voor meer inzet op het gebied van (dagdagelijkse) internationale samenwerking en natuurbrandbestrijding; • Kerntakendiscussie binnen de brandweer Limburg-Noord; • Ontwikkelingen op het gebied van een nog te realiseren nieuwbouw kazerne voor brandweer Heythuysen; • Intensiveren samenwerking met de Veiligheidsregio Limburg-Zuid.				
Risicobeheer	In de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen van de VRLN is bepaald dat de VRLN een weerstandsvermogen aanhoudt op grond van het vastgestelde risicoprofiel. Het risicoprofiel wordt om de drie jaar geactualiseerd. De berekende weerstandscapaciteit is bepaald op € 1.250.000. Uit de jaarrekening 2019 blijkt dat de beschikbare weerstandscapaciteit € 1.765.000 bedraagt. Deze is dus hoger dan de benodigde capaciteit.				

Westrom					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://www.westrom.nl/				
Doelstelling	• Uitvoering Wet sociale werkvoorziening (WSW) • Zoveel mogelijk inwoners arbeid bieden in een beschutte werkomgeving. In de komende jaren wordt de • sociale werkvoorziening afgebouwd				
Belang	De 5 gemeenten in Midden-Limburg zijn eigenaar van Westrom. In het dagelijks bestuur is Leudal vertegenwoordigd door 1 wethouder. In het algemeen bestuur door 2 wethouders.				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 690				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 2.580	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 3.750
Eigen vermogen	31-12-2021	€ 2.843	Vreemd vermogen	31-12-2020	€ 3.514
Resultaat	€ 28				
Ontwikkeling 2021	Strategische visie Westrom: • Uitvoeren van re-integratie in gezamenlijkheid; • Succesvol invullen van (beschutte) werkplekken; • Ontwikkelen van medewerkers middels (zo regulier mogelijk) werk. Uit een onderzoek in 2019 zijn verbetermaatregelen naar voren gekomen. Aan deze verbetermaatregelen gaat Westrom komende jaren werken. Deze leiden naar een betere bedrijfsvoering en een verbeterde financiële positie. De begroting is ingericht op de 4 pijlers binnen Westrom: WSW, PW, Beschut Werk en Re-integratie.				
Risicobeheer	Na een onderzoek in 2019 zijn een verbetermaatregelen ingezet bij Westrom. Deze leiden tot een afname van de gemeentelijke bijdrage. De gevolgen van de coronacrisis zijn nog onvoldoende in beeld. Een eerst prognose is dat de gevolgen kunnen worden opgevangen binnen het operationeel resultaat.				

Overig					
IJzeren Rijn					
Vestigingsplaats	Venlo				
Rechtsvorm	Overig				
Website	https://www.prorail.nl/projecten/ijzeren-rijn				
Doelstelling	Gemeenten en instanties werken samen aan het creëren van zo veel mogelijk beïnvloedingsruimte om veiligheidsrisico's en aantasting van de leefbaarheid vanwege heringebruikname van het historische tracé van de IJzeren Rijn zo veel mogelijk te verminderen.				
Belang					
Bestuurlijk belang	Afhankelijk gesteld van gevergde noodzaak				
Financieel belang					
Bijdrage	0				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2020	€ 69	Vreemd vermogen		
Eigen vermogen	20-08-2020	€ 69	Vreemd vermogen		
Resultaat					
Ontwikkeling 2021	In deze periode hebben geen ontwikkelingen plaatsgevonden in het dossier IJzeren Rijn. Het Samenwerkingsverband is niet actief geweest.				
Risicobeheer	Het beschikbare budget bestaat uit het restant van een aantal incidentele bijdragen uit het verleden van de samenwerkende partners. Het budget wordt beheerd door de RMO coördinator Midden-Limburg bij de gemeente Roermond.				

Samenwerking Midden-Limburg					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Overig				
Website					
Doelstelling	Per 1-1-2015 is de Samenwerkingsovereenkomst Midden-Limburg van start gegaan middels een bestuursovereenkomst tussen de 7 Midden-Limburgse gemeenten. Doel van de bestuursovereenkomst SML is: • Het organiseren van een netwerkstructuur die voor bundeling en coördinatie zorgt van projecten en trajecten op economisch, sociaal en fysiek terrein • Het in de overeenkomst bepaalde laat de publiekrechtelijke positie en de bevoegdheden van overheden onverlet				
Belang					
Bestuurlijk belang	€ 0,60 per inwoner; proces en organisatiekosten				
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage aan Roermond die de budgetten SML namens de regio beheert.				
Bijdrage	€ 2				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 110	Vreemd vermogen	01-01-2019	n.v.t.
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 63	Vreemd vermogen	31-12-2019	n.v.t.
Resultaat	€ 33				
Ontwikkeling 2021	De SML is in 2019 geëvalueerd. De doorontwikkeling vindt plaats op basis van twee sporen: • Regisseur en trekker voor een beperkt aantal prioritaire thema's; • Regietafel/-platform, verbinder, aanjager om de informatie-uitwisseling, beleidsafstemming en samenwerking tussen gemeenten breed te faciliteren. Begin 2020 zijn in een bestuursconferentie gezamenlijk de volgende afspraken gemaakt over de koers: • We gaan door met wat goed gaat; • We onderzoeken de intensivering van de samenwerking met Noord-Limburg; • We kiezen uit een brede groslijst van aanvullende kansen twee projecten. We kiezen projecten op het terrein van; a. Integrale aanpak van transities in ruimtegebruik en landschap. We ontwikkelen een integraal maatregelenpakket voor klimaat, energie en natuur; b. Internationale werknemers. We vullen de integrale opgave die voortkomt uit de provinciale stuurgroep internationale werknemers in. De opgave komt voort uit een veranderende demografie. De opgave begint met huisvesting; • We ontwikkelen vanuit de groslijst een integrale analyse van kansen voor samenwerking. De analyse agenderen we bestuurlijk. Deze aanpak leidt tot meer focus, daadkracht en resultaat. In 2021 zal het effect van de evaluatie en de vernieuwing van het samenwerkingsverband leiden tot nieuwe en meer resultaten.				
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage aan proces- en organisatiekosten.				

Stichting / Vereniging					
Keyport 2020					
Vestigingsplaats	Weert				
Rechtsvorm	Stichting / Vereniging				
Website	www.keyport.nl				
Doelstelling	Keyport 2020 is de samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs (triple helix), een manier van werken om de economische structuur in en voor de regio te versterken. Keyport 2020 bundelt en regisseert de krachten van ondernemers, overheid, onderwijs en kennisinstellingen en fungeert als de centrale visie waarin de drie partijen zich herkennen.				
Belang					
Bestuurlijk belang	bijdrage € 2,47 per inwoner				
Financieel belang					
Bijdrage	€ 98				
Financieel					
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Resultaat	€ 86				

Ontwikkeling 2021	Het Routeplan 2016-2020 houdt eind dit jaar op. Een nieuw Routeplan voor de periode 2021-2024 is interactief ontwikkeld samen met triple helix partners die de regio actief zijn. In de raadsvergadering van 26 mei jl. is dit Routeplan behandeld. Het AB van Keyport stelt in het najaar het Routeplan definitief vast. Het Routeplan is in nauwe samenwerking met de triple helix partners ontwikkeld. Het geeft richting aan de ambitie en doelstelling voor de periode tot 2025. Met ambitieuze klimaatdoelen en de omslag van lineair naar circulair. Met de arbeidsmarkt als de achilleshiel voor regionale groei. En met een toenemende robotisering, digitalisering, ontgroening en vergrijzing. Het vraagt om een andere kijk op werk en de arbeidsmarkt. Dit maakt een organisatie zoals Keyport ook de komende jaren essentieel. De uitkomsten van diverse gesprekken en sessies zijn vertaald in strategische doelstellingen en programmalijnen (innovatie, ondernemerschap, arbeidsmarktoptimalisatie en zichtbaarheid & branding). Daarnaast vinden de triple helix partijen het belangrijk dat Keyport zich kan ontwikkelen tot een organisatie (en verlengstuk van gemeenten) die strategisch wendbaar is. Dit betekent concreet dat Keyport kan anticiperen op ontwikkelingen die zich voordoen. Met andere woorden we moeten als regio klaar zijn om snel te kunnen reageren op onverwachte en impactvolle ontwikkelingen. Corona is hier uiteraard (en helaas) een goed voorbeeld van met een enorme impact op de economie waar snel handelen vereist is om te voorkomen dat de regionale economie onherstelbare schade oploopt. Middels diverse projecten anticipeert Keyport momenteel op de gevolgen van de coronacrisis voor onze ondernemers. Het Routeplan Keyport Next Level is zowel inhoudelijk als betreft governance een meerjarig kader dat jaarlijks op basis van de actualiteit uitgewerkt wordt in een jaarplan met concrete plannen en activiteiten met als doel het realiseren van groeiambitie van de regio. En juist nu is extra investering nodig om samen slagvaardig deze crisis het hoofd te bieden: op korte, middellange en lange termijn. Leudal is actief partner in Keyport2020. Het Routeplan sluit aan op het economisch profiel c.q. economische ambitie van Leudal.
Risicobeheer	De continuïteit van Keyport2020 is afhankelijk van de jaarlijkse bijdragen van de participerende gemeenten. Stichting Keyport 2020 verleent subsidies aan projecten waarbij de grootste investeringendoor derden worden gedaan. Er wordt door Keyport 2020 niet risicodragend geïnvesteerd.

Routebureau Midden-Limburg	
Vestigingsplaats	Venlo
Rechtsvorm	Stichting / Vereniging
Website	https://www.routebureau limburg.nl/
Doelstelling	• Het Routebureau staat garant voor een kwalitatief hoogstaand en actueel fietsknooppuntennetwerk. • Het routebureau zorgt voor goede ontsluiting van routeinformatie naar de promotie-organisaties. • Uniformiteit in bewegwijzering. • Het tegengaan van verrommeling van het landschap. • Vergaren van informatie omtrent routes • Initiëren van vernieuwing en gezamenlijke aanpak in Noord- en Midden-Limburg
Belang	

Bestuurlijk belang	€ 0,38 per inwoner per 01-01-2015				
Financieel belang					
Bijdrage	€ 0,41 per inwoner per jaar				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 68	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 272
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 46	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 150
Resultaat					
Ontwikkeling 2021	Speerpunten 2021: • Continuering van bestaande activiteiten op het gebied van beheer en onderhoud, onderzoek, digitalisering routes en vernieuwing van het aanbod. Bijzondere aandacht gaat de komende jaren uit op een kwaliteitsverbetering van de routes.				
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.				

4.7 Grondbeleid

4.7.1 Algemeen

Inleiding

Voor diverse gemeentelijke activiteiten is grond- en vastgoed nodig. Gemeentelijke plannen op onder meer het gebied van wonen, werkgelegenheid en recreatie hebben consequenties voor het grond (-en vastgoed)gebruik in de gemeente. Dat betekent in veel gevallen dat het bestaande gebruik verandert dient te worden. Zeggenschap over grond en vastgoed is dan ook van groot belang voor het verwezenlijken van initiatieven in de fysieke leefomgeving en publieke voorzieningen. Zonder grond is het immers niet mogelijk om (levensloop bestendige en starters) woningen te bouwen, of wegen of recreatiegebieden aan te leggen. Er is derhalve een markt waarop grond- en vastgoed worden gekocht, geëxploiteerd en/of verkocht.

Een goede werking van de grond- en vastgoedmarkt is belangrijk om maatschappelijk gewenst ruimtegebruik te bevorderen (zoals het realiseren van functies en van beleidsinhoudelijke doelstellingen) en de kwaliteit van het ruimtegebruik te verhogen. Overheden voeren onder meer grond- en vastgoedbeleid met het oog op een goede werking van de grondmarkt en trachten met het beleid veranderingen in het grond- en vastgoedgebruik te sturen.

Zo kunnen we het bereiken van onze doelen op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, economie, werkgelegenheid, maatschappelijke ontwikkeling en verkeer en vervoer veilig stellen. Het Grondbeleid volgt onze doelstellingen op andere beleidsvelden op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling.

Doel

Grondbeleid is geen doel op zich. Grondbeleid is een instrument om gemeentelijke doelstellingen te realiseren op bijvoorbeeld volkshuisvestelijk, sociaal of economisch terrein. In structuurvisies, omgevingsvisies en beleidsnota legt de gemeente Leudal haar ruimtelijk beleid vast. Het Grondbeleid borgt een eenduidige en transparante beleidslijn voor het sturen en beheersen van ruimtelijke projecten. Het is een middel om beleidsinhoudelijke doelstellingen te verwezenlijken voor gebruik, beheer en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Voor onze gemeente is het (voeren van) Grondbeleid ook een belangrijk instrument voor het bereiken van de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet.

De maatschappelijke doelen van het omgevingsrecht als geheel zijn opgenomen in artikel 1.3 van de Omgevingswet. Deze wet is gericht op het in onderlinge samenhang:

- bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en
- doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Daarnaast worden in de Omgevingswet nieuwe instrumenten geïntroduceerd, waaronder de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Een omgevingsvisie is een strategisch instrument, vast te stellen op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau, terwijl het omgevingsplan een tactisch instrument is ter concretisering van het beleid.

De gemeente Leudal is in 2019 begonnen met de voorbereidingen van de omgevingsvisie en betreft daarbij de burgers en bedrijven. In de omgevingsvisie wordt een integrale visie op de gevraagde ontwikkeling en kwaliteit van de leefomgeving in onze gemeente vastgelegd voor de komende jaren. De omgevingsvisie is gericht op het benoemen van de belangrijkste ambities en opgaven om de fysieke leefomgeving van Leudal aantrekkelijk en toekomstbestendig te houden. Ook geeft de omgevingsvisie op het gebruik, beheer en bescherming van de leefomgeving. Zo geeft de gemeente in het grond-(en vastgoed-)beleid de wijze en mate van inzet van het beschikbare grondbeleidsinstrumentarium aan. Het beleid is echter niet alleen een ondersteunend instrument voor het verwezenlijken van diverse ruimtelijke en sectorale beleidsdoelen, ook zijn er voor de gemeente grote financiële risico's aan verbonden. Goede sturing en beheersing van de

uitvoering is van groot belang om tegelijkertijd de gemeentelijke doelen te realiseren en financiële risico's beperkt te houden.

Visie op Grondbeleid

Het Grondbeleid wordt ingezet om gewenste en toekomstige (her-)ontwikkelingen te realiseren en om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van onder meer de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken.

Dit wordt gestimuleerd door het uitvoeren van lopende en het (her-)ontwikkelen van (nieuwe) plannen.

Onze visie wordt nader uitgewerkt in de nota Grondbeleid, die in 2020 afgerond wordt. In de Nota Grondbeleid gaan we onder andere in op de overgang van een ontwikkel- naar een beheers-gemeente. Deze overgang is ingezet door de keuze te maken voor 'inbreiden in plaats van uitbreiden' met het doel de leefbaarheid en duurzaamheid in onze kernen te behouden. Hiermede spelen we in op de toenemende behoefte aan herstructurering van locaties. Door een mix van financiële en juridische instrumenten willen we direct of indirect bijdragen aan een evenwichtige (her-)ontwikkeling van locaties. We streven naar een zo gunstig mogelijk maatschappelijk en financieel eindresultaat. Waar het kan faciliteren we initiatieven van derden.

Grondbeleid is geen doel maar een middel dat in Leudal wordt ingezet om (de voorgenomen) woningbouwplannen en bedrijventerreinen te realiseren. Door economische en demografische ontwikkelingen zijn uitbreidingsplannen nauwelijks mogelijk. Integendeel, de gemeente Leudal heeft teveel bouwplannen en dient het aantal te beperken en waar nodig zelf terug te brengen. Vrijwel alle kernen hebben een overcapaciteit, de één omvangrijker dan de andere. Per kern zal in ons nieuw beleid een afweging worden gemaakt. Ook ligt er geen doelstelling meer om bedrijventerreinen en/of uitbreidingen te ontwikkelen, met uitzondering wat nu in procedure is, bedrijventerrein Ittervoort 4e fase en winkelgebied Ittervoort.

Onderstaand wordt kort ingegaan op de vormen van het Grondbeleid en herziening van de nota Grondbeleid.

Vormen van grondbeleid

De gemeente Leudal kan op verschillende manieren haar grondbeleid vormgeven. Dit hangt af van de urgentie van een (her-)ontwikkeling, de mate van gewenste gemeentelijke bemoeienis en de potentie van een ontwikkeling.

De gemeente Leudal kan kiezen tussen de volgende ontwikkelstrategieën:

- Planontwikkeling en -realisatie door de gemeente zelf (Actief Grondbeleid).
- Planontwikkeling en -realisatie door derden (Faciliterend Grondbeleid).
- Planontwikkeling en -realisatie in een samenwerking (PPS).

Gemeentes kiezen veelal, afhankelijk van de situatie, voor één van deze types van Grondbeleid.

Dit wordt "situationeel Grondbeleid" genoemd.

Als de gemeente actief Grondbeleid voert dan vinden de meeste werkzaamheden in eigen beheer plaats. De gemeente maakt een plan, verwerft de grond, maakt deze bouwrijp, geeft zelf de gronden uit en zorgt voor het woonrijp maken van de locatie. De invloed en sturing van de gemeente Leudal bij deze vorm van Grondbeleid is maximaal. De gemeente Leudal bepaalt alles zelf. De eventuele inkomsten komen volledig ten goede van de gemeente. Hier tegenover staat dat de gemeente ook alle risico's zelf loopt en zelf opdraait voor de mogelijke tegenvallers of tekort. De grondexploitatie wordt dan voor 100% gevoerd door de gemeente. Om die reden is het instrument van (actief) Grondbeleid door ons steeds minder toegepast in de periode na de economische crisis.

De economische crisis is een harde les geweest en heeft overal in den lande voor het besef gezorgd dat Grondbeleid veel meer dan voorheen faciliterend moet zijn, maar aan de andere kant ook flexibel moet zijn bij veranderende economische omstandigheden. Nu de markt voor uitgifte van kavels overal weer aangetrokken is, ontstaat in toenemende mate de discussie of in bepaalde gevallen actief Grondbeleid heroverwogen moet worden. Vooral omdat faciliterend Grondbeleid ook nadelen kent.

Bij faciliterend Grondbeleid laat de gemeente de initiatieven over aan de markt. Private ontwikkelingen worden getoetst aan het gemeentelijk beleid. De invloed en sturing van de gemeente op het uiteindelijke plan is beperkter (de gemeente is immers afhankelijk van de van de grondeigenaar), maar de gemeente draagt ook beperkt financiële risico's. Zoals bekend geven marktpartijen de voorkeur aan het ontwikkelen van rendabele projecten. En de moeilijke, complexe en veelal financieel onrendabele locaties blijven dan liggen. Hier ligt een taak voor de gemeente, ook in het kader van een 'goede ruimte' ruimtelijke ordening. Bovendien kan de gemeente bij faciliterend Grondbeleid veel minder sturen op kwaliteit en haar ruimtelijke en programmatische doelstellingen.

In onze overwegingen tussen actief en faciliterend Grondbeleid is een verschuiving naar een passief faciliterend Grondbeleid zichtbaar. Omdat gezien de diverse ontwikkelingen - zoals economische omstandigheden en de krimp, vraaggericht gebouwd wordt in plaats aanbodgericht - de noodzaak om een actief Grondbeleid te voeren afneemt. Deze verschuiving naar een passief faciliterend Grondbeleid betekent dat de gemeente de bouwinitiatieven (al dan niet via marktconsultatie) over wens te laten aan private partijen en het ruimtelijk beleid aanstuurt via samenwerkingsovereenkomsten (PPS) of via het publiekrechtelijke instrumentarium. Indien in de planrealisatie fase gekozen wordt voor de vorm van samenwerking (PPS) tussen de gemeente en de particuliere initiatiefnemer, dan geschikt dit onder andere door (1) een privaatrechtelijke overeenkomst op te stellen of (2) het oprichten van een aparte entiteit. Wanneer deze vorm toegepast wordt, worden de invloed op de planrealisatie, de ontwikkelkennis, de winstmogelijkheid en de risico's, afhankelijk van het type samenwerking, al dan gezamenlijk ingezet en gedragen.

Naast de bovenstaande ontwikkeling is in onze gemeente op basis van het nieuwe accommodatiebeleid ook een proces gaande van fusies tussen verenigingen en het optimaliseren van het gebruik van onze accommodaties. Als gevolg hiervan kan er een situatie ontstaan waarbij gronden en accommodaties vrijkomen. Voor de vrijkomende gronden en accommodaties kan het afhankelijk van de locatie noodzakelijk of wenselijk zijn de locatie te (her)ontwikkeling of herbestemmen. Deze (her)ontwikkeling of herbestemming is ook van toepassing op de (leegstaande) panden die onze gemeente in haar bezit heeft. Ons uitgangspunt is per locatie opzoek te gaan naar de best passend oplossing, al dan niet op basis van marktconsultatie. Om tot de best passend oplossing te komen wordt onder andere gebruik gemaakt van de flexibiliteit die onze gemeente heeft in het toepassen van het Grondbeleid.

Herziening Nota Grondbeleid

In de herziening nota Grondbeleid wordt onder andere meegenomen de op 25 juni 2019 vastgestelde 'Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2018 tot en met 2021', de wijziging van het BBV, de toekomstige ontwikkeling van de Omgevingswet (zie paragraaf doelen) en de gewijzigde inzichten met betrekking tot het (her)ontwikkeling en herbestemming van vrijkomende gronden en accommodaties. Rekening houdend met deze ontwikkelingen en onze ambitie de kernen leefbaar te houden voor onze burgers en bedrijven, stellen we voor de nota Grond- en vastgoedbeleid samen te voegen tot één nota. Met de instrumenten die deze Nota ons zal bieden wordt het mogelijk in te spelen op de bestaande en toekomstige ontwikkelingen.

Onderstaand wordt kort ingegaan op de bestaande ontwikkelingen.

In de vastgestelde Structuurvisie Wonen Midden-Limburg wordt ingegaan op het aantrekkelijk houden van onze regio Midden-Limburg. Om dit te realiseren zal geïnvesteerd in de toekomst. Deels betekent dit het behouden van het goede, deels betekent dit inzetten op verandering en verbetering. De opgave richt zich niet meer volledig op kwantitatieve groei, maar meer en meer op kwalitatieve groei. De structuurvisie geeft richting aan de opgaven op het gebied van woningbouw waar de Midden-Limburgse gemeenten de komende jaren voor staan. Ook geeft het richting aan de manier waarop het aantal woningbouwplannen wordt afgestemd op de behoefte. Niet uit te sluiten is dat binnen de periode van de structuurvisie ook directe bouw mogelijkheden komen te vervallen.

Vanaf 2016 zijn in het BBV nadere regels gesteld voor gebiedsontwikkeling. Voor een goed begrip van de achtergronden hiervan lichten we de drie belangrijkste aanleidingen voor deze nadere regels hieronder toe.

Ten eerste is de invoering van de vennootschapsbelasting (vpb) voor overheden per 1 januari 2016 een belangrijke aanleiding geweest om de regelgeving over grondexploitatie scherper neer te zetten en duidelijker af te bakenen van andere activiteiten die de gemeente uitvoert met grond en vastgoed. Het blijkt van belang om het begrippenkader van de fiscale wetgeving en van het BBV zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten, zodanig dat geen onduidelijkheid bestaat over de afbakening van de grondexploitatie-activiteiten en de lasten en baten die daaraan (moeten) worden toegerekend.

Een tweede aspect dat van belang is geweest voor de wijziging is het beperken van de risico's die gemeenten lopen met hun grondbeleid.

Een derde aspect is in het kader van het rapport 'Vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten' gepleit voor meer vergelijkbaarheid in de verslaggeving van gemeenten. De introductie van de vennootschapsbelasting voor overheden op 1 januari 2016 vroeg ook om meer eenduidigheid in de uitgangspunten en verslaggeving van de grondexploitaties.

Met de wijziging in het BBV en met de notities van de commissie BBV is meer eenduidigheid en daarmee vergelijkbaarheid voor gemeentelijke grondbedrijven bewerkstelligd:

- spelregels over start en eind van grondexploitatieprojecten, besluitvorming door de raad en verslaggeving in begroting en jaarrekening;
- eenduidigheid in de kostentoerekening (Wro/Bro en voorschriften voor rente);
- eenduidigheid in resultaatbepaling, verliesvoorziening en tussentijdse winstneming.

De bovenstaande wijziging zijn onlangs (juli 2019) samengevoegd in de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)'. De opgave richt zich in ieder geval niet meer volledig op kwantitatieve groei, maar meer en meer op kwalitatieve groei.

Als gevolg van deze wijziging wordt de grondexploitatie als volgt gedefinieerd. De grondexploitaties zijn:

- Gronden in eigendom van de gemeente, waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting is vastgesteld. Vanaf dat moment wordt de bouwgrond in exploitatie geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) op de balans.
- Gronden die zich in het transformatieproces bevinden waarbij in bezit zijnde grond en (eventueel) aanwezige opstallen worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd. Er is derhalve sprake van 'actief Grondbeleid'.

Uitvoering grondbeleid

In de praktijk was in de afgelopen jaren vooral het faciliterende Grondbeleid het adagium. De gemeente kon en wilde de risico's die samenhangen met actief Grondbeleid niet dragen.

Alleen faciliterend Grondbeleid heeft echter ook nadelen. Je kunt als gemeente minder sturen en als een marktpartij iets niet wil, dan stopt het. Dit terwijl een ontwikkeling wel heel wenselijk kan zijn om één van onze kernen leefbaar te houden. In het nieuwe Grond- en vastgoedbeleid van de gemeente Leudal wordt voorgesteld situationeel Grondbeleid toe te passen, zodat per geval de strategie afgewogen kan worden. Het zou bijvoorbeeld vanuit ruimtelijk -, maatschappelijk - of volkshuisvestelijk oogpunt op een gegeven moment wenselijk kunnen zijn om toch over te gaan tot actief grondbeleid. Om deze keuze op basis van objectieve criteria te kunnen maken wordt in de nieuwe nota aan het grond- en vastgoedbeleid een afwegingskader toegevoegd.

Grondprijsbeleid en vaststelling van grondprijzen voor woningbouw en bedrijventerreinen

Uitgiftebeleid bouwgrond

Jaarlijks stelt het College van Burgemeester en Wethouders de grondprijzen voor verschillende functies opnieuw vast en/of past het aan de marktontwikkelingen aan, op basis van de residuele grondprijsmethode. De gemeenteraad wordt achteraf in kennis gesteld van de aanpassingen. Voor incidentele ontwikkelingen kan het College van Burgemeester en Wethouders een afwijkende grondprijsmethode hanteren.

Uitgiftebeleid reststroken

De verkoop van restgronden/groenstroken heeft de voorkeur boven verhuur/buikleen, mits voldaan wordt aan de volgende condities:

- Er is geen sprake (meer) van een functionele of structurele betekenis.
- Bestemmingsplanvoorschriften.
- Verkeersveiligheid aspecten.
- Verkoop toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen niet in de weg staat/hindert.
- Opbrengsten uit verkopen van percelen groter dan 1.000 m², € 1 per m² aanwenden om de boekwaarde te verlagen.
- Opbrengsten uit verkopen van percelen kleiner dan 1.000 m² komen ten gunste van de reserve grondexploitaties.

Verkoopbeleid gronden niet voor de openbare dienst bestemd

- Gronden met een strategische waarde komen niet voor verkoop in aanmerking. Met strategische waarde wordt bedoeld dat deze gronden in de toekomst nog ruimtelijke, maatschappelijke of financiële mogelijkheden kunnen hebben.
- Voor gronden in en nabij een kern geldt in principe dat die strategisch zijn en dient het college gemotiveerd aan te geven waarom verkoop wel mogelijk is.
- Verkoop van gronden (niet zijnde reststroken) geschiedt in principe openbaar. Verkoop aan derden op verzoek is toegestaan, maar dan vindt de verkoop plaats op basis van een getaxeerde verkoopprijs.
- Regulier verpachte percelen komen in principe niet voor verkoop in aanmerking vanwege de lagere opbrengstwaarde. Wel wordt het pachtbeleid geïntensiveerd met als doel reguliere verpachtingen te beëindigen en dan mogelijk te verkopen.
- Versnipperde bospercelen komen voor verkoop in aanmerking. In eerste instantie komen bos- en/of natuurbeherende instanties in aanmerking voor koop. Bij geen interesse wordt aan omliggende grondeigenaren aangeboden om de grond te kopen. Verkoopprijs wordt bepaald door een taxateur.

Verwervingsbeleid

De gemeente kiest ervoor om bij elke in ontwikkeling te brengen locatie op dat moment te kiezen voor een passend verwervingsbeleid, waarbij zoveel mogelijk wordt gekozen voor verwerving, passend bij een actief en/of faciliterend grondbeleid.

- De gemeente Leudal hanteert het instrument van onteigening structureel en al vroeg in het onderhandelingsproces als een beleidsinstrument. Zodra een bestemmingsplan is vastgesteld, wordt zo nodig aan de hand van een onteigeningsplan een onteigeningsbesluit genomen. De onteigening zal al administratief worden ingezet.
- Primaire inzet blijft het bereiken van een minnelijke aankoop. Echter, het onteigeningsbesluit dient in eerste instantie als drukmiddel en in tweede instantie om tot daadwerkelijke onteigening over te gaan indien van zelfrealisatie geen sprake is en minnelijke aankoop is mislukt.

Kostenverhaal

De inzet van de gemeente Leudal is er op gericht om zo vaak als mogelijk het kostenverhaal via vrijwillige overeenkomsten met een grondeigenaar (anterieure overeenkomsten) te verzekeren.

Herziening

De gemeente Leudal actualiseert jaarlijks alle grondexploitaties. De bijstelling vindt op twee momenten in het jaar plaats en wel bij de besluitvorming van de jaarstukken en de begrotingsstukken.

Risicomanagement

De gemeente Leudal voert een actief risicomanagement door:

- De uitgangspunten van de planexploitatie continu te monitoren en zo nodig bij te stellen, zonder dat hiermee de kwaliteit van het plan substantieel wordt aangetast. In dat geval is nieuw bestuurlijk draagvlak vereist.
- De onderdelen van de planontwikkeling realistisch in te schatten.
- Activiteiten in het planontwikkelingsproces te toetsen aan vastgestelde financiële kaders en het planresultaat te toetsen aan de mogelijkheden en onmogelijkheden met betrekking tot het weerstandsvermogen van de gemeente.
- In 2019 zijn de normen aangepast voor Stikstof dispositie en dienen er aanvullende onderzoeken plaats te vinden in verband met PFAS. Dit wordt voldoende gemonitord. Daar waar nodig zijn/worden de aanvullende onderzoeken PFAS uitgevoerd.

4.7.2 Exploitatieresultaat

De volgende activiteiten worden uitgevoerd ofwel afgerond in 2021 en volgende jaren:

- In de jaarstukken is reeds melding gemaakt van het feit dat we signaleren dat ook in onze gemeente sprake is van een aantrekkende markt, dit onder andere omdat de verkoop van kavels is toegenomen. De verkopen hebben in 2019 wel vertraging opgelopen als gevolg van de aangepaste normen voor Stikstof dispositie en PFAS. De verwachting is dat dit geen effect heeft voor 2020 en 2021.
- Voor een gedeelte van de voormalige basisschool locatie Pinxtenstraat Haler is in samenspraak met het dorpsoverleg, de woningstichting Stramproy en een private ontwikkelaar gewerkt aan een kwalitatief plan dat voorziet in de realisatie van vijf levensloopbestendige woningen. Hiervoor is begin 2020 de grondexploitatie geactiveerd en zal deze begin 2022 worden afgerond en afgesloten.
- Voorbereidende gesprekken en werkzaamheden lopen er om invulling te geven aan de overeenkomst ruimte voor ruimte Regeling eerste trance op de locatie Heythuysen Bevelanden 'Den Hoeck'. In 2020 wordt er een anterieure overeenkomst gesloten, dit zodat de gronden in 2021 overgedragen kunnen worden aan de ontwikkelaar.
- Voor de verkoop van de laatste kavel Roggel Laak is er 2018 een koopovereenkomst opgesteld. De overdracht van de kavel vindt plaats in begin 2020. De exploitatie wordt bij de jaarstukken 2020 afgesloten.

Vorbereidende werkzaamheden om plannen van de grond te krijgen hebben voornamelijk betrekking op:

- Bevelanden fase 1
In 2020 wordt de infrastructuur afgerond voor fase 1 deel 1. Het streven is na verkoop van de laatste kavel de exploitatie af te sluiten (in 2023) en de middelen voor infrastructuur fase 1 deel 2 toe te voegen aan de grondexploitatie-reserve, met het doel de middelen te reserveren voor het aanleggen van de infrastructuur, dit na afronding van de bouwactiviteiten in het gebiedsdeel.
- Witte huis
De gemeente Leudal is voornemens de gronden te verkopen in de huidige staat. Hetgeen leidt tot minderen kosten en minderen opbrengsten. Echter op dit moment weten we nog niet wat de financiële gevolgen zijn. In 2020 start de gemeente Leudal met een onderzoek, dit zodat we in de loop van 2021 een beter beeld hebben van de consequenties.

- Grathem - Markt 8 en 8a
Voor de locatie van het voormalige transportbedrijf aan de Markt 8 en 8a in Grathem is een marktconsultatie opgesteld. Hierin worden partijen de mogelijkheid geboden mee te denken over de mogelijke planinvulling van de locatie. De resultaten uit de marktconsultatie worden in 2020 bekend. Op basis van deze resultaten (ingediende plannen) wordt in 2020 bepaald wat de vervolg stappen zijn met betrekking tot het project.
- Bedrijventerrein Ittervoort fase 4
De voorbereiding voor bestemmingsplanprocedure voor de ontwikkeling van Ittervoort vierde fase is opgestart. In 2020 gaat het bestemmingsplan in procedure en het streven is de koopovereenkomsten af te sluiten met de kandidaat kopers. Het streven is het project af te ronden in 2022.
- Ittervoort - Uitbreiding winkelgebied aan de Napoleonsweg
Er is een principe overeenstemming bereikt met de ontwikkelaar voor de verkoop van de supermarktlocatie in Ittervoort. In 2021 wordt de grondexploitatie geactiveerd voor het winkelgebied Ittervoort. Het streven is het project in 2023 af te ronden.
- Heythuysen - Bouwplan Burgemeester Jansen van Sonlaan
Er is principe overeenstemming bereikt met een partij voor de realisatie van 10 seniorenwoningen. In 2020 zullen de partijen de afspraken vast leggen in een anterieure overeenkomst.

Prognose van te verwachten resultaten

Voor woningbouwplannen en de locaties voor bedrijventerreinen, die de gemeente exploiteert en/of waar de gemeente financiële verplichtingen heeft, wordt een grondexploitatie geopend. Van elke exploitatie is een opzet of berekening gemaakt van toekomstige uitgaven en inkomsten. Op deze wijze wordt het saldo op eindwaarde verkregen. Dit is het bedrag dat na uitvoering van een plan op de einddatum resteert aan winst of verlies. In de cyclus voor de jaarrekening worden jaarlijks de meerjarenplanning van de exploitaties geactualiseerd en door het college van Burgemeester en Wethouders ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Uit de meerjarenplanning blijkt het financiële verloop en de ontwikkeling van de exploitaties.

Onderdeel	Boekwaarde 01-01-2020	Rente 2020 2,2 %	Raming resterende uitgaven	(bedrag x 1.000)	
				Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo
Woningbouw in exploitatie bestaande uit:					
Gemeentelijke bouwgrond in exploitatie	16	0	1.642	-2.395	-737
Faciliterend grondbeleid	-38				-38
Structuurbeelden Haelen-Horn	210		55		265
Bedrijventerrein in exploitatie	4.304	95	7.808	-13.958	-1.751
Totaal	4.492	95	9.505	-16.353	-2.261

Woningbouwplannen in exploitatie vooruitzichten (gemeentelijke exploitaties).

Onderdeel	Boekwaarde 01-01-2021	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	(bedrag x 1.000)	
				Raming eindsaldo	Jaar afsluiting
Woningbouw					
Baexem Witte huis	169	106	-249	26	2021
Heibloem P. van Donstraat	160	212	-545	-173	2023
Heythuysen J. van Sonlaan	2		-531	-529	2021
Heythuysen De Bevelanden 1	-787	714		-73	2023
Heythuysen Walk	254	110	-373	-9	2022
Haler Pinxtenstraat	54	127	-159	22	2022
Totaal	-148	1.269	-1.857	-736	

De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming bedraagt € -736.881. De contante waarde (2021) bedraagt € -716.000.

Bedrijventerreinen in exploitatie vooruitzichten.

Onderdeel	Boekwaarde 01-01-2021	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	(bedrag x 1.000)	
				Raming eindsaldo	Jaar afsluiting
Bedrijventerreinen					
Heythuysen BT Arenbos	348	112	-1.202	-742	2023
Ittervoort, BT fase IV	5.020	2.966	-8.521	-535	2022
Ittervoort Napoleonsweg	-2.189	1.716		-473	2021
Totaal	3.179	4.794	-9.723	-1.750	

De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming bedraagt € -1.751.553. De contante waarde (2021) bedraagt € -1.623.000.

De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming (in het kader van de woningbouw en bedrijventerreinen) bedraagt € -2.488.434. De contante waarde (2021) bedraagt € -2.339.000.

Exploitaties door derden

Op grond van de wijziging BBV dienen wij in deze paragraaf in te gaan op de aanduiding van de wijze waarop de gemeente grondbeleid uitvoert. Daarnaast dienen wij in te gaan op de actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie. De exploitaties door derden worden op grond van de wijziging BBV niet gezien als grondexploitaties, maar als puur kostenverhaal, wat leidt tot een vordering op de balans. In de toekomst worden deze vorderingen opgenomen op de balans en daar toegelicht.

Onderdeel	Boekwaarde 01-01-2021	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	(bedrag x 1.000)	
				Raming eindsaldo	Jaar afsluiting
Woningbouw (exploitatie derden)					
Baexem Mariabosch (Gelissen Vastgoed BV)	57	0	0	57	***
Neeritter Op den Heuvel (Vestum Invest BV)	-95	0	0	-95	***
Haalen herontwikkeling SBHH	210	55	0	265	***
Totaal	172	55	0	227	

Meerjarenplanning van resterende uitgaven en inkomsten van gemeentelijke exploitaties:

Meerjarenplanning resterende uitgaven en inkomsten gemeentelijke exploitaties						
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
Woningbouw in exploitatie:						
Uitgaven	373	646	227	397		1.643
Inkomsten	-538	-1.857				-2.395
Bedrijventerrein in exploitatie:						
Uitgaven	3.109	4.538	222	33		7.902
Inkomsten	-4.235	-7.504	-1.678	-542		-13.959
Totaal	-1.291	-4.177	-1.229	-112		-6.809
Uitgaven	3.482	5.184	449	430		9.545
Inkomsten	-4.773	-9.361	-1.678	-542		-16.354
Saldo	-1.291	-4.177	-1.229	-112		-6.809

4.7.3 Reserves in relatie tot risico's

Reserve grondexploitaties

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

1. Enerzijds de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken
2. Anderzijds alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen voor de gemeente Leudal bestaat uit de reserve grondexploitatie en het algemeen gemeentelijk weerstandsvermogen wat onderdeel uitmaakt van de risicoparaagraaf.

De reserve grondexploitaties is voor de gemeente Leudal de eerste buffer en heeft volgens de Nota Grondbeleid de volgende functies:

- Verrekenen van winsten en verliezen van de exploitaties;
- Afdekking van risico's;
- Buffer voor het voeren van een actieve grondpolitiek;
- Bepaalt de grens voor het voeren van een actieve grondpolitiek.

Het behalen van winsten is geen doel op zich, maar wel heel belangrijk om de reserve grondexploitatie op peil te houden en zodoende tegenvallers op te vangen. Het beleid bij winstnemingen is gebaseerd op het principe van voorzichtigheid.

Risico's grondexploitaties

Risico's van grondexploitaties worden afgedekt door de reserve grondexploitaties. Het kwalificeren van risico's wordt gebaseerd op enerzijds het risico en de kans dat het risico zich openbaart en anderzijds het bedrag dat daarmee gemoeid gaat. Bovendien moet de vraag worden beantwoord of het saldo van de reserve grondexploitaties voldoende is om de risico's af te dekken.

De reserve bedraagt € 2.226 miljoen en op basis van de huidige en toekomstige inschatting van de risico's wordt er vooralsnog vanuit gegaan dat de reserve toereikend is, zo blijkt ook uit de onderstaande tabel waarin de risico's zijn gekwantificeerd.

<i>(bedrag x 1.000)</i>	
Risico's grondexploitatie	Bedrag
Afzetrisico's gevolg van marktvertraging	335
Risico's m.b.t. kostendekkendheid van plannen	358
Risico's haalbaarheid plannen als gevolg van de marktsituatie	
Risico niet nakoming van overeenkomsten	867
Debiteurenrisico's	
Procedurekosten (investering Raad € 154.000)	88
Verplichte bijdrage aan de algemene dienst	
Diverse overige risico's (o.a. onderzoek naar plannen die niet tot uitvoering komen)	578
Totaal	2.226

De belangrijkste risico's zijn:

- a. Financiële resultaten van de afwikkeling van het faillissement van Nieuwe Borg;
- b. Restant financiële resultaten van de afwikkeling van Structuurbeelden Haelen-Horn;
- c. Kostendekkendheid van de grote(re) exploitaties: de uitbreiding van het bedrijventerrein Ittervoort fase IV.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Vanaf 1 januari 2016 zijn de grondexploitaties als VPB-plichtig aangemerkt. Het gevolg is dat over toekomstige winsten behaald uit de grondexploitaties vennootschapsbelasting betaald moet worden (20%-25%). De winstberekening volgens de Wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen wijkt af van de winstberekening volgens de BBV (zoals opgenomen in de begroting en de jaarrekening). De berekeningen met betrekking tot de grondexploitaties zijn voor de berekening van de VPB-plicht eind 2018 omgebouwd naar fiscale maatstaven. In 2019 is de definitieve aangifte 2016, 2017 en 2018 samengesteld en ingediend. Op basis van de eerste fiscale balans die inzicht geeft in de fiscale positie. Op basis van de balans en winst & verlies 2016, 2017 en 2018 is becijferd dat wij geen vennootschapsbelasting verschuldigd zijn over deze jaren. Begin 2020 is ook de aangifte 2019 definitief gemaakt.

Op basis van de voorlopige berekeningsmodellen (en de voorlopige aangifte 2019) wordt er vooralsnog van uitgegaan dat we over 2021 en volgende jaren maximaal € 75.000 per jaar verschuldigd zijn aan vennootschapsbelasting. In de voorliggende programmabegroting 2021 en volgende jaren is dit bedrag jaarlijks opgenomen in de begroting.

4.8 Demografische ontwikkelingen

4.8.1 Algemeen

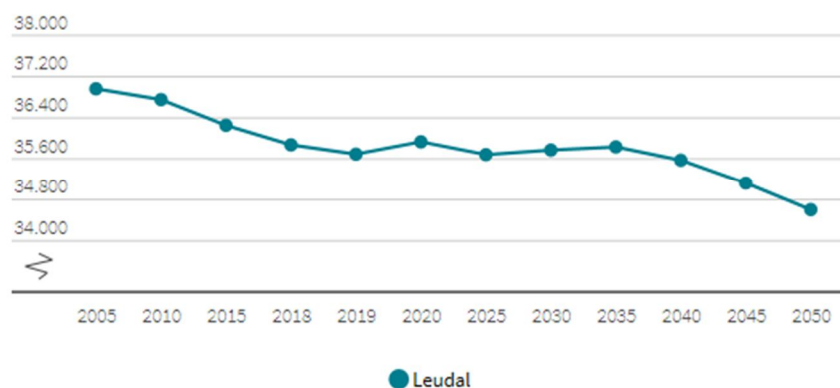
Demografische veranderingen hebben gevolgen voor Leudal. Onze bevolking krimpt, ontgroent, vergrijsst en verkleurt. We hebben niet alleen te maken met een afnemende bevolkingsomvang, maar ook met minder jongeren, meer senioren en toename aan diversiteit van afkomst.

De demografische ontwikkelingen hebben invloed op (bijna) alle beleidsvelden. Denk aan woningbouw, economie, arbeidsmarkt, welzijn, verenigingsleven, accommodatiebeleid, onderwijs, zorg enzovoorts. Juist daarom is demografische ontwikkelingen integraal onderdeel van onze gehele visievorming en beleidsuitvoering. Dat betekent concreet dat demografische ontwikkelingen onder andere in de strategische visie en omgevingsvisie landen. Het is hierbij niet de vraag of de demografie verandert, maar welke strategie wij kiezen om hier op een juiste manier mee om te gaan.

Omvang bevolking Leudal

Verwachte ontwikkeling bevolking (Primos 2020)

aantal

ABF - Primos 2020 | 2005 - 2050

	2010	2019	2020	2030
Beneden 14 jaar	16,9%	12,9%	12,7%	12,9%
15-29 jaar	15,5%	16,4%	16,2%	13,9%
30-44 jaar	18,7%	14,7%	14,7%	16,6%
45-64 jaar	32,0%	31,9%	31,5%	25,0%
65-74 jaar	9,7%	13,6%	13,9%	15,7%
75 + jaar	7,2%	10,5%	10,9%	16,0%

5 Financiële bijlagen

5.1 Productenbegroting

Productenbegroting		(bedrag x 1.000)			
	2021	2022	2023	2024	
Veiligheid					
Ondermijnende criminaliteit					
Voorkomen+terugdringen georganiseerde criminaliteit					
Mutaties reserves CDL21010101	0	0	0	0	
Ondermijning	9	17	17	17	
Subtotaal	9	17	17	17	
Sociale veiligheid					
Integrale en gebiedsgerichte aanpak					
Veiligheidsmaatregelen specifiek	196	196	196	196	
Mutaties reserves CDL21010201	-25	-25	-25	-25	
Subtotaal	171	171	171	171	
Crisisbeheersing					
Crisisorganisatie is voorbereid					
Veiligheidsmaatregelen algemeen	2.957	2.961	2.969	2.969	
Mutaties reserves CDL21010301	0	0	0	0	
Subtotaal	2.957	2.961	2.969	2.969	
Totaal per programma	3.138	3.149	3.157	3.157	

Leefomgeving

Economie

Aantrekkelijk voor werkgevers

Ondersteuning bedrijvigheid	170	161	152	143
Infra bedrijven	84	83	83	83
Mutaties reserves CDL 21020101	-21	-21	-21	-21

Weerstand tegen personeelskrimp

Ambtelijke samenwerking	347	365	378	387
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0
Mutaties reserves CDL 21020102	0	0	0	0

Toerisme en recreatie

Recreatie op water	0	0	0	0
Aantrekkingskracht op burgers	161	161	172	172
Conserveren cultuurhistorische waarde	217	218	218	218
Openluchtrecreatie	30	30	30	30
Mutaties reserves CDL 21020103	0	0	0	0

Subtotaal

988 996 1.011 1.011

Wonen

Woningaanbod sluit aan bij woonwensen

Afval	-546	-505	-500	-501
Milieubeheer	1.110	1.115	1.117	1.120
Bestemmingsplannen	1.115	1.116	1.121	1.095
Buitengebied in beweging	215	0	0	0
Handhaving RO	180	180	180	180

GreX wonen	-6	-6	-6	-6
Omgevingsvergunningen	33	33	33	33
ToeZicht en handhaving bouwen	602	602	602	602
Volkshuisvesting	189	191	191	142
Toepassing APV	397	397	393	393
Mutaties reserves CDL 21020201	-39	-21	-26	0
Openbaar gebied adequaat onderhouden				
Infrastructuur wegen	2.467	2.612	2.682	2.744
Begraafplaatsen	10	10	8	8
Vastgoed	1.061	1.111	1.361	1.361
Verkeersveiligheid	875	970	988	1.007
Riolering	-1.435	-1.365	-1.375	-1.375
Natuurbescherming en -onderhoud	2.103	2.306	2.313	2.318
Gebruik openbaar groen	183	153	114	101
Mutaties reserves CDL 21020202	-311	-505	-394	-394
Goede bereikbaarheid en toegankelijkheid				
Parkeren	0	0	0	0
Infrastructuur water	35	60	60	59
Openbaar vervoer	22	17	17	17
Mutaties reserves CDL 21020203	5	5	5	5
Subtotaal	8.265	8.475	8.885	8.910
Klimaat				
Hernieuwbare energie bovengem.				
Duurzaamheid	100	100	100	100
Mutaties reserves CDL 21020301	0	0	0	0
Subtotaal	100	100	100	100
Totaal per programma	9.353	9.571	9.997	10.021

Voorzieningen

Onderwijshuisvesting

Passende huisvesting onderwijs

Onderwijshuisvesting	1.172	1.172	1.163	1.155
Mutaties reserves CDL21030101	-80	-80	-80	-80

Via onderwijs sporten

Bewegingsonderwijs	71	71	71	71
Mutaties reserves CDL21030102	0	0	0	0
Subtotaal	1.162	1.162	1.153	1.145

Cultuur

Bijdrage cultuur aan gezondheid

Kunst en cultuur	315	315	321	321
Cultuuraccommodaties	526	524	512	509
Media	467	351	351	351
Mutaties reserves CDL21030201	-238	-197	-197	-197

Cultuur deelname

Cultuurondersteuning	146	146	146	139
Burgerinitiatieven	50	0	0	0
Mutaties reserves CDL21030202	-50	0	0	0
Subtotaal	1.217	1.140	1.134	1.123
Sport				
Bijdrage sport aan gezondheid				
Buitensport	903	1.216	1.221	1.223
Sportbeleid	471	469	479	479
Binnensport	861	856	855	855
Mutaties reserves CDL21030301	-152	-152	-152	-152
Subtotaal	2.083	2.388	2.402	2.404
Totaal per programma	4.463	4.690	4.689	4.673

Samenleving

Gezondheid

Bewustwording van invloed levensstijl

Mutaties reserves CDL21040101	0	0	0	0
Bescherming gezondheid	1.360	1.357	1.361	1.361
Subtotaal	1.360	1.357	1.361	1.361

Maatschappij

Versterken samenredzaamheid

Maatschappij algemeen	476	482	566	573
Welzijnswerk	634	634	634	634
WMO advisering	8	8	8	8
Mutaties reserves CDL21040201	0	0	0	0
Subtotaal	1.117	1.124	1.208	1.215

Ondersteuning

Beter passende ondersteuning

WMO	7.172	7.189	7.208	7.225
Participatie integratie	122	122	122	122
Jeugdhulp	10.772	9.772	9.772	9.772
Participatie sociale zekerheid	4.833	4.685	4.546	4.468
Participatie Inkomen	225	225	225	225
Participatie levensonderhoud	120	120	120	120
Mutaties reserves CDL21040301	0	0	0	0
Subtotaal	23.244	22.112	21.994	21.932

Onderwijs

Educatieve ontwikkeling

Onderwijsbeleid	966	966	966	966
Kinderopvang	263	264	263	263
Mutaties reserves CDL21040401	0	0	0	0
Subtotaal	1.230	1.230	1.229	1.229

Samenleving

Inclusieve samenleving

Algemene voorzieningen	482	482	482	482
------------------------	-----	-----	-----	-----

Mutaties reserves CDL21040501	0	0	0	0
Subtotaal	482	482	482	482
Zelfredzaamheid				
vergroten zelfredzaamheid				
WMO overig	25	25	25	25
Jeugd overig	48	48	48	48
Participatie overig	609	609	609	609
Mutaties reserves CDL21040601	0	0	0	0
Subtotaal	681	681	681	681
Totaal per programma	28.115	26.987	26.955	26.900

Dienstverlening

Toegankelijkheid

Toegankelijke dienstverlening

Balieproducten	1.402	1.467	1.467	1.467
Verkiezingen	86	61	95	95
Mutaties reserves CDL 21050103	0	0	0	0
Subtotaal	1.488	1.527	1.562	1.562

Kwaliteit

Hoogwaardige kwaliteit dienstverlening

Burgerzaken	65	65	65	65
Mutaties reserves CDL 21050104	0	0	0	0
Subtotaal	65	65	65	65
Totaal per programma	1.553	1.592	1.627	1.627

Samenwerking

Samenwerking regionaal, nationaal en int

Samenwerkingsverbanden

Bestuurlijke samenwerking	162	162	162	162
Mutaties reserves CDL 21060103	0	0	0	0
Subtotaal	162	162	162	162
Totaal per programma	162	162	162	162

Algemene dekkingsmiddelen

Geen collegedoeel

Geen subdoel

Onbestemde gelden	3.445	2.350	2.653	3.417
Treasury	34	34	31	30
Dividend en rente	-1.352	-998	-1.031	-1.031
Saldo financieringsfunctie	1.045	912	770	625
OZB Woningen	-4.095	-4.175	-4.171	-4.171
OZB niet-woningen	-1.841	-1.877	-1.875	-1.875
Lokale heffingen	-1.119	-1.118	-1.117	-1.117
Rijksuitkeringen	-52.998	-53.384	-54.090	-54.719
Mutaties reserves CDL21080101	-1.485	494	593	593

Subtotaal	-58.365	-57.762	-58.237	-58.248
Totaal per programma	-58.365	-57.762	-58.237	-58.248

Overhead

Geen collegedoel

Geen subdoel

Directe loonkosten	5.678	5.628	5.628	5.628
PIOFACH	4.370	4.434	4.418	4.449
Buitendienst	-258	-209	-150	-105
Serviceteam	13	13	13	13
Uitvoeringskosten 3D	433	534	563	544
Bestuur	1.160	1.164	1.160	1.160
Ondersteuning bestuur	489	439	439	439
Ondernemingsraad	10	10	10	10
Overhead	-129	-129	-129	-129
Saldo HKP overhead	-125	-125	-125	-125
EC-GEO samenwerking	0	0	0	0
Mutaties reserves CDL21090101	-193	-283	-311	-311
Subtotaal	11.446	11.475	11.514	11.572
Totaal per programma	11.446	11.475	11.514	11.572

Heffing VPB

Geen collegedoel

Geen subdoel

Heffing VPB	85	85	85	85
Subtotaal	85	85	85	85
Totaal per programma	85	85	85	85

Onvoorzien

Geen collegedoel

Geen subdoel

Onvoorzien	51	51	51	51
Subtotaal	51	51	51	51
Totaal per programma	51	51	51	51

5.2 Overzicht structurele en incidentele baten en lasten

Omschrijving	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			(bedrag x 1.000)
	Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		
		Inciden- teel	Structu- reel		Inciden- teel	Structu- reel		Inciden- teel	Structu- reel		Inciden- teel	Structu- reel	
Baten per programma													
P1 - Veiligheid	-332	-217	-115	-115	0	-115	-115	0	-115	-115	0	-115	
P2 - Leefomgeving	-9.800	0	-9.800	-9.759	0	-9.759	-9.874	0	-9.874	-9.913	0	-9.913	
P3 - Voorzieningen	-443	0	-443	-443	0	-443	-443	0	-443	-443	0	-443	
P4 - Samenleving	-5.974	0	-5.974	-5.974	0	-5.974	-5.797	0	-5.797	-5.797	0	-5.797	
P5 - Dienstverlening	-336	0	-336	-241	0	-241	-241	0	-241	-241	0	-241	
P6 - Samenwerking	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
P7 - Financiën en belastingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Subtotaal baten programma's	-16.886	-217	-16.669	-16.532	0	-16.532	-16.470	0	-16.470	-16.509	0	-16.509	
Lasten per programma													
P1 - Veiligheid	3.495	217	3.278	3.290	0	3.290	3.297	0	3.297	3.297	0	3.297	
P2 - Leefomgeving	19.520	254	19.266	19.872	21	19.851	20.307	26	20.281	20.344	0	20.344	
P3 - Voorzieningen	5.427	53	5.374	5.564	0	5.564	5.562	0	5.562	5.546	0	5.546	
P4 - Samenleving	34.088	14	34.075	32.960	14	32.947	32.752	0	32.752	32.697	0	32.697	
P5 - Dienstverlening	1.889	0	1.889	1.833	0	1.833	1.868	0	1.868	1.868	0	1.868	
P6 - Samenwerking	162	0	162	162	0	162	162	0	162	162	0	162	
P7 - Financiën en belastingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Subtotaal lasten programma's	64.581	537	64.044	63.681	34	63.646	63.948	26	63.922	63.914	0	63.914	
Totaal saldo van baten en lasten programma's	47.695	320	47.375	47.149	34	47.114	47.478	26	47.452	47.405	0	47.405	

Baten overige												
Algemene dekkingsmiddelen	-61.740	-118	-61.621	-61.868	0	-61.868	-62.563	0	-62.563	-63.192	-3	-63.189
Overhead	-3.052	0	-3.052	-3.110	0	-3.110	-3.110	0	-3.110	-3.110	0	-3.110
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal baten overige	-64.792	-118	-64.674	-64.977	0	-64.977	-65.673	0	-65.673	-66.302	-3	-66.299
Lasten overige												
Algemene dekkingsmiddelen	2.301	0	2.301	2.448	0	2.448	2.370	0	2.370	2.193	0	2.193
Overhead	14.692	50	14.642	14.867	0	14.867	14.935	0	14.935	14.992	0	14.992
Vennootschapsbelasting	85	0	85	85	0	85	85	0	85	85	0	85
Onvoorzien	51	0	51	51	0	51	51	0	51	51	0	51
Subtotaal lasten overige	17.128	50	17.078	17.451	0	17.451	17.441	0	17.441	17.321	0	17.321
Totaal saldo van baten en lasten overige	-47.664	-68	-47.595	-47.526	0	-47.526	-48.232	0	-48.232	-48.980	-3	-48.978
Saldo van baten en lasten	32	252	-220	-378	34	-412	-754	26	-780	-1.575	-3	-1.572
Onttrekkingen uit reserves:												
P1 - Veiligheid	-25	0	-25	-25	0	-25	-25	0	-25	-25	0	-25
P2 - Leefomgeving	-703	-39	-664	-879	-142	-737	-570	-26	-543	-543	0	-543
P3 - Voorzieningen	-560	-50	-510	-470	0	-470	-470	0	-470	-470	0	-470
P4 - Samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 - Dienstverlening	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P6 - Samenwerking	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P7 - Financiën en belastingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	-2.831	-2.002	-829	-918	-87	-832	-833	0	-833	-833	0	-833
Overhead	-193	0	-193	-283	0	-283	-311	0	-311	-311	0	-311
Totaal onttrekkingen uit reserves	-4.313	-2.090	-2.222	-2.575	-228	-2.347	-2.208	-26	-2.182	-2.182	0	-2.182

Toevoegingen aan reserves:												
P1 - Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2 - Leefomgeving	336	0	336	337	0	337	133	0	133	133	0	133
P3 - Voorzieningen	40	0	40	40	0	40	40	0	40	40	0	40
P4 - Samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 - Dienstverlening	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P6 - Samenwerking	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P7 - Financiën en belastingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	1.346	0	1.346	1.412	0	1.412	1.425	0	1.425	1.425	0	1.425
Overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen aan reserves	1.722	0	1.722	1.789	0	1.789	1.598	0	1.598	1.598	0	1.598
Saldo mutaties reserves	-2.590	-2.090	-500	-785	-228	-557	-610	-26	-584	-584	0	-584
Gerealiseerd resultaat	-2.559	-1.839	-720	-1.163	-194	-969	-1.364	0	-1.364	-2.158	-3	-2.156

5.3 Overzicht van lasten en baten per taakveld

		(Bedrag x 1.000)							
		Lasten				Baten			
0	Bestuur en ondersteuning	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
0.1	Bestuur	1.766	1.720	1.716	1.716	-1	-1	-1	-1
0.2	Burgerzaken	1.898	1.842	1.877	1.877	-336	-241	-241	-241
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.086	1.136	1.386	1.386	-25	-25	-25	-25
0.4	Overhead	10.545	10.709	10.781	10.838	-1.270	-1.270	-1.270	-1.270
0.5	Treasury	1.199	1.039	852	706	-1.471	-1.092	-1.082	-1.081
0.61	OZB woningen	127	131	135	135	-4.223	-4.306	-4.306	-4.306
0.62	OZB niet-woningen	54	55	57	57	-1.895	-1.932	-1.932	-1.932
0.64	Belastingen overig	35	36	37	37	-224	-224	-224	-224
0.7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	0	0	0	0	-52.998	-53.384	-54.090	-54.719
0.8	Overige baten en lasten	3.496	2.401	2.704	3.468	0	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	85	85	85	85	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	1.722	1.789	1.598	1.598	-4.313	-2.575	-2.208	-2.182
Totaal		22.013	20.944	21.228	21.902	-66.755	-65.050	-65.379	-65.981
1	Veiligheid	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.023	3.027	3.034	3.034	-115	-115	-115	-115
1.2	Openbare orde en veiligheid	871	661	658	658	-219	-2	-2	-2
Totaal		3.893	3.688	3.692	3.692	-334	-117	-117	-117
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
2.1	Verkeer en vervoer	3.491	3.730	3.820	3.900	-159	-159	-159	-159
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	39	65	65	64	-5	-5	-5	-5
2.5	Openbaar vervoer	22	17	17	17	0	0	0	0
Totaal		3.553	3.812	3.902	3.982	-163	-163	-163	-163
3	Economie	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
3.1	Economische ontwikkeling	347	365	378	387	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	302	250	232	236	-217	-168	-149	-154
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	214	201	158	149	-44	-40	-6	-6
3.4	Economische promotie	264	264	275	275	-1.032	-1.032	-1.032	-1.032
Totaal		1.127	1.080	1.043	1.047	-1.294	-1.240	-1.188	-1.192
4	Onderwijs	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024

4.2	Onderwijshuisvesting	1.172	1.172	1.163	1.155	0	0	0	0
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.276	1.276	1.099	1.099	-239	-239	-62	-62
Totaal		2.448	2.448	2.262	2.254	-239	-239	-62	-62

5	Sport, cultuur en recreatie	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
5.1	Sportbeleid en activering	471	469	479	479	0	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	2.069	2.377	2.381	2.383	-305	-305	-305	-305
5.3	Cult.presentatie, -productie en -partic	983	981	975	965	-29	-29	-29	-29
5.4	Musea	21	21	21	21	-10	-10	-10	-10
5.5	Cultureel erfgoed	231	232	232	232	-14	-14	-14	-14
5.6	Media	562	446	446	446	-95	-95	-95	-95
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.322	2.495	2.463	2.455	-6	-6	-6	-6
Totaal		6.660	7.021	6.997	6.980	-460	-460	-460	-460

6	Sociaal domein	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.693	2.661	2.758	2.781	-107	-107	-107	-107
6.2	Wijkteams	1.567	1.567	1.567	1.567	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	6.759	6.759	6.759	6.759	-5.390	-5.390	-5.390	-5.390
6.4	Begeleide participatie	3.809	3.660	3.521	3.443	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	609	609	609	609	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	929	929	929	929	-11	-11	-11	-11
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	5.589	5.589	5.589	5.589	-231	-231	-231	-231
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	3.095	3.095	3.095	3.095	0	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	70	70	70	70	0	0	0	0
9.82	Geëscaleerde zorg 18-	944	944	944	944	0	0	0	0
Totaal		26.063	25.883	25.841	25.786	-5.739	-5.739	-5.739	-5.739

7	Volksgezondheid en milieu	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
7.1	Volksgezondheid	1.387	1.389	1.393	1.393	0	0	0	0
7.2	Riolering	3.510	3.590	3.603	3.625	-4.945	-4.955	-4.978	-4.999
7.3	Afval	2.697	2.738	2.899	2.899	-3.243	-3.243	-3.400	-3.400
7.4	Milieubeheer	1.210	1.215	1.217	1.220	0	0	0	0
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	17	17	15	15	-7	-7	-7	-7
Totaal		8.821	8.948	9.129	9.152	-8.195	-8.205	-8.385	-8.406

8	Volkshuisvesting, RO en stedel vernieuw.	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
8.1	Ruimtelijke ordening	3.330	3.172	3.178	3.152	-1.819	-1.876	-1.876	-1.876
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	44	46	34	47	-49	-52	-39	-52
8.3	Wonen en bouwen	1.801	1.803	1.808	1.759	-943	-943	-943	-943
Totaal		5.174	5.021	5.020	4.958	-2.812	-2.871	-2.859	-2.872

5.4 Overzicht MIP 2021 - 2024

Programma / product	E / M nut						(bedrag x 1.000)			
		2021	2022	2023	2024		2021	2022	2023	2024
	rente	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%	afschr.	afschrijving	afschrijving	afschrijving	afschrijving
<u>PRGR-2102 Leefomgeving</u>										
<u>PRD Verkeersveiligheid</u>										
Beleidsplan openbare verlichting	M	203	204	211	215	20		10	20	31
GVVP (Gem. VerkeersVeiligheidsplan)	M	347	192	192	192	25		14	22	29
<u>PRD Infrastructuur wegen</u>										
Infrastructurele werken:	M									
Wegen		1.421	1.421	1.421	1.421	25		57	114	171
Groen		138	138	138	138	25		6	11	17
<u>PRD Riolering</u>										
GRP 2018-2022 raamkrediet Vrijvervalriolen	E	966	966	966	966	50		19	39	58
GRP 2018-2022 raamkrediet Gemalen	E	101	101	99	60	50		2	4	6
GRP 2018-2022 raamkrediet Persleiding	E	25				15		2	2	2
GRP 2018-2022 raamkrediet Milieumaatregelen	E	35			579	50		1	1	1
<u>PRGR-2103 Voorzieningen</u>										
<u>PRD Buitensport</u>										
Investerings buitensport	E	39	100	100	100	15		3	9	16

<u>Overhead</u>										
<u>PRD Uitvoeringskosten 3D</u>										
Informatievoorziening 3 decentralisaties	E	150	150			5		30	60	60
<u>PRD Plofach - Gemeentehuis</u>										
Vervanging bureaustoelen	E				100	10				
Vervanging bureau's					175	10				
<u>PRD Plofach - ICT</u>										
Vervanging software	E	100	100	100	100	5		20	40	60
Vervanging mobiele telefoontoestellen	E		200			3			67	67
Vervanging beeldschermen overlegruimten	E	25				4		6	6	6
Vervanging telefooncentrale servers (vast+mobiel)	E			100	100	7				14
Vervanging toegangsbeveiliging	E		50			4			13	13
Vervanging office & servers	E		250	250		4			63	125
<u>PRD Buitendienst</u>										
Vervanging werkmaterieel	E	168	168	59	207	7		24	48	56
Vervanging wagenpark	E	300	323	250	150	7		43	89	125
Totaal		4.019	4.363	3.885	4.502		-	236	606	855

Samenvatting afschrijving investeringen op basis van dekking

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Investerings met afschrijvingen	-	236	606	855
Investerings met afschrijvingen gedekt uit vervangingsinvesteringen	-	93-	325-	465-
Investerings met afschrijvingen gedekt uit reserves	-	10-	20-	

Investerings met afschrijvingen gedekt uit voorziening GRP		-	24-	45-	66-
Investerings met afschrijvingen t.l.v. de Algemene dienst		-	109	216	323

5.5 Reserves

	Omschrijving	Werkelijke boekwaarde 31-12-2019	Geraamde boekwaarde 31-12-2020	Geraamde boekwaarde 31-12-2021	Geraamde boekwaarde 31-12-2022	(bedrag x € 1.000)	
						Geraamde boekwaarde 31-12-2023	Geraamde boekwaarde 31-12-2024
R.0	Algemene reserve	9.166	6.364	4.344	4.136	4.136	4.136
	Bestemmingsreserves:						
	Dekkingsreserves:						
D.1	Accommodatie RKVB Baexem	574	555	536	517	498	479
D.2	Tennisaccommodatie Galgenberg	1.015	946	877	809	740	671
D.5	BMV EII	1.090	1.064	1.037	1.011	984	957
D.6	De Bombardon Heythuysen	1.369	1.322	1.274	1.227	1.180	1.133
D.9	Postkoets Horn	1.851	1.801	1.751	1.701	1.651	1.601
D.11	BMV Roggel	3.141	3.055	2.969	2.884	2.798	2.712
D.12	BMV Heythuysen	874	850	827	803	780	756
D.13	BMV Grathem	777	757	736	716	695	675
D.15	SG St. Ursula	501	486	472	457	442	427
D.19	Gemeentehuis Leudal	1.866	2.680	2.606	2.531	2.457	2.382
D.20	Verbouw gemeentewerf Hunsel	753	715	677	640	602	565
D.21	Infrastructuur	2.926	2.822	2.668	2.473	2.278	2.083
D.22	Gebouwenaanpassingen de Widdonck	357	342	326	311	295	280
	Totaal dekkingsreserves	17.094	17.395	16.757	16.078	15.400	14.721
	Overige financieel technisch reserves:						
F.1	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	329	303	276	249	223	196
F.2	Onderhoud overweg Napoleonsweg	242	212	182	152	122	92
	Totaal overige financieel technische reserves	572	515	458	402	345	288

Overige Bestemmingsreserves:							
O.2	Onderhoud jachthaven Hanssum	165	168	173	177	182	186
O.3	Monumentensubsidie	506	506	506	506	506	506
O.4	Groenfonds	426	430	420	410	400	390
O.5	Grondexploitatie	2.221	2.024	2.004	1.983	1.957	1.957
O.6	Vastgoed	40	40	40	40	40	40
O.8	Boekwinst Essent, per 1 januari 2023	27.932	26.253	25.968	25.593		
	Geblokkeerde reserve					25.447	25.301
O.9	Egalisatiereserve Gemeentefonds	1.155	1.687	1.792	2.002	2.223	2.444
O.10	Bedrijfsvoering	1.318	512	512	512	460	407
O.11	Gecommitteerde reserve	1.458					
O.12	Revolverend duurzaamheidsfonds	38	33	28	22	17	12
O.14	Openbare verlichting	1.226	1.565	1.879	2.161	2.230	2.298
O.15	Fonds maatschappelijke activiteiten	113	50				
O.16	Majeure projecten	596					
O.17	Meeropbrengst toeristenbelasting	245	139	210	282	353	425
O.18	Verkoop vastgoed		650	650	650	650	650
Totaal overige bestemmingsreserves		37.438	34.056	34.181	34.339	34.465	34.616
Totaal bestemmingsreserves		55.104	51.967	51.397	50.819	50.209	49.626
Totaal reserves		64.270	58.331	55.741	54.955	54.346	53.762

R.0 Algemene reserve

Reserve A.1		89001500 Algemene reserve
Doel (aard en reden)	De Algemene reserve is bedoeld als buffer (onderdeel van de weerstandscapaciteit) voor het opvangen van financiële tegenvallers. Hiermee kan de gemeente onverwachte substantiële kosten dekken. De risico's worden jaarlijks bij de begroting gekwantificeerd.	
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden gevormd door batige saldi.	
Soort	Reserve	
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald	
Benodigd minimaal/ maximaal	Minimaal: niet van toepassing De bufferfunctie heeft een grote relatie met de weerstandscapaciteit. Over de hoogte van de weerstandscapaciteit en de risico's verwijzen wij u naar de paragraaf risicomanagement en weerstandscapaciteit bij de begroting en jaarrekening. Bij de jaarrekening en begroting wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de stand en het verloop van de algemene reserves. Maximaal: niet van toepassing	
Storting	Overschot op de jaarrekening. Daarnaast ook de overschotten op of opheffing van andere reserves en voorzieningen.	
Onttrekking	Op basis van specifieke voorstellen of ingeval van tekort op de jaarrekening. Daarnaast ook voor de vorming van andere reserves en voorzieningen. Ook kunnen incidentele uitgaven gedekt worden door incidentele onttrekkingen uit de algemene reserve. Dit laatste kan alleen bij de kadernota en de begroting worden geregeld.	
Risicocalculatie	Onttrekking aan deze reserve leiden direct tot hogere rentelasten in de exploitatie doordat er meer vreemd kapitaal moet worden aangetrokken. Deze reserve is dus niet vrij aanwendbaar zonder gevolgen voor de exploitatie.	
Ontwikkelingsplanning	Onder andere afhankelijk van verwachte resultaten.	
Algemene opmerkingen	Het is goed om voor een reserve of voorziening een ontwikkelingsplan op te stellen voor de duur van de reserve of voorziening. Is geen einddatum bepaald, dan geldt afhankelijk van de bestemming van de reserve of voorziening, een periode van 10 of 25 jaar. Het plan geeft aan wat de gewenste ontwikkeling van een reserve of voorziening is. In de begroting kunnen we hiermee rekening houden.	

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	5.149	9.166	6.364	4.344	4.136	4.136
Opheffing reserves per ultimo 2019						
Nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	1.535					
Bestemming rekeningresultaat 2018 (rb. 25-06-2019):	1.380					
Opheffing reserve Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie (rb. 05-11-2019)	2.360					
Begrotingsruimte 2019 na 2e raadsrapportage 2019 (rb. 5-11-2019)	351					
Resultaat 2019 meicirculaire 2020 (rb. 29-09-2020)		348				
Resultaat 2020 en verder, meicirculaire 2020, muteren in de begrotingsruimte		0				
Totaal toevoegingen	5.626	348				
Centrumvisie (rb. 08-11-2011)	-36	-703				
Afkomen weerstandsratio:						
Overheveling naar begrotingsruimte ter dekking incidenteel tekort 2019	-800					
Subsidie muziekonderwijs 2019 (rb. 11-12-2018)	-55					
Planschadevergoedingen (rb. 21-05-2019)	-311					
Bestemming rekeningresultaat 2018 (rb. 25-06-2019):						
- exploitatiebudgetten BBP	-150					
- beleidsondersteuning Samenleving	-77	-77				
- onderhoud wegen en groen				-121		
Uitbreiding woonwagenlocatie (rb. 25-06-2019)						
Planschadevergoedingen (rb. 24-09-2019)	-38		-19			
Project waardering woningen op oppervlakte (rb. 05-11-2019)	-137					
Inzet oude reserve Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie ter dekking van de tekorten op het Sociaal domein (rb. 12-11-2019)		-1.175	-1.071			
Incidentele aanwending Algemene reserve ter dekking van tekorten Begroting 2020-2023 (rb. 12-11-2019)		-205	-930	-87		
Eenmalige dekking schrappen bezuiniging 2020 groenonderhoud in het buitengebied (rb. 12-11-2019)		-121				
Proceskosten veeg- en reparatieplan buitengebied	-6					
Negatief rekeningresultaat 2019 (rb. 30-06-2020)		-868				
Totaal onttrekkingen	-1.609	-3.149	-2.020	-208		
Stand reserve 31-12-	9.166	6.364	4.344	4.136	4.136	4.136

D.1 Accommodatie RKVB Baexem

Reserve D.7	89001233 Woning Baexheimerhof
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten aankoop woning bij gemeenschapshuis Baexheimerhof te Baexem. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2005 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximum peil	De reserve is opgeheven.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Bij vaststelling herziening nota Reserves en voorzieningen (rb. 12-03-2019) is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de Algemene reserve.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	(bedrag x 1.000)					
Stand reserve 1-1-	153					
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-5					
Opheffing reserve per ultimo 2019 Nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	-148					
Totaal onttrekkingen	-153					
Stand reserve 31-12-						

D.2 Tennisaccommodatie Galgenberg

Reserve D.2	89001531 Tennisaccommodatie Galgenberg
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten huisvesting tennisverenigingen Haelen en Horn. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2015 Eind datum: 31-12-2049
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 1.014.798.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	1.084	1.015	946	877	809	740
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-69	-69	-69	-69	-69	-69
Totaal onttrekkingen	-69	-69	-69	-69	-69	-69
Stand reserve 31-12-	1.015	946	877	809	740	671

D.3 Accommodatie schutterij Hunsel

Reserve D.3	89001529 Accommodatie Schutterij Hunsel
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van de kapitaallasten voor verplaatsen accommodatie schutterij Hunsel. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2017 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximaal peil	De reserve is opgeheven.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Er vinden geen onttrekkingen meer plaats in deze reserve.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Bij vaststelling herziening nota Reserves en voorzieningen (rb. 12-03-2019) is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de Algemene reserve.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	92					
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-3					
Opheffing reserve per ultimo 2019						
Nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	-89					
Totaal onttrekkingen	-92					
Stand reserve 31-12-						

D.4 Accommodatie schutterij Ell

Reserve D.4	89001530 Accommodatie Schutterij Ell
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van de kapitaallasten voor verplaatsen accommodatie schutterij Ell. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2020 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximaal peil	De reserve is opgeheven.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Bij vaststelling herziening nota Reserves en voorzieningen (rb. 12-03-2019) is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de Algemene reserve.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	97					
Totaal toevoegingen						
Opheffing reserve per ultimo 2019 Nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	-97					
Totaal onttrekkingen	-97					
Stand reserve 31-12-						

D.5 BMV EII

Reserve D.5	89001524 BMV EII
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw BMV EII. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2016 Eind datum: 31-12-2060
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 1.090.284.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	(bedrag x 1.000)					
Stand reserve 1-1-	1.117	1.090	1.064	1.037	1.011	984
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-27	-27	-27	-27	-27	-27
Totaal onttrekkingen	-27	-27	-27	-27	-27	-27
Stand reserve 31-12-	1.090	1.064	1.037	1.011	984	957

D.6 De Bombardon Heythuysen

Reserve D.6	89001232 De Bombardon Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw gemeenschapshuis de Bombardon te Heythuysen. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2004 Eind datum: 31-12-2048
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 1.368.790.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	1.416	1.369	1.322	1.274	1.227	1.180
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-47	-47	-47	-47	-47	-47
Totaal onttrekkingen	-47	-47	-47	-47	-47	-47
Stand reserve 31-12-	1.369	1.322	1.274	1.227	1.180	1.133

D.7 Woning Baexheimerhof

Reserve D.7	89001233 Woning Baexheimerhof
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten aankoop woning bij gemeenschapshuis Baexheimerhof te Baexem. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2005 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximum peil	De reserve is opgeheven.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Bij vaststelling herziening nota Reserves en voorzieningen (rb. 12-03-2019) is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de Algemene reserve.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	(bedrag x 1.000)					
Stand reserve 1-1-	153					
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-5					
Opheffing reserve per ultimo 2019						
Nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	-148					
Totaal onttrekkingen	-153					
Stand reserve 31-12-						

D.8 Gemeenschapshuis Neer

Reserve D.8	89001514 Gemeenschapshuis Neer
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van de kapitaallasten opwaardering gemeenschapshuis Neer. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-1988 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximum peil	De reserve is opgeheven.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Er vinden geen onttrekkingen meer plaats in deze reserve.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Bij vaststelling herziening nota Reserves en voorzieningen (rb. 12-03-2019) is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de Algemene reserve.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	84					
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-6					
Opheffing reserve per ultimo 2019						
Nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	-78					
Totaal onttrekkingen	-84					
Stand reserve 31-12-						

D.9 Postkoets Neer

Reserve D.9	89001522 Postkoets Horn
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten verbouwing Postkoets te Horn. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 1.851.004.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	1.901	1.851	1.801	1.751	1.701	1.651
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-50	-50	-50	-50	-50	-50
Totaal onttrekkingen	-50	-50	-50	-50	-50	-50
Stand reserve 31-12-	1.851	1.801	1.751	1.701	1.651	1.601

D.10 Huisvesting Jong Nederland Grathem

Reserve D.10	89001235 Huisvesting Jong Nederland Grathem
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten huisvesting Jong Nederland te Grathem. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2013 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximum peil	De reserve is opgeheven.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Er vinden geen onttrekkingen meer plaats in deze reserve.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Bij vaststelling herziening nota Reserves en voorzieningen (rb. 12-03-2019) is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de Algemene reserve.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	247					
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-6					
Opheffing reserve per ultimo 2019						
Nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	-241					
Totaal onttrekkingen	-247					
Stand reserve 31-12-						

D.11 BMV Roggel

Reserve D.11	89001515 BMV Roggel
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Roggel. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 3.140.927.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	3.227	3.141	3.055	2.969	2.884	2.798
Jaarlijkse toevoeging	40	40	40	40	40	40
Totaal toevoegingen	40	40	40	40	40	40
Kapitaallasten (afschrijving)	-126	-126	-126	-126	-126	-126
Totaal onttrekkingen	-126	-126	-126	-126	-126	-126
Stand reserve 31-12-	3.141	3.055	2.969	2.884	2.798	2.712

D.12 BMV Heythuysen

Reserve D.12	89001512 BMV Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Heythuysen. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 874.044.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	898	874	850	827	803	780
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-24	-24	-24	-24	-24	-24
Totaal onttrekkingen	-24	-24	-24	-24	-24	-24
Stand reserve 31-12-	874	850	827	803	780	756

D.13 BMV Grathem

Reserve D.13	89001234 BMV Grathem
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Grathem. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2013 Eind datum: 31-12-2057
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 777.054.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	798	777	757	736	716	695
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-20	-20	-20	-20	-20	-20
Totaal onttrekkingen	-20	-20	-20	-20	-20	-20
Stand reserve 31-12-	777	757	736	716	695	675

D.14 Basisschool Harlekijn Baexem

Reserve D.14	89001511 Basisschool Harlekijn Baexem
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten verbouw basisschool De Harlekijn te Baexem. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2010 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximum peil	De reserve is opgeheven.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Er vinden geen onttrekkingen meer plaats in deze reserve.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Bij vaststelling herziening nota Reserves en voorzieningen (rb. 12-03-2019) is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de Algemene reserve.

					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	411					
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-11					
Opheffing reserve per ultimo 2019						
Nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	-400					
Totaal onttrekkingen	-411					
Stand reserve 31-12-						

D.15 SG St. Ursula Heythuysen

Reserve D.15	89001513 SG St. Ursula Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten verbouw scholengemeenschap St. Ursula te Heythuysen. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2009 Eind datum: 31-12-2053
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 501.142.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	516	501	486	472	457	442
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-15	-15	-15	-15	-15	-15
Totaal onttrekkingen	-15	-15	-15	-15	-15	-15
Stand reserve 31-12-	501	486	472	457	442	427

D.16 Latasteschool Horn

Reserve D.16	89001517 Latasteschool Horn
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van de kapitaallasten tijdelijke huisvesting, 1e inrichting en onderwijsleerpakket van de Latasteschool te Horn. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-1989 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximum peil	De reserve is opgeheven.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Er vinden geen onttrekkingen meer plaats in deze reserve.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Bij vaststelling herziening nota Reserves en voorzieningen (rb. 12-03-2019) is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de Algemene reserve.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	35					
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-3					
Opheffing reserve per ultimo 2019						
Nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	-32					
Totaal onttrekkingen	-35					
Stand reserve 31-12-						

D.17 Mussenbergschool Haelen

Reserve D.17	89001113 Mussenbergschool Haelen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten Mussenbergschool te Horn. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2006 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximum peil	De reserve is opgeheven.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Er vinden geen onttrekkingen meer plaats in deze reserve.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Bij vaststelling herziening nota Reserves en voorzieningen (rb. 12-03-2019) is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de Algemene reserve.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	332					
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-10					
Opheffing reserve per ultimo 2019						
Nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	-321					
Totaal onttrekkingen	-332					
Stand reserve 31-12-						

D.18 Landschapsontwikkeling

Reserve D.18	89001404 Landschapsontwikkeling
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van de kapitaallasten van projecten ter bevordering van landschapsontwikkeling.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering is één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 2007 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximum peil	De reserve is opgeheven.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Er vinden geen onttrekkingen meer plaats in deze reserve.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Bij vaststelling herziening nota Reserves en voorzieningen (rb. 12-03-2019) is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de reserve Groenfonds.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	99					
Totaal toevoegingen						
Overheveling reserve per ultimo 2019 naar reserve Groenfonds						
Nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	-180					
Bijstelling overheveling reserve per ultimo 2019 naar reserve Groenfonds (1e rrap 2019)	81					
Totaal onttrekkingen	-99					
Stand reserve 31-12-						

D.19 Gemeentehuis Leudal

Reserve D.19	89001533 Gemeentehuis Leudal
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten voor het realiseren van de centrale huisvesting Gemeentehuis Leudal. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimaal gelijk aan boekwaarde 01-01-2020: € 1.866.012 Maximaal opgenomen in project CHV: € 3.350.000
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats. Bij raadsbesluit van 11 februari 2020 is een bedrag gestort van €888.444, gedekt uit de reserve Essentgelden, om een toekomstbestendige dekking voor het gemeentehuis te garanderen.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	1.916	1.866	2.680	2.606	2.531	2.457
Garanderen toekomstbestendige dekking (rb. 11-01-2020)		888				
Totaal toevoegingen		888				
Kapitaallasten (afschrijving)	-50	-74	-74	-74	-74	-74
Totaal onttrekkingen	-50	-74	-74	-74	-74	-74
Stand reserve 31-12-	1.866	2.680	2.606	2.531	2.457	2.382

D.20 Verbouw gemeentewerf Hunsel

Reserve D.20	89001534 Verbouw gemeentewerf Hunsel
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten verbouw gemeentewerf te Hunsel. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2015 Eind datum: 31-12-2039
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 752.703.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	790	753	715	677	640	602
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-38	-38	-38	-38	-38	-38
Totaal onttrekkingen	-38	-38	-38	-38	-38	-38
Stand reserve 31-12-	753	715	677	640	602	565

D.21 Infrastructuur

Reserve D.21	89001542 Infrastructuur
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Vanaf 01-01-2017 is het niet meer toegestaan om de investeringen van maatschappelijk nut (o.a. wegen) vervroegd af te schrijven. Vanaf 2017 moeten de kapitaallasten van deze investeringen in de begroting worden opgenomen. Om geen financiële nadelen van deze wijziging te ondervinden is bij het vaststellen van de Begroting 2017 voorgesteld om in 2017 een dekkingsreserve infrastructuur in te stellen.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 2017 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximaal peil	De omvang wordt bepaald door het gekwalificeerde risico opgenomen in de nota beheerplan groen en wegen 2019-2022. Gelet op de aard van de reserve geldt er geen maximum peil.
Storting	De jaarlijkse storting bedraagt € 1.000.000 vanuit de bestemmingsreserve Boekwinst Essent tot 2020.
Onttrekking	Jaarlijkse afschrijvingskosten van de investeringen Infrastructuur tot 2020.
Risicocalculatie	Er is sprake van geoormerkte middelen op basis van door de gemeente vastgesteld beleid. De gemeente Leudal is voornemens risicogestuurd beheer in te voeren. Notitie "Risicogestuurd beheer" waarin de risico's op het gebied van Beheer Openbare Ruimte beschreven zijn, de mogelijke gevolgen in beeld gebracht zijn, aangegeven is tot op welke hoogte we risico's accepteren en beheermaatregelen benoemd zijn om de risico's, dan wel de gevolgen, kunnen worden voorkomen. Deze notitie zal aan de raad ter goedkeuring voorgelegd worden in 2021.
Ontwikkelingsplanning	Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten gebaseerd op de in gebruik genomen investeringen.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	1.976	2.926	2.822	2.668	2.473	2.278
Storting uit reserve Boekwinst Essent ter dekking van de afschrijvingslasten toekomstige investeringen tot 2020	1.000					
Totaal toevoegingen	1.000					
Kapitaallasten (afschrijving)	-50	-103	-155	-195	-195	-195
Totaal onttrekkingen	-50	-103	-155	-195	-195	-195
Stand reserve 31-12-	2.926	2.822	2.668	2.473	2.278	2.083

D.22 Gebouwaanpassingen de Widdonck

Reserve D.22	89001545 Gebouwaanpassingen de Widdonck
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 12 december 2017 is ingestemd om een dekkingsreserve te vormen voor de dekking van de afschrijvingslasten die verband houden met de gebouwaanpassingen naar aanleiding van de verhuizing van De Ortolaan te Heythuysen naar De Widdonck te Heibloem.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2062
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2019: € 357.420.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	373	357	342	326	311	295
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-16	-16	-16	-16	-16	-16
Totaal onttrekkingen	-16	-16	-16	-16	-16	-16
Stand reserve 31-12-	357	342	326	311	295	280

F.1 Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen

Reserve F.1	89001418 Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen
Doel (aard en reden)	Jaarlijkse aflossing van afgesloten leningen aan gemeenschapshuis Neer en gemeenschapshuis Heibloem.
Historische achtergrond	Bij de bouw en inrichting van de gemeenschapshuizen in Neer en Heibloem is voor de hiervoor afgesloten leningen een reservering voor hetzelfde bedrag opgenomen. De jaarlijkse aflossingen van de leningen wordt hieruit voldaan.
Soort	Bestemmingsreserve Overig financieel technische reserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2062
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de (restant) boekwaarde van de specifiek aangewezen kapitaalverstrekking, per 01-01-2020: € 329.331.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse aflossing lening.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	356	329	303	276	249	223
Totaal toevoegingen						
Aflossing gemeenschapshuis:						
Neer	-9	-9	-9	-9	-9	-9
Heibloem	-17	-17	-17	-17	-17	-17
Totaal onttrekkingen	-27	-27	-27	-27	-27	-27
Stand reserve 31-12-	329	303	276	249	223	196

F.2 Onderhoud overweg Napoleonsweg

Reserve F.2	89001112 Onderhoud overweg Napoleonsweg
Doel (aard en reden)	Een gelijkmatige verdeling van de kosten voor onderhoud overweg Napoleonsweg.
Historische achtergrond	In 2005 is een afkoopsom van € 585.000 van de provincie voor dit onderhoud gestort in deze reserve. De jaarlijkse onderhoudsbijdrage aan Prorail wordt hieruit bekostigd.
Soort	Bestemmingsreserve Overig financieel technische reserve
Looptijd	Start datum: 2005 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	De jaarlijkse onderhoudsbijdrage aan Prorail.
Risicocalculatie	Er is sprake van geoormerkte middelen op basis van de jaarlijkse onderhoudsbijdrage aan Prorail.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	271	242	212	182	152	122
Totaal toevoegingen						
Jaarlijkse bijdrage overweg Napoleonsweg	-29	-30	-30	-30	-30	-30
Totaal onttrekkingen	-29	-30	-30	-30	-30	-30
Stand reserve 31-12-	242	212	182	152	122	92

O.1 Ornamenten / Kunstbeleid

Reserve O.1	89001213 Ornamenten / kunstbeleid
Doel (aard en reden)	Faciliteren van nieuwe kunstvormen of samenwerkingsvormen in de kunst en cultuur.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld voor het faciliteren van nieuwe kunstvormen of samenwerkingsvormen in de kunst en cultuur.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: vóór 2007 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximaal peil	De reserve is opgeheven.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Er vinden geen onttrekkingen meer plaats in deze reserve.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Bij vaststelling herziening nota Reserves en voorzieningen (rb. 12-03-2019) is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de Algemene reserve.

					(bedrag x 1.000)	
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	85					
Totaal toevoegingen						
Opheffing reserve per ultimo 2019 Nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	-85					
Totaal onttrekkingen	-85					
Stand reserve 31-12-						

O.2 Onderhoud Jachthaven Hanssum

Reserve O.2	89001426 Onderhoud jachthaven Hanssum
Doel (aard en reden)	Op basis van de erfpachtovereenkomst met de watersportvereniging Hanssum is de gemeente verplicht zorg te dragen voor het op diepte/bevaarbaar houden van de haven en komen de kosten voor rekening van de gemeente.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van het (groot) onderhoud van de jachthaven.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: vóór 2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	De toevoeging dient voldoende te zijn om de lasten van het onderhoud aan de haven te dekken. De toevoeging bestaan uit: - jaarlijkse erfpachtcanon van watersportvereniging Hanssum en - jaarlijkse erfpachtcanon van Peulen Neer.
Onttrekking	De huidige onttrekking bestaat uit de dekking van de onderhoudslasten. Naar behoefte op basis van uitvoeringsprogramma opgenomen in het onderhoudsplan.
Risicocalculatie	Er is sprake van geoormerkte middelen op basis van door de gemeente vastgesteld beleid.
Ontwikkelingsplanning	Jaarlijks wordt de erfpachtcanon van watersportvereniging Hanssum Neer gestort minus de jaarlijkse onderhoudskosten (B&W-besluit 22-06-2010): Jaarlijkse canon: 1e t/m 10e jaar: € 2.269 11e t/m 15e jaar: € 3.403 (=2020) 16e t/m 25e jaar: € 4.538 26e t/m 40e jaar: € 5.672 Met ingang van maart 2011 wordt ook jaarlijks de erfpachtcanon Peulen Neer gestort minus jaarlijkse onderhoudskosten (B&W-besluit 25-01-2011): Jaarlijkse canon: 1e t/m 25e jaar: € 1.134 vanaf 26e jaar: € 1.891 Na 27e jaar jaarlijkse indexering CBS (consumentenprijsindexcijfer)
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

					<i>(bedrag x 1.000)</i>	
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	161	165	168	173	177	182
Erfpachtcanon Hanssum Neer	2	2	3	3	3	3
Erfpachtcanon Peulen Neer	1	1	1	1	1	1
Totaal toevoegingen	3	3	5	5	5	5
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	165	168	173	177	182	186

O.3 Monumentensubsidie

Reserve O.3	89001525 Monumentensubsidie
Doel (aard en reden)	De reserve is bestemd om verplichtingen jegens eigenaren van gemeentelijke monumenten op te kunnen vangen en voor het opvangen van fluctuaties in het jaarlijks subsidiebudget monumenten (raadsbesluit 31-08-2010). Dit betreft subsidies voor restauratie van gemeentelijke monumenten.
Historische achtergrond	In de loop van 2012 zijn in Leudal een 120-tal bouwwerken aangewezen als gemeentelijk monument. De eigenaren van deze monumenten hebben de mogelijkheid om op basis van de "Subsidieverordening cultuurhistorisch erfgoed Leudal" monumentensubsidie aan te vragen. Jaarlijks is er voor monumentensubsidie een budget beschikbaar van € 75.860. Dit structurele budget zal, indien het in enig jaar niet geheel wordt uitgegeven, gestort worden in de reserve monumentensubsidie. De subsidietoekenningen gelden voor een periode van 6 jaar volgens de systematiek van Provincie en Rijk (bijv. 2013-2018, 2014-2019).
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-09-2010 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Gelet op de aard van de reserve geldt er geen minimum of maximum peil voor de reserve.
Storting	Restant jaarlijks beschikbaar budget monumentensubsidie.
Onttrekking	Subsidietoekenningen boven jaarlijks beschikbaar budget monumentensubsidie.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	(bedrag x 1.000)					
Stand reserve 1-1-	492	506	506	506	506	506
Niet uitgegeven subsidiegelden	28					
Totaal toevoegingen	28					
Niet geraamde uitgaven monument	-14					
Totaal onttrekkingen	-14					
Stand reserve 31-12-	506	506	506	506	506	506

O.4 Groenfonds

Reserve O.4	89001502 Groenfonds
Doel (aard en reden)	Financiële bijdrage aan projecten die de kwaliteit van het buitengebied verbeteren.
Historische achtergrond	Het Groenfonds is een doelfonds, gericht op de verbetering van de kwaliteit van het buitengebied. Op die manier wordt de causaliteit tussen ingreep en kwaliteitsverbetering bewaakt. Het fonds is transparant in de inkomsten en uitgaven van de bijdragen. Kan een initiatiefnemer zelf geen compensatie realiseren dan kan hij een financiële bijdrage leveren aan projecten, die de kwaliteit van het buitengebied verbeteren. Door deze werkwijze is het mogelijk om bijdragen te bundelen en op die manier grotere kwaliteitsverbeterende projecten te realiseren.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Gelet op de aard van de reserve geldt er geen minimum of maximum peil voor de reserve.
Storting	Bijdragen van derden indien woningbouwplan niet rechtstreeks in bestemmingsplan is opgenomen.
Onttrekking	Op de projectenlijst groenfonds staan de projecten vermeld waaraan een bijdrage wordt verstrekt. Op grond van artikel 4 van de Financiële verordening van de gemeente Leudal 2018 geldt dat uitgaven in de loop van het begrotingsjaar, die niet in de begroting zijn opgenomen en hoger zijn dan € 50.000, door het college van Burgemeester en Wethouders voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen, worden voorgelegd aan de raad ter autorisatie. Het college van B&W kan jaarlijks tot een bedrag van € 50.000 uitgaven uit dit fonds doen, zonder de raad vooraf te informeren. Uiteraard voor zover deze uitgaven passen binnen de doelstelling van de reserve.
Risicocalculatie	Er is sprake van geoormerkte middelen op basis van door de gemeente vastgesteld beleid.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	400	426	430	420	410	400
Overheveling i.v.m. opheffing reserve Landschapsontwikkeling per ultimo 2019 conform nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	180					
Bijstelling i.v.m. opheffing reserve Landschapsontwikkeling per ultimo 2019	-81					
Retour project Elisabethshof	46					
Kwaliteitsbijdrage Moonen		6				
Kwaliteitsbijdrage Heerschap		67				
Totaal toevoegingen	145	73				
Bijdrage visvijver Kerreven	-100					
Bijdrage project Baldersstraat/Op Herme		-35				
Kapitaallasten (afschrijving)	-10	-10	-10	-10	-10	-10
Extra afschrijving aankleding elementen Elisabethshof		-15				
Sloop Mennesweg	-10					
Bouw mezenkastjes		-10				
Totaal onttrekkingen	-119	-70	-10	-10	-10	-10
Stand reserve 31-12-	426	430	420	410	400	390

O.5 Grondexploitatie

Reserve O.5	89001526 Grondexploitatie
Doel (aard en reden)	De reserve grondexploitaties heeft een relatie met het Grondbeleid. Deze reserve vormt een buffer voor de financiële risico's die samenhangen met de grondexploitatie (geen inkomensfunctie). Het is ingesteld voor: - Verrekenen van winsten en verliezen van de grondexploitaties; - Afdekken van de risico's verbonden aan de grondexploitaties; - Buffer voor het voeren van een actieve grondpolitiek.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter financiering "groene" projecten ter compensatie bij woningbouwontwikkeling buiten bestemmingsplannen ("groen voor rood").
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Jaarlijks vindt de actualisatie plaats van alle bouwgrondcomplexen en wordt de verwachte eindwaarde berekend. Op het moment dat een verlies wordt geprognoseerd, wordt een voorziening getroffen tegen de contante waarde van dat geprognoseerde verlies. Hierdoor is het nader bepalen van een (minimale c.q. maximale) norm en het doen van verdere stortingen niet aan de orde. Eventuele vrijval van middelen kan eerst worden bepaald als complexen definitief worden afgesloten. Minimum of maximum afstemmen op jaarlijkse risico-inschatting.
Storting	Deze reserve wordt gevoed door: - winstnemingen uit grondexploitaties en - opbrengsten van incidentele grondverkoop < 1.000 m² buiten de grondexploitaties. De toevoeging was afhankelijk van de exploitatieopzetten, uitkomsten van de diverse grondcomplexen en de aanwezige gronden en risico's die gelopen worden bij actief en faciliterend grondbeleid, zoals conform de nota Grondbeleid in de gemeente Leudal wordt uitgevoerd.
Onttrekking	Bij afsluiten van verlieslatende grondexploitaties.
Risicocalculatie	De reserve wordt gevormd tegen de contante waarde van het berekende verlies op eindwaarde. Door jaarlijkse rentebeschrijving groeit de omvang van de reserve tot het geprognoseerde verlies op eindwaarde.
Ontwikkelingsplanning	Aflopend
Algemene opmerkingen	Jaarlijks vindt een beoordeling plaats van de verwachte verliezen bouwgrondexploitatie en wordt het saldo van deze reserve tegen contante waarde daarop afgestemd. Op dit moment is de reserve gereserveerd voor het compenseren van verliesgevend complexen op het moment van afsluiting.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	2.349	2.221	2.024	2.004	1.983	1.957
Verkopen stroken grond	171	13				
Verkoop Kerkpad-Structuurbeelden Haelen-Horn	65					
Verkoop grond Baexem (rb. 30-06-2020)		285				
Totaal toevoegingen	236	298				
Extra afschrijving faillissements- en andere kosten projectontwikkelaars		-20	-20	-21	-26	
Afwaardering aankoop perceel Huskens	-90					
Bijdrage sloopwerkzaamheden herontwikkeling Haelen-Horn	-124					
Herontwikkeling Haelen-Horn	-151					
Boekverlies Leudalplein (rb. 30-06-2020)		-195				
Aankoop locatie fusieschool Haler, Hunsel, Ittervoort en Neeritter (rb. 30-06-2020)		-280				
Totaal onttrekkingen	-364	-495	-20	-21	-26	
Stand reserve 31-12-	2.221	2.024	2.004	1.983	1.957	1.957

O.6 Vastgoed

Reserve O.6	89001506 Vastgoed
Doel (aard en reden)	Het opvangen van eventuele verliezen uit vastgoedtransacties.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld voor het opvangen van eventuele verliezen uit vastgoedtransacties.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2008 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Deze reserve kent geen minimaal/maximaal peil. Het saldo moet voldoende zijn om schommelingen in de jaarlijkse kosten op te kunnen vangen.
Storting	Deze reserve wordt gevoed door: - Netto opbrengsten panden in de verkoop; - Huuropbrengsten panden in de verkoop.
Onttrekking	De onttrekking is gebaseerd op het kosten van panden in de verkoop.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	65	40	40	40	40	40
Huuropbrengsten 2019 panden in de verkoop	58					
Totaal toevoegingen	58					
Kosten 2019 panden in de verkoop	-48					
Uitvoering civieltechnisch onderhoud Gemeenschapshuis de Mortel Ittervoort	-35					
Totaal onttrekkingen	-83					
Stand reserve 31-12-	40	40	40	40	40	40

O.7 Regionale samenwerking

Reserve O.7	89001504 Regionale samenwerking
Doel (aard en reden)	Deze reserve is bedoeld om bij te dragen aan regionale projecten.
Historische achtergrond	De gemeente Leudal heeft in het verleden een bedrag van ruim € 3 miljoen (4 x € 21 per inwoner) in de reserve regionale samenwerking gestort, waaruit via de regionale afspraken binnen de GOML de GOML-projecten kunnen worden (mede) gefinancierd.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximum peil	De reserve is opgeheven.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Er vinden geen onttrekkingen meer plaats in deze reserve vanaf jaar 2015.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Bij vaststelling herziening nota Reserves en voorzieningen (rb. 12-03-2019) is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de Algemene reserve.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	46					
Totaal toevoegingen						
Opheffing reserve per ultimo 2019 Nota Reserves en voorzieningen 2019 (rb. 12-03-2019)	-46					
Totaal onttrekkingen	-46					
Stand reserve 31-12-						

O.8 Boekwinst Essent

Reserve O.8	89001523 Boekwinst Essent (vanaf 2023 Geblokkeerde reserve)
Doel (aard en reden)	Afschrijving van investeringen met maatschappelijk nut.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 15 december 2009 is ingestemd tot het vormen van een nieuwe reserve "Reserve boekwinst Essent verkoop". Deze reserve is ontstaan uit de verkoop van de aandelen Essent, waarvan de liquide middelen in een beleggingsportefeuille zijn ondergebracht.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 2009 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimaal: € 20.000.000 Door het minimumniveau van de reserve te stellen op € 20.000.000 zijn in de toekomst ook nog middelen beschikbaar voor de vervanging van investeringen met maatschappelijk nut. Er zijn investeringen met maatschappelijk nut die een terugkerend karakter hebben (variërend van 20 tot 25 jaar), zoals renovaties c.q. reconstructies van wegen en openbare verlichting. Voor deze investeringen is door aanwending van de reserve geen vervangingsruimte aanwezig. Wanneer de afschrijvingen van deze investeringen ongelimiteerd worden gedekt uit reserves, ontstaat op enig moment de situatie dat er zowel binnen de begroting als binnen de reserve geen ruimte aanwezig is om deze investeringen te dekken. Maximaal: niet bepaald
Storting	WMO bruikleenvoorzieningen (tot 2020).
Onttrekking	Dekking van afschrijvingen van investeringen.
Risicocalculatie	Het risico voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van de reserve.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	29.118	27.932	26.253	25.968	25.593	25.447
WMO bruikleenvoorzieningen - sterfhuiskonstructie tot 2020	178	238				
Totaal toevoegingen	178	238				
Kapitaallasten (afschrijving):						
Externe E-dienstverlening	-102	-102		-90	-90	-90
Interne E-dienstverlening	-51	-51	-25	-25		
Informatiebeveiliging		-8	-8	-8	-8	-8
E-dienstverlening			-26	-26	-26	-26
Project Just Join			-22	-22	-22	-22
MIP: naar reserve Infrastructuur tot 2020	-1.000					
MIP: naar reserve Openbare verlichting tot 2023	-212	-218	-203	-204		
Nieuw te vormen reserve verkoop vastgoed (rb. 11-02-2020)		-650				
Toevoeging dekkingsreserve Gemeentehuis (rb. 11-02-2020)		-888				
Totaal onttrekkingen	-1.364	-1.917	-285	-375	-146	-146
Stand reserve 31-12-	27.932	26.253	25.968	25.593	25.447	25.301

O.9 (Egalisatie) reserve Gemeentefonds

Reserve O.9	89001527 (Egalisatie) reserve Gemeentefonds
Doel (aard en reden)	Buffer voor het opvangen van fluctuaties in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Reservering nog niet ingezette middelen voor taakmutaties vanuit het Gemeentefonds.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld door de raad aangewezen middelen.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2010 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimaal egalisatiedeel: niet bepaald Maximaal egalisatiedeel: € 996.461 Maximum is vastgesteld op 2% van het gemiddelde niveau van de algemene uitkering over de periode van zes jaar. Voor 2019 berekend over de periode van 2018 tot en met 2023.
Storting	Incidentele voordelen.
Onttrekking	De gelden zijn/zullen worden aangewend ter oplossing van dekkingstekorten.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

Egalisatie-deel	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	755	557	997	997	997	997
Resultaat 2019 decembercirculaire 2018	64					
Resultaat 2018 meicirculaire 2019	18					
Resultaat 2019 meicirculaire 2019	134					
Resultaat 2018 decembercirculaire 2018	13					
Resultaat voorgaande jaren	131					
Resultaat 2019 meicirculaire 2020, waardoor het maximum is bereikt (rb. 29-09-2020)		439				
Totaal toevoegingen	361	439				
Resultaat 2019 septembercirculaire 2019	-193					
Resultaat 2019 decembercirculaire 2019	-365					
Totaal onttrekkingen	-558					
Stand reserve 31-12- Egalisatie-deel	557	997	997	997	997	997

Taakmutatie-deel	(bedrag x 1.000)					
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	197	597	691	796	1.005	1.226
Uitvoeringskosten participatiewet	26	26	26	26	26	26
Voorschoolse voorziening peuters	60	60	40	40	40	40
Uitvoeringskosten wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw i.k.v. participatiewet	17	18	18	18	18	18
Basisregistratie Grootchalige Topografie	15	15	15	15	15	15
Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	13	17	18	18	18	18
Rijksvaccinatieprogramma (septic.2018)	58	60	61	62	62	62
Verhoging taalniveau statushouders (meicirc.2019)	42	42				
Invoering Wet verplichte GGZ		26	26	27	28	28
Bibliotheekwerk 2019 (sep-circ.2019)	75					
Ambulantisering GGZ (sep-circ.2019)	26	34	43	50	52	52
BBZ-levensvatbaarheidsonderzoek (sep-circ.2019)		10	10	10	10	10
Donorwet (septembercirc.2019)		6	12	12	13	13
Bijstelling Brede impuls combinatie-functionarissen (dec-circ.2019)		1	1	1	1	1
Klimaatmiddelen (dec-circ.2019)	247					
Faciliteitenbesluit opvangcentra (dec-circ.2019)	165					
Inburgering (meicirculaire 2020)		71	46	102	113	113
Totaal toevoegingen	744	386	316	383	396	396
Informatieplicht en energiebesparende maatregelen	-6					
Schulden en armoede	-13					
Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	-13	-14	-14	-14	-14	-14
Bibliotheekwerk 2019		-34	-41			
Bijstelling Brede impuls combinatie-functionarissen		-1	-1	-1	-1	-1
Invoering Wet verplichte GGZ		-25	-25	-25	-25	-25
Basisregistratie Grootchalige Topografie		-15	-15	-15	-15	-15
Vrijval voorschoolse voorziening peuters	-121	-60	-40	-40	-40	-40
Vrijval rijksvaccinatieprogramma	-58	-60	-61	-62	-62	-62
Vrijval uitvoeringskosten participatiewet	-82					
Vrijval uitvoeringskosten wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw i.k.v. participatiewet	-50					
Vrijval Basisregistratie Grootchalige Topografie t/m 2019		-43				
Vrijval Ambulantisering GGZ 2019		-26				
Vrijval Invoering Wet verplichte GGZ		-1	-1	-2	-3	-3
Vrijval BBZ-levensvatbaarheidsonderzoek		-10	-10	-10	-10	-10
Vrijval toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang		-4	-4	-4	-4	-4

Totaal onttrekkingen	-343	-293	-212	-173	-174	-174
Stand reserve 31-12- Taakmutatie-deel	597	691	796	1.005	1.226	1.447

Totaal stand reserve 31-12-	1.155	1.687	1.792	2.002	2.223	2.444
------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Specificatie Taakmutaties	(bedrag x 1.000)					
	t / m 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Uitvoeringskosten i.k.v. participatiewet		26	26	26	26	26
Uitvoeringskosten wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw i.k.v. participatiewet		18	18	18	18	18
Verhoging taalniveau statushouders	42	42				
Ambulantisering GGZ		34	43	50	52	52
Donorwet		6	12	12	13	13
Klimaatmiddelen	247					
Faciliteitenbesluit opvangcentra	165					
Inburgering		71	46	102	113	113
Totaal	453	197	145	209	221	221

O.10 Bedrijfsvoering

Reserve O.10	89001520 Bedrijfsvoering
Doel (aard en reden)	Reservering van niet benutte middelen voor bedrijfsvoering beschikbaar houden voor personeel en de ontwikkeling van de bedrijfsvoering.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden gevormd door storting van niet-bestede herindelingsgelden.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2008 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Niet-benutte P-budgetten
Onttrekking	Mutaties P-budgetten.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	1.478	1.318	512	512	512	460
Aanvulling reserve Bedrijfsvoering (rb. 05-11-2019)	150					
Niet-benutte P-budgetten	659					
Totaal toevoegingen	809					
Mutaties P-budgetten	-964	-242				
Verbouw vergaderruimten	-5	-45				
Diverse personele regelingen (WW, WGA, minnelijke regelingen en VWNW trajecten)		-519				
Afschrijving project Goed en Tijdig Antwoorden					-53	-53
Totaal onttrekkingen	-969	-806			-53	-53
Stand reserve 31-12-	1.318	512	512	512	460	407

O.11 Gecommitteerde reserve

Reserve O.11	89001505 Gecommitteerde reserve
Doel (aard en reden)	Het oormerken van relevante restant budgetten in enig dienstjaar om de uitgestelde dienst (product) in het volgend dienstjaar te kunnen realiseren.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Exploitatie voorgaand begrotingsjaar.
Onttrekking	Realiseren uitgestelde dienst (product).
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	2.165	1.458				
Storting diversen ten laste van exploitatie 2019 (rb. 05-11-2019)	1.458					
Totaal toevoegingen	1.458					
Aanwending stortingen 2018 Aanwending stortingen 2019	-2.165	-1.458				
Totaal onttrekkingen	-2.165	-1.458				
Stand reserve 31-12-	1.458					

O.12 Revoluerend duurzaamheidsfonds

Reserve O.12	89001536 Revoluerend duurzaamheidsfonds
Doel (aard en reden)	Dekking duurzame maatregelen ten behoeve van gemeentelijk vastgoed (dekking tekorten op de exploitatie in de aanloopfase).
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 25 juni 2013 is ingestemd met het instellen van een reserve revolverend duurzaamheidsfonds. Het fonds is gevoed uit ontvangen SLOK-gelden (€ 40.000) en LES-subsidie (€ 20.000).
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2013 Eind datum: 31-12-2033
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Subsidies.
Onttrekking	Afschrijvingslasten duurzame maatregelen t.b.v. vastgoed.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	43	38	33	28	22	17
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving): Ledverlichting en zonneboilersysteem sporthal Horn	-5	-5	-5	-5	-5	-5
Totaal onttrekkingen	-5	-5	-5	-5	-5	-5
Stand reserve 31-12-	38	33	28	22	17	12

O.13 Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie

Reserve O.13	89001538 Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie
Doel (aard en reden)	Bij de vaststelling van de Begroting 2015 heeft de gemeenteraad besloten om overschotten en tekorten op de decentralisaties te verrekenen met de reserve WMO, Jeugd en Participatie. De transitie gaat gepaard met een forse oplopende korting op de beschikbare budgetten tot en met 2018. Uitgangspunt is dat het transitiebudget dat de gemeente van het Rijk ontvangt, taakstellend is. Eventuele overschotten op de budgetten binnen het sociaal domein blijven in de komende periode (tot er een stabiele situatie is ontstaan) beschikbaar voor de overgehevelde taken. De budgetten worden geoormerkt. Mocht er op bepaalde gebieden binnen het sociaal domein op enig moment onderuitputting ontstaan kunnen deze middelen (via de reserve) worden ingezet om tekorten op andere gebieden op te vangen.
Historische achtergrond	Deze reserve is bij de nota Reserves, Voorzieningen en risicomanagement 2015-2018 gemeente Leudal ingesteld, raadsbesluit 11-11-2014. In de raadsvergadering van 10 november 2015, is bij het vaststellen van de Programma-begroting 2016-2019, ingestemd om een bedrag van € 1,5 miljoen van de Algemene reserve over te hevelen naar de reserve decentralisaties WMO, jeugd en participatie voor het opvangen van de risico's van het sociaal domein.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2015 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximum peil	Reserve is opgeheven.
Storting	Er vinden geen stotingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Er vinden geen onttrekkingen meer plaats in deze reserve.
Risicocalculatie	Met de huidige raming van de kostenontwikkeling binnen het sociaal domein en jeugdhulp in het bijzonder, is de reserve in 2021 opgebruikt. Voor het meerjarig sluitend krijgen van de exploitatie sociaal domein zou deze reserve negatief worden. Dit is niet mogelijk.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	4.873					
Jeugdhulp kinderen in een AZC (deccirc.2018)	76					
Korting gem. bijdrage Westrom 2018	147					
IUSD Voogdij/18+ (deccirc.2018)	753					
Totaal toevoegingen	976					
Tekort sociaal domein prim.begr.2019	-1.256					
Bijraming subsidie CJG-ML 2019 (rb. 05-02-2019)	-131					
Kapitaallasten Informatievoorz. 3D (afschrijving)	-49					
Bijstelling budgetten jeugdhulp 2019 (1e rrap 2019)	-1.966					
IUSD Participatie (deccirc.2018)						
Bijstelling budgetten WMO 2019 (1e rrap 2019)	-202					
Storting in Algemene reserve i.v.m. opheffing reserve Decentralisaties WMO, Jeugd en Decentralisaties (rb. 05-11-2019)	-2.246					
Totaal onttrekkingen	-5.849					
Stand reserve 31-12-						

O.14 Openbare verlichting

Reserve O.14	89001540 Openbare verlichting
Doel (aard en reden)	Het gelijkmatig verdelen van de kosten voor onderhoud openbare verlichting.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 2 augustus 2016 is bij bestemming rekeningresultaat 2015 ingestemd met het instellen van een reserve openbare verlichting. Bij de vaststelling van de nota openbare verlichting was op advies van onze vorige accountant een voorziening gevormd met als doel om de kosten van openbare verlichting gelijkmatig te verdelen. Uit de accountantscontrole 2015 kwam naar voren dat uit deze voorziening ook energiekosten en reguliere onderhoudskosten werden gehaald. Dit is volgens de BBV niet toegestaan. Om te voldoen aan de BBV is de voorziening openbare verlichting ad. € 538.676 in 2015 vrijgefallen ten gunste van het resultaat. Omdat deze gelden de komende jaren nodig zijn, is een reserve openbare verlichting ingesteld.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2016 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum of maximum overeenkomstig beleidsplan openbare verlichting 2013-2017.
Storting	Jaarlijkse storting uit reserve Boekwinst Essent ter dekking van de afschrijvingskosten openbare verlichting tot 2023.
Onttrekking	Jaarlijkse afschrijvingskosten openbare verlichting.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	885	1.226	1.565	1.879	2.161	2.230
Beleidsplan Openbare verlichting 2018-2022	129	129	129	129	129	129
Storting uit reserve Boekwinst Essent ter dekking van de afschrijvingskosten openbare verlichting" tot 2023	212	218	203	204		
Totaal toevoegingen	340	347	332	333	129	129
Kapitaallasten (afschrijving)		-7	-18	-40	-40	-40
Kapitaallasten (afschrijving toekomstig)				-10	-20	-20
Totaal onttrekkingen		-7	-18	-50	-60	-60
Stand reserve 31-12-	1.226	1.565	1.879	2.161	2.230	2.298

O.15 Fonds Maatschappelijke Activiteiten

Reserve O.15	89001541 Fonds Maatschappelijke Activiteiten
Doel (aard en reden)	Dekking van de kosten voor het fonds maatschappelijke activiteiten.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 5 juli 2016 is voorgesteld om de reserve Leefbaarheidsfonds op te heffen en de gelden over te hevelen naar een nieuw in te stellen reserve Fonds maatschappelijke activiteiten (FMA).
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 05-07-2016 Eind datum: t/m 2018, verlengd tot 2022
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Op de subsidieverstrekking zijn de Algemene subsidieverordening gemeente Leudal en de subsidieregeling Òs Dörp van toepassing.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-	118	113	50			
Bestemming rekeningresultaat 2018 (rb. 25-06-2019)	100					
Restant FMA 2019	13					
Totaal toevoegingen	113					
Subsidies FMA 2019	-118					
Subsidies FMA 2020		-63				
Subsidies FMA 2021			-50			
Totaal onttrekkingen	-118	-63	-50			
Stand reserve 31-12-	113	50				

O.16 Majeure Projecten

Reserve O.16	89001543 Majeure projecten
Doel (aard en reden)	Dekking van toekomstige kapitaallasten majeure projecten.
Historische achtergrond	Leudal kent een aantal majeure projecten, die ontstaan vanuit strategische visie, ambities uit het coalitieakkoord en burgerinitiatieven. Met ingang van het dienstjaar 2018 worden de majeure projecten niet meer als stelpost geraamd maar is een in plaats daarvan deze reserve ingesteld. Deze methodiek verschaft de raad de gelegenheid om prioriteiten te stellen en te herzien.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2019
Benodigd minimaal/ maximum peil	De reserve is overgeheveld naar een stelpost op de exploitatie.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Er vinden geen onttrekkingen meer plaats in deze reserve.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-		596				
Geraamde kapitaallasten majeure projecten	762	971				
Overheveling geraamde kapitaallasten naar 2019	73					
Totaal toevoegingen	835	971				
Kapitaallasten majeure projecten: Realisatie N280 (rb. 14-11-2017)						
Renovatie sportpark Houtrust Haelen (rb. 07-11-2017)	-11	-11				
Park Leudal Oost (voorbereidings-krediet) (rb. 12-12-2017)		-20				
Onderzoeken/plannen Zevenellen (rb. 13-11-2018)	-15	-15				
Doorschuiven kapitaallasten majeure projecten (rb. 12-11-2019)		-925				
Onderuitputting reserve	-213					
Vrijval reserve majeure projecten (rb. 12-11-2019)		-596				
Totaal onttrekkingen	-239	-1.567				
Stand reserve 31-12-	596					

O.17 Meeropbrengst Toeristenbelasting

Reserve O.17	89001546 Meeropbrengst Toeristenbelasting
Doel (aard en reden)	Dat bij een "plus" bij de opbrengst van de toeristenbelasting deze door een ondernemer naar rato teruggevorderd kan worden om te investeren in het bedrijf.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 27 september 2016 heeft de raad ingestemd met het convenant Gastvrij Leudal. In het convenant is een regeling opgenomen dat bij een "plus" bij de opbrengst van de toeristenbelasting deze door een ondernemer naar rato teruggevorderd kan worden om te investeren in het bedrijf. Dit is een extra prikkel voor ondernemers om te blijven investeren in de kwaliteit van hun bedrijf in tijden dat een bancaire financiering daarvan steeds minder vanzelfsprekend is. Bij raadsbesluit van 27 september 2016 is deze reserve ingesteld.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2020
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Meeropbrengst toeristenbelasting in enig dienstjaar t/m 2020. In 2020 verlengd t/m 2024.
Onttrekking	Terugvordering door ondernemer om te investeren in het bedrijf.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
	Begroting 2023	Begroting 2024				
Stand reserve 1-1-	173	245	139	210	282	353
Storting meeropbrengst toeristenbelasting: begrotingsjaar 2018 e.v. > € 840.403	157		72	72	72	72
Totaal toevoegingen	157		72	72	72	72
Terugbetaling toeristenbelasting aan een tweetal logies verschaffende ondernemers in de gemeente Leudal (rb. 25-06-2019)	-85					
Terugbetaling toeristenbelasting 2018 aan Recreatieoord de Leistert (rb. 30-06-2020)		-107				
Totaal onttrekkingen	-85	-107				
Stand reserve 31-12-	245	139	210	282	353	425

O.18 Verkoop vastgoed

Reserve O.18	89001545 Verkoop vastgoed
Doel (aard en reden)	De totale boekwaarden van de pilotpanden bedraagt bijna 1,2 miljoen. Uit de gesprekken met de vastgoedbeheerders blijkt dat de panden niet altijd goed onderhouden zijn en al geruime tijd te koop staan voor waarden rond de boekwaarde. Gezien voornoemde zaken, het feit dat de gemeente op een ander manier haar vastgoed wil verkopen en om de doorlooptijd bij verkopen te verminderen is voorgesteld om een reserve in te stellen.
Historische achtergrond	In 2019 is een start gemaakt om een viertal panden aan te wijzen als pilot locaties voor het anders in de markt zetten van ons vastgoed. Aan de hand van een aantal gunningscriteria wordt een koper geselecteerd. Hierbij is niet langer de prijs leidend, maar zijn andere aspecten zoals maatschappelijke meerwaarde van groter belang. Gezien het feit dat de prijs niet meer leidend is bij de verkoop, kan het derhalve voorkomen dat een pand voor minder dan de boekwaarde verkocht gaat worden. Een incidenteel boekverlies is dan het gevolg, waar zoals gebruikelijk een dekking tegenover dient te staan. De huidige boekwaarden van de panden is als volgt: 1. Boerderij Bruggerhof € 437.465* 2. Voormalig Rabobankgebouw Heythuysen € 577.391 3. Voormalig gemeentehuis Haelen € 73.714 4. Voormalig gemeentehuis Hunsel € 87.235 Totaal € 1.175.805 In de boekwaarde van de boerderij is een bedrag van € 199.953 voor grond opgenomen. Het is op dit moment onduidelijk of deze bij het pand hoort of onderdeel is van de omliggende percelen. Voorzichtigheidshalve is voor nu de volledige boekwaarde van het pand en de grond opgenomen. Het bedrag kan niet hoger worden dan hier aangegeven."
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 11-02-2020 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	€ 650.000
Storting	Een bedrag van 55% van de boekwaarden en deze storting te financieren uit de reserve Essentgelden.
Onttrekking	Incidenteel boekverlies verkocht pand.
Risicocalculatie	
Ontwikkelingsplanning	Na afronding van de pilots en het verkoopbeleid zal een plan worden opgesteld hoe in de toekomst omgegaan dient te worden met eventuele verkoop van vastgoed en hiermee samenhangende boekverliezen.
Algemene opmerkingen	De beslissingsbevoegdheid om onttrekkingen te plegen te mandateren aan het college, onder voorwaarde dat het college die onttrekkingen achteraf jegens de gemeenteraad verantwoordt bij de eerste daarop volgende raadsrapportage in het kader van de planning & controle cyclus.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand reserve 1-1-			650	650	650	650
Nieuw te vormen reserve, dekking uit reserve Essentgelden (rb. 11-02-2020)		650				
Totaal toevoegingen		650				
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-		650	650	650	650	650

5.6 Voorzieningen

	Omschrijving	Werkelijke boekwaarde 31-12-2019	Geraamde boekwaarde 31-12-2020	Geraamde boekwaarde 31-12-2021	Geraamde boekwaarde 31-12-2022	(bedrag x € 1.000)	
						Geraamde boekwaarde 31-12-2023	Geraamde boekwaarde 31-12-2024
	Voorzieningen:						
	Voor verplichtingen, verliezen en risico's:						
V.4	Afrekening BBZ-leningen niet-starters	150	150	150	150	150	150
	Ter egalisatie van kosten:						
V.1	Rioleringen Leudal	1.816	2.183	2.552	2.909	3.244	3.557
V.2	Afvalstoffenheffing	24	24	24	24	24	24
	Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven						
	Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:						
V.3	Compensatiegelden Nunhems	2.089	1.810	1.810	1.810	1.810	1.810
	Totaal voorzieningen	4.079	4.167	4.535	4.893	5.228	5.541

V.1 Riolering

Voorziening V.1	89002501 Riolering
Doel (aard en reden)	Dekking van investeringen (kapitaallasten) en onderhoudslasten met betrekking tot onderhoud en vervanging van bestaande vrijerval riolering, drukriolering, technische installaties en IBA's overeenkomstig het GRP. Doel is om sterke fluctuaties in de tariefstelling te voorkomen.
Historische achtergrond	De voorziening is in het verleden ingesteld door overheveling van reserves riolering voormalige gemeenten.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 01-01-2008 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Het benodigde minimale of maximale peil is gebaseerd op vastgestelde GRP, dat iedere vijf jaar wordt geactualiseerd. Het saldo moet voldoende zijn om de extreme schommelingen in de rioolheffing te kunnen opvangen.
Storting	Jaarlijks op basis vastgestelde GRP
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gebaseerd op het uitvoeringsprogramma en kostendekkingsplan van het vastgestelde GRP.
Risicocalculatie	Conform planning GRP zorgen voor juiste stand voorziening om fluctuaties in tariefstelling te beperken.
Ontwikkelingsplanning	Door werkelijke stand van de voorziening af te stemmen op de gewenste stand conform het GRP, zorgen voor voldoende middelen om fluctuaties in tariefstelling te beperken.
Algemene opmerkingen	De benodigde stand van deze voorziening is gebaseerd op het geldende door de raad vastgestelde GRP. Noot: voor nu is dit het GRP dat is vastgesteld op 2021.

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand voorziening 1-1-	1.324	1.816	2.183	2.552	2.909	3.244
Storting conform GRP	416	404	431	444	444	444
Aanvullende storting 2019	76					
Totaal toevoegingen	492	404	431	444	444	444
Kapitaallasten (afschrijving)		-38	-62	-63	-65	-65
Kapitaallasten (afschrijving toekomstig)				-24	-45	-66
Totaal onttrekkingen		-38	-62	-87	-110	-131
Stand voorziening 31-12-	1.816	2.183	2.552	2.909	3.244	3.557

V.2 Afvalstoffenheffing

Voorziening V.2		89002509 Afvalstoffenheffing	
Doel (aard en reden)	Deze voorziening is bedoeld om fluctuaties in de kosten van de afvalverwerking te egaliseren om daarmee bovenmatige schommelingen in het tarief van de afvalstoffenheffing te voorkomen.		
Historische achtergrond	De gemeenteraad heeft 15 december 2015 besloten de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing op te heffen en het saldo over te hevelen naar de voorziening Afvalstoffenheffing.		
Soort	Voorziening		
Looptijd	Start datum:	01-01-2016	
	Eind datum:	Wordt afgebouwd in de komende 3 tot 4 jaar	
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimaal:	Bij raadsbesluit 30 juni 2020 is het minimum bedrag van deze voorziening ad. € 300.000 opgeheven.	
	Maximaal:	niet bepaald	
Storting	Afhankelijk van de jaarlijkse exploitatieresultaten vinden er jaarlijks stortingen in deze voorziening plaats.		
Onttrekking	Afhankelijk van de jaarlijkse exploitatieresultaten vinden er jaarlijks onttrekkingen aan deze voorziening plaats.		
Risicocalculatie	Niet van toepassing		
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing		
Algemene opmerkingen	Bij de jaarlijkse vaststelling van de tarieven wordt rekening gehouden met de stand van deze voorziening en de voorziene investeringen zulks in relatie tot het voornemen om een 100% kostendekking te handhaven.		

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand voorziening 1-1-	547	24	24	24	24	24
Toevoegingen						
Totaal toevoegingen						
Onttrekking 2019	-247					
Aanvullende onttrekking 2019	-276					
Totaal onttrekkingen	-523					
Stand voorziening 31-12-	24	24	24	24	24	24

V.3 Compensatiegelden Nunhems

Voorziening V.3	89002508 Compensatiegelden Nunhems
Doel (aard en reden)	Kwaliteitsverbeterende maatregelen voor ontwikkeling van het open gebied tussen Buggenum, Neer en de Napoleonseweg.
Historische achtergrond	Door de gemeenteraad is op 11 februari 2014 de "Structuurvisie Buggenumse veld" vastgesteld. De structuurvisie is vastgesteld in relatie tot de nieuwbouw van Nunhems Netherlands B.V. aan de oostzijde van de Napoleonseweg (het Buggenumse veld). Door nieuwbouw gaan omgevingskwaliteiten in het Buggenumse veld verloren. Een van de doelen van de structuurvisie is door realisatie van compensatiemaatregelen de aantasting van de kwaliteit van het Buggenumse veld te compenseren, of zelfs te verbeteren. In het kader van de vaststelling van de Structuurvisie Buggenumse veld is een gebiedsfonds (voorziening) ingesteld. Het gebiedsfonds wordt gevuld door kwaliteitsbijdragen die verschuldigd zijn als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen in het Buggenumse veld. Door Nunhems Netherlands B.V. is in 2016 een bijdrage voldaan van € 2.844.743. Op grond van de structuurvisie is 95% hiervan ten gunste van het gebiedsfonds gestort. Derhalve € 2.702.506.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 01-01-2016 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de voorziening bepaald.
Storting	De bijdrage door Nunhems Netherlands B.V. is in 2016 gestort.
Onttrekking	Financiële bijdragen in kwaliteitsverbeterende maatregelen Buggenumse veld.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand voorziening 1-1-	2.191	2.089	1.810	1.810	1.810	1.810
Totaal toevoegingen						
Project Buggenums veld	-4					
Schans van Neer (raad 16-04-2019)	-10	-120				
Akkervogelproject (raad 16-04-2019)	-55					
Project Romeinse villa Buggenums veld (raad 10-12-2019)	-4	-21				
Quickscan verkavelingskansen Neer (raad 16-04-2019)	-10					
Bodemonderzoek Rohstraat Neer	-7					
Uitvoering saneringsprogramma bodemvervuiling Schans Neer (raad 28-04-2020)		-30				
Erfverfraaiing Poelakkerweg 3 (raad 10-12-2019)	-12	-15				
Vossenvangkooien en drone demo (raad 10-12-2019)		-6				
Erfverfraaiingen, poelen, kruis Gendijk (raad 16-4-2019)		-55				
Entreewietje Friedesse molen (B&W 30-06-2020)		-3				
Veldkruis Gendijk-Meiboomkensweg B&W 30-06-2020)		-3				
Isidoruskruis Gendijk-Rohrstraat (B&W 30-06-2020)		-1				
Impuls cultuurhistorische projecten		-5				
Entree Friedesse molen		-15				
Impuls cultuurhistorische objecten		-5				
Totaal onttrekkingen	-102	-279				
Stand voorziening 31-12-	2.089	1.810	1.810	1.810	1.810	1.810

V.4 Afrekening BBZ-leningen niet-starters

Voorziening V.4	89002513 Afrekening BBZ-leningen niet-starters
Doel (aard en reden)	De ontvangsten op de verstrekte BBZ-leningen worden jaarlijks afgerekend met het Rijk. De voorziening is bedoeld om deze afrekening te realiseren.
Historische achtergrond	De gemeenteraad heeft op 3 juli 2018, bij bestemming resultaat jaarrekening 2017, ingestemd om € 150.000 toe te voegen aan de nieuw te vormen voorziening afrekening BBZ-leningen niet-starters.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 03-07-2018 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de voorziening bepaald.
Storting	De voorziening kan jaarlijks worden aangevuld uit de ontvangsten in het kader van de verstrekte BBZ-leningen.
Onttrekking	Het Rijk stelt jaarlijks vast of een bedrag dient te worden terugbetaald. Het vastgestelde bedrag wordt jaarlijks onttrokken uit de voorziening.
Risicocalculatie	Het bedrag van de afrekening met het bedrijf wordt jaarlijks bij het opmaken van de jaarrekening bepaald. Middels de Sisa-verantwoording wordt deze kenbaar gemaakt aan het Rijk. Het Rijk stelt daarop het bedrag vast dat moet worden terugbetaald.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	(bedrag x 1.000)	
					Begroting 2023	Begroting 2024
Stand voorziening 1-1-	125	150	150	150	150	150
Aanvulling voorziening (2e rrap 2019 - rb. 05-11-2019)	45					
Totaal toevoegingen	45					
Afrekening BBZ 2018	-20					
Totaal onttrekkingen	-20					
Stand voorziening 31-12-	150	150	150	150	150	150

6 Overige bijlagen

6.1 Kostendekkendheid lokale heffingen

		<i>(bedrag x 1.000)</i>	
Grootboek	Berekening kostendekkendheid rioolheffing	Bedrag	Dekking
	<i>kosten taakveld 7.3:</i>		
6.702.01.01	4011990 kvs salaris	533	
	4021990 kvs belastingen	5	
	4038100 algemene benodigdheden	27	
	4038150 gebruiksgoederen	6	
	4038200 verbruiksgoederen	-	
	4038250 uitbestede werkzaamheden	678	
	4038300 huren	4	
	4038410 rioolaansluitingen derden	20	
	4038550 overige diensten	101	
	4038700 energiekosten	140	
	4038990 kvs overige goederen	31	
	4072100 storting in voorziening	369	
	4073100 afschrijving vaste activa	968	
	4073990 KVS afschrijving	25	
	4074100 rente vaste activa	165	
	4074990 kvs rente vaste activa	1	
	4351300 inhuur diensten	94	
	4425150 projectsubsidie	-	
	4432100 bijdrage aan gemeenten	1	
	4351998 kvs inhuur personeel	3	
	4433200 bijdrage RD Maasland	151	
	4433210 bijdrage BsGW	138	
	4438100 bijdrage (subsidie)		
	<i>inkomsten taakveld 7.3:</i>		
6.702.01.01	8038410 rioolaansluitingen derden	-25	
	8434100 bijdrage provincie	-	
	8438100 overige inkomsten	-	
	Netto kosten	3.435	
	<i>toe te rekenen kosten:</i>		
	Overhead	352	
	Marktconforme rente	495	
	BTW	454	
	Totale kosten	4.736	
	<i>heffingen:</i>		
6.702.01.05	8221100/822210 Rioolrecht	-4.747	
	Opbrengst rioolheffing	-4.747	

	<i>(bedrag x 1.000)</i>		
Grootboek	Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Bedrag	Dekking
	<i>kosten taakveld 7.3:</i>		
6.703.01.01	4011990 kvs salaris	176	
	4021990 kvs belastingen	2	
	4038150 gebruiksgoederen	1	
	4038250/257 uitbestede werkzaamheden	738	
	4038550 overige diensten	17	
	4038990 kvs overige goederen	-2	
	4073990 kvs afschrijving vaste activa	8	
	4074100 rente vaste activa		
	4351998 kvs inhuur personeel	1	
	4433200 bijdrage RD Maasland	1.935	
	4433210 bijdrage BsGW	77	
	4438100 bijdrage (subsidie)	110	
	<i>inkomsten taakveld 7.3:</i>		
6.703.01.01	8038250 uitbestede werkzaamheden	-49	
	8438100 overige inkomsten	-87	
	Netto kosten	2.927	
	<i>toe te rekenen kosten:</i>		
	Overhead	116	
	BTW	479	
	Kwijtschelding afvalstoffenheffing	70	
	Totale kosten	3.592	
	<i>heffingen:</i>		
6.703.01.05	8037400 afvalstoffenheffing	-3.722	
	Opbrengst afvalstoffenheffing	-3.722	
	Dekkingspercentage		
	Dekking		104%

		<i>(bedrag x 1.000)</i>	
grootboek	Berekening kostendekkendheid leges titel 1	Bedrag	Dekking
	<i>kosten:</i>		
6-002-0104	4011990 kvs salarissen	353	
	4431100 bijdrage aan het Rijk	133	
6-606-0104	4011990 kvs salarissen	13	
	<i>inkomsten:</i>		
	Netto kosten	499	
	<i>toe te rekenen kosten:</i>		
	Overhead	120	
	Totale kosten	619	
	<i>heffingen:</i>		
6-002-0104	8037100 leges titel 1	-334	
6-606-0104	8037100 leges titel 1	-11	
	Opbrengst leges titel 1	-345	
	Dekkingspercentage		
	Dekking		55,74%

		<i>(bedrag x 1.000)</i>	
grootboek	Berekening kostendekkendheid leges titel 2	Bedrag	Dekking
	<i>kosten:</i>		
6-803-0101	4011990 kvs salarissen	704	
	<i>inkomsten:</i>		
	Netto kosten	704	
	<i>toe te rekenen kosten:</i>		
	Overhead	231	
	Totale kosten	935	
	<i>heffingen:</i>		
6-803-0101	8037200 leges titel 2	-743	
	Opbrengst leges titel 2	-743	
	Dekkingspercentage		
	Dekking		79,50%

		<i>(bedrag x 1.000)</i>	
grootboek	Berekening kostendekkendheid leges titel 3	Bedrag	Dekking
6-601-0502	kosten:		
	4021990 kvs belastingen	3	
	4038990 kvs overige goederen	2	
	inkomsten:		
	Netto kosten	5	
	toe te rekenen kosten:		
	Overhead	-	
	Totale kosten	5	
6-601-0502	heffingen:		
	8037300 leges titel 3	-2	
	Opbrengst leges titel 3	-2	
	Dekkingspercentage		
	Dekking		-40,00%

		<i>(bedrag x 1.000)</i>	
Grootboek	Berekening kostendekkendheid begraaf(plaats)rechten	Bedrag	Dekking
6.705.01.01	kosten:		
	4073100 afschrijving vaste activa	2	
	4011990 kvs salarissen	4	
	4038250 uitbestede werkzaamheden	9	
	Diversen	2	
	Totale kosten	17	
	toe te rekenen kosten:		
	Overhead	3	
	Totale kosten	20	
	heffingen:		
	Opbrengst begraaf(plaats)rechten	-7	
	Dekkingspercentage		
	Dekking		35%

		(bedrag x 1.000)	
Grootboek	Berekening kostendekkendheid marktplaatsen	Bedrag	Dekking
6.303.01.01	kosten:		
	4011990 kvs salarissen	15	
	4038550 overige diensten		
	4438100 bijdrage (subsidie)	1	
	inkomsten:		
	8038200 bijdragen van derden	-2	
	Netto kosten	14	
	toe te rekenen kosten:		
	Overhead	10	
	Totale kosten	24	
6.303.01.01	heffingen:		
	8037410 Marktgelden	-4	
	Opbrengst marktgelden	-4	
	Dekkingspercentage		
	Dekking		17%

6.2 Risicobeheermatrix

Bezuinigingspakket begroting 2015-2018	
Subsidies Verenigingen	
Beschrijving risico	Per 2017 is het nieuwe subsidiebeleid in werking getreden. De tot 2017 bestaande risico's in de vorm van te realiseren ombuigingen zijn meegenomen in het beleid. Over 2017 is geen financieel risico meer gebleken. Uit interne evaluatie zijn in 2018 ten aanzien van subsidies verenigingen wel de nodige risico's gebleken in de vorm van procedures, mandaten, dossiervorming, rechtmatigheid van subsidies en toepassing van de AVG.
Risico categorie	Bestuurlijk/financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	(Aanvraag)procedures niet correct gevolgd. Dossiers onvoldoende op orde. Onrechtmatige handelen van de zijde van de gemeente. Onterechte subsidie eisen.
Verantwoordelijke PHO	M.Janssen
Kans dat het zich voordoet	
Incidenteel of structureel	Bestuurlijk/financieel
Beheersmaatregelen	In 2019 is een projectgroep gestart met uitwerking van de constatering en aanbevelingen uit de interne evaluatie. In 2020 worden de door de projectgroep voorgestelde aanpassingen toegepast en geïmplementeerd.
Restrisico	Zeer laag
Weerstands component in €	

Effecten Rijksmaatregelen**Algemene uitkering uit het gemeentefonds**

Beschrijving risico	De middelen die binnenkomen via de algemene uitkering kunnen ingezet worden als algemeen dekkingsmiddel binnen de begroting. De beschikbare gelden worden middels verschillende circulaire's gedurende het jaar aangepast. Dit gebeurt op zowel aantallen, extra inkomsten als mede accressen (die samen hangen met de rijksuitgaven). Indien de uitkering daalt, zal ook de beschikbare begrotingsruimte afnemen. Gezien de huidige stand van de begrotingsruimte voor de gemeente Leudal heeft een negatieve bijstelling van de algemene uitkering een groot effect. Daarnaast is ervoor gekozen op basis van een brief van de provincie een bedrag van € 400.000 structureel op te nemen voor jeugd. Indien dit niet vanuit het rijk definitief wordt gemaakt levert ook dit een probleem op voor de uitkering in het gemeentefonds. Tot slot blijkt dat het nieuwe objectieve verdeelmodel van het gemeentefonds nadelige effecten gaat hebben voor plattelandsgemeente. Er wordt hier zelfs gesproken tot € 100 per inwoner structureel. Voor de gemeente Leudal zal dit € 3.600.000 betekenen. Van dit bedrag is reeds 50% meegenomen in de begroting. De andere 50% dient meegenomen te worden als mogelijk risico. In risico zijn mogelijke herverdeel-effecten op de algemene uitkering met betrekking tot het sociaal domein nog niet meegenomen.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Beleidsmatige zaken kunnen wellicht niet of in mindere mate worden uitgevoerd.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Voor het lopende jaar (T-0) worden afwijkingen afgerekend naar de egaliseringsreserve gemeentefonds.
Restrisico	Hoog
Weerstands component in €	€ 2.200

Decentralisaties WMO-ontwikkelingen/regelgeving Awbz-voorzieningen en jeugdzorg en Participatiewet	
Beschrijving risico	Vanaf 2015 is de integratie-uitkering voor de 3D enorm afgenomen. Het ingezette transformatiebeleid moet leiden tot het afnemen van de uitgaven. Het risico en het feit is dat de afname van de integratie-uitkering niet in hetzelfde tempo loopt als de afname van de uitgaven, waardoor tekorten ontstaan.
Risico categorie	Bestuurlijk/financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als de gewenste veranderingen niet tijdig gerealiseerd worden kan discontinuïteit van het ondersteuningsaanbod ontstaan en de kwaliteit van de zorg onder druk komen te staan. In principe moeten de taken binnen het budget uitgevoerd worden. Dat kan betekenen dat een politieke keuze gemaakt moet worden tussen een lager voorzieningenniveau of aanvullende dekking zoeken om het voorzieningenniveau op peil te houden. Leudal heeft een samenwerkingsconvenant met de gemeenten Weert en Nederweert afgesloten en onderdeel van de samenwerking is een financiële vereveningsafpraak tussen de drie gemeenten. We verwachten langdurige tekorten voor Jeugdhulp. In 2020 wordt voor de laatste keer verevend op basis van de huidige afspraken tussen Weert-Nederweert-Leudal over 2019. Leudal heeft de aanvullende middelen Jeugd structureel gemaakt. De laatste jaarschijf (2021) wordt gebruikt voor de jaren 2022 en 2023. Voor de gemeente Leudal bedraagt dit € 400.000, dat bij een definitief karakter middels de algemene uitkering naar de gemeente zal toekomen. Het al dan niet doorgaan hiervan vormt een risico.
Verantwoordelijke PHO	M.Janssen
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Bestuurlijk/financieel
Beheersmaatregelen	Uitvoering van het vastgestelde beleid binnen het Sociaal Domein.
Restrisico	Hoog
Weerstands component in €	€ 1.000

Overige economische ontwikkelingen	
Gemeente Garanties	
Beschrijving risico	De risico's van in het verleden gegarandeerde hypothecaire geldleningen zijn ondergebracht bij de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Wanneer de NHG niet aan haar verplichting kan voldoen, wordt de gemeente aangesproken.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als de gemeente wordt aangesproken zijn daar geen middelen voor voorzien.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Op basis van actuele inzichten in de ontwikkeling van de economie en de koopwoningmarkt en bij stabiel overheidsbeleid verwacht de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen geen aanspraak te maken op de achtervangfunctie van gemeenten.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

Gemeente garanties sociale woningbouw	
Beschrijving risico	De WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) verstrekt leningen aan woningcorporaties waarbij de gemeente een achtervangpositie heeft. Mocht WSW de verplichting niet kunnen voldoen, dan kan de gemeente worden aangesproken.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als de gemeente wordt aangesproken zijn daar geen middelen voor voorzien. Uitgangspunt is dat de leningen afgedekt moeten worden door de WOZ-waarde van de desbetreffende panden.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Wijzigingen in de portefeuille worden beoordeeld en aan B&W voor besluitvorming voorgelegd. Met ingang van 2014 is een landelijke norm voor de garantstellingen ingevoerd. Volgens deze norm moet de totale leningschuld lager zijn dan de Woz-waarde van de onderpanden.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	

Koersrisico beleggingen

Beschrijving risico	De gelden die ontvangen zijn na de verkoop van de aandelen Essent zijn grotendeels belegd. Beleggen kan financiële risico's met zich meebrengen.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Gedurende de looptijd van de portefeuille fluctueert de marktwaarde maar eindigt deze op het einde van de looptijd in principe op de nominale waarde.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	ASR Vermogensbeheer beheert onze beleggingsportefeuille. Als gevolg van schatkistbankieren wordt de portefeuille geleidelijk afgebouwd en vinden geen tussentijdse herbeleggingen meer plaats. Zonder tussentijdse verkopen van posities in de beleggingsportefeuille is het risico op koersverliezen nihil.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

PW I-deel / arbeidsmarktbeleid

Beschrijving risico	De gevolgen van de Corona-crisis voor de Participatiewet zijn nog onduidelijk. De werkloosheid stijgt. Over een eventuele toename van het bijstandbestand in 2021 kan nog weinig worden gezegd. Ook is niet duidelijk of en in welke mate het Rijk de gemeenten hier in compenseert.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	
Verantwoordelijke PHO	M.Janssen
Kans dat het zich voordoet	
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	
Restrisico	
Weerstands component in €	

Overige risico's	
Algemene rampen	
Beschrijving risico	Er kunnen zich rampen en crisissen voordoen, zoals bijvoorbeeld hoog water, corona
Risico categorie	Bestuurlijk/financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	De gemeente moet personeel en materieel inzetten. Het is mogelijk dat een gedeelte van deze kosten onder verzekering, schadefonds valt of door het rijk wordt gecompenseerd. Er zullen ook kosten voor de gemeente zijn.
Verantwoordelijke PHO	D.H.Schmalschlager
Kans dat het zich voordoet	
Incidenteel of structureel	Bestuurlijk/financieel
Beheersmaatregelen	Door een goede voorbereiding op rampen/calamiteiten en een adequate aanpak de schade beperken. Hiervoor zijn diverse plannen voorbereid zoals een bestrijdingsplan hoogwater Maas. Ook wordt geïnvesteerd in opleiding/oefening functionarissen Oranje Kolom.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 125

Audits	
Beschrijving risico	Een onvoldoende score op de audits zoals in het kader van de ENSIA.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het Rijk sluit bijvoorbeeld DigiD af waardoor geen digitale dienstverlening mogelijk is. De gemeente moet eerst de verbeteringen doorvoeren. In het uiterste geval regelt het Rijk dit op kosten van de gemeente Leudal.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/imago
Beheersmaatregelen	Het ENSIA proces wordt voor de BGT, BAG, DigiD, Suwinet en BRO geoptimaliseerd in 2020. Met als doel te voldoen aan de gestelde normen voor 2020.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 13

Bezwaar aanslagen rioolheffingen

Beschrijving risico	Diverse woningcorporaties hebben bij verschillende gemeenten, waaronder Leudal, bezwaar gemaakt tegen de aanslagen rioolheffing 2013 en 2014. Op basis van jurisprudentie kan de verordening rioolheffing algeheel dan wel partieel onverbindend worden verklaard.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Bij algehele onverbindendheid volgt vernietiging van de opgelegde aanslagen en bij partiële onverbindendheid een neerwaartse bijstelling van het tarief van de bestreden aanslag. Het betreft alleen de aanslagen die niet onherroepelijk zijn. Dit zijn aanslagen, waartegen nog een rechtsmiddel (bezwaar/beroep) openstaat.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/imago
Beheersmaatregelen	BSGW heeft een adviesbureau dat gespecialiseerd is in lokale heffingen en bijhorende procedures ter ondersteuning ingeschakeld. De procedures hieromtrent zijn nog lopende.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 104

Bodemsanering

Beschrijving risico	Door illegale dumpingen of andere verontreinigingen in openbaar gebied kan de grond verontreinigd worden.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Indien de grond (voor zover het gemeentelijke eigendommen betreft) schoongemaakt moet worden, brengt dat kosten met zich mee.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Inzetten op actief opsporen amfetaminelabs zodat illegale dumpingen worden voorkomen.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	

Burger Bedrijven Plein	
Beschrijving risico	Diefstal van data, documenten, kasgeld.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Beperkte financiële gevolgen.
Verantwoordelijke PHO	S. Backus
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel/imago
Beheersmaatregelen	Er wordt gewerkt volgens vaste procedures, waarbij beveiliging en persoonlijke (op naam geregistreerde) toegang van toepassing is.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	

Gebruik en beschikbaarheid ICT	
Beschrijving risico	Uitval van ICT-systemen of verlies, oneigenlijk gebruik persoonsgegevens.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Dienstverlening is niet mogelijk en verlies aan arbeidsproductiviteit en/of kwaliteit van dienstverlening.
Verantwoordelijke PHO	S. Backus
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel/imago
Beheersmaatregelen	Voor 3 servers, het SAN van 18TB, backupunit en 2 printers met 2 lades heeft Leudal een uitwijkovereenkomst met KPN . Daarnaast wordt dagelijks een back-up gemaakt van onze bestanden en op een externe locatie opgeslagen. Uitvoeren informatieveiligheidsplan en sturing met behulp van het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's) en ENSIA audits.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 10

Gladheidsbestrijding	
Beschrijving risico	Bestrijding van gladheid afhankelijk van daadwerkelijke winter, waardoor kosten moeilijk zijn in te schatten.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Een tekort van € 100.000 per jaar, gebaseerd op een extreme winter ten opzichte van het gemiddelde van de Leudalse winters van afgelopen jaren waarop het Beleidsplan gladheidsbestrijding is gebaseerd.
Verantwoordelijke PHO	R. Martens
Kans dat het zich voordoet	Zeer laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Er is een gladheidsbestrijdingsplan.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	€ 50

Grootschalige stroomstoring ICT en elektriciteit voor langere tijd	
Beschrijving risico	Bij een elektriciteitsstoring is de rol van de gemeente het verminderen van de maatschappelijke ontwrichting en zorgen voor de kwetsbare inwoners.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Bij grootschalige uitval of verstoring heeft de gemeente een rol in het bestrijden van het incident. Het bestuur moet crisisbesluiten kunnen nemen.
Verantwoordelijke PHO	S. Backus
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel/imago
Beheersmaatregelen	De serverruimte is voorzien van een voorziening voor het eerste uur en een noodstroomaggregaat is beschikbaar. De gemeente Leudal is aangesloten op het Nationale Noodnet.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 5

Illegale dumpingen afval w.o. xtc afval en asbest	
Beschrijving risico	Het ruimen van xtc afval gaat gepaard met hoge kosten. Dumpingen van xtc kan bodemverontreiniging veroorzaken.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	De onderzoek-, ruiming- en vernietigingskosten zijn erg hoog. Verder grote kans op bodemvervuiling waardoor sanering van grond dient plaats te vinden.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Investeren in het actief opsporen van amfetaminelabs. Project "aanpak ondermijning buitengebied"
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 2

Inbreuk persoonsgegevens	
Beschrijving risico	Vrijkomen, lekken of oneigenlijk gebruik van persoonsgegevens
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Afhankelijk van de aard, de ernst en de duur van de inbreuk wordt een bestuurlijke boete opgelegd. Nalatigheid speelt daarbij een rol. De burger heeft minder vertrouwen in de administratieve organisatie van Leudal.
Verantwoordelijke PHO	S. Backus
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel/imago
Beheersmaatregelen	Er zijn procedures opgesteld door de Privacy Beheerder rond het melden van datalekken. Deze procedures zijn bekend bij de beveiligingsfunctionarissen, de medewerkers en onze samenwerkingspartners. De procedures zijn naast het beheersen van het datalek gericht op het verbeteren van de bewustwording bij de medewerkers.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 81

Rechtszaken / aansprakelijkstellingen	
Beschrijving risico	Over het jaar 2020 lopen nog 25 schadeclaims/aansprakelijkstellingen. 22 aansprakelijkstellingen zijn ter behandeling voorgelegd aan de WA-verzekeraar. In die gevallen zal maximaal het eigen risico voor rekening van de gemeente komen. 3 aansprakelijkstellingen zijn in procedure bij de gemeente.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het risico van de aan de WA-verzekeraar voorgelegde claims bedraagt maximaal het eigen risico ad. € 2.500 per claim. In totaal dus maximaal 22 x € 2.500. De geclaimde schade met betrekking tot de nog bij de gemeente in behandeling zijnde aansprakelijkstellingen betreft in totaal € 127.000. De kans dat deze claims worden toegewezen wordt ingeschat op 50%.
Verantwoordelijke PHO	Diversen
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Getracht wordt zoveel mogelijk lering te trekken uit schadegevallen zodat toekomstige schadegevallen worden voorkomen. Voorts wordt er geprocedeerd om betaling van schade te voorkomen. Schadegevallen die onder dekking van de WA-verzekering vallen worden voorgelegd aan de verzekeraar.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	€ 64

Veranderende bevolkingssamenstelling	
Beschrijving risico	Demografische veranderingen hebben gevolgen voor Leudal. Onze bevolking krimpt, ontgroent, vergrijsd en verkleurt. We hebben niet alleen te maken met een afnemende bevolkingsomvang, maar ook met minder jongeren, meer senioren en toename aan diversiteit van afkomst.
Risico categorie	Bestuurlijk/financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	De demografische ontwikkelingen hebben invloed op (bijna) alle beleidsvelden. Denk aan woningbouw, economie, arbeidsmarkt, welzijn, verenigingsleven, accommodatiebeleid, onderwijs, zorg en zo voorts. We moeten in onze visievorming en beleidsuitvoering inspelen op deze veranderende bevolkingssamenstelling. Het is niet de vraag of de demografie verandert, maar welke strategie wij kiezen om hier op een juiste manier mee om te gaan.
Verantwoordelijke PHO	A. Walraven
Kans dat het zich voordoet	Zeer hoog
Incidenteel of structureel	Bestuurlijk/financieel/imago
Beheersmaatregelen	Demografische ontwikkelingen dienen een integraal onderdeel te worden van ons denken en handelen.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	

Vastgoed & Grondexploitatie	
Afzetrisico's a.g.v. marktvertraging	
Beschrijving risico	Extra rentekosten omdat plannen langer in exploitatie zijn en extra kosten die plannen aantrekkelijker kunnen maken. Extra ruimte om grondprijzen aan te passen om verkopen te bevorderen. Afzetrisico's zijn van toepassing op de woningbouwplannen: Baexem Witte Huis, Heythuysen Walk en De Bevelanden. Het risico dat hiermee is gemoeid bedraagt € 335.000.
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Exploitatie wordt negatief.
Verantwoordelijke PHO	A. Walraven
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/economisch
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 335.000 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve
Weerstands component in €	

Exploitatie	
Beschrijving risico	Een deel van het gemeentelijk vastgoed is zogenaamd incourant vastgoed. Dit houdt in dat dit deel van het vastgoed moeilijk verkocht kan worden, nu er naar dit type vastgoed nauwelijks vraag is vanuit de markt. Herontwikkeling van deze locaties (meestal niet van het pand, maar herbestemming van de grond) kan soms kansen opleveren om toch een waarde te realiseren. Dit zijn echter onzekere trajecten, zowel in tijd als in te verwachten opbrengsten. Deze onzekerheid is de reden voor het opnemen in de risicoparagraaf. Tevens brengen het huidige onderhoudsniveau en soms ook de leegstand risico's met zich mee in de periode tot aan herontwikkeling. Van locaties waar het duidelijk van is dat herontwikkeling van de grond een uitkomst is, wordt dan ook voorgesteld het incourante vastgoed te slopen.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het risico nu is dat er op incourant vastgoed versneld moet worden afgeboekt. Hier komt bij dat er niet wordt afgeboekt op panden die in de verkoop staan. Hier staat tegenover dat kosten voor klachten-onderhoud wordt voorkomen en dat herontwikkeling mogelijk een meerwaarde met zich mee brengt. Hierdoor wordt het risico als 'gemiddeld' ingeschat en structureel, althans voor de periode tot aan afronding van een herontwikkeling.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Financieel/imago
Beheersmaatregelen	De recente nadruk op herontwikkeling van een aantal pilot locaties maakt inzichtelijk dat er wel degelijk kansen kunnen worden gecreëerd waarbij aansluiting met wensen vanuit de markt wordt gezocht en gevonden. De gemeente heeft een aantal jaren geleden het gemeentelijk vastgoed geïnventariseerd. Er is nog niet definitief bepaald welk vastgoed behouden moet blijven en welk vastgoed afgestoten moet worden, vandaar dat voor een aantal pilots is gekozen. Voor het areaal vastgoed dat overblijft moet nog bepaald worden wat te doen; dit kan herontwikkeling of sloop zijn. De gebouwen die worden afgestoten, hebben veelal een hogere taxatie-/boekwaarde dan marktwaarde. Bij verhuur of anti-kraak is het eerste uitgangspunt om vandalisme en verpaupering voorafgaand aan verkoop te voorkomen. De huuropbrengsten zullen hierbij zelden kostendekkend zijn. Het steeds verder toenemende inzicht op het bestaande areaal aan vastgoed en de verdergaande herijking van het accommodatiebeleid brengen wel met zich mee dat het te lopen risico alsmaar daalt.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	350

Onderhoud	
Beschrijving risico	In de afgelopen periode is steeds meer inzicht verkregen in de exacte omvang van ons vastgoedbestand, aangezien dit uiteenloopt van bijv. het gemeentehuis tot aan kruisbeelden langs fietsroutes, en de daadwerkelijke staat van onderhoud hiervan. Ook het proces om via een bestuursopdracht tot een herijkt accommodatiebeleid te komen helpt enorm om tot beter inzicht te komen en om zo 'de basis op orde' te krijgen. In de afgelopen periode heeft dit al tot een driedeling in het bezien van ons vastgoed geleid; courant vastgoed om te behouden, vastgoed dat moet worden afgestoten en vastgoed waar over nagedacht moet worden. Voor deze laatste categorie geldt veelal dat het pand geen marktwaarde meer vertegenwoordigd, maar de locatie daarentegen zeker wel. Deze locaties komen dan ook voor sloop en herontwikkeling in aanmerking. De omvang van deze portefeuille en de te maken keuzes hierin worden steeds duidelijker. Dit heeft al tot de keuze geleid om voor alle brede maatschappelijke voorzieningen (BMV's) de meerjaren onderhoudsplanning (MJOP) verder te actualiseren, aangezien dit een categorie aan bebouwing binnen onze vastgoed-voorraad is die we vooralsnog willen behouden. Om deze categorie aan bebouwing in zijn geheel te bezien en in samenspraak met het overkoepelend orgaan gemeenschapshuizen (OOG) en de individuele besturen van de BMV's integraal aan te pakken en het ontstane achterstallig onderhoud weg te werken, is dan ook niet meer dan een logisch vervolg van de ingezette koers. Natuurlijk kan juist het onder een vergrootglas leggen van een groep gebouwen risico's met zich meebrengen, zoals onverwachte tegenvallers of wensen met een BMV die meer met duurzaamheid en/of exploitatie te maken hebben, dan enkel met de staat van onderhoud. Deze exercitie leert dat vastgoed een weerbarstige materie kan zijn, maar ook dat met een groeiend inzicht in onderhoud, wensen en eisen de risico's beter en beter te beheersen zijn.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Meer 'de basis op orde', voortgang in het proces om tot een herijkt accommodatiebeleid te komen en een groeiend inzicht in de staat van het onderhoud door uitbreiding van het aantal MJOP's en een verbeterslag hierin hebben een duidelijk drukkend effect op de risico's die hiermee samenhangen. Deze risico's zitten met name in de onzekerheid tussen de taxatie-/boekwaarde en de uiteindelijke opbrengstwaarde van het te verkopen vastgoed en de mogelijkheden/kansen om op locaties tot een succesvolle herontwikkeling te komen. Behalve de keuze wat te doen met het vastgoed heeft ook het gehanteerde onderhoudsniveau hier invloed op. Dit is alleen niet het geval als tot sloop wordt overgegaan, dan is een laag onderhoudsniveau juist in ons voordeel geweest. Doordat ook in de komende periode beleid en inzicht verder uitkristalliseren kwalificeren wij dit risico als 'gemiddeld' en als structureel, althans gedurende de periode die hiervoor nodig gaat zijn.
Verantwoordelijke PHO	S. Backus
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Financieel

Beheersmaatregelen	De te nemen maatregelen om de risico's te beheersen zijn de zaken die reeds vermeld zijn als ontwikkelingen die een drukkend effect op de risico's hebben. We blijven voortgaan met het op orde brengen van de basis, en daarmee het inventariseren en vastleggen van informatie per locatie. Daarnaast loopt het proces om te komen tot een herijkt accommodatiebeleid en groeit het inzicht in zowel de staat van onderhoud als de wensen en eisen die gebruikers aan gebouwen stellen, doordat we nu deze gebouwen stuk voor stuk, te beginnen bij de BMV's, oppakken.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	0

Onvoorziene risico's	
Beschrijving risico	Algemene post om niet benoemde tegenvallers op te vangen. Bijvoorbeeld ook om kosten af te dekken voor onderzoek naar plannen die niet van de grond komen. Het risico bedraagt € 521.467 (met dit bedrag is het totaal aan gekwantificeerde risico's gelijk aan het bedrag van de reserve grondexploitaties).
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Er is geen dekking voor deze kosten
Verantwoordelijke PHO	A. Walraven
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/economisch
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 522.000 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve
Weerstands component in €	

Risico's m.b.t. haalbaarheid plannen a.g.v. marktsituatie

Beschrijving risico	Investerings en uitgaven zijn verricht voor toekomstige plannen. De vraag is of, als gevolg van de marktsituatie of andere redenen, plannen wel van de grond komen. Het betreft hier het project bedrijventerrein Heythuysen Leudalplein. Het risico dat hiermee is gemoeid bedraagt € 289.000.
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Op dit moment voorziet de gemeente Leudal geen ontwikkelingen op de locatie Leudalplein. Deze locatie is per 31 december 2019 afgesloten en de gronden zijn toegevoegd aan het materieel vast actief. Hetgeen betekent dat de boekwaarde ten dele is afgeboekt, dit zodat de gronden een waarde hebben van 4.000 m ² x € 25 (waarde ruw bouw grond vergelijkbaar aan andere taxaties). De waarde wordt: € 100.000. En het restant van de boekwaarde (ten bedrage van: € 195.150,14) is afgeboekt ten laste van de reserve grondexploitatie.
Verantwoordelijke PHO	A. Walraven
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/economisch
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties was s € 289.000 opgenomen om dit risico te dekken. Uit het bovenstaande gevolg blijkt dat de gemeente Leudal € 195.150 van de gereserveerde heeft ingezet om de grond af te waarderen met het doel de exploitatie af te sluiten.
Restrisico	Afgedekt via reserve
Weerstands component in €	

Risico's m.b.t. kostendekkendheid plannen

Beschrijving risico	Ten behoeve van de uitbreiding van bedrijventerrein Ittervoort is de begrote boekwaarde 1 januari 2021 geraamd op € 5.019.706. Invulling vindt plaats op basis van maatwerk, niet op basis van een concreet plan. Bovendien moeten er nog kosten worden gemaakt voor het bouwrijp maken. Het terugverdienen van de kosten is een risico."
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	De verwachting is dat deze exploitatie op grond van de meerjarenprogrammering met een batig resultaat wordt afgesloten. Vooralsnog houden we rekening met een verhoogd risico, omdat het bestemmingsplan nog in procedure is.
Verantwoordelijke PHO	A. Walraven
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/economisch
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 502.000 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve
Weerstands component in €	

Risico's niet nakoming van overeenkomsten	
Beschrijving risico	Op dit moment rest nog o.a. de afwikkeling van het faillissement van Nieuwe Borg (Ittervoort Noord en Neeritter Op den Heuvel) wat extra risico's (€ 867.000) oplevert. De risico's hebben betrekking op zaken waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden bij de afwikkeling van het faillissement Nieuwe Borg.
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als het risico zich voordoet zijn dit de kosten (minus de marktwaarde voor de grond) die niet verhaald kunnen worden.
Verantwoordelijke PHO	A. Walraven
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/economisch
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 867.000 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve
Weerstands component in €	

Verbonden partijen	
OML	
Beschrijving risico	De gemeente is aandeelhouder van de ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML). De hoogte van het aandelenkapitaal voor Leudal is € 2,4 miljoen. In 2019 is de achtergestelde lening door de provincie afgelost. Voor Leudal resteert een afgegeven garantie van € 432.000 voor de financiering door de BNG. In 2016 heeft herfinanciering plaatsgevonden. Analyse laat zien dat de financiën van OML zeer degelijk zijn en dat de financiële positie van OML BV sterk is. Omdat in de risicobeheermatrix van de begroting 2019 het risico van de borgstelling van OML ook als minimaal is gekwalificeerd is het niet nodig dat het weerstandvermogen van de gemeente Leudal wordt verhoogd: de algemene reserve is hiervoor de buffer.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Verlies aandelenkapitaal
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Mogelijkheid tot sturing en beïnvloeden besluiten via aandeelhouderschap. Uitvoering vindt plaats op basis van ondernemingsplan 2018-2021.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 432

Regionale Samenwerking Midden-Limburg (SML)	
Beschrijving risico	Samenwerking tussen de gemeenten in Midden-Limburg vindt plaats op het gebied van economie, energie, wonen en zorg, landbouw en natuur, euregio en recreatie en toerisme. Gezamenlijk worden projecten uitgevoerd en beleid afgestemd om samen een beter resultaat te bereiken. Het gaat vaak om taken van gemeenten die sowieso ook door de gemeenten afzonderlijk worden gedaan. Voor coördinatie en ondersteuning van de samenwerking wordt door de gemeenten € 0.60 per inwoner per jaar betaald. Hierbinnen zijn geen risico's aanwezig.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Geen noemenswaardig risico bij de huidige uitvoering. Door de gemeente Leudal wordt bepleit om de regionale samenwerking verder te versterken. De financiële bijdragen zullen dan mogelijk worden aangepast. Een besluit hierover wordt in 2020 verwacht.
Verantwoordelijke PHO	D.H.Schmalschlager
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	De verschillende beleidsvelden zijn belegd binnen de afdelingen. Bestuurlijke coördinatie gebeurt door het team Concernstaf.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

6.3 Kerngegevens

Sociale structuur	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Inwoners				
Aantal inwoners	35.679	35.879	35.725	35.900
waarvan tot 20 jaar	6.892	6.748	7.135	6.900
vanaf 65 jaar	8.608	8.788	8.520	8.800
Organisatie / formatie-sterkte				
Fte personeel	204,69	210,86	213,32	209,38
Fte Griffie/rekenkamer	3	3	3	3
Fte raad	25	25	25	25
Fte college	4,6	4,6	4,6	4,6
Sociale zaken				
Aantal lage inkomens	4.235	4.260	4.200	4.260
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	368	325	350	371
waarvan:				
W.W.B.	337	301	317	330
I.O.A.W.	27	21	26	24
I.O.A.Z.	2	2	2	2
B.B.Z.	2	1	5	5
Personen werkzaam in sociale werkplaatsen	170	155	156	150
Onderwijs				
Aantal leerlingen basisonderwijs	2.424	2.235	2.255	2.270
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	2.140	1.917	2.060	2.030
Aantal leerlingen speciaal onderwijs (basis+voortgezet etc.)	317	337	320	300
Scholen				
Basisonderwijs	14	14	14	14
Speciaal onderwijs	1	1	1	1
Voortgezet onderwijs	2	2	2	2
Voortgezet speciaal onderwijs	1	1	1	1

Fysieke structuur	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Oppervlakte				
Gemeente	16.490	16.490	16.490	16.490
- oppervlakte	16.251	16.251	16.251	16.251
- water	239	239	239	239
Bebouwing				
Verblijfsobjecten met woonfunctie:				
Aantal woningen	15.745	15.832	15.962	15.992
Overige verblijfsobjecten met logiesfunctie	285	296	299	338
Aantal huurwoningen	3.212	3.481	3.232	3.505
Woonwagenlocaties:				
standplaatsen (eigendom gemeente)	40	39	44	39
standplaatsen (eigendom derden)	10	11	10	11
Woonwagens (eigendom gemeente)	19	22	22	22
Woonwagens (eigendom derden)	31	28	32	28
Lengte van wegennet				
Wegen	619.000 m	685.000	685.000 m	685.000 m
Waarvan:				
binnen bebouwde kom	250.000	238.500	238.500	238.500
buiten bebouwde kom	369.000	446.500	446.500	446.500
Recreatieve fiets-, en wandelpaden	74.000	64.000	64.000	64.000
Recreatieve ruiterspaden	70.000	70.000	70.000	70.000
Zand, grond- en stolwegen	160.200	180.000	180.000	180.000
Trottoirs	195.000	151.000	151.000	151.000
Sportaccommodaties				
Aantal voetbalvelden	33	31	31	29
Aantal tennisbanen	36	36	36	35
Atletiekbaan	1	1	1	1

			<i>(bedrag x 1.000)</i>	
Financiële structuur	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lokale heffingen				
Onroerende zaakbelastingen	-5.786	-5.813	-5.831	-6.117
Toeristenbelasting	-1.038	998	-897	-930
Hondenbelasting	-225	-225	-222	-224
Baatbelasting	-17	-17	-3	0
Afvalstoffenheffing	-2.315	-2.552	-2.727	-3.721
Rioolheffing	-4.729	-4.754	-4.878	-4.747
Marktgelden	-5	-5	-4	-4
Begraafrechten	-7	-18	-7	-7
Leges titel 1	-688	-468	-326	-345
Leges titel 2	-952	-806	-743	-743
Leges titel 3	-5	-2	-2	-2
Gemeentefonds				
Algemene uitkering	-28.328	-42.863	-44.404	-46.419
Decentralisatie uitkering WMO oud	-2.784	0	0	0
Integratie uitkering sociaal domein:				
WMO taken nieuw	-4.713	0	0	0
Jeugdhulp	-7.149	0	0	0
Participatie	-3.329	-3.003	-2.784	-2.875
Voogdij/18+		-3.224	-3.246	-3.704
Totaal algemene uitkering	-46.303	-49.090	-50.434	-52.998

Financiële structuur	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Gemeentelijke woonlasten				
- Eigenaar	-536	-536	-537	-542
- Gebruiker	-146	-160	-159	-190
- Eigenaar + gebruiker	-682	-696	-696	-732
- Limburg				
OZB	-253	-254	-254	-259
(aannee gemiddelde woz-waarde van woningen; 200.000)				
Afvalstoffenheffing woningen	-146	-160	-159	-190
Rioolheffing	-283	-283	-283	-283

Producten	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Burgerzaken				
Paspoorten	3.209	1.245	475	540
ID-kaarten	3.564	1.420	1.700	2.250
Rijbewijzen	4.444	4.540	4.425	4.200
Afschriften BRP (vh GBA)	477	730	450	775
Bouwzaken				
Conceptaanvraag	128	160	150	140
Omgevingsvergunningen	262	274	279	260
Informatieverzoeken	205	199	227	230
Sloopvergunningen- en meldingen	211	175	150	150

6.4 Lijst van gebruikte afkortingen

AMVB	Algemene maatregelen van bestuur
AMW	Algemeen maatschappelijk werk
AMW - ML	Algemeen maatschappelijk werk Midden-Limburg
ASL	Afvalsamenwerking Limburg
AVL	Afvalverwijdering Limburg
AU	Algemene uitkering
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AZC	Asielzoekerscentrum
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto binnenlands product
BBP	Burger Bedrijven Plein
BIB	Buitengebied in beweging
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW –compensatiefonds
BDUR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BIZ heffing	Bedrijveninvesteringszones
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BMV	Brede Maatschappelijke Voorziening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOR	Beheer Openbare Ruimte
BRP	Basisregistratie Personen
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BT	Bedrijventerreinen
BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CJG - ML	Centrum voor Jeugd en Gezin
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin Midden-Limburg
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- Wegenbouw en de Verkeerstechniek
DM	Dekkingsmiddelen
D'S	Decentralisaties
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EEA	Economisch Actieprogramma Agribusiness
EEB	Energie en Economisch Beleid
EHBO	Eerste hulp bij ongelukken
EU	Europese Unie
E-HRM	Digitaal personeelsinformatiesysteem

EMU	Economische en Monetaire Unie
FIDO	Financiering decentrale overheden
FIP	Financieel Informatie Punt
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
FMA	Fonds Maatschappelijke Activiteiten
FTE	Formatieplaats
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulp bij Ongelukken en Rampenbestrijding
GI	Gecertificeerde Instellingen
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GS	Gedeputeerde Staten
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GVVP	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoer Plan
HIC	Higt Impact Crimes
HHIN school	Hunsel, Ittervoort, Neeritter
HKP	Hulpkostenplaatsen
I&A	Informatisering en Automatisering
IBA	Individuele Behandeling Afvalwater
IBOR	Integraal beleidsplan Openbare Ruimte
IC	Interne controle
ICT	Informatie- en communicatie technologie
IKL	Instandhouding Kleine Landschapselementen
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IWP	Individuele werkplannen
IZ	Internationale zaken
JB	Jeugdbescherming
JR	Jeugdreclassering
KCC	Klant Contact Centrum
KvK	Kamer van Koophandel
KVS	Kostenverdeelstaat
KRW	Kader Richtlijn Water
LIOF	Limburgse Ontwikkelings- en Investeringsmaatschappij
LTO	Lange Termijn Ombuigingen
MIP	Meerjarig Investeringsplan
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MKBA	Maatschappelijke Kosten Baten Analyse
ML	Midden Limburg
MLW	Midden Limburg West
MJOP	Meerjarig onderhoudsplan
MOB	Mensontwikkelbedrijf
MSN	Maas-Schwalme-Netwerk
NJI	Nederlands Jeugd Instituut

OML	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg
OR	Ondernemingsraad
OSK	Ondersteuning school en kinderopvang
OV	Openbare verlichting
OZB	Onroerende zaakbelastingen
PBE	Publiek Belang Electriciteitsproductie
P&C	Planning en Control
PIP	Persoonlijke internet pagina
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting
P&O	Personeel en organisatie
PPS	Planontwikkeling en -realisatie in een samenwerking
PS	Provinciale Staten
PSA	Personeel- en salarisadministratie
PvA	Plan van Aanpak
Rarap	Raadsrapportage
RDM	Reinigingsdienst Maasland
RES	Regionale Energie Strategie
RIVM	Rijksinstituut Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionaal meld- en coördinatiecentrum
RMO	Regionaal Mobiliteitsoverleg Midden-Limburg
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
SBHH	Structuurbeelden Haalen – Horn
SMART	Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdgebonden
SIA	Strategische InvesteringsAgenda
SML	Samenwerking Midden-Limburg
SPOLT	Stichting Primair Onderwijs Leudal en Thornerkwartier
SO	Speciaal onderwijs
SOML	Speciaal onderwijs Midden-Limburg
SVn	Stimuleringsfonds volkshuisvesting
VPB	Vennootschapsbelasting
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
VRLN	Veiligheidsregio Limburg Noord
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAJO	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WCAG	Web Content Accessibility Guidelines
werkveld EEB	Werkveld Energie en Economische Bedrijven
Wet Hof	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
WML	Waterleidingmaatschappij
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet normering topinkomens

WOZ	Waardering onroerende zaken
WPG	Wet Publieke Gezondheid
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WWB	Wet werk en bijstand

6.5 Lijst van begrotingssubsidies

Naam	Bedrag in begroting 2021
ML5 (omroepbijdrage)	20.484
Algemeen maatschappelijk werk ML	338.414
Algemeen maatschappelijk werk ML (clientondersteuning)	31.500
Antidiscriminatie voorziening	15.239
Bibliocenter	387.500
Bibliocenter (extra gelden "motie Asscher")	115.621
Bureau Halt	8.065
Bureau Jeugdzorg (crisishulp en beschermingsplein)	75.477
Business centrum Leudal	750
Centrum voor jeugd en gezin	1.261.321
Cultuur Theater Bombardon	15.500
Dorpsraden	24.000
ECI Cultuurfabriek	27.428
Guus droesen tuinen	2.000
Huis voor de Sport (vervoersregeling gehandicapten)	1.900
Jeugdcultuurfonds Limburg	10.000
Jeugdsportfonds Limburg	10.000
Kledingbank	7.000
Lions club Heythuysen	5.000
Molenstichting (vrijwilligersbijdragen)	15.635
Myouthic	155.423
Pogorzela comité Hunsel	3.000
Roermond on stage	2.000
Slachtofferhulp Nederland	10.345
Spolt (cultuureducatie)	7.602
Starterscentrum Limburg	15.412
Stichting Bezoekerscentrum Leudal	39.000
Stichting kunst en cultuur	44.800
Stichting leergeld Leudal-Maasgouw	80.000
Stichting Limburg Cycling	2.500
Stichting pedagogisch sociaal werk ML	7.311
Stichting sleuteloverdracht Leudal	5.000
Stichting studiegroep Leudal	2.079
Stichting VVV Midden-Limburg/Limburg Marketing	44.589
Synthese	421.995
Vluchtelingenwerk Limburg	85.000
Voedselbank	5.700
TOTAAL	3.304.590

